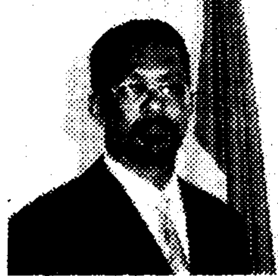
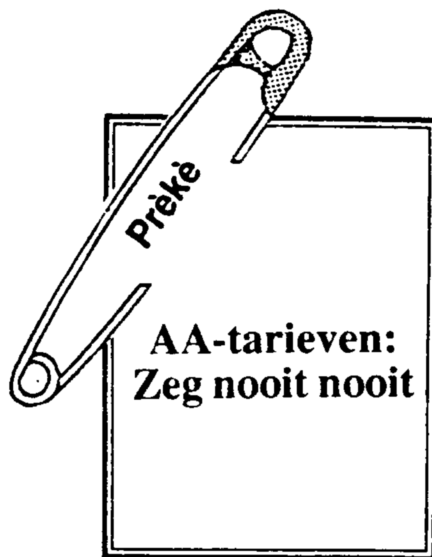
VANDAAG

FRANKLIN VICARIO
...busbaan...

111e JAARGANG — NO.:18 ZATERDAG 22 JANUARI 1994

AMIGOE

AA-tarieven: Zeg nooit nooit

Als VN-man ter plekke positief adviseert:

Boutros-Ghali bereid Bosnië te bombarderen

EN HAAG - Secretaris-raal Boutros Boutros-li van de Verenigde ies is bereid het ne licht te geven voor taanvallen in Bosnië. zal zulke acties goed-ren indien zijn spe-e gezant in het voor-lige Joegoslavië, de anner Akashi, rtoe een verzoek ent. Dat heeft de VN-man vrijdag op een sconferentie in Den g gezegd.

tros-Ghali heeft een man-t van de Veiligheidsraad aad) van de VN om te issen over een eerste lucht-val in Bosnië. Hij hoeft Veiligheidsraad (V-raad) hts te informeren als hij o'n actie besluit. Boutros-li kan echter pas issen vliegtuigen in te ten als zijn speciale ant dat vraagt. Akashi ft dat tot op heden niet aan.

e Japanner zei eerder e week dat hij alleen wat in luchtaanvallen als er ake is van een ernstige reiging van de VN-vre-macht in Bosnië. Daar-zei Boutros-Ghali dat shi de 'man ter plekke is, voert de onderhande-en met de strijdende par-n'. Hij voegde eraan toe de VN een plan hebben esteld voor de VN-epen in Bosnië voor het al er tot luchtaanvallen rdt overgegaan. Vooral Rus-d, permanent lid van de iligheidsraad (V-raad), eft in de afgelopen dagen en weten zulke aanvallen te wijzen.

Boutros-Ghali is bereid htacties te beginnen als aflossing van de Cana-zen in de moslim-enclave rebrenica door het Neder-ndse infanteriebataljon niet kt. "Maar de jongste infor-atie is dat de rotatie de omende dagen geregeld kan orden", zei de secretaris-generaal.

Vrijdag is de verkenningseenheid van het Nederlandse bataljon vertrokken. Tot voor kort hielden de Bosnische Serviërs de aflossing bij Srebrenica tegen.

Boutros-Ghali voegde zich op zijn persconferentie, die net als zijn bezoek aan Nederland deze week vrijwel geheel gewijd was aan de oorlog in Bosnië, niet bij de kritiek op Joegoslavië-onderhandelaar Lord Owen. Hij prees Owen en VN-onderhandelaar Stoltenberg voor het 'belangrijke werk dat zij met veel uithoudingvermogen doen'.

Het Europees parlement nam donderdag een motie aan om Owen als bemiddelaar namens de EU te vervangen, omdat er te weinig schot in de vredesonderhandelingen zit.

"Het werk dat Owen en Stoltenberg doen is niet makkelijk. Steeds is er bijna een akkoord en dan kunnen zij weer opnieuw beginnen. En dat niet een keer, maar telkens opnieuw", zei de secretaris-generaal.

Hij wees erop dat het tijd kost een conflict als dat in het voormalige Joegoslavië op te lossen. "**Dat kost weken, zo niet maanden. Ik kan u** voorbeelden geven van gevallen waarin jaren onderhandeld werd. Dit is geen makkelijke operatie. Zelfs als er een akkoord zou zijn, dan duurt de wederopbouw nog jaren." Hij drong erop aan in het geval van het vroegere Joegoslavië geduld en doorzettingsvermogen te betrachten.

Als de Britten er inderdaad toe over zouden gaan hun troepen uit Bosnië terug te trekken, wat zij volgens de Britse media de afgelopen dagen zouden overwegen, dan moeten zij vervangen worden door nieuwe troepen, verklaarde Boutros-Ghali. Hij verwees daarbij naar Somalië waar na het vertrek van de Amerikanen en andere westerse militairen in maart ook om nieuwe troepen gevraagd is. De VN moeten, zolang de Veiligheidsraad dat wil, aanwezig blijven in Bosnië, aldus de secretaris-generaal.

Op zijn wekelijkse persconferentie verklaarde premier Lubbers: "Ophouden van de aanwezigheid, dat moeten wij niet hebben." Hij wees erop dat er in Bosnië veel meer slachtoffers zouden zijn gevallen als de VN-troepen er niet waren geweest.

Protest bij verjaardag legalisering abortus in VS

■ *WASHINGTON - Duizenden anti-abortus demonstranten marcheerden naar de zetel van het Amerikaanse Hooggerechtshof, waarmee men herdacht dat het 21 jaar geleden was dat de abortus werd gelegaliseerd in de Verenigde Staten. De demonstranten trotseerden sneeuw, ijs en kou om uiting te geven aan hun gevoelens.*

Budgetfirma kostte Brazilie twintig miljard

Tal van parlementariërs direct bij fraude betrokken

BRASILIA - Een commissie van het Braziliaanse congres die drie maanden onderzoek heeft gedaan naar corruptie, heeft aanbevolen achttien parlementsleden af te zetten wegens misbruik van overheidsgelden.

Tevens werd aanbevolen het onderzoek naar veertien andere parlementsleden en naar acht niet-parlementariërs voort te zetten. Elf parlementsleden over wie beschuldigingen waren geuit, onder wie de voorzitter van de senaat, Humberto Lucena, werden vrijgepleit.

Het rapport, dat vrijdag werd gepresenteerd door de afgevaardigde Roberto Magelhaes, werd bij acclamatie aangenomen door de voltallige commissie. Nu moet het congres zich nog achter de aanbevelingen stellen. Dat lijkt echter niet meer dan een formaliteit.

Volgens het zeshonderd pagina's tellende rapport hadden de schuldige parlementsleden een netwerk opgezet voor het verduisteren van overheidsgelden. Dat gebeurde in samenwerking met aannemingsfirma's die publieke werken uitvoerden en gouverneurs van deelstaten. Het netwerk, dat de bijnaam 'Budgetmafia' kreeg, zou de staat hebben benadeeld voor een bedrag van rond de twintig miljard dollar.

Dodental door kou in VS 142

WASHINGTON - In het middenwesten van de Verenigde Staten is het dodental als gevolg van de koudegolf, met temperaturen onder de veertig graden Celsius, opgelopen tot 142.

De meeste mensen zijn omgekomen bij verkeersongelukken als gevolg van de gladheid. Anderen zijn doodgevroren of overleden aan de gevolgen van een hartaanval. Dit laatste gebeurde veel bij het opruimen van sneeuw door burgers.

Ruim baan voor voetgangers in Bombay

■ *BOMBAY - De hoofdwegen van de Indiase stad boden vrijdag alle ruimte aan voetgangers en liefhebbers van rolschaatsen. Zij lagen er verlaten bij als gevolg van een proteststaking die was uitgeroepen door de fundamentalistische Hindu-beweging Shiva's leger. Aanhangers van deze beweging vielen namelijk bussen en busjes aan en ook treinen, die de staking trotseerden. Het protest gold het feit dat een universiteit genoemd werd naar een leider van de kaste van de 'onaanraakbaren'. Dat zijn in Hindu-begrippen de mensen die eigenlijk niets zijn.*

evaar niet groot voor 'kraamkamer Noordzee':

ijkswaterstaat beschermt addenzee tegen gif-invasie

DEN HAAG - Rijkswa-erstaat heeft vrijdag esloten tijdens het week-nde vijftig tot honderd ensen met boten, heli-opters, terreinvoer-uigen en zonodig een antal aannemers in te etten om de Waddenzee e beschermen tegen akjes zwaar verdelgingsmiddel. Dat is vrijdag meegedeeld door coordinator Rampenbestrijding R. Schriel van de directie Noordzee van Rijkswaterstaat.

De dienst zegt er met deze grote inzet "al het mogelijke aan te doen" de fauna in de Waddenzee te behoeden voor een catastrofe. Het risico op een milieuramp in "de kraamkamer van de Noordzee" acht Rijkswaterstaat overigens niet alarmerend groot. De meeste drijvende zakjes blijken gesloten en het gif uit openscheurende zakjes heeft een intensief, maar "slechts lokaal" effect.

Bovendien blijkt het verdelgingsmiddel zeer snel op te lossen. Vrijdag is in de toegang tot de Waddenzee tussen Texel en Den Helder een handvol zakjes opgevist. Zaterdag en zondag zullen de Waddenzee en de zeegaten tussen de eilanden daar vrijwel permanent op binnendrijvend gif worden bewaakt. Ook zullen alle droogvallende platen worden afgezocht.

Rijkswaterstaat raamt dat sinds woensdag circa honderdduizend zakjes op de Nederlandse stranden zijn aangespoeld. De dienst verwacht dat aantrekkende wind de komende dagen nog eens dat aantal zakjes naar de kust en in de richting van de Waddenzee zal stuwen.

n Amsterdam:

ntvoering edreigde olitiechef

AMSTERDAM - De oordvoerder van de msterdamse politie, laas Wilting, heeft begin anuari de kans gelopen ontvoerd te worden. Dit is uit onderzoek gebleken, zo heeft de Amsterdamse politie zaterdag bekendgemaakt.

Hij en zijn gezin hebben enkele weken lang bescherming van de politie gehad. Over het motief voor de ontvoeringsplannen wil de politie geen mededelingen doen. Wilting zelf noemt de zaak "heel vervelend". De criminelen die door de politie worden verdacht van de ontvoeringsplannen zijn gewaarschuwd daarvan af te zien. De veiligheidsmaatregelen zijn inmiddels opgeheven.

Bosnische premier na terugkeer uit Genève:

Kansen radikaal kleiner op vrede via overleg

SARAJEVO - De moslims in voormalig Joegoslavië zullen hun gevechten onverminderd voortzetten. Dat heeft de Bosnische premier Haris Silajdzic vrijdag bij terugkomst in Sarajevo laten weten.

Volgens Silajdzic, die de vredesbesprekingen over Bosnië-Herzegowina in Genève bijwoonde, zijn de kansen om via onderhandelingen tot vrede te komen radicaal verkleind. Daarom blijft de moslimbevolking niets anders over dan te vechten om te overleven.

De vredesbemiddeling in Genève stuitte deze week op een weigering van de moslimpartij, in te stemmen met een voorstel van bemiddelaar David Owen. Volgens dat plan zouden de moslims recht krijgen op een derde deel van het territorium van Bosnië-Herzegowina. Na ondertekening zou via arbitrage door de Veiligheidraad van de Verenigde Naties de precieze afbakening van de gebieden worden vastgelegd.

Volgens Silajdzic heeft de Europese Unie (EU), vertegenwoordigd in de persoon van David Owen, te veel toegegeven aan de sterke Servische druk in plaats van de moslim-eisen te benadrukken. "Ik ben het niet met Owen eens, die twee weken geleden zei dat de Bosnische moslims voor oorlog kiezen. Onder het huidige VN-wapenembargo is het absurd te zeggen dat we die keuze zouden hebben. Maar we weigeren ons in de rol te laten drukken van hulpeloze slachtoffers. We moeten terugvechten."

Duitse Blauwhelmen doden Somaliër

BONN - Duitse VN-soldaten in Somalië hebben vrijdag een Somaliër doodgeschoten. De man was binnengedrongen in een opslagplaats voor brandstof bij het Duitse hoofdkwartier in Belet Huen.

Bernhard naar Indonesië voor Wereldnatuurfonds

DEN HAAG - Prins Bernhard (82) is naar Indonesië vertrokken. De prins gaat namens het Wereldnatuurfonds (WNF), waarvoor hij nog altijd actief is.

De reis duurt van 21 januari tot en met 12 februari. Op Kalimantan worden tropische bosprojecten en projecten rond de bescherming van de orang-oetan bezocht. Op Irian Jaya worden het nationaal park in de Arfakbergen, het Lorentz nationaal park - het gebied met de belangrijkste biologische diversiteit in de regio - en het Wasur Rawa Biru nationaal park aangedaan. Verder bezoekt de prins de nabij Biak gelegen koraalriffen en projecten voor de bescherming van de zee en de koraalriffen. Op Sumba gaat hij naar het project van de internationale vogelbescherming.

Milieu-akkoord Den Haag-San Jose

DEN HAAG - De ministerraad heeft vrijdag zijn goedkeuring gegeven aan het verdrag dat Nederland en Costa Rica zullen sluiten over duurzame ontwikkeling.

Het verdrag is een uitwerking van de afspraken die beide landen in 1992 maakten tijdens de VN-conferentie over Milieu en Ontwikkeling (Unced) in Rio de Janeiro. Het verdrag voorziet onder meer in de uitwisseling van personen uit bij voorbeeld universiteiten, consumentenorganisaties en overheden. Soortgelijke verdragen staan nog op stapel met Benin en Bhutan.

NAPA

DEZE WEEK in Ñapa:

* DE FOREIGN Investment Agency Curaçao, FIAC, 'verkoopt' Curaçao in het buitenland. Hennie Harinck had een gesprek met directeur Raymond Begina en zijn medewerkers over de gang van zaken en over de plannen voor de toekomst. pag. 1

* VORIGE week werd in Emmastad het fraaie complex van het Leef en Activeringscentrum voor geestelijk gehandicapten (LAC), een ontwerp van het Architectenbureau Tom Janga, officieel in gebruik genomen. Elisabeth de Montsouris sprak met directrice Inge Boutier en de nieuwe bestuursvoorzitter Richard Pieternella over dit grootse project. pag.3

* JUAN CAMELIA, hield vorig jaar ter gelegenheid van het zilveren jubileum van de Vereniging van Musici een belangwekkende lezing over het ontstaan van het carnaval op Curaçao en de relatie met de tumba. Ieteke Witteveen bewerkte samen met Camelia deze lezing voor de krant. pag. 4

* DE DIERENBESCHERMING Curaçao bestaat al weer 45 jaar. In die periode is heel wat tot stand gekomen en het bestuur kan vooral trots zijn op de resultaten van de laatste tien jaar, waarbij de vorig jaar overleden Else Groeneveld een belangrijke rol heeft gespeeld. Een reportage op pag. 9

* Verder in Ñapa de rubrieken Buitenland, Boeken, Natuur en Milieu, Geen sneeuw van betekenis, Schaken en de wekelijkse Kruiswoordpuzzel.

ÑAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van een gulden.

Kau (Molukken) zwaar getroffen door aardbeving

JAKARTA - Een aardbeving met een kracht van 6,8 op de schaal van Richter heeft vrijdag het Molukse eiland Halmahera getroffen. Het aantal slachtoffers is intussen opgelopen tot negen doden en ruim vijftig gewonden.

Een krant in Jakarta sprak zelfs van elf doden. Gebouwen in de stad en de landingsbaan van het vliegveld zijn zwaar beschadigd. Enkele dorpen in de omgeving zijn volgens getuigen ontruimd. Het epicentrum van de beving lag volgens het Meteorologisch en Geofysisch Instituut in Jakarta in de Molukse Zee, iets ten westen van het eiland en ongeveer 75 kilometer ten noordwesten van het zwaar getroffen Kau.

Halmahera, dat ook wordt aangeduid met Jailolo Gilolo, is het grootste eiland van de noordelijke Molukken. De schokken en daardoor veroorzaakte vloedgolven zouden op het kleine eiland Ternate ongeveer zevenhonderd huizen hebben verwoest, zo meldden de plaatselijke autoriteiten. Op Ambon werden in de plaats Malifut 365 huizen beschadigd, evenals twaalf kerken en vier moskeeën.

Antillianen blijken breed geschoold

Carrière Oriëntatie Dagen breken met slecht afgestemd banenbeleid

WILLEMSTAD/ROTTERDAM — Vandaag komen in het World Trade Center Rotterdam een twintigtal Curaçaose bedrijven en vijfhonderd Antilliaanse studenten samen, in de hoop elkaar te vinden. De Carrière Oriëntatie Dagen (COD) beloven een doorbraak in een opmerkelijk slecht afgestemd studiebeleid-en werkgelegenheidsbeleid. Immers, al jaren vertrekken honderden getalenteerde Antillianen naar Nederland om te studeren en al jaren wordt erover geklaagd dat 'er geen goed opgeleide yu Korsou' te vinden zijn.

Het Curriculum Vitae-boek, ... het Antilliaans Studenten ... ter gelegenheid van ... weer ... het voor- ... Antillianen zich ... In de twee lijvige boekwerken heeft Ste- ... Hoogenbergen, coördinator ... ASP, de staat van ... en wensen van 160 ... se stu- ... behandeld. Zij zegt verrast te zijn over de variëteit van opleidingen. "Ik krijg de indruk dat er sprake is van breed talent." Van modeontwerper tot accountant. Van vleeskeurmeester tot elektrotechnicus. En van verpleegkundige tot milieudeskundige. Hoewel de grootste groep zich tot de commercie heeft bekeerd - een aanzienlijk percentage blijkt toch te ... voor minder gebruikelijke, creatieve opleidingen.

Hoogenbergen begon vorig jaar augustus op Curaçao bedrijven te werven voor de CO-dagen en heeft banken, accountantskantoren, trustkantoren maar ook overheidsinstellingen warm gekregen voor de banenmarkt in Rotterdam. Zelfs het Sehos en de Refineria Isla doen mee. Het Sint Elisabeth Hospitaal heeft een deeltijd banen in de aanbieding volgens Hoogenbergen, variërend van OK-personeel tot lab-assistenten.

Maar niet alleen het ziekenhuis staat bekend om het schreeuwend tekort aan gekwalificeerd personeel. Ook binnen kringen van de offshore wordt steen en been geklaagd over het ogenschijnlijk tekort aan lokaal opgeleiden. In die sector zijn opvallend veel allochtonen werkzaam.

Er zijn volgens de ASP-coördinatrice duidelijke redenen aan te wijzen waarom er nauwelijks sprake is van afstemming van studierichtingen op werkaanbod. "Studenten zijn niet zo assertief om naar bedrijven te stappen met de vraag; heb je een baan voor me als ik afgestudeerd ben, en welke specialisatie zou ik het beste kunnen kiezen?" Er is eigenlijk hoegenaamd geen sprake van carrièreplanning. Een slechte gewoonte waar de CO-dagen mee willen breken door de werkgevers en afgestudeerden met elkaar in contact te brengen.

GRILLIG

De gedachte dat hier toch een enorme taak zou zijn weggelegd voor de Stichting Studiefinanciering Curaçao wuift Hoogenbergen weg. "De SSC loopt achter de feiten aan. Ten eerste is het studiegedrag vaak grillig. Mensen veranderen van richting, verhuizen en geven dat niet door aan SSC."

Bovendien studeren steeds minder jongeren met een beurs, met als gevolg dat SSC niet beschikt over een volledig bestand van studenten. In Nederland studeren momenteel maar liefst 3600 Antillianen. Het ASP heeft zich met name gericht op mensen die zich in het laatste jaar van hun opleiding bevinden, maar wil uiteindelijk wel toe naar een bredere aanpak. Hoogenbergen: "Dit is nog maar het begin, en ik denk dat we uiteindelijk naar een omvattende carriereplanning toe moeten."

Maar de eerste beslissende stappen op weg naar maatwerk zijn al gezet. ASP nam het initiatief een Data & Informatie Bank voor Overheid, Studenten en Ondernemingen op te zetten. De studenten van het ASP beschouwen zowel de organisatie als het opzetten van de databank als leerprojekten zonder commercieel oogmerk. Inmiddels is op Curaçao eveneens een commerciële vacaturebank opgezet. Job Link Services nv is sinds enige weken operationeel en heeft ook aangekondigd tijdens de CO-dagen van de partij te zijn.

In het WTC te Rotterdam zullen de bedrijven zich presenteren met allerhande promotiemateriaal en video's. Gelijkertijd zullen sollicitiecursussen worden georganiseerd door Moret Ernst & Young.

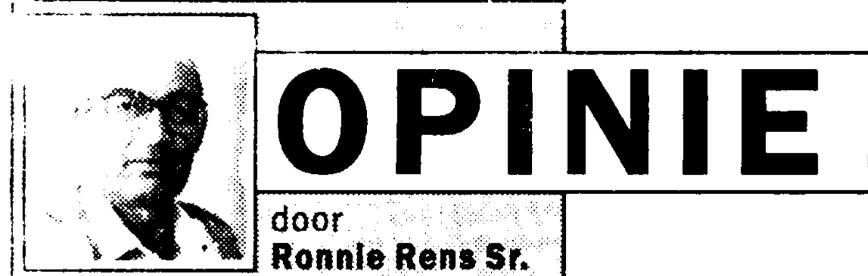
De contacten die vandaag worden gelegd zullen morgen nader worden uitgewerkt en wellicht uitmonden in arbeidsovereenkomsten. En wat de kosten van de banenmarkt aangaat, die worden gedragen door de aanwezige bedrijven. Zo verzorgt ABN-AMRO de opening en draagt Deloitte & Touche de kosten voor de receptie.

Overigens kan ter verstrooing nog even een ommetje gemaakt worden langs de tentoonstelling Westkunst die dit weekeinde in het WTC is georganiseerd door de KLM, die daarmee haar 75-jarig bestaan luister bijzet.

Nieuwjaarsborrel Aannemersbond

■*WILLEMSTAD — Een aantal gasten van de nieuwjaarsborrel van de Curaçaose Aannemers Bond (CAB). Van links naar rechts: Johan Vreekamp, van de Bouwmaatschappij Curaçao; Frank Eustatia, Hotel Otrobanda; Steven Stenfert, voorzitter van de CAB; en architect Ronny Lobo van Atelier 'Lobo & Raymann'.*

OGENSCHIJNLIJK is Curaçao een welvarend eiland. Eenieder die hier de eerste keer komt, staat versteld van de weelde die er heerst, de moderne technieken die er bestaan en bovenal de grote hotels, gebouwen en kantoren die in alle hoeken rond Willemstad en daarbuiten te vinden zijn.

Zijn we evenwel welvarend als driekwart van de bevolking minder dan vijftienhonderd gulden per maand verdient, het minimum waarmee een gezin van vier kan rondkomen? Wij hebben een maatschappij met enorme inkomensverschillen geschapen waar een klein deel het fenomenaal goed en het grootste part het uitermate slecht heeft.

Is het te rechtvaardigen dat winkel- en supermarktpersoneel zes dagen per week, in totaal 45 uur, werkt voor een karig loon zonder dat daar het vooruitzicht op progressie in zit? Wie verwondert zich er dan nog over dat werkers niet bereid zijn hard te werken en ongemotiveerd zijn? Het ergste is dat de overheid juist eraan meewerkt de inkomensverschillen groter te maken. Kortgeleden zijn de honoraria van de huisartsen verhoogd. Terwijl een groep betrekkelijk rijken rijker wordt gemaakt, wordt een groep armen armer gemaakt.

Bijvoorbeeld bij de Dok Maatschappij. Uit de hoogste bestuurskringen weten wij dat het geraamde verlies van het Dok verleden jaar niet meer de geraamde 18 miljoen heeft bedragen maar slechts 8 miljoen. Hoe is in vier maanden tijd een geraamd verlies van tien miljoen voorkomen, hoe is het mogelijk dat het Dok nu vol is ondanks de internationale recessie die ons indertijd als reden voor het dreigend faillissement van het Dok werd opgegeven? Het antwoord is nu klaar als een klontje: het Dok moest kapot om enkele luiaards kwijt te raken en de vakbond monddood te maken. Daarna is weer een deel van de werkers in dienst genomen, maar voor slechts een deel van hun vroegere salaris. Los van het afkeurenswaardige afbraakbeleid is het Dok het zoveelste voorbeeld van het nog verder vergroten van de kloof tussen rijk en arm.

De prachtige kantoren en woonhuizen die het eiland sieren zijn slechts een façade. Regeringen noch Bestuurscolleges hebben kunnen voldoen aan twee belangrijke basisbehoeften: het volk voeden en huisvesten. Net als acht jaar geleden zijn er nog steeds 5.000 urgent woningzoekenden, doordat er 's ochtends geen brood op de plank is, lijden kinderen honger en gaan ze niet naar school.

Het bedrijfsleven blijft maar winsten opscheppen en bekommert zich niet om de noden van het personeel. Bij een kleine verhoging van de minimumlonen wordt al valselijk gesuggereerd dat dit zal leiden tot massale sluiting van winkels, handelszaken en hotels. Vakbondsleiders komen alleen op voor degenen die net als henzelf een grote mond hebben: de ambtenaren en onderwijzers. Dat het hier niet tot grote sociale onrust is gekomen, komt door de innerlijke beschaving en de aangeboren trots van de arme Curaçaoënaar.

Maar laten wij de ogen niet sluiten voor hetgeen er nu reeds de gevolgen van zijn: jongeren van amper 14 en 15 jaar komen nu gewapend opeisen wat zij — ten onrechte — een hen toekomend deel achten. Daardoor is, wellicht niet op grote schaal, maar in klein verband al de oorlog begonnen tussen rijk en arm. En moet tevens worden geconstateerd dat de jonge generatie geen toekomstperspectief wordt geboden. De geschiedenis in andere landen moet ons duidelijk maken dat wij op een kruitvat leven. Wij zullen het roer moeten omgooien. Als dat niet snel en afdoende gebeurt, zullen wij binnen afzienbare tijd met de afgrijselijke gevolgen van het even afschuwelijke jarenlange wanbeleid worden geconfronteerd.

"Vruchtbare kennismaking"

Startconferentie: acht actieplannen

WILLEMSTAD — De Startconferentie Nieuw Beleid betekende voor sommige hoofden van dienst en ambtenaren dat voor het eerst kennis werd gemaakt met collega's van andere overheidsdiensten. Nieuw Beleid betekent kennelijk ook nieuwe ontmoetingen en het ontstaan van een nieuwe vorm van werkoverleg. Want daar moet het naar toe: maatwerk in het beleid door het verminderen van de red tape. Het Bestuurscollege wil nadrukkelijk het bedrijfsleven en de sociale groeperingen bij de hervormingen betrekken.

De Startconferentie werd over het algemeen als uitermate vruchtbaar gekwalificeerd. Evenwel zijn er weinig concrete afspraken gemaakt, hoewel het er naar uitziet dat de conferentie een jaarlijks terugkerend gebeuren zal worden. Wel werd de aanzet gegeven voor samenwerking en hebben acht sectormanagementteams hun gedachten laten gaan over de aanpak van het Nieuw Beleid. Want dat was immers de achterliggende gedachte: niet langer praten maar doen. Elk van de managementteams presenteerde in de loop van de bijeenkomst hun actieplannen.

In het meerjarenbeleidsplan zijn als zwaartepunten in het beleid naar voren gekomen: telecommunicatie, Hato als groeipool, criminaliteitsbestrijding, wijkbeheer, milieu, arbeidspool, structurele verbetering onderwijs en sociale woningbouw. Opvallend in dit rijtje prioriteiten is dat zowel welvaart als welzijn tegelijkertijd worden aangepakt. De sectormanagementteams zullen elk van de genoemde zwaartepunten integraal aanpakken, vanuit de overheid maar ook in dialoog met het bedrijfsleven en de sociale groeperingen.

Wat de ontwikkeling van Hato als groeipool aangaat is besloten een ontwikkelingsbedrijf in het leven te roepen. Naar verwachting kan Hato uiteindelijk uitgroeien tot een vervoerspool in de regio wat naar schatting 2300 banen kan opleveren in het jaar 2015.

Maar economische groei moet gepaard gaan aan groei van het welzijn. Het kan niet langer zo zijn dat hele groepen uitgesloten worden van de economische vooruitgang. Gezaghebber Wilsoe: "Drugsverslaafden horen erbij. Ze maken deel uit van de samenleving en dus moeten we concrete stappen nemen om ze op te vangen."

Caribisch blad

WILLEMSTAD — Caribbean Heritage. Zo heet het nieuwe tweemaandelijkse magazine dat zich richt op de multi-etnische bevolking van het Caribisch gebied en hun bijdrage aan de wereldgeschiedenis. Uitgever is Arawak Communications in Californië. P.O.Box 921946, Sylmar, Californië.

Zaken OM bijna altijd succesvol

WILLEMSTAD — Bijna alle zaken die het Openbaar Ministerie (OM) ter rechtszitting brengt, monden uit in een veroordeling: 98,5 procent.

Dat blijkt uit een onderzoekje van prof. de Jong, verbonden aan de Universiteit van Aruba. Hij verrichtte dit naar aanleiding van klachten uit Nederland over het Nederlandse OM. De 98,5 procent heeft betrekking op zaken die op Curaçao worden aangebracht.

Persofficier mr Kraal kan het hoge percentage wel verklaren: "Een officier bekijkt een zaak eerst. Als het geen haalbare kaart is, seponeert hij. Dus alleen de 'haalbare zaken' gaan naar de rechtszitting".

De anderhalf procent is te verklaren uit technische mankementen of uit een voor de rechter voor een veroordeling net niet overtuigend bewijs.

Expositie van Babs de Brabander

Bloeiende vrouwen en bloeme

- Nel Casimiri -

Vrouwen en bloemen zijn de thema's op de nieuwe tentoonstelling van schilderijen van Babs de Brabander. Vijftwintig olieverfschilderijen hangen in Gallery 86 als bewijs dat Babs de Brabander is 'still going strong'.

Babs de Brabander begon haar carrière met portretschilderijen. Na haar huwelijk had zij echter, o.a. door de vele kleine kinderen, geen tijd meer voor haar hobby. Meer dan twintig jaar lag haar schilderwerk stil. Maar nadat de kinderen opgroeiden nam zij het schilderen weer op. Zij volgde lessen aan de Akademia di Arte en bij Ria Houwen. En zoals haar zoon Eric de Brabander junior het zo plastisch uitdrukte bij de opening van de expositie gisteravond: "Toen ik thuiskwam uit Groningen na mijn studie, hing het huis ineens vol met Babs de Brabanders".

Sinds ik het werk van Babs de Brabander ken, is het meest kenmerkend haar vrouwenfiguren. Statig, en bijna maagdelijk staan zij alleen of met tweeën op het doek. Er zijn meer thema's in haar werk, maar deze vrouwen komen telkens terug. Zo ook deze keer. Meteen bij binnenkomst herken je het werk. Toch zit er ook een ontwikkeling in haar werk. Deze keer heeft zij bijvoorbeeld ook tegengestelde types geschilderd. De nummers 5 en 10 zijn ontegenzeggelijk 'wulpse' vrouwen en volop in beweging.

Het tweede thema is deze keer de bloemen. Losse bloemen of bomen in volle bloei, een boeket na een toneelvoorstelling, ze heeft het thema op verschillende manieren uitgewerkt.

In haar werk heeft Babs de Brabander duidelijk gemaakt dat ze kan vechten. De moeilijke persoonlijke omstandigheden van het afgelopen jaar hebben haar er niet onder gekregen. De kleuren die ze gebruikt zijn feller geworden en heel vroli[jk]. Ze vormen een tegenwic[ht] Zelfs de twee vogelschil[derijen] (nrs.19 en 20) waar zij haar problemen zorgen het duidelijkst we[er]geeft, vallen in het kleu[r]rijke geheel niet op. De vogels achtervolge[n] schreeuwen, zijn zeer agre[s]sief, maar het vrolijke ro[od] en blauw zorgen ervoor d[at] de angst die eruit spree[kt] beheersbaar blijft.

Babs de Brabander w[as] de eerste kunstenaar die [in] november 1986 exposeer[de] in Gallery 86. Dat maa[kt] een expositie van De Bra[bander] voor Henny Blo[k] altijd tot iets speciaals. He[t] was het begin van ee[n] succesformule. De Galler[y] is voor 1994 en 1995 [al] volgeboekt en Henny Blo[k] is nu bezig met de invul[ling] van 1996.

De expositie van schil[derijen] van Babs de Bra[bander] is te bezichtigen to[t] en met 4 februari 1994 in Gallery 86, Trompstraat [...] in Punda.

Vrije busbaan in binnenstad op komst

LLEMSTAD — Er komt n vrije busbaan over de yterkade. Op de kruig met de Theaterstraat t tijdens de spits het rkeer gemiddeld 20 inuten muurvast. Op n busbaan mogen geen tomobilisten komen. erdoor kan het openar vervoer vlotter doorromen.

et de introductie van busnen moet de toekomst van t openbaar vervoer naar binnenstad veiliggesteld orden. De eilandsraad heeft ervoor een wijziging in de egenverkeersverordening orgesteld. De busbaan is pland over anderhalf jaar. Volgens eilandsraadslid Franklin Vicario (PNP) blijkt uit cijfers dat het grootste deel van de mensen die in de stad werken, met het openbaar vervoer komen. Ook maakt driekwart van het winkelend publiek gebruik van de particuliere busjes en de ABC-bussen.

De congestie in de binnenstad vormt echter een grote hinder voor het openbaar vervoer. De slechte verkeersontsluiting verhindert een snelle doorstroming van het openbaar vervoer uit de stadskern. Eén van die knelpunten vormt volgens Vicario de kruising de Ruyterkade/Theaterstraat. Vanaf de opstaphaltes voor het Postkantoor, om de nieuwe markt heen tot aan deze kruising treedt volgens Vicario in de spitsuren een stagnatie van 15 tot 20 minuten op. Dit is vastgesteld door controleurs.

De opstoppingen leiden volgens Vicario ook tot gevaarlijke situaties omdat er kleine busjes zijn die de omweg via de nieuwe markt willen omzeilen en de verboden rijrichting vóór het postkantoor inrijden om zo op de kruising bij de Theaterstraat uit te komen.

Vanuit het projectteam Verkeer en Vervoer is deze situatie geanalyseerd. Daaruit is naar voren gekomen dat het aanbrengen van een vrije busbaan rond het postkantoor en door de Ruyterkade een deel van de opstoppingsproblemen kan verhelpen. Nu kent de Ruyterkade twee parkeerstroken en één rijbaan. In de toekomst moeten er twee rijbanen komen en één parkeerstrook. Eén van deze rijbanen wordt dan een vrije busbaan. Bij de kruising met de Theaterstraat heeft het verkeer op de busbaan voorrang. Behalve autobussen, mogen ook taxi's gebruik maken van de baan.

Vanaf de opstaphaltes voor het postkantoor moet een nieuwe weg aangelegd worden tussen de hoofdingang van het postkantoor en de nieuwe markt.

De lengte van de busbaan is gering, maar het gaat er volgens Vicario om dat hiermee het concept 'busbaan' vertrouwd raakt bij de bevolking én bij de lokale politici. Bovendien past het plan volgens Vicario binnen het 'bereikbaarheidsplan' voor de binnenstad. Hierin worden de mogelijkheden aangegeven om de verkeerscongestie in Willemstad aan te pakken.

Vicario wijst op het belang van een goed functionerend openbaar vervoer voor het terugdringen van de milieuverontreiniging. Volgens hem moet de kwaliteit van het openbaar vervoer zodanig verbeterd worden dat mensen de auto thuis zullen laten staan.

Met het indienen van een wetswijziging in de wegenverkeersverordening wil het eilandsraadslid ook verandering brengen in de cultuur die in de lokale politiek is ontstaan: namelijk dat de eilandsraad weinig gebruik maakt van haar wetgevende functie. Te vaak geeft de gezaghebber een beschikking af of een ontheffing op een bepaalde verordening, terwijl de eilandsraad een wetswijziging zou moeten voorstellen. Op ontheffingen door de gezaghebber volgt echter zelden een wetswijziging, aldus Vicario.

Oud Beleid

WILLEMSTAD — Gedeputeerde Mendes de Gouveia is momenteel in Nederland, onder meer voor het aantrekken van een firma die de Foreign Investment Agency Curaçao (FIAC) gaat helpen zoeken naar investeerders die interesse hebben voor Curaçao. Reden voor de MAN om vraagtekens te plaatsen bij de besteding van middelen en mankracht. "Dat hele Nieuwe Beleid blijkt in de praktijk gewoon Oud Beleid," aldus Don Martina.

Zonder te willen afdingen op de kundigheid van de mensen in de FIAC of in de CurInc, vraagt Don Martina zich af waarom Curaçao twee door de overheid betaalde bedrijven moet hebben die investeerders aantrekt. Temeer daar uit rapportage blijkt, "dat de een met hagel en de ander met scherp schiet".

De CurInc heeft al een bedrijf in Nederland dat ter plaatse investeerders zoekt en nu moet er ook een voor de FIAC komen. "de een schiet met hagel, de ander met scherp," herhaalde Martina. "Waar zijn we in hemelsnaam mee bezig?"

Volgens Martina is dit kenmerkend; terwijl in het ITC een conferentie start over Nieuw Beleid, is Mendes de Gouveia in Nederland voor het uitvoeren van Oud Beleid.

AA: Naar Miami voor 360 gulden

WILLEMSTAD — American Airlines (AA) wil haar tarief op de route Miami-Curaçao halveren tot 358 gulden. Nu is dat 745 gulden. Een verzoek is echter nog niet ingediend bij de luchtvaartautoriteiten.

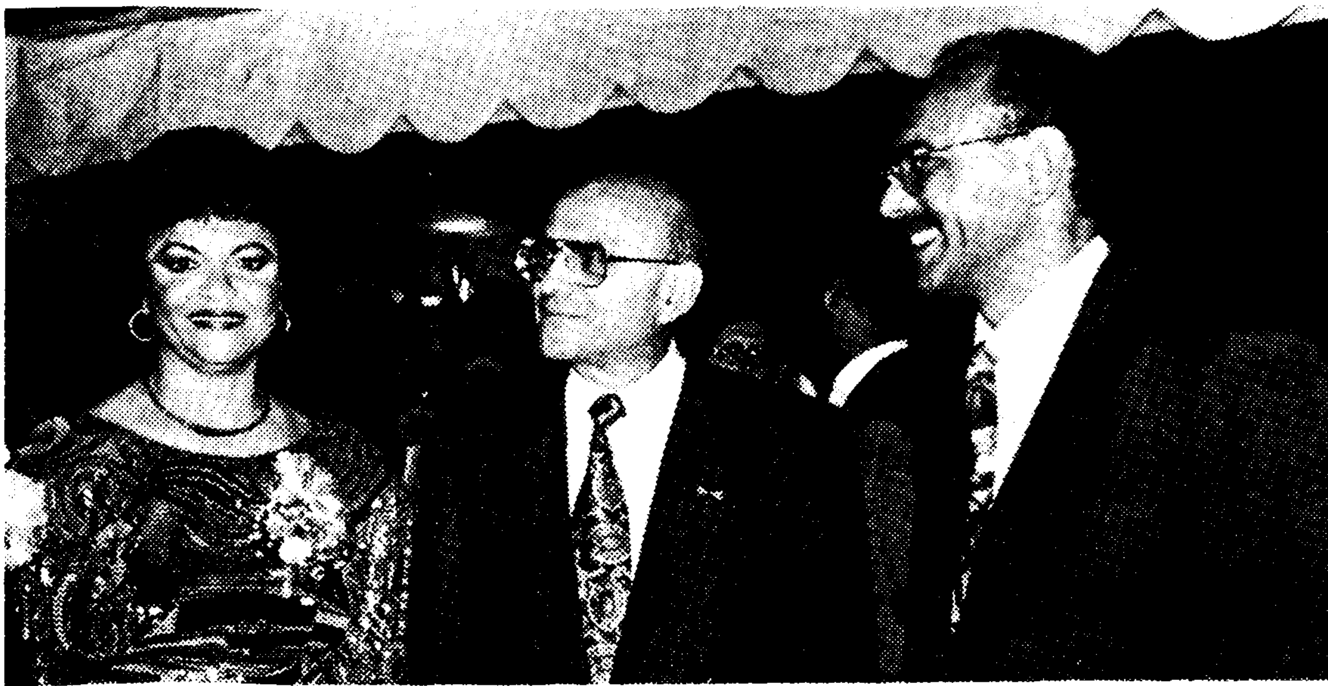
Volgens manager Hubert La Croes van AA is de verlaging nodig om meer passagiers te werven. Daarbij mikt AA op zowel de lokale bevolking als op toeristen. Het aangekondigde tarief zal aan tijdsbeperkingen gebonden zijn. Met een *excursion fare* geldt een verblijfsduur van minimaal 3 dagen en maximaal 30 dagen. Daarnaast blijft het normale jaartarief bestaan.

De reisbureaus zullen vanaf maandag de nieuwe tarieven in de computer gaan verwerken, maar worden nog niet berekend aan de klant, aldus La Croes. Wanneer dat gaat gebeuren is nog niet bekend. Voor een aanpassing van de tarieven heeft American Airlines toestemming nodig van het Departement van Luchtvaart. Daar was tot vandaag echter nog geen verzoek ingediend.

De aankondiging van de verlaging komt nadat de *senior vice-president* van AA, Peter Dolara, eind december verklaarde dat 'AA nooit het initiatief neemt voor prijsverlaging'.

De ALM was vanmorgen niet bereikbaar voor een reactie op de aangekondigde tariefsverlaging.

Hiep Hiep voor McLaughlin Bank

■WILLEMSTAD — Joan Louisa en Edgard Lotman, resp. Operations- en General manager bij McLaughlin Bank, in gesprek met gouverneur Jaime Saleh. Gisteren vierde de bank haar eerste lustrum op Curaçao. Ter gelegenheid daarvan is het Wilhelminapark, tegenover de bank, opnieuw ingericht.

Anderhalf jaar geleden werd gestart met de werkzaamheden en het park is nu een grasveld, nieuwe bomen en een opgeknapte speeltuin rijker. De bank zal de komende vijf jaar het onderhoud voor haar rekening nemen.

Tijdens buluitreiking Juridische Faculteit:

Studenten dienen taalvaardiger, ijveriger en kritischer te zijn

WILLEMSTAD — Kersverse propaedeuse-studenten (5), kandidaten (21) en doctorandussen (2) van de Juridische Faculteit (UNA) kregen vrijdag tijdens de buluitreiking duidelijk te horen wat er van hen wordt verwacht: kritischer denken, harder werken en veel meer aandacht voor het juiste gebruik van het Nederlands.

Docenten zouden voor het bereiken van een hoog niveau van de studenten al hun energie in de opleiding moeten steken. Dat betekent volgens student Jeffrey Sybesma (propaedeuse rechten) dat zij niet elk jaar weer hetzelfde collegedictaat moeten afdraaien en dat zij vooral niet hun les moeten afraffelen, omdat er nog zoveel andere zaken op de persoonlijke agenda staan.

Docenten zouden in zijn visie meer moeten zoeken naar nieuwe en betere manieren van lesgeven en die ook moeten toepassen. Hij juicht het dan ook toe dat de rector magnificus heeft toegezegd dat er aandacht zal worden besteed aan de kwaliteit van het onderwijs.

Maar Sybesma steekt ook de hand in eigen boezem: studenten moeten zich veel meer inzetten. Gezien de stijgende werkeloosheid onder academici lijkt hem dat zelfs dringende noodzaak. Weliswaar is de situatie op de Antillen nog niet zo kritiek als bij voorbeeld in Nederland, maar Sybesma vreest wel dat binnen enkele jaren ook hier het vinden van een baan moeilijker wordt voor een afgestudeerde jurist.

"Dan is er meer nodig dan een doctoraalbul rechten; dan ben je er niet meer met een vijfeneenhalf halen voor een tentamen", hield hij de zaal voor. Hij constateert bij de UNA-studenten een gebrek aan buiten-universitaire werkzaamheden zoals vrijwillig werken bij de wetswinkel, activiteiten ontplooien bij de studenten-vertegenwoordiging en vooral ook aanwezig zijn bij lezingen die buiten collegetijden worden gehouden. "Geloof me, het loopt daar echt niet storm".

Ten dele daar op aansluitend sprak rechter en docent mr. L. Goossens over kritisch juridisch onderwijs. Hij vertelde onder meer dat hij te vaak ziet dat studenten klakkeloos overnemen wat een docent tijdens het college zegt. Er wordt te weinig over nagedacht of wel waar is wat de docent vertelt en dat heeft weer te maken met een gebrek aan kritische reflectie.

Zolang een student niet beschikt over de nodige feitenkennis, en die verkrijgt hij weer door veel te lezen, ook buiten de stof, kan hij nooit op de hoogte zijn van de alternatieven.

Met het kennen van de andere mogelijkheden is de student er echter nog niet. Hij zal ze moeten wikken en wegen, argumenten voor en tegen moeten noemen en kritiek leveren die zich richt op de kern van het denken.

Juist aan die argumentatie ontbreekt het volgens Goossens nogal eens op de Antillen. Discussies verzanden dan in gezagsverhoudingen. Wie echter tegenspraak onmogelijk maakt, holt daarmee de kwaliteit van de discussie en daarmee op den duur de eigen positie uit. Er wordt respect gecreëerd dat gebaseerd is op een positie in plaats van op gezag van argumenten. Daardoor wordt een samenleving niet kwalitatief hoogwaardiger, maar juist minder waard, aldus Goossens.

Een probleem bij de argumentatie vormt op de Antillen de taal. Goossens wilde daar verder niet op ingaan, maar dat deed decaan Frank Kunneman al. Het gebrekkige gebruik van het Nederlands baart hem grote zorgen. Goede beheersing van het Nederlands is cruciaal bij de juridische studie, omdat het nu eenmaal de voertaal van het recht is.

Dat dwingt de student tot het begrijpen van gecompliceerd en abstract Nederlands, want 'als je de taal niet begrijpt kom je aan het probleem niet eens toe'. Door de taalbarrière bereikt een Antilliaanse student - hoe intelligent ook - een onvoldoende abstractieniveau, meent de decaan.

Kunneman nu officieel prof

WILLEMSTAD — Mr Frank Kunneman is sinds gisteren officieel hoogleraar aan de Juridische Faculteit van de UNA. Tijdens de aanvaaarding van zijn ambt in augustus 1993 kondigde rector magnificus Elmer Joubert Kunneman's nieuwe status al aan. Het heeft tot de buluitreiking van de Juridische Faculteit gisteren moeten duren, voordat een en ander door de ambtelijke molen was.

Arrendell waagt zich in hol van de leeuw

"Ik wil direct contact met de actievoerders"

WILLEMSTAD — Hij trad vrijdag binnen in het hol van de leeuw en daar werd wel even vreemd opgekeken. Want het is op Curaçao weinig gebruikelijk dat bewindvoerders zich naar vakbondsmanifestaties begeven. Staatssecretaris Luciën Arrendell vindt het vanzelfsprekend. "Ik ga naar de problemen toe. Ik wil direct contact met de mensen."

Hoewel de ABVO tijdens de protestbijeenkomst te Brievengat officieel een actie afkondigde bij het pensioenfonds APNA, het Departement van Onderwijs, Landsloterij en het Departement van Financiën heeft Arrendell er alle vertrouwen in dat de actie van korte duur zal zijn.

Maandagochtend zit hij met de ambtenarenbond om de tafel om een prioriteitenlijst op te stellen. "Ik kan nu eenmaal niet alle 4000 bevorderingen in een maand afwerken." Hij zal in samenspraak met de bond gaan bepalen welke landsdiensten het eerst aan de beurt zullen komen voor functiewaardering en bevordering. Daarmee wordt voorkomen dat elke dienst actie moet gaan voeren, zoals nu het geval is met het Korps Politie en genoemde departementen.

Ruim een week geleden werd het lont voor de arbeidsonrust ontstoken door de politiebond NAPB, die niet langer wenste te wachten op beloofde bevorderingen van het technisch en administratief politiepersoneel. Zij hebben inmiddels het werk hervat na concrete toezeggingen van staatssecretaris Luciën Arrendell. Hierbij heeft Arrendell zich niet laten leiden door het principe 'wie schreeuwt om aandacht krijgt voorrang'. Het Korps Politie stond al bovenaan de prioriteitenlijst.

Arrendell denkt zijn belofte dat dit jaar alle ambtenaren aan de beurt zullen komen voor evaluatie en - mogelijk - bevordering na te kunnen komen. Inmiddels zijn de formatierapporten voor de Departementen van Luchtvaart, Arbeid en Sociale Zaken, het APNA en de Politie zo goed als afgerond wat de weg voor concrete bevordering vrijmaakt. Op het programma staan nog een 14-tal overheidsdiensten.

Arrendell heeft overigens zijn bezoek aan de Carrière Oriëntatiedagen in Rotterdam vanwege de problemen met de landsdiensten afgezegd. "Ik denk dat de ambtenaren het op prijs stellen dat ik erbij ben."

Kousa Komun:

Wel of geen F-16

WILLEMSTAD — Kousa Komun eist van de Antilliaanse regering duidelijkheid over de mogelijke vestiging van een F-16 basis op Curaçao.

Na de eerste geruchten dat de Nederlandse regering van de Antilliaanse overheid eind vorig jaar al een antwoord verlangd heeft over de mogelijke vestiging van een luchtmachtbasis op Curaçao, is volgens Kousa Komun niets meer gehoord. "Is er nu wel of geen beslissing genomen", zo vraagt de pressiegroep zich af.

Als er een beslissing gevallen is moet de overheid daar duidelijkheid over verschaffen. Als zij dit niet doet dan maakt zij zich schuldig aan ondemocratisch bestuur.

Als er nog helemaal niets besloten is dan moet de regering daar ook mee naar buiten komen. "Een onderwerp als de vestiging van een luchtmachtbasis is van nationaal belang. Dat mag niet achter gesloten deuren bekokstoofd worden. Als er een militaire basis komt, is dat omdat wij dat zelf willen. En niet omdat Nederlandse en Antilliaanse politici dat willen. De bevolking heeft het recht om geïnformeerd te worden en een eigen mening te vormen", aldus de pressiegroep.

De milieubeweging Defensa Ambiental verweet de politiek eerder al dat 'ons eiland mogelijk stilzwijgend in een avontuur wordt gestort, waar de bevolking geen weet van heeft'. De milieubeweging wees daarbij op de vervuiling, politieke bezwaren in de regio en het ontbreken van een rampenplan in het geval een F-16 neerstort.

De beweging spreekt zich, in tegenstelling tot Kousa Komun, krachtig uit tégen de vestiging van een militaire basis op Curaçao. Economische voordelen zoals werkgelegenheid, wegen volgens de beweging niet op tegen de risico's en nadelen. "Werkgelegenheid moet gezocht worden in vredelievende sectoren".

Zoon Syrische president in verkeer gedood:

[illegible]

Bassel El Assad

DAMASCUS - Bassel al-Assad, de zoon en vermoedelijke opvolger van de Syrische president Hafez al-Assad, is vrijdag omgekomen. Hij zou zijn gedood bij een auto-ongeval.

"Met grote smart en droefheid meldt president Hafez al-Assad de dood van majoor, ingenieur en paracommando Bassel al-Assad", aldus een officiele verklaring die in Syrië voor radio en televisie werd voorgelezen. De verklaring sprak van een "tragisch ongeluk". Nabih Berri, voorzitter van het Libanese parlement, zei in Beiroet dat Bassel is omgekomen bij een auto-ongeluk op weg naar de luchthaven van de Syrische hoofdstad Damascus. Hij zou vandaag (zaterdag) worden begraven in Qardna, de geboorteplaats van zijn vader aan de Middellandse Zee.

De 33-jarige Bassel, een majoor in de Syrische strijdkrachten, werd beschouwd als de meest waarschijnlijke opvolger van zijn vader. Volgens waarnemers in Libanon was de Syrische president enige tijd geleden begonnen zijn zoon voor te bereiden op de functie van staatshoofd.

Bassel kreeg steeds meer verantwoordelijkheden, onder meer met betrekking tot Libanon. Hij bezocht het buurland de laatste tijd vaak voor officiele aangelegenheden.

DOORBRAAK

De dood van Bassel komt op het moment dat er beweging lijkt te komen in de moeizame betrekkingen tussen Syrië en Israël. Hafez al-Assad, die Syrië al 24 jaar regeert, zei zondag na een topontmoeting met zijn Amerikaanse ambtsgenoot Bill Clinton "normale vreedzame relaties" met Israël te willen. De Israëlische reactie hierop was koel, maar Israëls ambassadeur in Washington zei vrijdag te geloven dat "er een potentieel is gecreëerd om de vicieuze cirkel waarin de onderhandelingen (met Syrië) gevangen waren, te doorbreken".

De twee jaar geleden begonnen vredesonderhandelingen over het Midden-Oosten hebben met name tussen Israël en Syrië weinig wederzijdse toenadering teweeg gebracht. Een struikelblok vormt de teruggave aan Syrië van de door Israël bezette Golan-hoogte.

DEN HAAG - De Ne landse hoogleraar Boven wordt griffier het VN-Oorlogstribu over Joegoslavië in Haag.

VN-topman Boutros Bout Ghali maakte dit vri bekend aan het slot van driedaags bezoek aan Ne land. Professor dr. Th.C. Boven heeft een grote i nationale reputatie op gebied van de men [illegible] functies op dit ter bekleed voor de Veren Naties.

AGENDA

KANTOORUREN AMIGOE
Open van 08.30-12.00/14.30-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON
24333.
Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. **Pageboy 127-0379.**

TELEFAX: 22368.

BANKREKENINGNUMMER
10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE
11100 (centrale) en 11141 (informatie).

ALARMCENTRALE
115.

• • • • • • • •

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

• • • • • • • •

NACHTREGELING DOKTOREN
(maandag tot zaterdag 18.00-07.00 uur)
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter Croes via Dr. Horacio Oduber Hospitaal (tel.: 74300) of via Alarmcentrum (115).
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter Zaandam via Centro Medico San Nicolas (tel.: 48833) of via Alarmcentrum (115).

• • • • • • • •

BOTICA'S
(nachtdienst)
Beneden de brug:
Popular, Tanki Leendert 158. Tel.:32142.
Boven de brug:
San Nicolas, B.v/d Zeppenveldtstr.. Tel.:45712.

• • • • • • • •

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale (tel.: 115) op te bellen.

• • • • • • • •

CENTRO MEDICO CARABOBO
(Engelandstraat 7, tel.: 21777)
De wacht heeft dr. Lili G. Beke-Martínez, tel.: 24696.

• • • • • • • •

WIT GELE KRUIS ARUBA ZUIGELINGENBUREAU
(Koningstraat 22, tel.: 24444)
Dagelijks geopend van 07.30-12.00/13.50-17.00 uur; maandag te Paradera (tel.: 25543) van 08.00-11.00 uur; dinsdag: San Nicolas (45906)/Noord (23425) van 08.00-11.00 uur; woensdag: Santa Cruz 28288) van 08.00-11.00 uur; donderdag: Dakota (29008), Oranjestad (23168), Savaneta (47020) en Brazil (48301) van 08.00-11.00 uur.

• • • • • • • •

ZWANGER? STICHTING CIZKA geeft informatie en brengt u in contact met leden die zwangerschapsbegeleiding, verloskundige hulp en kraamzorg bieden. Bel 37687.

• • • • • • • •

INFORMATIECENTRUM KONINGIN WILHELMINA FONDS (voor de kankerbestrijding op Aruba)
Geopend van maandag t/m vrijdag van 08.30-11.30 uur - J.E. Irausquinplein 3 (juist achter de pastorie van Oranjestad).

• • • • • • • •

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE
Tel.: 38989 (24 uur per dag).

• • • • • • • •

AIDS-HOTLINE
Vragen? Bel dan 23040/27352 tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur.

• • • • • • • •

FADA/PRIDE
(Van Walbeeckstraat 25, tel.: 32999)
Open van maandag tot en met vrijdag van 08.00-16.00 uur voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

• • • • • • • •

FUNDACION RESPETA MI
(Stichting tegen seksuele misbruik van minderjarigen)
Tel.: 24433.

• • • • • • • •

AMNESTY INTERNATIONAL ARUBA
P.O. Box 1029, tel.: 27808/48124.

• • • • • • • •

DIERENARTSEN
P. Barendsen en T.J.M. Wools, tel.: 21720. Voor spoedgevallen buiten kantooruren tel.: 115.

• • • • • • • •

BRIDGECLUB ARUBA ARIBA
(Tivoliclub, Wilhelminastraat 16)
Dinsdagavond om 19.30 uur speelavond. Voor opgave/informatie tel.: 24953.

• • • • • • • •

PARKE TIRAKOCHI
(Kinderpark te Savaneta, achter kleuterschool Promé Paso)
Geopend van maandag t/m zaterdag van 16.00-18.30 uur en op zondag van 11.00-18.00 uur voor kinderen van 1-13 jaar.

• • • • • • • •

TELEARUBA
ZATERDAG: 12.00 Cartoons; 13.00 Kids News; 13.20 Jungle Book; 14.35 Richest Cat in the World; 16.11 The Lion, The Witch & Wardrobe; 17.45 Movie: Deaf Smith & Johnny Ears; 19.15 Elsa Klensch; 19.35 Big Story; 20.00 Nos cu Nos; 21.00 CNN News; 21.20 Movie: Miles from Home; 23.10 Musical; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 12.00 Cartoons; 13.00 Special Juventud; 13.30 Special Italia'90; 14.31 Special 1993 Half Marathon; 15.23 Special Grand Prix 1993; 16.15 Studio Sport; 17.35 Movie: Race for the Bomb; 20.05 CNN News; 20.25 Health Week; 20.40 Special Cinderella; 22.00 Showtime; 23.00 Week in Review; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

• • • • • • • •

ZATERDAG
DIVERSEN
CARNIVAL: 20.00 uur Tumba Contest King of Kings - A.E.C.

ZONDAG
CARNIVAL: 18.00 uur Children Tumba Contest - A.E.C.

Drie advocaten distantiëren zich van Orde

ORANJESTAD — Naar aanleiding van de reactie van de Orde van Advocaten over de voorgenomen benoeming van mr. Jan Zwinkels tot Procureur-Generaal van Aruba, laten de advocaten H.Croes, R.Wever en A.Bikker weten dat zij zich distantiëren van de 'weinig zinnige verklaringen'.

De drie advocaten vermelden overigens dat zij hun lidmaatschap van de Orde al in mei 1993 opzegden. Reden daarvoor was dat de Orde destijds als politieke pressiegroep wilde optreden. Het drietal vindt dat de benoeming van een Procureur-Generaal met zoveel waarborgen omkleed is, dat een zich respecterende Orde van Advocaten zich van zulk geschrijf dient te onthouden. In de procedure tot benoeming komt de Orde immers niet te pas.

De advocaten voelen zich enerzijds opgelucht tijdig de Orde te hebben verlaten. Anderzijds voelen zij zich als gewezen leden van de Orde beschaamd over wat deze te onpas uitkraamt. Zij spreken de hoop uit dat het gezond verstand in de Orde spoedig zal terugkeren. "Anders zou er wel eens een tweede organisatie noodzakelijk zijn", aldus de advocaten Croes, Wever en Bikker.

Glenbert Croes over zijn vader

ORANJESTAD — In een verklaring over de viering van de geboortedag van zijn overleden vader Betico, stelt OLA-voorzitter Glenbert Croes dat Betico de man is die Aruba vandaag het hardst nodig heeft.

Betico heeft het volk het land Aruba teruggegeven. "Vandaag is Aruba en de Status Aparte van ons. Maar de strijd van Betico voor de Status Aparte is met veel offers, bloed en zweet gepaard gegaan voor het zover was", aldus Glenbert. Hij herinnert eraan dat Betico door eenheid de vrijheid van Aruba bereikte en dat wij nu in eenheid de problemen van Aruba moeten overwinnen.

Glenbert Croes spreekt de hoop uit dat op 'Dia di Betico' de politici, die alleen met elkaar vechten omdat zij niet beter weten en niet in het belang van het volk regeren, deze dag als uitgangspunt nemen om hun leven te beteren en de juiste weg in te slaan van de oprechte strijd om het volk te helpen.

MAANDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 0f 25111).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om produkten te kopen in het oude gebouw van Bibito Pin, t/o protestantse kerk, Piedra Plat.

• • • • • • • •

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur; zon.: 08.00 en 18.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

• • • • • • • •

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.

• • • • • • • •

Forum over Betico

■ *ORANJESTAD — De nationale commissie 'Dia di Betico' en Bureau Voorlichting (BuVo) hebben een forum over Betico Croes op de video laten opnemen dat TeleAruba aanstaande maandag van 18.30 tot 20 uur uitzendt. De forum-leden zijn Chibi Croes (AVP), Astrid Kelly (ex-functionaris van het Arubahuis), mr. Hendrik Croes (broer van Betico) en Glenbert Croes (zoon van Betico). Zij geven in het programma hun ervaring met Betico weer. Leerlingen van de Juliana School, het La Salle College en de Martin Luther King-school zullen vragen stellen aan de forum-leden. Op de foto de forum-leden, leerlingen en links commissie-voorzitter Atan Lee, die als moderator optreedt.*

Schaakaanvoerder Dakall incasseert eerste verlies

ORANJESTAD — Rafael Dakall, de gedoodverfde kanshebber voor de hoogste ereplaats in de B-competitie van schaakvereniging Aruba, heeft tijdens de afgelopen ronde zijn eerste verliespartij moeten incasseren tegen 'first runner-up' Ormond Jowett. Temeer een compliment voor Ormond omdat hij wegens verhindering met 45 minuten achterstand aan de tweestrijd begon.

Ondanks deze fikse achterstand wist hij nog voldoende tijd over te houden om in het eindspel met een fraaie combinatie en aansluitend sterk positiespel Dakall op de knieën te dwingen. Door deze overwinning nestelt Ormond zich bovendien samen met Dakall (4 uit 5) aan de top van de schaakcompetitie met een score van 3,5 uit 4 wedstrijden.

Dit tweetal wordt gevolgd door F.Luybe en J.Esser (beiden 3,5 uit 5) en zullen reeds de volgende ronde op deze tegenstanders stuiten. Naar alle waarschijnlijkheid zullen deze heren bovendien binnenkort gezelschap krijgen van A.Howell, in vroeger tijden vice-kampioen van Aruba, die wat later aan deze competitie begonnen is. En hoe! Drie partijen en evenveel klinkende overwinningen. De laatste winst boekte hij tegen E.Sebök en dat is toch niet een speler die je zomaar van het bord veegt. Met spanning wordt dan ook uitgekeken naar de volgende ronden.

In de A-competitie heeft lijstaanvoerder R.Tromp ook al gezelschap gekregen van een andere serieuze kandidaat voor de eindzege, in de persoon van J.Pesqueira. Geheel in de sfeer van carnaval hebben beide spelers de afgelopen ronde exact 3 maal 11 zetten nodig gehad om hun tegenstanders, respectievelijk B.van Kleef en H.Becker, een vol punt te ontfutselen. Waardering verdient vooral de relatief sterke tegenstand van H.Becker tegen de sterspeler uit Monaco. Beide spelers worden gevolgd door O.Croes (2,5 uit 3) en H.van der Weide (2,5 uit 4).

Lezing over gezondheidszorg

ORANJESTAD — De informatie-groep van Directie Sociale Zaken houdt op vrijdag 4 februari, van 14 tot 16 uur in het hulpbestuurskantoor Noord een lezing over de Stichting Geestelijke Gezondheidszorg Aruba (SGGA). Spreker is drs. Anco Ringeling, voorzitter van de SGGA.

TELEARUBA

ZATERDAG: 12.00 Cartoons; 13.00 Kids News; 13.20 Jungle Book; 14.35 Richest Cat in the World; 16.11 The Lion, The Witch & Wardrobe; 17.45 Movie: Deaf Smith & Johnny Ears; 19.15 Elsa Klensch; 19.35 Big Story; 20.00 Nos cu Nos; 21.00 CNN News; 21.20 Movie: Miles from Home; 23.10 Musical; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 12.00 Cartoons; 13.00 Special Juventud; 13.30 Special Italia'90; 14.31 Special 1993 Half Marathon; 15.23 Special Grand Prix 1993; 16.15 Studio Sport; 17.35 Movie: Race for the Bomb; 20.05 CNN News; 20.25 Health Week; 20.40 Special Cinderella; 22.00 Showtime; 23.00 Week in Review; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

MAANDAG: 15.00 Cartoons; 16.00 The Tiger, the Bear & Others; 16.25 Inspector Gadget; 16.49 The Why's & Wherefores; 17.00 Sesame Street; 18.03 Caribscope; 18.30 Special Betico Croes; 20.00 Telenoticias; 22.30 What Catholics believe about the Sacraments; 23.00 CNN News; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

DINSDAG: 15.00 Cartoons; 16.00 Super Globetrotters; 16.23 Captain Planet; 16.46 Dastardly & Mutley; 17.07 Special Voyage; 18.04 Sesame Street; 19.02 Mission of U-96; 19.30 Medical Report Producing Cerum; 19.44 Science & Technology; 20.00 CNN News; 20.30 Calypso & Roadmarch 1994; 23.30 Sports Tonight; 24.00 Sluiting.

• • • • • • • • •

■ *ORANJESTAD — De postkantoren te San Nicolas, Oranjestad en Noord geven vanaf 28 januari vier nieuwe postzegels van 5, 10, 35 en 40 cent uit met afbeeldingen van de Arubaanse uil oftewel de 'Shoco'. Deze vogel is ongeveer 20 centimeter lang, heeft opmerkelijk lange poten, een korte staart en grote gele ogen. Hoeveel 'shoco's' er precies op Aruba leven is onbekend. Hun aantal wordt door kenners geschat op maximaal 50.*

Vakbonden onderhandelen met regering

ORANJESTAD — De ambtenarenvakbonden SEPA, STA en SADA ontvangen op uiterlijk 27 januari een uitnodiging voor een vergadering met het onderhandelingsteam van de regering.

Deze mededeling kregen de drie vakbonden deze week te horen tijdens hun vergadering met de Ministerraad. Het onderhandelingsteam zal met het vakbondstrio praten over: bevriezing van periodieke verhogingen gedurende 2 jaar, bevriezing van vakantie-uitkering eveneens voor 2 jaar en vermindering van overwerk-betaling ook gedurende 2 jaar.

Uit een bericht van Bureau Voorlichting (BuVo) blijkt dat, wat betreft de reorganisatie van het overheidsapparaat, de drie vakbonden hebben verklaard dit proces te zullen steunen, mits het plaatsvindt zonder politieke interventie. De regering liet weten dat dit definitief niet het geval zal zijn.

Eis achttien maanden voor gescharrel met vergunningen

ORANJESTAD — Achttien maanden gevangenisstraf eiste Officier van Justitie mr. J.E. Hartjes tegen de ambtenaar D.G. die beschuldigd werd in de periode van juni 1992 tot september 1993 van ruim tachtig vreemdelingen geld verduisterd te hebben voor het verzorgen van een verblijfs- en werkvergunning. Hij vroeg daar 400 tot 1500 florin voor. Rechter mr.J.Minnaar wijst in deze zaak op 4 februari vonnis.

Tijdens behandeling van de zaak, die ruim vier uur duurde, eisten vier getuigen van verdachte hun geld terug. Verdachte beriep zich bij behandeling van de zaak dat hij goede relaties met de minister van Justitie en de Directie Openbare Orde en Veiligheid (DOOV) had, waardoor de vergunningen snel werden afgerond.

Verdachte had een gefingeerde maatschappij opgericht onder de naam Construciones Instalaciones Gomez n.v. waarmee hij bij de betrokken autoriteiten werk- en verblijfsvergunningen voor vreemdelingen aanvroeg. Hierdoor kregen bedoelde personen een tijdelijke verblijfsvergunning. Als betrokkene in een later stadium bij een andere maatschappij ging werken, werd het in een blijvende vergunning omgezet.

Mr. Hartjes was helemaal niet te spreken over de handelwijze van verdachte, die duidelijk zijn positie als ambtenaar misbruikte, waardoor hij in de categorie corruptie valt.

Raadsman van verdachte, O. Flanders, was van mening dat niet bewezen werd verklaard dat zijn cliënt het geld had verduisterd. Hierbij merkte hij op dat de vreemdelingen bij hem aan huis kwamen en hij niet bij hen om geld ging vragen. Zijn cliënt hielp de mensen omdat het bij DOOV een chaos was.

Flanders meende dat zijn cliënt moet worden vrijgesproken. Mensen die hun geld willen terugvorderen moeten maar een civiele zaak beginnen. Ook haalde hij aan, dat zijn cliënt een zeer moeilijke periode achter de rug heeft in verband met alcoholproblemen. Hij is in het rehabilitatiecentrum geweest voor behandeling en nu hij de goede weg opgaat wil men hem in een hoek duwen.

Requiem-mis Alto Vista

■ *ORANJESTAD — Minister van Financiën, Ella Tromp-Yarzagaray, liet deze week een requiem-mis opdragen ter nagedachtenis van de overleden Nederlandse minister van Binnenlandse Zaken, drs. Ien Dales. De mis werd bijgewoond door ministers, Statenleden, de vertegenwoordiger van de Nederlandse regering en de directeur van Directie Buitenlandse Betrekkingen. Deze week zond minister Tromp een gelukstelegram aan drs. Ed van Thijn, die tot nieuwe minister van Binnenlandse Zaken werd benoemd. De contacten tussen Tromp en Van Thijn dateren uit de tijd dat zij gevolmachtigd minister was en hij burgemeester van Amsterdam.*

Nieuwe emissie schatkistpromessen

ORANJESTAD — President Arthur Irausquin van de Centrale Bank van Aruba (CBA) heeft bekend gemaakt dat op 14 januari een nieuwe emissie van schatkistpromessen heeft plaatsgevonden. Op dezelfde datum verviel een emissie van 20 miljoen florin. Aangeboden werd wederom nominaal 20 miljoen florin met als vervaldatum 15 april. De emissie werd volledig geplaatst, tegen een gemiddeld disconto van 2,84 procent per aandeel. Dit komt overeen met een gemiddeld effectief rendement van 2,86 procent per aandeel.

Protest bij Christinaschool

ORANJESTAD — Leerlingen van de Prinses Christina School verlieten vrijdagmorgen het schoolgebouw om buiten te demonstreren en hun ongenoegen te uiten dat al een jaar geen gymles kan worden gegeven.

De gymzaal kan niet gebruikt worden omdat deze vuil en smerig is. In eerste instantie werd gebruik gemaakt van Sport Center San Nicolas, maar dat is nu al in gebruik als leslokaal voor de onderbouw. De leerlingen kunnen nergens anders heen en moeten dus in de klas blijven. Indien er niet spoedig een oplossing komt, blijven de leerlingen doorgaan met hun protestacties.

Douanebeambte beschuldigd van wapengebruik

ORANJESTAD — Om twee uur in de ochtend deed de Dominikaan R.Th.(28) bij de politie aangifte dat hij door de douanebeambte R.L.(31) met een wapen was bedreigd. Bij terugkomst vond de politie in diens wagen inderdaad een pistool met acht kogels.

De ruzie ontstond in de bar aan de Hendrikstraat, waar de Dominikaan als bartender werkt, over enige glazen die de douanebeambte mee wilde nemen. Hem werd aangeraden aangifte bij de recherche te doen. Maar een uur later werd in de bar weer alarm geslagen voor de douaneman, die met zijn echtgenote (32) en A.R.(41) was teruggekeerd.

Er brak een vechtpartij uit waarbij de eigenaar van de bar de douanebeambte *knock-out* sloeg. Bij aankomst van de politie bleek dat de bartender een stevige kapwond had opgelopen waarvoor hij naar het hospitaal werd gebracht. Het trio werd voor onderzoek aangehouden. Uitgezocht moet worden of hier sprake was van een dienstpistool of niet.

Reünie voor oud-leerlingen

ORANJESTAD — Arubaanse oud-internen van het St.Martinus/Maria Mediatrix Internaat, Brionplein 1, Curaçao, zoeken contact met elkaar in verband met een binnenkort te houden reünie. Dit contact-zoeken moet zo spoedig mogelijk plaatsvinden, in ieder geval niet later dan 28 januari. Men kan na 17 uur contact opnemen met één van de volgende ex-internen: Brenda Chirino-Cornelie (tel.23982), Filomena de Windt-Pourier (32060), Ingrid Loefstok-Odor (58565), Filomena Lopez (38425) en Lilian Prince (22561).

Dia di Betico

ORANJESTAD — De Comision Santa Cruz en sportvereniging Bubali vieren aanstaande dinsdag Dia di Betico. De viering te Santa Cruz begint om 10 uur bij Sede Betico Croes met vlaghijsen en volkslied. Het programma vermeldt verder: toespraken van premier Nelson Oduber en minister Rudy Croes, een optreden van 'Mariachi Copa de Plata', volksspelen, een dominotoernooi, lintendans en tussen 17 en 19 uur sluiting van de dag met muziek van QuaSi en de Academy Brass Band. In het clubgebouw van Bubali begint de viering al op maandag om 19.30 met een biljartwedstrijd tussen de twee rivalen uit Noord: Barracuda en Snack Ranch. De activiteiten worden op dinsdag, van 9.30 tot 19 uur voortgezet met voetbal- en dominowedstrijden op het Bubaliveld en in het clubgebouw.

Politie in actie tegen chollers

ORANJESTAD — In de Rembrandtstraat te San Nicolas deed de politie een inval in een chollerhuis. Toen de agenten binnenvielen nam de choller R.R. juist een stevige snuif cocaïne.

In de avonduren hield de versterkte politie meerdere razzia's in verschillende chollerhuizen te San Nicolas. In één huis troffen zij tien chollers aan die werden weggestuurd. De politie nam verder nogal wat materiaal in beslag dat de chollers gebruiken bij het toedienen van verdovende middelen. Te Meiveld staken chollers in de avonduren een oude wagen, die op blokken stond, in brand. De brandweer bluste het vuur.

Loting vindt vandaag plaats

UEFA hanteert ook drie punten bij zege op EK

MANCHESTER — Het aanvallende voetbal wordt ook in het toernooi om de Europese titel gepropageerd. Net als bij de eindronde om de wereldtitel, aanstaande zomer in de Verenigde Staten, levert een overwinning drie in plaats van twee punten op. Daarmee volgt de Europese Voetbal Unie (UEFA) de koers van de wereldbond FIFA. De nieuwe regel gaat in september in als de eerste wedstrijden worden gespeeld voor de EK-kwalificatie in 1996. De loting vindt vandaag (zaterdag) plaats in Manchester.

Er neemt een record aantal van 47 landen deel aan de Europese titelstrijd. Voor de eindronde, voor het eerst met zestien landen, plaatsen zich naast de acht groepswinnaars de zes beste nummers twee. Deze komen voort uit een puntensysteem waarbij alleen rekening wordt gehouden met de wedstrijden die de nummers 1 tot en met 4 van elke groep onderling hebben gespeeld.

De twee zwakste nummers twee moeten in december 1995 een beslissingswedstrijd op neutraal terrein spelen om de resterende plaats. Engeland is als gastheer al zeker van deelneming aan de eindronde.

Deze regeling werd vrijdag pas ingevoerd. Oorspronkelijk was het de bedoeling dat de zes beste nummers twee van de zeven groepen van zes landen automatisch geplaatst zouden zijn. De minste nummer twee uit een dergelijke groep had dan nog een beslissingswedstrijd tegen de nummer twee uit de groep met vijf landen moeten afwerken. De UEFA zag daar echter op het laatste moment van af. Voor 22 maart moeten de betrokken bonden het eens worden over het speelschema.

Zoals al eerder bekend werd, is Nederland in de groep met de sterkste landen ingedeeld. Dat betekent dat Oranje in de kwalificaties niet tegen Duitsland, Frankrijk, Rusland, Denemarken, Zweden, Italië en Ierland hoeft te spelen.

De lotingsbokalen hebben de volgende samenstelling: Bokaal 1 bestaat uit Duitsland, Frankrijk, Rusland, Nederland, Denemarken, Zweden, Italië en Ierland. Bokaal 2 uit Noorwegen, Roemenië, Zwitersland, Portugal, Griekenland, Spanje, Tsjechië en Oekraïne. Bokaal 3: Wales, Bulgarije, België, Schotland, Noord-Ierland, Polen, Hongarije en Kroatië. De landen die Bokaal 4 vormen zijn IJsland, Oostenrijk, Finland, Litouwen, Israël, Slowakije, Wit-Rusland en Georgië. En Bokaal 5: Turkije, Letland, Albanië, Cyprus, Malta, Faeroer, Estland en Luxemburg. Bokaal 6: San Marino, Liechtenstein, Slovenië, Moldavië, Armenië, Azerbeidzjan en Macedonië.

■ *Bordeaux won vrijdag met de krappe score van 3-2 van Strasbourg. Dat geschiedde in de Franse bekercompetitie. Op de foto Valerian Ismael (links) van Strasbourg en Laurent Crocy van Bordeaux in een kopduel voor het leer.*

Meer onthullingen over doping in vroegere DDR

Stasi-documentatie brengt meer aan het licht over doping en gevolgen

BERLIJN — Het excessief gebruik van verboden stimulerende middelen door sporters heeft zwaar nadelige gevolgen. Voormalige Oostduitse gewichtheffers werden in het verleden zelfs gedwongen operatief het vetweefsel te laten verwijderen dat hun tors een vrouwelijk aanzien gaf. De borstverkleiningen waren noodzakelijk door het systematische en vaak excessieve gebruik van verboden spierversterkende hormonen. Een en ander wordt duidelijk uit de stapel documenten van de vroegere Staatsveiligheidsdienst (ofwel de Stasi) in de DDR die donderdag openbaar werd.

De rapporten maken opnieuw duidelijk dat de vele sportsuccessen van de communistische heilstaat destijds zwaar leunden op de prestatiebevorderende vondsten uit de geavanceerde laboratoria en apotheken. Volgens een Stasi-verslag van een gesprek met een vooraanstaand expert hebben in 1984 vijf gedrogeerde gewichtheffers zich in een Berlijns ziekenhuis laten helpen.

Bij die operatie werd vetweefsel, dat zich boven de grote borstspieren had gevormd, verwijderd. Dat gebeurde overigens pas aan het einde van hun carrière. "Een van de specifieke problemen bij gewichtheffers die in vergelijking met anderen heel veel anabole steroïden gebruiken, is dat ze borsten kunnen krijgen", vertelde de deskundige aan de betreffende Stasi-liaison die met vele collega's het doen en laten in de sport op de voet volgde.

Een ander document, uit 1974, wijst op de aanschaf van 60 machines voor electrische spierstimulatie, een methode waarvan tegenwoordig ook af en toe nog wel iets wordt vernomen. Het apparaat wordt gebruik voor het activeren van musculatuur die tijdens de normale training niet of onvoldoende wordt belast. "De behandeling met stroomstootjes is, afhankelijk van de sport, gericht op bepaalde spieren. Het moet worden gezien als een aanvulling op de training", staat in het rapport. Gevolgd door de waarschuwing: "Wanneer het apparaat niet goed wordt gebruikt, dan kan dat leiden tot hartkloppingen of zelfs hartstilstand."

De Stasi verzamelde over de sportpraktijk zo mogelijk nog meer dan over het dagelijkse leven in de voormalige DDR. Zo'n 170 pagina's werden nu vrijgegeven, het complete overzicht wordt volgende maand verwacht. Een van de deskundigen zei in 1978 tegen de Stasi-agent, dat de Oostduitse zwemsters en zwemmers hadden geklaagd over de grote hoeveelheden testosteron, het mannelijk geslachtshormoon, die ze kregen ingespoten voor een onbeduidend evenement in de Verenigde Staten. "Ze kregen ieder elf injecties. Weigeren betekende niet mee naar Amerika."

Het 'befaamde' laboratorium in Kreischa zorgde ervoor, dat alle atleten die werden uitgezonden naar buitenlandse toernooien niet betrapt konden worden bij de dopingcontrole. Officials wisten echter, blijkt nu, dat de aan hun zorgen toevertrouwde atleten wel degelijk positief zouden worden bevonden, als er bloedproeven zouden worden genomen bij het betreffende evenement.

Ze waren ook ter dege op de hoogte van de bijwerkingen van de uitgedeelde preparaten. Een rapport uit 1984 maakt gewag van ernstige leveraandoeningen bij tien atleten die spierversterkende middelen combineerden met alcohol. "Bij vrouwen versterkte de pil dit ongewenste bijeffect. Bij twee van hun was de schade aan de lever zo groot, dat ze hun sportieve loopbaan moesten beëindigen."

Over het populaire lichaamseigen hormoon testosteron werd in 1978 gezegd: "Die prestatiebevorderende stof wordt tot nu toe alleen gebruikt in de opbouw naar belangrijke toernooien toe. Het kan alleen in het bloed worden opgespoord. Het hormoon kan dus dus rustig worden gebruikt, want er worden toch geen bloedtests gedaan."

Donderdag werd ook duidelijk, dat het zoeken naar nieuwe en betere middelen in de jacht op goud een gewichtige zaak was. Een van de doelen van de sportmedische actie was: "Het aanwenden van psychofarmaca ten einde de topsporter agressiever te maken tijdens de wedstrijd. Maar zal het wel mogelijk zijn, de grotere agressiviteit in de juiste richting te sturen?"

Slechte kant van Engelse bondscoach

De 'echte' Graham Tayl[or] in documentaire Channel [4]

LONDEN — De voormalige bondscoach van Engeland, Graham Taylor, mag dan vertrokken zijn als de eerste man van het Engelse voetbalteam. De Britse televisiekijkers kunnen aanstaande maandag een prachtig inzicht krijgen hoe de trainer zich daadwerkelijk gedroeg tijdens de mislukte kwalificatiereeks voor het WK in de Verenigde Staten. De uitzending zal het imago van de opgestapte bondscoach niet verbeteren. In de documentaire 'Graham Taylor, de onmogelijke baan' komt 36 keer het woord '*fuck*' uit de mond van de als een gentleman bekend staande coach.

Channel 4 kreeg alle vrijheid een profiel van de coach te maken. Cameralieden waren aanwezig op voor hen doorgaans niet toegankelijke plaatsen. Ze volgden de met een microfoon uitgeruste Graham Taylor van na de *dugout* en tijdens te sprekingen in de kleedk

De documentaire met de opmerking Taylor, dat hij veel m heeft met zijn door de tenwacht geforceerde ve bij de bond. "Voor het in mijn loopbaan ben niet in geslaagd mijn stelling te bereiken e doet pijn. Ik wist dat baan veel herrie zou veren, maar ik had de graag in Amerika ge Met alle herrie en ruzie

Bij de start van het k ficatietoernooi is Taylo zien als hij op Wembley toeschouwers op de tri in discussie gaat. In de hem ingesproken beg dende tekst zegt hij: "In functie moet je mentaal zijn en ik weet hoe gema lijk bondscoaches worde slagen. Ik ben niet van dat met me te l gebeuren."

Taylor redde het niet dens de moeizaam verl uitwedstrijd tegen P komen de schuttingwoo met grote regelmaat uit mond. Als de Polen sc vloekt hij Des Walker John Barnes stijf. "Je k tegen ze praten tot ze bl zien, ze doen echter a wat ze eerder is gezegd niet te doen."

Het cruciale duel t Nederland in Rotter vormt de uitsmijter va uitzending. Taylor ont op het moment dat Ro Koeman, die kort te voor een overtreding op P van de Duitse arbiter As macher rood had mo krijgen, met een vrije Oranje op de beslissende v sprong van 2-0 zet.

"Scheidsrechter, hij ha van het veld verdwe moeten zijn. Dit is schande", schreeuwt hij Vervolgens laten de beel zien hoe Taylor zich rich grensrechter beweegt. arbiter is verantwoorde voor mijn ontslag. Wi hem daarvoor mijn ha lijke dank overbrengen", hij de man toe.

Taylor had een voor ziende blik. In novem stapte hij zelf op, in de we schap dat hij anders zou ontslagen. Donderdag ga tekst en uitleg over de d mentaire. "Ik ben niet t op het vloeken, maar dat ik tijdens mijn loopbaan trainer altijd gedaan. Ik v het goed dat het een kee deze manier wordt getoo

Gevaar voor rellen te groot

Duitsers zeggen interland tegen Engeland alsnog af

HAMBURG — De vriendschappelijke wedstrijd Duitsland - Engeland, die 20 april in het Volksparkstadion in Hamburg zou worden gespeeld, gaat niet door. De Duitse voetbalbond (DFB) heeft dit besluit genomen uit veiligheidsoverwegingen. De politie van Hamburg vreesde op 20 april, de geboortedag van Adolf Hitler, ernstige verstoring van de openbare orde door leden van Duitse rechtsradikale groeperingen en Engelse hooligans.

Tijdens een bijeenkomst met vertegenwoordigers van de Duitse en Engelse voetbalbond (FA), de stad Hamburg en het ministerie van Binnenlands Zaken viel het besluit de wedstrijd af te blazen.

"Ik heb tot annulering besloten om ernstige onlusten te voorkomen en de naam van het Duitse voetbal hoog te houden", verklaarde Werner Hackmann, de Hamburgse minister van Binnenlandse Zaken. Hij was verontrust door de mededeling dat onder Britse fans oproepen waren verspreid van de wedstrijd in Hamburg een vervolg van de tweede wereldoorlog te maken. Duitse neo-nazi's waren van plan een demonstratietocht naar Hamburg te maken.

Het Duitse voetbalelftal komt de afgelasting slecht uit. De wedstrijd was een van de belangrijkste in de aanloop naar de verdediging van de wereldtitel in de Verenigde Staten. Bondscoach Berti Vogts wil het duel op een andere dag wel laten doorgaan. Komend weekeinde steken de DFB en de FA de koppen opnieuw bij elkaar.

De Engelse bond was het overigens niet eens met de annulering. "Het is een schande", zei woordvoerder David Bloomfield, "de wedstrijd is afgelast op gronden die niets met het voetbal hebben uit te staan. Het gebeurde uit veiligheidsoverwegingen. Daarom moeten we de beslissing accepteren."

De DFB beschuldigde de Britse pers van stemmingmakerij. De Daily Mirror drukte een foto af van het Engelse elftal dat in 1938 de Hitler-groet uitbracht bij een wedstrijd in Berlijn. Sinds de hereniging van de beide Duitslanden wonnen de neonazi's en rechtsextremisten aan aanhang.

Priscilla Ernst naar NK-Short track

GRONINGEN — Priscilla Ernst zal dit weekeinde in Groningen toch deelnemen aan het toernooi om de Nederlandse kampioenschappen short track. De 22-jarige kernploegrijdster liep afgelopen weekeinde tijdens de Europese bekerstrijd in Brugge een enkelblessure op.

Ernst is een vitale kracht in het aflossingskwartet dat vormbehoud moet tonen voor de Olympische Winterspelen. Aanvankelijk leek de blessure van de Haagse zo ernstig dat zij voor het Groningse toernooi wilde afzeggen. Met Anke Jannie Landman, Pennelope di Lella en Esmeralda Ossendrijver vormt ernst in principe het kwartet voor de winterspelen, die in februari in Hamar worden gehouden.

Het door NOCNSF genomineerde viertal is ernstig gehandicapped na het gedwongen afhaken van Monique Velzeboer. Deze is de beste Nederlandse shorttracker. Velzeboer is na een val tijdens een trainingsstage in Frankrijk verlamd.

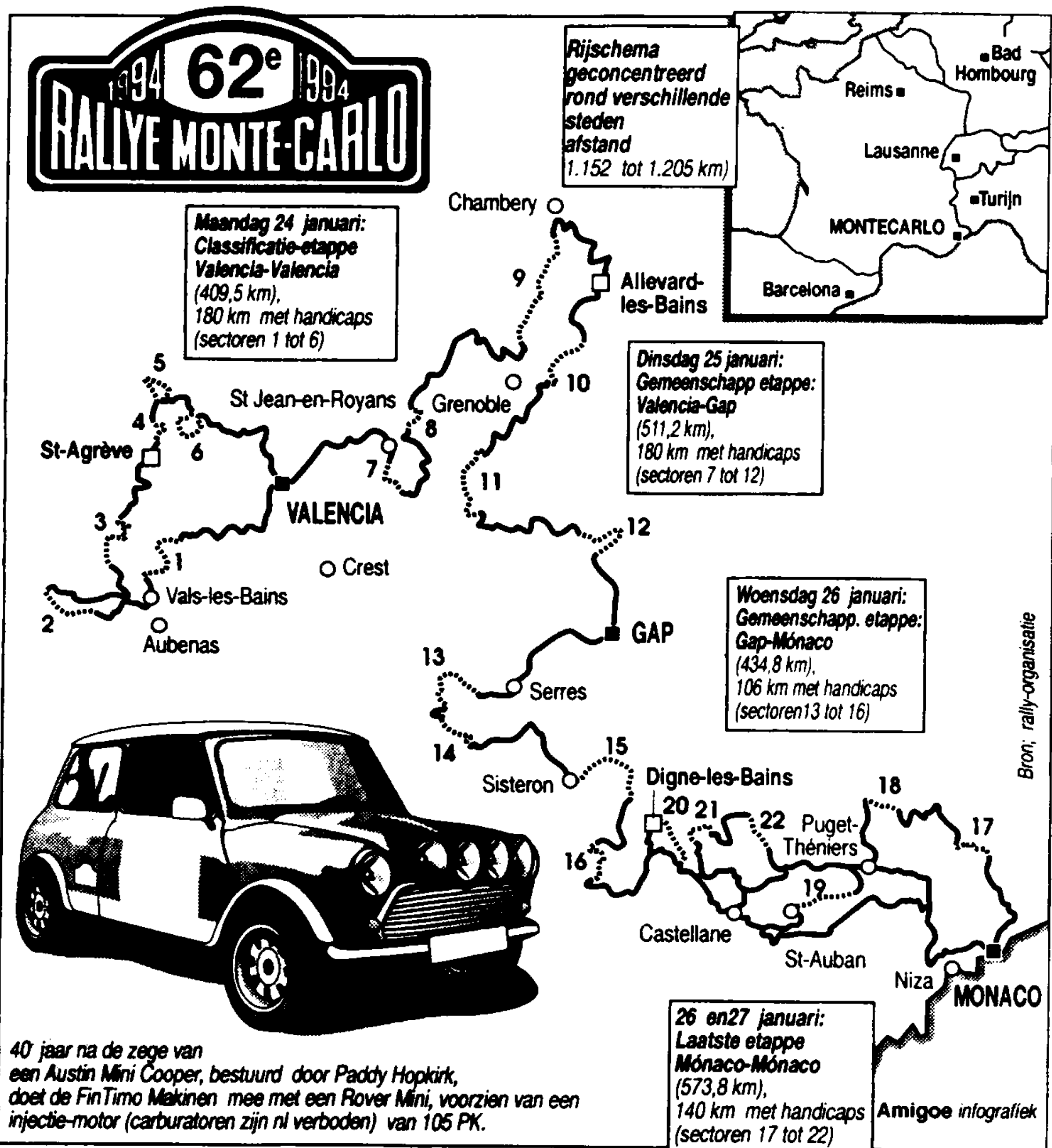
Pat Cash aan rug geöpereerd

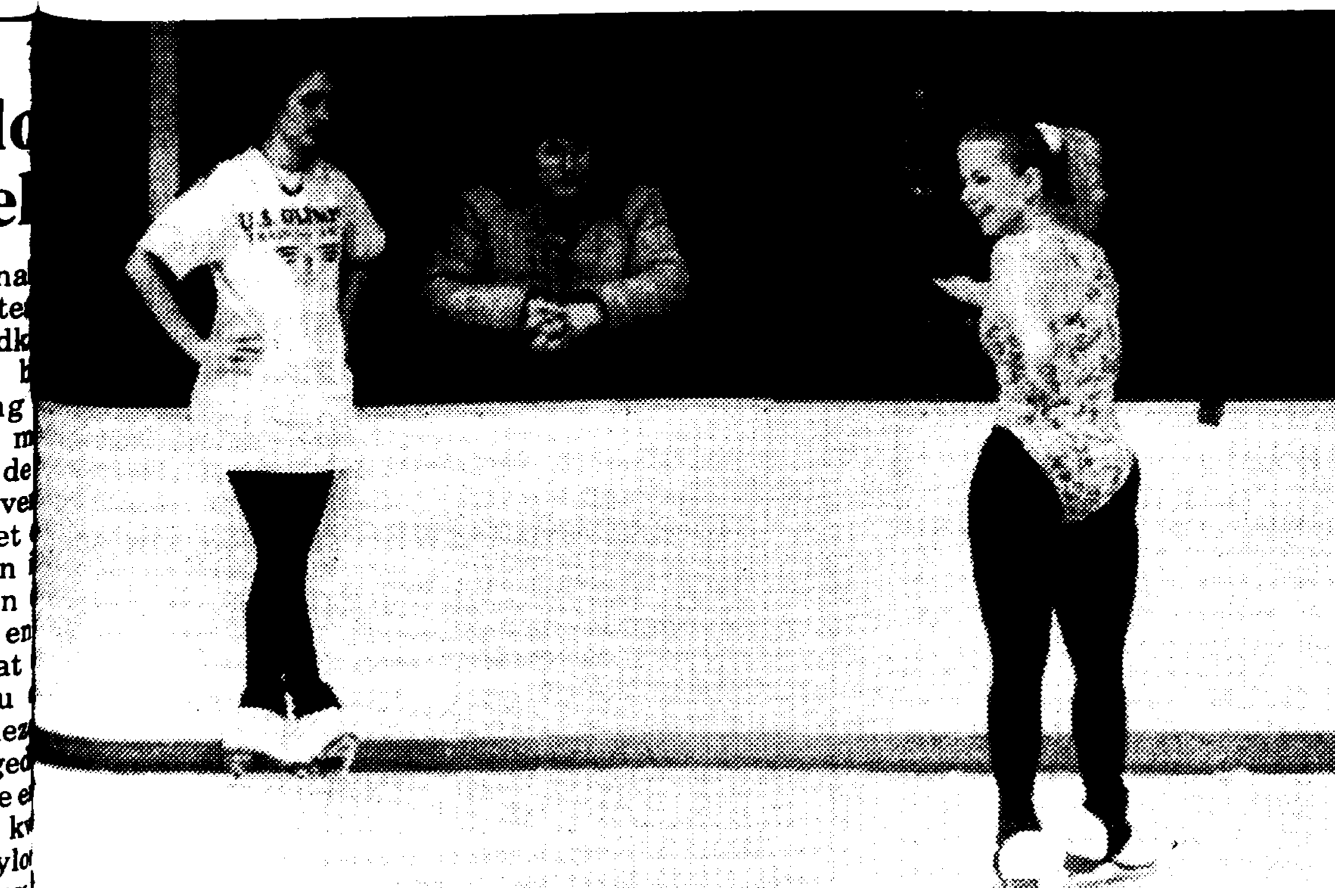
MELBOURNE — Pat Cash heeft in Melbourne een hernia-operatie ondergaan. De 28-jarige Wimbledon-kampioen van 1987 liep de rugblessure op tijdens het toernooi in Adelaide, begin januari. Cash zal zes weken plat moeten liggen. Daarna zal de revalidatie nog zeker drie maanden in beslag nemen. De Australiër onderging in 1985 ook een operatie aan de rug. Toen was hij acht maanden uit de roulatie.

In Australië wordt de tennisser Pat 'Crash' genoemd. Na zijn operatie in '85 lag hij in '86 drie weken voor Wimbledon op de operatietafel voor het verhelpen van een blindedarmontsteking. Desondanks deed hij op een *wild card* aan de Grand Slam mee en bereikte er de kwartfinales.

Drie jaar geleden scheurde hij kort na de Australian Open een achillespees. Die blessure hield hem negen maanden aan de kant. Hij kwam terug als de nummer 368 van de wereld. In '92 werd hij aan de knie geöpereerd. Die ingreep vergde een revalidatie van vijftien maanden.

Bij terugkeer in het circuit, begin van dit jaar, had hij geen ranking meer. Voor de toernooien van Adelaide, Sydney en de Australian Open had hij *wild cards* ontvangen.

Verdeeld succes op EK in Kopenhagen

Kunstrijdster Katerina Witt werkt aan comeback

KOPENHAGEN — Katerina Witt heeft de jacht op een startbewijs voor de Olympische Winterspelen in Lillehammer met verdeeld succes geopend. De tweevoudig Olympisch kampioene voldeed vrijdag tijdens het originele programma op het Europese kampioenschap in Kopenhagen voorlopig aan de norm van het Duitse Olympisch Comité. Met de negende plaats is ze vooralsnog de tweede Duitse kunstrijdster tijdens het Europees kampioenschap. Dat zou genoeg zijn voor een rentree bij de winterspelen.

De hoogste waardering van de jury tijdens het EK-kunstrijden was voor de Franse titelverdedigster Surya Bonaly, voor wereldkampioene Oksana Boejal uit Oekraïne en de Russin Olga Markova.

Deelname aan de Winterspelen lijkt Katerina Witt ondanks de tegenvallende cijfers niet meer te kunnen ontglippen, want Marina Kielmann staat op de veertiende plaats met 3,5 punt achterstand. De nationale kampioene Tanja Scewczenko eindigde in het eerste onderdeel als vijfde.

Het internationale debuut van de voormalige Oostduitse verliep verre van rimpelloos. Bij de uitvoering van de dubbele axel landde ze met beide voeten op het ijs. Haar optreden was solide, maar niet elegant. De puntenwaardering was navenant aan haar programma op de tonen van Marlene Dietrichs Evergreen 'Sag mir wo die blumen sind'. Voor het technische gedeelte kreeg ze gemiddeld slechts een 4,6.

Teleurgesteld verliet ze de piste. Een bittere pil, maar het vooruitzicht op afvaardiging naar Lillehammer vergoede veel. Met tranen in de ogen zei ze: "Ik kan het toch nog, ik kan het ook in mijn slaap." De tijd heeft echter ook voor Witt niet stilgestaan. Het geloof in een Olympische medaille heeft een stevige knauw gekregen. Niet alleen de favorieten Bonaly en Bajoel streefden de ijskoningin van weleer voorbij, ook de tieners Krisztina Szako (Hongarije) en Anna Rechnio (Polen) staan op hoger niveau.

"Ik heb er geen spijt van dat ik ben teruggekeerd op dit niveau. Natuurlijk is het EK een heuse competitie, maar op de eerste plaats schaats ik voor het publiek", probeerde ze haar teleurstelling te verwerken. "Ik was nerveuzer dan normaal. Te gespannen", bekende ze. "Ik heb vlak voordat ik het ijs opkwam een pijnstillende injectie gekregen. Ik heb een ontsteking in mijn linkervoet."

■ *PORTLAND — Tonya Harding (uiterst rechts), door haar lijfwacht beschuldigd van voorkennis van de aanval op concurrente Nancy Kerrigan, heeft haar trainingen hervat. Ze besloot onlangs haar ex-echtgenoot Jeff Gillooly te verlaten, nadat is gebleken dat hij ook betrokken was bij de planning van de aanslag op de rivale van Harding. Zelf ontkent Harding elke betrokkenheid. Kerrigan is favoriet voor Olympisch goud op de winterspelen in Lillehammer.*

Over mislukte aanval op rivale Kerrigan

Harde beschuldigingen van lijfwacht Eckardt tegen kunstrijdster Harding

PORTLAND — De aanwijzingen dat de Amerikaanse kunstrijdster Tonya Harding voorkennis had van de aanslag op haar concurrente Nancy Kerrigan stapelen zich op. Haar lijfwacht Shawn Eckardt verklaarde donderdag in verscheidene interviews dat Harding op de hoogte was. "Ze wist dat we dit van plan waren", zei Eckardt in het televisieprogramma 'Prime Time Live' van ABC. "Ze wist dat het ging gebeuren."

Nancy Kerrigan, favoriete voor het Olympische goud op de winterspelen in Lillehammer en de grootste rivale van Tonya Harding, werd op 6 januari na een training in Detroit door een man met een staaf hard tegen een knie geslagen. Ze kon daardoor niet uitkomen op de Amerikaanse titelstrijd, die tevens gold als Olympische kwalificatie.

Het Amerikanse Olympisch Comité besloot Kerrigan niettemin aan te wijzen voor de ploeg van Lillehammer. Woensdag werd de ex-man van Harding, Jeff Gillooly, op borgtocht vrijgelaten. Hij wordt ervan verdacht medeplichtig te zijn aan de aanslag, evenals de vermoedelijke aanvaller Shane Minoaka Stant met zijn medeplichtige Derrick Smith en lijfwacht Eckardt.

Volgens Eckardt had Gillooly de andere samenzweerders een bedrag van bijna 13.000 gulden toegezegd als de aanslag op Kerrigan succes zou hebben. "Dan kon Tonya de Olympische titel pakken", zei hij. In een interview met het dagblad Oregonian in Portland verklaarde Eckardt dat Harding ongeduldig werd toen de aanslag op Kerrigan steeds werd uitgesteld. "Draai er niet steeds omheen maar doe het nou eindelijk eens", zou Harding gezegd hebben.

De lijfwacht had eerder al gezegd dat Harding verscheidene keren telefonisch had geprobeerd achter de trainingstijden van haar concurrente te komen toen het de bedoeling was de aanslag op de ijsbaan van Boston te plegen. Volgens Eckardt was er aanvankelijk ook een plan om Kerrigan te vermoorden of een auto-ongeluk in scène te zetten. Hij zou de anderen toen zelf hebben overtuigd een minder gewelddadig plan te kiezen. Daarop had Gillooly voorgesteld het rechterbeen van Kerrigan, waar ze na de sprongen op landt, te breken.

Volgens de advocaten van Tonya Harding zijn de beschuldigingen van Eckardt volledig uit de lucht gegrepen en is de lijfwacht onbetrouwbaar. Intussen probeert Harding de draad van haar training voor de Olympische Spelen op te pakken. Maar een horde journalisten laat haar niet met rust. Tot nu toe heeft ze alleen verklaard onschuldig te zijn. Voor het overige bewaart ze, op aanraden van haar advocaten, het stilzwijgen over de aanslag.

In het tv-programma 'Prime Time Live' zei Harding dat ze haar levensdroom om een Olympische gouden plak te winnen in vervulling wilde laten gaan. Ze gaf toe dat ze daarna hoopte een financiële slag te kunnen slaan. "De meeste mensen gaan elke dag naar hun werk en krijgen aan het eind van de week of de maand hun salaris uitbetaald. Ik werk al twintig jaar en pas dan is het betaaldag. Dat hoop ik tenminste."

Harding schaatste donderdag in Portland voor het eerst sinds de nationale titelstrijd van twee weken geleden weer in het openbaar. Eerder in de week was ze genoodzaakt in het holst van de nacht achter gesloten deuren te trainen. Toen een journalist haar wat wilde vragen bij aankomst op de baan reageerde Harding geprikkeld: "Ik geef geen antwoorden. Laat me alleen." De training verliep vlekkeloos. Inclusief enkele drievoudige sprongen, waar Tonya Harding patent op heeft.

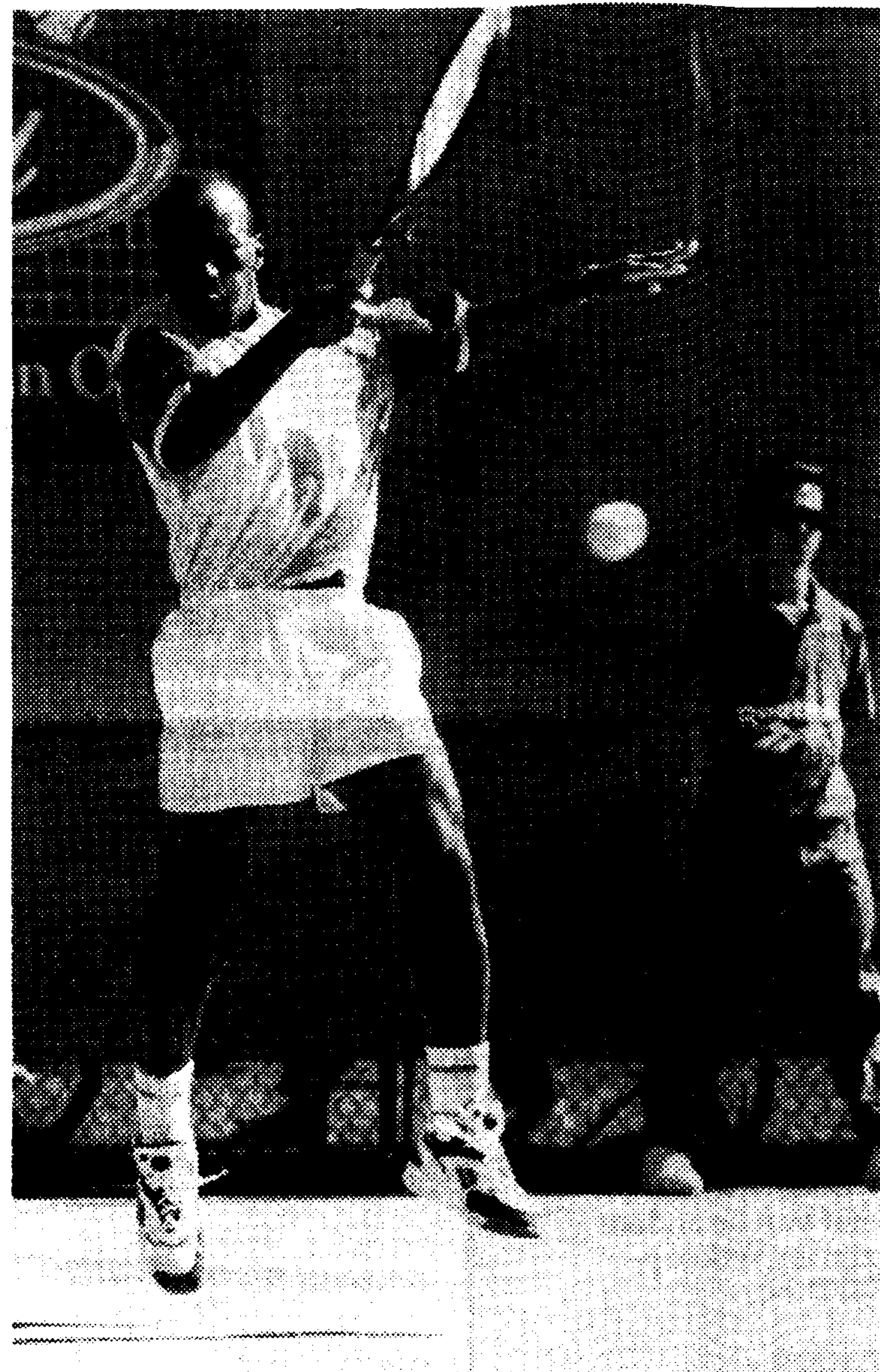
SPORT
AGENDA

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
Zwembad:
open van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

SENTRO DI BARRIO JANWE
Dammen:
elke donderdag van 15.00-18.00 uur damles en -training voor de jeugd vanaf acht tot achttien jaar.
Schaakvereniging Janwé:
elke zaterdag van 09.00-12.00 uur schaakles en -training voor de jeugd vanaf zeven tot 23 jaar.

SKOL DI DAM STRATEGIA
elke donderdag van 19.30-23.00 uur in Sentro di Bario Janwé.
elke zaterdag van 09.00-12.00 uur in IPK-gebouw (naast Martinus mavo, Plasa Brion.

RUST & BURGH
(Schaakvereniging Curaçao)
iedere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

■ *MELBOURNE — De Amerikaanse tennisser Malivai Washington (zie foto) heeft de vierde ronde van de Australian Open in Melbourne bereikt. Hij wees Alex Antonitsch uit Oostenrijk in vier sets terug. De setstanden: 4-6, 7-6, 6-3 en 6-3. Washington is een van de weinige zwarte tennissers die actief is in de tenniswereld en die ook nog goed meedraait in de top.*

Tsjizjov behaalt zesde damtitel

Harm Wiersma verliest ook laatste wedstrijd

LEEUWARDEN — Alexei Tsjizjov is in Leeuwarden voor de zesde keer op rij wereldkampioen dammen geworden. De poging van uitdager Harm Wiersma om in de twintigste en laatste partij van de tweekamp alsnog langszij te komen, strafte de titelverdediger af. Na vijftig zetten staakte Wiersma de ongelijke strijd, zodat Tsjizjov met 22-18 de match won.

Voor de Fries Harm Wiersma was het de eerste nederlaag in een tweekamp om de wereldtitel. Dat na twee zeges op Gantwarg, een overwinning tegen Van der Wal en een gelijkspel in zijn laatste tweekamp tegen Wirny (1983). De veertigjarige Friese damgrootmeester kan zich mogelijk eind dit jaar tijdens het toernooi om de wereldtitel revancheren.

Zowel Wiersma als Tsjizjov zijn al zeker van plaatsing. Alexei Tsjizjov heeft ook in deze tweekamp laten zien de sterkste speler ter wereld te zijn. De 29-jarige Rus, na zijn zege in het laatste WK-toernooi in Toulon uitgeroepen tot 'Man van het jaar 1992' in zijn woonplaats Izjevsk, toonde ook in deze tweekamp zich uiterst goed te kunnen concentreren.

Bovendien bleek hij over een beter uithoudingsvermogen te beschikken dan zijn tegenstander en besteedde hij veel minder tijd aan bijzaken. Op de laatste ochtend van de tweekamp was hij uiterst ontspannen. "Ik kan me achter het bord volledig concentreren. Dan vergeet ik alles wat om mij heen gebeurt. Ik sluit me voor alles af en dat heb je nodig om tot een maximaal resultaat te komen", zei de zesvoudige wereldkampioen.

ZETTENVERLOOP

Met een overwinning, zijn tweede, claimde Alexei Tsjizjov de wereldtitel dammen in Leeuwarden. Harm Wiersma die met wit speelde in de twintigste tevens laatste wedstrijd deed tevergeefs een ultieme poging. Het zettenverloop:

1. 32-28, 17-22; 2. 28x17, 12x21; 3. 31-26, 7-12; 4. 26x17, 12x21; 5. 36-31, 19-23; 6. 37-32, 1-7; 7. 35-30, 7-12; 8. 30-25, 21-26; 9. 41-37, 16-21; 10. 31-27, 11-16; 11. 46-41, 2-7; 12. 41-36, 7-11; 13. 34-29, 23x34; 14. 40x29, 12-17; 15. 36-31, 20-24; 16. 29x20, 15x24; 17. 47-41, 14-20; 18. 25x14, 10x19; 19. 45-40, 5-10; 20. 40-34, 10-14; 21. 44-40, 4-10; 22. 49-44, 10-15; 23. 40-35, 17-22; 24. 34-30, 11-17; 25. 39-34, 8-12; 26. 44-39, 6-11; 27. 50-45, 24-29; 28. 33x24, 22-28; 29. 32x23, 18x20; 30. 30-25, 21x32; 31. 38x27, 20-24; 32. 34-30, 12-18; 33. 42-38, 18-23; 34. 45-40, 13-18; 35. 41-36, 9-13; 36. 39-33, 17-22; 37. 40-34, 3-8; 38. 38-32, 22-28; 39. 33x22, 16-21; 40. 27x7, 18x49; 41. 7-2, 13-18; 42. 2x22, 23-29; 43. 34x23, 19x17; 44. 30x10, 15x4; 45. 25-20, 17-22; 46. 35-30, 22-28; 47. 20-14, 28-33; 48. 30-24, 33-39; 49. 24-20, 39-44; 50. 20-15, 44-50 en Wiersma geeft het op.

Sporters elders verzekerd

Nationale Nederlanden boos met sportbonden

DEN HAAG — Nationale Nederlanden. Wat er ook gebeurt, het bedrijf regelt alle financiële zaken perfect. De sportbonden weten er sinds kort alles van. De verzekeraar is boos op de Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond (KNVB) en de koepel-organisatie NOCNSF (Nederlandse Olympisch Comité/Sport Federatie), omdat die organisaties de pensioenvoorziening van hun werknemers per 1 januari hebben ondergebracht bij het PGGM. Dat is het pensioenfonds voor de zorgsector in Nederland.

De sponsor van onder meer het Nederlands elftal heeft de KNVB en NOCNSF per brief laten weten de financiële steun aan de sportwereld wellicht in heroverweging te nemen. "Maar we zijn over deze materie nog wel met de partijen in gesprek", liet een woordvoerder van de zwaar teleurgestelde verzekeraar vrijdag weten.

Tot eind december hadden de particuliere verzekeraars de pensioenvoorziening van ongeveer 1200 personeelsleden van de sportbonden in hun pakket. Op 1 januari kwam echter een einde aan die regelingen. Na overleg tussen werkgevers- en werknemersorganisaties in de sport en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zijn sportbonden, die net als de zorgsector winst niet als oogmerk hebben, verplicht hun pensioenregelingen bij het PGGM onder te brengen. Alleen als de bonden hun werknemers eenzelfde regeling via een particuliere verzekeraar kunnen bieden, kan de verplichting vervallen.

Een woordvoerder van NOCNSF bevestigde vrijdag het bestaan van de door Nationale Nederlanden gestuurde brief. "Daarin brengt het bedrijf tot uitdrukking niet gelukkig te zijn met de huidige situatie en dat die wellicht van invloed is op de relatie", laat de woordvoerder weten. Directeur Van Ek wil geen commentaar op de affaire geven.

Algemeen directeur Been van de KNVB zei vrijdag in het Financieel Dagblad, dat de KNVB de verzekeraar heeft gevraagd met een vergelijkbare pensioenregeling als het PGGM te komen. "Als dat lukt, kunnen we naar ze terug", aldus Been, die vrijdag voor vergaderingen in UEFA-verband in Manchester verbleef.

De topman van de KNVB acht de kans echter klein dat de zaak wordt teruggedraaid. Dat zou voor de verzekeraar een dure kwestie worden. "Wij doen al het mogelijke de sponsorrelatie met Nationale Nederlanden te bestendigen." Nationale Nederlanden is sinds eind 1992 hoofdsponsor van het Nederlands elftal en stopt de voetbalbond over dat recht jaarlijks miljoenen guldens toe.

* * * * *

VOETBAL / SOUTHAMPTON — Alan Ball keert terug naar Southampton in een poging de ploeg van degradatie te redden. Hij volgt de ontslagen Ian Branfoot op. Lawrie McMenemy blijft de hoofdverantwoordelijke manager.

Op Hoogovenstoernooi in Wijk aan Zee

Salov heeft een riante voorsprong op Khalifman

WIJK AAN ZEE — Valery Salov wees zijn tegenstander Alexander Khalifman in de onderlinge vierde krachtmeting wederom overtuigend terug. Salov heeft nu een voorsprong van drie punten: 3½-½. Alle deelnemers, onder wie Salov en Khalifman, aan het 56ste Hoogovens Schaaktoernooi waren vrijdag weer even onder elkaar. Een gymnastiekzaal vol vierkampers en terzijde op het podium de deelnemers aan de grootmeestergroep A en B.

De kleine Valery Salov, sinds enkele jaren in het Zuidspaanse schaakmekka Linares gehuisveste Rus, geldt als de meest bekwame uitbener van dorre stellingen. Een soort schaak-pitbull, die niet meer loslaat waar hij zijn tanden in heeft gezet.

Als het besluit wordt doorgevoerd partijen niet meer af te breken, maakt de 29-jarige Salov een beste kans wereldkampioen te worden. En wellicht ook wel onder de huidige regels. Met 3½-½ is zijn positie in de kwartfinales in elk geval uiterst riant. Uit de resterende vier partijen, heeft hij nu slechts een punt nodig.

Jeroen Piket en Loek van Wely trokken vrijdag de Nederlandse serie nederlagen door. Beide schakers leden verlies in de grootmeestergroep A. Alleen John van der Wiel onttrok zich aan de malaise. Hij toverde in hevige tijdnood tegen Smirin uit de losse pols een fabelachtige combinatie tevoorschijn die zowaar winnend bleek. "Een zeldzaam goed begin", sprak de Leidse grootmeester goed gemutst. "Meestal start ik hier slecht om daarna goed terug te knokken."

Officieel staat Piket in Wijk aan Zee te boek als secondant van Jan Timman. Daar doet de organisatie niet moeilijk over. Schaakgrootmeester Timman verloor onlangs de FIDE-tweekamp met Anatoli Karpov. Het tweetal kregen kans voor de wereldtitel te strijden, nadat uitdager Nigel Short en voormalige FIDE-wereldkampioen Gari Kasparov uit FIDE treden en een eigen schaakorganisatie (PCA) op hebben gericht.

Gata Kamsky en Joel Lautier laten hun vaders genieten van het gratis onderdak dat aan die functie is verbonden. In de grootmeestergroep A hebben twee deelnemers hun moeder meegebracht. Het zijn de 20-jarige Serge Tivjakov en de 14-jarige Peter Leko.

Het viertal trof elkaar in de eerste ronde. De zonen achter het bord, de moeders in de onmiddellijke nabijheid voor de broodnodige morele steun. Vooral Leko had het nodig. Het Hongaarse joch is al voor de derde maal in Wijk aan Zee te zien. Eerst in de reservegroep, daarna kwam hij uit in de open groep. Hij staat op het punt de jongste schaakgrootmeester aller tijden te worden na successen in Boedapest en Leon. In Wijk aan Zee volstaat een score van vijf uit negen.

Die wetenschap, het behalen van het grootmeesterresultaat, legde nogal wat druk op de jonge schouders. Leko liet zich langzaam achteruit drukken en vervolgens opknopen zonder dat Vlastimil Hort als commentator in de demonstratieruimte iets tot zijn verdediging kon aanvoeren. "Wat wil je. Veertien jaar en dan al niet meer verliezen. Een pak op de broek op die leeftijd kan geen kwaad."

* * * * *

ATLETIEK / ROME — De anti-dopingcommissie van het Italiaanse Olympisch Comité heeft de meerkamptrainer Fabio Schiavon in staat van beschuldiging gesteld. Hij heeft de zevenkampster Francesca Delon tot doping aangezet. De commissie zal het rapport doorsluizen naar de atletiekunie, die een straf zal uitspreken. Naar verwachting een schorsing van vier jaar.

Uitslagen en standen in betaald voetbal

DEN HAAG — In het betaalde voetbal in Nederland speelden VVV en NAC vrijdag 1-1gelijk. Dat was in de eredivisie. In de eerste divisie won Helmond Sport met 2-1 van FC Zwolle.

De standen in respectievelijk de ere- en eerste divisie zien er als volgt uit:

01. Ajax	18	15-2-01	32	51-10
02. Feyenoord	18	13-4-01	30	39-13
03. Vitesse	19	13-2-04	28	45-15
04. PSV	19	10-6-03	26	35-17
05. Roda JC	17	10-3-04	23	28-17
06. Willem II	19	09-3-07	21	33-22
07. NAC	19	09-3-07	21	38-28
08. FC Twente	19	08-5-06	21	25-20
09. VVV	20	06-7-07	19	20-32
10. Sparta	19	06-6-07	18	29-30
11. GA Eagles	19	07-3-09	17	27-32
12. FC Utrecht	19	06-4-09	16	24-41
13. MVV	18	05-5-08	15	25-36
14. Heerenveen	19	05-5-09	15	17-38
15. Groningen	18	04-3-11	11	21-43
16. Volendam	18	04-2-12	10	23-38
17. RKC	18	01-5-12	07	17-38
18. Cambuur	18	00-4-14	04	09-36

Eerste divisie

01. Dordrecht	19	12-3-04	27	40-23
02. AZ	19	11-3-05	25	38-16
03. Heracles	19	09-5-05	23	39-20
04. FC Zwolle	20	09-4-07	22	31-30
05. NEC	18	08-5-05	21	25-17
06. Den Bosch	19	07-7-05	21	33-32
07. Telstar	19	07-6-06	20	32-18
08. Fortuna	18	07-5-06	19	21-22
09. Graafschap	19	06-7-06	19	23-25
10. Emmen	19	07-5-07	19	30-33
11. ADO Den Haag	17	07-4-06	18	37-37
12. Helmond	20	05-7-08	17	21-32
13. Eindhoven	18	04-8-06	16	18-30
14. RBC	19	06-4-09	16	29-37
15. Haarlem	19	05-5-09	15	30-39
16. TOP	19	05-5-09	15	22-35
17. Excelsior	19	05-3-11	13	22-37
18. Veendam	18	03-6-09	12	18-26

Periodekampioenen in de eerste divisie zijn Dordrecht '90 en AZ. Betaald voetbal eerste divisie derde periode:

01. Heracles	3	2-1-0	5	7-2
02. FC Zwolle	4	2-1-1	5	6-4
03. NEC	2	2-0-0	4	4-0
04. Dordrecht	3	2-0-1	4	8-2
05. RBC	3	1-2-0	4	5-4
06. Graafschap	3	1-2-0	4	5-4
07. TOP	3	1-2-0	4	3-2
08. Haarlem	3	1-1-1	3	6-4
09. AZ	3	1-1-1	3	4-2
10. Den Bosch	3	1-1-1	3	5-7
11. Emmen	3	1-1-1	3	4-6
12. Helmond	4	1-1-2	3	4-8
13. Veendam	2	0-2-0	2	3-3
14. ADO Den Haag	2	1-0-1	2	3-3
15. Fortuna	2	0-1-1	1	3-4
16. Telstar	3	0-1-2	1	0-2
17. Eindhoven	3	0-1-2	1	2-8
18. Excelsior	3	0-0-3	0	1-8

* * * * *

MOTORCROSS / DEN HAAG — De openingsrace van de strijd om de wereldtitel motorcross in de 250cc-klasse vindt op 20 maart in Talavera de la Reina, Spanje, plaats.

L'Orangerie

Heeft u al eens geluncht in Restaurant L'Orangerie?
Ik kan u zeggen dat het meer dan de moeite waard is.
Mocht u besluiten te komen dan trakteer ik u op een heerlijke huis-cocktail.
Voor uw reservering kunt u bellen 656955 of 367888.
Mieke Pruyk
Restaurant Manager

EILANDGEBIED CURAÇAO
Geneeskundige- en Gezondheidsdienst
Spreekuren Dokterskamer Bonam

Het Hoofd van de Geneeskundige- en Gezondheidsdienst van het Eilandgebied Curaçao maakt bekend dat ingaande maandag 17 januari 1994 Dr. E. Braam tewerk gesteld is op de dokterskamer Bonam, waardoor men er ook s'middags terecht kan voor het spreekuur.

De spreekuurtijden zijn als volgt:
07.30 — 12.00 uur Dr. J. Tseng
13.30 — 17.00 uur Dr. E. Braam.

Het Hoofd a.i. voornoemd,
Dr. S.H. Cabenda.

Afd. P.R.

EILANDGEBIED CURAÇAO
Het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao maakt bekend dat [illegible]

ILINE ALICIA REGINA WEDERPOORT-MADURO

een verzoekschrift bij het Bestuurscollege hebben ingediend ter v[illegible] ingevolge de Vergunningslandsverordening (P.B. 1963 no. 28) van een KOFF[illegible] en RESTAURANT "B" VERGUNNING voor de lokaliteiten van het [illegible] gelegen te

CARACASBAAIWEG NR. 153, alhier

en tevens ter verkrijging van een toestemming:
— ex artikel 47 lid 4 om een later sluitingsuur;
— ex artikel 58 om muziek te maken enz.;
— ex artikel 59 om vrouwelijke bediening toe te staan;
in bovengenoemd perceel.

Dit verzoekschrift en de bijlagen liggen vanaf de dag na deze bekend[making] gedurende veertien dagen ter visie bij de Afdeling Algemene- en Juridische [Zaken] van het Centraal Bestuurskantoor aan de Theaterstraat no. 17, alhier, ge[durende] welk tijdvak een ieder het recht heeft schriftelijk zijn bezwaren tegen het v[erlenen] van genoemde vergunningen en toestemmingen kenbaar te maken [aan het] Bestuurscollege.

Indien naar aanleiding van deze bekendmaking bezwaren worden inge[diend] kunnen zowel de verzoekers als degenen die bezwaren hebben ing[ediend] gedurende de termijn van één week na het hiervoor genoemde tijdvak van [veertien] dagen kennis nemen van de ingebrachte bezwaren bij de Afdeling Algem[ene en] Juridische Zaken.

Namens het Bestuurscollege van het Eilandgebied Curaçao,
Het Hoofd van de Afdeling Algemene en Juridische Zaken,
Mr. N.A. Lourens.

*****

VOETBAL / STOCKHOLM — De Zweedse international Hakan Mild is overgestapt van IFK Göteborg naar het Zwitserse Servette. De 22-jarige middenvelder tekende bij zijn nieuwe club een contract voor 2½ jaar. Mild is aangetrokken als vervanger van de Braziliaan Anderson da Silva, die op huurbasis naar Olympique Marseille is verhuisd.

AU PAIR MEISJE GEVRAAGD

door Hollands echtpaar met baby van 2 jaar - die komende week op Curaçao arriveren - voor de duur van het verblijf aldaar met de mogelijkheid voor enige maanden mee te gaan naar Holland/België. Genegen enig huish. werk te doen, maar met de mogelijkheid tot studeren.

Br. met uitv. informatie met opgave van leeftijd, genoten opleiding, hobby's, interesses + toezending duidelijke foto en opgave beroep vader onder no. 5 aan het buro van dit blad, Curaçao.

Een groot dynamisch voedingsconcern gevestigd op Curaçao zoekt voor direkte indiensttreding kandidaten voor de funktie van:

VERKOOPLEIDER (M/V)

Doel van uw funktie:
- Samen met de direktie de verkoopplannen maken en implementeren;
- Leidinggeven aan het verkooppersoneel in de buitendienst;
- Door een dynamische inzet, het marktaandeel van nieuwe en bestaande produkten vergroten;
- Dagelijks in teamverband werken met de Marketing Manager en de staf van de andere afdelingen Distributie, Magazijn en Verkoop administratie.

Funktie-eisen:
- Havo diploma of gelijkwaardig;
- Ruime ervaring op verkoop- en marketinggebied;
- Meerdere jaren ervaring met leidinggeven aan personeel;
- Goede beheersing van de Papiamentse, Nederlandse en Engelse taal;
- Goede communicatieve eigenschappen;
- Klantenservice gericht;
- Goed kunnen functioneren in teamverband;
- Doorzettingsvermogen, zeer dynamisch en stress bestendig;
- Leeftijd tussen 30 en 40 jaar.

Wat wij u aanbieden?
- Een verantwoordelijke, afwisselende en dynamische functie;
- Een goed salaris en aantrekkelijke secundaire voorwaarden.

Uw schriftelijke sollicitatie vergezeld van een Curriculum Vitae kunt u sturen naar P.O. Box 4898 T.a.v. de Direkteur onder vermelding van Ref.nr. 1901

OPENBARE VERKOOP

Op dinsdag 25 januari 1994 des voormiddags om 10 uur zal ten kantore aan de Polarisweg 31 - 33 ten overstaan van één van de notarissen of diens plaatsvervanger van het kantoor Palm & Senior in het openbaar worden verkocht ex artikel 1203 van het Burgerlijk Wetboek:

het tot 8 december 2034 lopend recht van erfpacht op een perceel grond gelegen in het Tweede District van Curaçao, bekend als Blok ZZ kavel 19 van het verkavelingsplan "SANTA ROSA HERZIENING EN UITBREIDING", ter grootte van 645m2, nader omschreven in meetbrief nummer 534 van 30 augustus 1974, met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als Kaya Ulaaratu 19.

De veilingsvoorwaarden liggen ter inzage op voormeld notariskantoor vanaf 8 dagen vóór de veiling en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

Financiering door de executerende bank is mogelijk.

NOTARISKANTOOR PALM & SENIOR
Polarisweg 31 - 33
Tel.: 613199 - 613855.

Een groot dynamisch voedingsconcern gevestigd op Curaçao zoekt voor direkte indiensttreding kandidaten voor de funktie van:

HOOFD VAN DE DISTRI[illegible]

Doel van uw funktie:
- Coördineren van een optimale distributie-service aan klanten;
- Leiding geven aan chauffeurs en het overige distributie-personeel;
- Zorgen voor discipline, kl[illegible] verantwoordelijkheid onder [illegible];
- Dagelijks in teamverband werken met de
- Marketing Manager en de staf van de andere afdelingen Verkoop, Magazijn en Verkoop-administratie.

Funktie-eisen:
- Havo diploma of gelijkwaardig;
- Meerdere jaren ervaring met leidinggeven aan personeel;
- Goede communicatieve eigenschappen;
- Doorzettingsvermogen;
- Volledig ingesteld op klantenservice;
- Goed kunnen functioneren in teamverband;
- Zeer dynamische en stress bestendig;
- Leeftijd tussen 30 en 45 jaar.

Wat wij u aanbieden?
- Een verantwoordelijke, afwisselen en dynamische functie;
- Een goed salaris en aantrekkelijke secundaire voorwaarden.

Uw schriftelijke sollicitatie vergezeld van een Curriculum Vitae kunt u sturen naar P.O. Box 4898 T.a.v. de Direkteur onder vermelding van Ref.nr. 1902

OPENBARE VERKOOP

Op dinsdag 25 januari 1994 des voormiddags om 9 uur zal ten kantore aan de Polarisweg 31 - 33 ten overstaan van één van de notarissen of diens plaatsvervanger van het Kantoor Palm & Senior in het openbaar worden verkocht ex artikel 1203 van het Burgerlijk Wetboek:

het tot 11 juli 2040 lopend recht van erfpacht op een perceel grond gelegen in het Tweede District van Curaçao, bekend als Blok Z kavel 47 van het verkavelingsplan "SANTA ROSA HERZIENING EN UITBREIDING", ter grootte van [illegible] nader omschreven in meetbrief nummer 194 van 9 [illegible] 1973, met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als Pitastraat 39.

De veilingsvoorwaarden liggen ter inzage op voormeld notariskantoor vanaf 8 dagen vóór de veiling en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden [illegible] bankgarantie of andere vorm van ze[illegible] nakoming van zijn bod en de bijkomende [illegible]
Financiering door de executerende bank [illegible]

NOTARISKANTOOR PALM & SENIOR
Polarisweg 31 - 33
Tel.: 613199 - 613855

[illegible]
Veder Group N.V. [illegible] bezig met scheepvaart activiteiten in de ruimste zin des woords.
Voor onze commerciële afdeling zoeken wij op korte termijn een:

ACQUISITEUR

Tot zijn taken zullen o.a. behoren:
- acquisitie en boeking van lading
- [illegible]
- verwerking ladinggegevens
- opstellen statistische gegevens.

De gezochte kandidaat:
- is in het bezit van een HAVO/VWO diploma
- beschikt over goede contactuele eigenschappen
- heeft enige scheepvaartervaring
- beschikt over een goede beheersing van de Engelse, Spaanse en Nederlandse taal
- rijbevoegd
- is in de leeftijd van 20 - 30 jaar.

Schriftelijke sollicitaties gaarne aan:
[illegible] Anthony Veder
[illegible]
Curaçao.

ennia

ENNIA Caribe is de toonaangevende verzekeringsmaatschappij op de Nederlandse Antillen en Aruba. ENNIA werkt op alle eilanden voor de afzet van schade- en levensverzekeringen nauw samen met professionele onafhankelijke tussenpersonen. Een service gerichte mentaliteit staat daarbij centraal.

Op onze afdeling Automatisering hebben wij een plaatsingsmogelijkheid voor een:

INFORMATIE-ANALIST

Voor de vervulling van deze functie gaan onze gedachten uit naar een kracht die beschikt over een voltooide H.B.O. opleiding.
Kennis van en ervaring met organisatiestructuren, SDM als methode voor ontwikkeling en toepassingen, het ontwerpen van datamodellen, aktiviteitenmodellen en databases zullen bijdragen tot het optimaal kunnen uitvoeren van deze functie, [illegible] Engelse en Nederlandse taal.

Wij bieden een uitstekend pakket arbeidsvoorwaarden aan.

Uw schriftelijke sollicitatie kunt U binnen 10 dagen richten aan het Hoofd Personeelszaken van ENNIA Caribe, J.B. Gorsiraweg 6, Alhier.

ennia

ENNIA Caribe is de toonaangevende verzekeringsmaatschappij op de Nederlandse Antillen en Aruba. ENNIA werkt op alle eilanden voor de afzet van schade- en levensverzekeringen nauw samen met professionele onafhankelijke tussenpersonen. Een service gerichte mentaliteit staat daarbij centraal.

Op onze afdeling Automatisering hebben wij een plaatsingsmogelijkheid voor een:

ANALIST-PROGRAMMEUR

Voor de vervulling van deze functie gaan onze gedachten uit naar een kracht die beschikt over een voltooide H.B.O. opleiding.
Kennis van en ervaring met [illegible] RPG II, RPG III en DataFlex is noodzakelijk voor het goed uitvoeren van deze functie.
Ook zal de kandidaat moeten beschikken over een goed analytisch denkvermogen, terwijl zijn kennis van de Engelse en Nederlandse taal zowel mondeling als schriftelijk op niveau moet zijn.
Hij zal tevens goed moeten kunnen functioneren in teamverband.

Wij bieden een uitstekend pakket arbeidsvoorwaarden aan.

Uw schriftelijke sollicitatie kunt U binnen 10 dagen richten aan het Hoofd Personeelszaken van ENNIA Caribe, J.B. Gorsiraweg 6, Alhier.

Carnaval Aruba

E LAATSTE berichten ren dat er vanavond liefst 23 bands en 44 ers deelnemen aan het psonian- en de road-ch contest in het San las Sportpark. Dat wordt twerk! De avond wordt igens opgedragen aan Oswaldo Lints, die als Cachete 12 jaar lang de verkiezing van prins aval deelnam. De afge-n 10 jaar was hij ook ds een van de finalisten de calypsonian- en road-ch contest. Verder wordt vanavond nog iemand uldigd. Wie dat is, mogen nog niet verklappen.

et bestuur van de ASU t vele reacties ontvangen aar besluit dat de bezoe- vanavond geen flessen, en blikjes mogen mee-gen. Over het algemeen dt dit besluit geaccep-d, vooral ook omdat de U nu voor de verfrissingen t. Degenen die kost wat vasthouden aan zelfser-, kunnen een kleine veld- van huis meenemen. iddels heeft Scorpio in carnavals radiopro-mma de ASU gevraagd te zorgen dat er koffie ijgbaar is. Want het er naar uit, met de ruim deelnemers, dat de ste band pas vroeg in de dagochtend zal optreden. pio vermeldde overigens dat hij een ontbijt zeer ijs zal stellen.

'Watten in je oren? uwekul. Bescherming an nul-komma-nul', zo at de Quota Club in carnavalscampagne n geluidsoverlast.

' was gezellig druk", zo te een ambtenaar van einbeheer op vlak at gisteren om 15.30 de gelegenheid tot het gen van de kavels sloten. Er deden zich geen problemen voor en alles had een vlot en ordelijk verloop. Zoals bekend konden alleen personen boven de 21 jaar een aanvraag indienen. Ieder verzoek moest worden ingeleverd op gezegeld papier van vier florin. Iedere persoon kon maar een verzoek indienen. De kosten voor 1 kavel is 75 florin, voor 2 kavels 250 florin en voor 3 kavels 500 florin. Op de voorwaarden voor gebruik van de kavels komen we volgende week nader terug. In totaal werden 3.230 aanvragen voor de 300 beschikbare kavels

aangevraagd en bij Domeinbeheer in de verzegelde bus gedeponeerd. Die bus wordt maandag tussen 20 en 22 uur voor TeleAruba opengemaakt en de kavels toegewezen. Mocht het niet lukken al die kavels binnen twee uur toe te wijzen, dan wordt de loting bij Domeinbeheer voortgezet. Op 27, 28 en 29 januari worden de lijsten met namen via de nieuwsmedia gepubliceerd. Daarna kunnen de gelukkigen vanaf 31 januari tot en met 4 februari de vergunning bij Domeinbeheer afhalen.

***** Een advies van de Quota Club: 'Zo'n dopje in mijn oor, zorgt ervoor dat ik mijn leven lang goed hoor'.**

*** Commissaris Rasmijn van politie gaf weer de tien geboden uit voor de carnavalsviering, vooral ten aanzien van het 'goed gedrag' van alle carnavalsvierders. Ook gaf hij de nodige richtlijnen om 'have en goed' tijdens de carnavalsparades goed te beschermen. Uit de dagelijkse politieberichten blijkt immers dat er veel lange vingers zijn. *Amigoe* brengt aanstaande woensdag een speciale editie ter gelegenheid van het veertigjarige carnaval op Aruba, en de aanbevelingen van de politie. Voorts wordt in deze editie alle aandacht besteed aan het naderende feest met lijsten van de activiteiten en kandidaten voor de verschillende carnavalsfuncties.

***

De befaamde balonnenoptocht van de Aruba Tivoliclub, die morgen om 10 uur door de straten van Oranjestad trekt, belooft iets groots te worden. De groep 'Le show 94', naar ontwerp van Ronchi de Cuba, opent de parade met Little Miss Tivoli, Melony Paesch. Voorts komt Davina Mansur met het gedeelte 'Dance Rythm and Music Fantasy'. Daarna volgen enige roadpieces. De Savage Brass heeft de muzikale omlijsting in handen.

***

Een ongekend succes was vrijdagmorgen de carnavalsviering van patiënten in het auditorium van het dr. Horacio Hospitaal. Het initiatief van de begeleiders op de kinderafdeling werd een enthousiast carnavalsfeest waaraan jong en oud spontaan deelnamen. Het deed vele patiënten een ogenblik hun ziekzijn vergeten. Er vond zelfs een verkiezing plaats, waarbij Dinaina Martina kinderkoningin werd.

Carnaval Curaçao

HET KANTOOR van de carnavalscommissie leek de afgelopen twee dagen wel een gekkenhuis. Zoals gewoonlijk kwamen velen op het allerlaatste ogenblik hun aanvragen voor een vergunning voor verkoop van eten en drank langs de carnavalroute indienen. Vanaf begin januari kon men dit doen, maar men had waarschijnlijk geen tijd. Hier en daar vielen wat minder nette woorden van de zijde van de ongeduldigen, maar deze boden gelukkig daarna hun verontschuldiging aan. Een ding staat vast, men kan nu geen aanvragen meer indienen en alleen maar wachten tot volgend jaar.

* * * * *

HET CURAÇAO CARIBBEAN Hotel organiseert op donderdag 3 februari zijn bekende *Ligthting Parade* die op de Pater Euwensweg start en bij het hotel eindigt. Er is volop muziek van onder meer Risam, La Banda Super Jumbo, Brass Express en Brass Universal. Bij aankomst zal het feest in de Piscateque worden voortgezet met muziek van Doble R en Happy Peanuts. Men kan vanaf maandag T-shirts reserveren; deze kosten vijftien gulden per stuk. *Gambling Express* is de titel van de parade, waarin het casino wordt uitgebeeld.

* * * * *

DE PROEFWERKWEEK is voorbij, zodat leraren en leerlingen van het Maria Immaculata Lyceum hun werkzaamheden voor carnaval kunnen hervatten. Vorig jaar november besloot men aan de optocht deel te nemen. Deze groep staat erom bekend verschillende actuele onderwerpen op een grappige wijze uit te beelden. Dit jaar heeft men ook een kandidate bij de verkiezing van carnavalskoningin en wel Vanessa Eliza.

* * * * *

ER IS NOG plaats bij de Limburgse Kabrieten voor deelname aan de Gran Marcha. Voor tweehonderd gulden krijgt men een pak, eten en drinken voor beide optochten. Men kan zich opgeven bij Grootvorst Huub op telefoonnummer 377384. Bij de Raad van Elf is het toch altijd 'Alaaaaaaaf'.

* * * * *

DE VERKOOP van kaarten voor de verkiezing van carnavalskoningin verloopt tot nu toe heel goed. De kaarten kosten dertig gulden en zijn verkrijgbaar bij Tik Tak in Punda, bij Z-86 aan de Roodeweg, op het kantoor van de carnavalscommissie en bij alle kandidaten.

* * * * *

DE SLEUTEL van Willemstad ligt klaar. Gezaghebber Wilsoe, die tevens de peetvader van ons carnavalsfeest is, zal deze in de loop van volgende week aan de nieuwe prins en pancho (Ramon Yung en Morgan Isenia) overhandigen. Daarmee kunnen zij ons eiland gedurende de resterende dagen van het carnavalsseizoen regeren. De sleutel is zeker een goede, want hij opent alle deuren.

* * * * *

DE WERKZAAMHEDEN bij de carnavalsgroepen worden volgende week voor een groot deel tijdelijk gestaakt of in mindere mate verricht, daar vele leden het tumbafestival niet willen missen. Vooral op de laatste avond zal het bijzonder druk worden. Daarna haalt men de werkzaamheden met het nodige enthousiasme in. De meeste groepen zijn deze gang van zaken al jaren gewend.

* * * * *

DE VERENIGING VAN MUSICI moet de inschrijving voor het tumbafestival wel wat strenger aanpakken. Afgelopen zondag kwamen veel mensen met titels, die donderdag weer werden gewijzigd. Dat bezorgde de administratie van dit festival veel hoofdbrekens, omdat men tot in de late avonduren aan de lijst moest werken. Ondanks het feit dat carnaval een periode van feest, vreugde en vertier is, moet men deze dingen toch iets serieuzer opnemen. Hoe is het mogelijk dat iemand een tumba gaat inschrijven zonder titel, tekst en in enkele gevallen zonder muziekgroep? Dit soort gevallen mag zich volgend jaar niet meer voordoen.

* * * * *

DE DEUREN VAN het Curaçao Festival Center gaan rond 18 uur open. Er is een zeer strenge controle aan de ingang: iedereen wordt gefouilleerd. Men kan kaarten dit weekeinde kopen bij de bekende adressen en morgen de hele dag op Brievengat. De package kost vijftig gulden per persoon.

* * * * *

GRUPO KARNAVAL ISLA herinnert alle leden van de carnvalsgroep aan de kennismakingsbijeekomst vanavond (zaterdag) op de zeilhaven Asiento te Brakkeput. De zogeheten 'BBQ Será Konosí Party' wordt feestelijk ingeluid om 20 uur. Tot klokslag twaalf uur kunnen de leden van Grupo Isla zich volvreten, van gedachten met elkaar wisselen en alvast in de carnavalsstemming komen. De Isla-leden staat bovendien een aangename carnavalsverrassing te wachten.

* * * * *

ALLE CARNAVALSGEKTE van Grupo Rayonan di Solo bereikt zondag 23 januari een climax op het moment dat Simedis Markwell gehuldigd wordt. De jeugdkoningin van Grupo Rayonan di Solo is namelijk ook de jeugdcarnavalskoningin van Curaçao. In verband daarmee vindt in discotheek L'Aristocrat ofwel LA de overdracht plaats van haar kroon als koningin van Grupo Rayonan di Solo aan runner-up Vivian Piersma. Dat is nodig opdat zij meer op haar gemak aan haar verplichtingen als kleine majesteit van het Curaçaose kindercarnaval kan voldoen. De bijeenkomst begint om 15.30 uur in LA.

* * * * *

KARA PINTÁ PARADA II ofwel de Geverfde Gezichten Parade van Carnavalsgroep Globo vindt dit jaar plaats op 9 februari. Vanaf de Kurá di Z-86 aan de Roodeweg loopt de stoet door de straten van Otrobanda en terug naar het startpunt. Aanvang is 19.00 uur. Vereiste voor deelname is uiteraard dat de deelnemers met geverfde gezichten in de Kurá di Z-86 moeten verschijnen. Voor deelname aan de parade dienen geïnteresseerden een 'Kara Pintá T-shirt' ter waarde van vijftien gulden te kopen. Voor nadere informatie kunnen de carnavalsliefhebbers bellen met Grupo Globo 613670.

TUMBA FESTIVAL CURAÇAO 1994

Maandag 24 januari 1994

	Groep	Zanger(es)	Compositie	Componist tekst	Componist melodie	Arrangeur
		FRENSEN ZOERKA	HUZE LENGA	RODERICK HANSEN	RODERICK HANSEN	
		RIGNALD ELISABETH	NOS KULTURA	KIKI LEONORA	KIKI - NATI	KIKI LEONORA
01	ORKESTA OTRO	ANGELO ALBERTUS	KIKIET TRUWA	ANGELO ALBERTUS	ANGELO ALBERTUS	ANDRE ALBERTUS
01	ORKESTA OTRO		KOSECHA	REGIS PIETERNELLA	REGIS OIETERNELLA	R. NAHR
02	SURPRISE BAND	AIDITA GODIE	AFRIKANO DEN KARNAVAL	LOUIGI VALERIAN	LOUIGI VALERIAN	BERT SAMBO
02	SURPRISE BAND	GLENDA PETROCHI	KLIEK - KLAK	DARWIN GREGG	DARWIN GREGG	IKE JESURUN
02	SURPRISE BAND	GIBI JANSEN	SOSTENE	MARLON WHIESKE	MARLON WHIESKE	HECTOR SAMSON
[illegible]	SUPER DYNAMIC	WIDO LOPEZ	TA SIGUI	WIDO LOPEZ	WIDO LOPEZ	CLARCK ELISABETH
[illegible]	SUPER DYNAMIC	RICHINEL KIRINDONGO	EDDY MAR	EDDY MAR	EDDY MAR	DENNIS PLANTIJN
03	SUPER DYNAMIC	WILSON FRANS	HABRI E PORTA	WILSON FRANS	WILSON FRANS	ROLAND MARTINA
03	SUPER DYNAMIC	LUTI SAMSON	MANTENE KU MAN TENE	LUTI SAMSON	LUTI SAMSON	RONCHI MATHEW
04	MAGIC FIRE	HILDO HENRICUS	BOLO	HILDO HENRICUS	HILDO HENRICUS	HILDO MANUELA
05	BANDA FORTUNA	FRANK CAFSIA	RISIBI MI BRASA HABRI	FRANK CAFSIA	FRANK CAFSIA	TONI ROJAS
05	BANDA FORTUNA	ROBERT DE JESUS	FONOGRAF DEN KARNAVAL	ROBERT DE JESUS	ROBERT DE JESUS	TONI ROJAS
05	BANDA FORTUNA	EUGENE SARABIA	MI TA SIENTE	TONI ROJAS	TONI ROJAS	TONI ROJAS
05	BANDA FORTUNA	CRISMA EMMANUEL	BREI DEN REI	EITHEL WILLEMS	EITHEL WILLEMS	TONI ROJAS
06	O.K.	JUNNY MARTES	PA PASA UN PRET	GIBI DORAN	GIBI DORAN	ALBERT WINDSTER
06	O.K.	SHANNON MARTHA	E TA KEDA KRESE	SHANNON MARTHA	SHANNON MARTHA	ALBERT WINDSTER
07	SANAKA	ALDRICO FELIDA	E SOLUSHON	ALDRICO FELIDA	ALDRICO FELIDA	OTEO
08	CARIBBEAN BAND	RAFAEL DAANTJE	DUNA KARNAVAL UN CHENS	RAFAEL DAANTJE	GABRIELO CRUZ	SHERMAN VAN HEYDOORN
09	FINCHI I SU SUPER LOKURA	FINCHI STATIA	BAI BO KONTA DIMI	FINCHI STATIA	FINCHI STATIA	AXEL CONCEPCION
10	FANS	MICHAEL RIDDERSTAAT	KU ENERGIA	MICHAEL RIDDERSTAAT	MICHAEL RIDDERSTAAT	MICHAEL RIDDERSTAAT
11	SPICY PEANUTS	RENARD HURTADO	POLIS DI AMBIENTE	RENARD HURTADO	RENARD HURTADO	JACINTO PANTOPHLET
11	SPICY PEANUTS	HENDRIK DE WINDT	BANDERA PA KARNAVAL	HENDRIK DE WINDT	HENDRIK DE WINDT	JACINTO PANTOPHLET
11	SPICY PEANUTS	JACINTO PANTOPHLET	TA MI BURT	JACINTO PANTOPHLET	JACINTO PANTOPHLET	JACINTO PANTOPHLET

Algiers laat aantal FIS-gevangenen vrij

ALGIERS - De Algerijnse regering heeft volgens het ministerie van Binnenlandse zaken een niet nader aangeduid aantal gevangenen vrijgelaten uit twee interneringskampen in de zuidelijke Sahara.

Ook werden alle decreten over huisarrest met onmiddellijke ingang opgeheven, meldde de Algerijnse radio woensdag. Met deze maatregelen wil de regering bijdragen aan het suces van een Nationale verzoeningsconferentie die voor volgende week op het programma staat. Nog zevenhonderd mensen worden vastgehouden in de kampen, zeiden functionarissen. De "veiligheidscentra" waren ingericht nadat twee jaar geleden de noodtoestand was uitgevaardigd. Op zeker moment werden er duizenden vermeende leden van het verboden Islamitische heilsfront (FIS) vastgehouden zonder vorm van proces.

Rabah Kebir, een van de in ballingschap levende FIS-leiders, heeft donderdag gezegd dat de regering met het vrijlaten van enkele honderden aanhangers van het FIS niet ver genoeg is gegaan om te rechtvaardigen dat het FIS een dialoog met de leiders in Algiers begint. "We zijn blij met de vrijlating van enkele van onze broeders, maar het is niet voldoende. We willen de vrijlating van alle politieke gevangenen, in de eerste plaats onze leiders", zei Kebir.

AGENDA

[...]: 8900/
[...]EER: 8222/
[...]RALE: 8845
[...]AL: 8900/
7446/
14
[...]DENTEHUIS: 8350

[...]RE BIBLIOTHEEK
[...]ijden voor het publiek:
[...]van 14.00-18.00 uur; dinsdag, [...]en donderdag van 08.00-12.00/ [...] uur; vrijdag van 08.00-12.00/ [...]30 uur.
[...] van 14.00-18.00 uur en vrijdag [...]17.30 uur.

[...]NTOOR
[...]tijden)
[...]koop
[...](tel.: 8508): maandag t/m don[...] 07.30/12.00.13.30-17.00 uur; [...] 07.30-12.00/13.30-16.00; zat[...]oten.
[...]l.: 6214): maandag t/m vrijdag [...]12.00/13.00-16.00 uur; zaterdag
[...]et
[...]ls, Postspaarbank, Sigu[...] Giro Betaalkaart)
[...] en Rincon: maandag t/m [...] 07.30-12.00/13.00-16.00 uur; [...]esloten.

[...] CLUBS
[...]ormatie H. van Bommel, tel.:
[...]ensdag 12.00 uur - Restaurant

[...]THUIS LVV
[...] maandag t/m vrijdag van 06.00- [...] in verband met planning van te [...] slachtdieren bij keurmeester

[...]ARTS
[...]en 24-A, Antriol)
[...] maandag, woensdag en [...] 13.30-14.30 uur; spreekuur te [...] donderdag van 17.00-17.30 [...]bestuurskantoor.
[...]gevallen gelieve tel.: 4255 te [...] 7655.

[...]NG DIERENASIEL
[...]E
[...]nimal Shelter Foundation
[...] 26. Tel.: 4989)
[...]den maandag t/m zaterdag van [...]00/15.00-17.00 uur.

[...]EN(BEZORGING)
[...] Carolina, Blvd. J. Abraham 15, [...] (na 18.00 uur tel.: 8342).

Winnaar Bonaire-Kompa Leon

■KRALENDIJK — Deze week werd in het kantoor van de Maduro & Curiels Bank Bonaire de winnaar getrokken die in de maand december met de credit card 'Kompa Leon' heeft betaald. De prijs was een weekend voor twee in het Sonesta hotel in Curaçao. Op de foto de gelukkige winnares Diana Nicolaas uit Antriol die uit handen van MCB-directeur Evert Piar de tickets ontvangt. Links Frans Soree, directeur van de Korono Supermarket waar de prijs viel. Volgens Piar zal de actie 'Kompa Leon' ook in 1994 voortgezet worden.

Bijscholing leerkrachten

KRALENDIJK — Het Bestuurscollege heeft besloten weer enkele cursussen te organiseren voor de bijscholing van de zittende leerkrachten op basisen kleuterscholen en leraren van de SGB. Met deze extra cursus hoopt het Bestuurscollege dat binnen niet al te lange tijd de leerkrachten in staat zijn het vak Papiamentu te onderrichten. Deze taal is een verplicht leervak in de basisschool. Bekend is evenwel, dat dit vak niet of nauwelijks wordt gegeven. Over 6 maanden zal volgens de berekening van het Bestuurscollege het merendeel van de leerkrachten bevoegd zijn om Papiamentu te doceren. Om les te mogen geven in de overige verplichte vakken op de basisschool moesten onderwijzers vier jaar leren.

Peter Silberie PDB

BC heeft wein[...] voor de jeu[...]

KRALENDIJK — Partijsecretaris en nummer 2 op de lijst van de Partido Democratico Boneriano (PDB) Peter Silberie vindt dat het Bestuurscollege veel te weinig aandacht besteed aan de noden van de jeugd. Silberie maakte deze opmerking tijdens het radiopraatje voor politieke partijen.

Peter Silberie herinnert er aan, dat bij de stichting van de 'Wega di Number' werd beloofd dat een groot gedeelte van de inkomende gelden ter beschikking gesteld zou worden van de sport. Volgens Silberie is dat tot op heden nog niet gebeurd. "Voor de Partido Democratico maakt een belofte schuld. Maar het schijnt dat voor het UPB-Bestuurscollege sport niet zo belangrijk is". Dat zegt Peter Silberie, zelf een zwarte band karateka, die sport een belangrijk hulpmiddel noemt bij opvoeding. Volgens Silberie moet er nog erg veel gedaan worden op het gebied van het Bonaireaanse jeugdwerk. Daar wordt volgens de politicus de basis gelegd voor een gezonde geest.

Partijleider Jopie Abraham

Buiten PDB beslist niemand over samenstelling lijst

KRALENDIJK — Het feit dat de Paboso samen met Broertje Janga bij een samengaan van de oppositiepartijen partijleider Jopi Abraham buiten spel hadden willen zetten, is in slechte aarde gevallen bij de PDB-lijsttrekker. "Dat is een conditie waaraan een politieke partij nooit kan voldoen. De PDB zal derhalve nimmer voorwaarden stellen aan de Paboso, welke personen zij op hun verkiezingslijst willen zetten". Dat is de mening van Abraham over een samengaan van de PDB, Paboso en de POB.

Abraham werd — zoals de Amigoe zaterdag al berichtte — opnieuw benaderd door Julio Herrera en Broertje Janga in verband met de laatste mogelijkheid om toch een blok te vormen van de drie oppositiepartijen. Voorwaarde was echter wel, dat de Paboso en de PDB ieder 4 kandidaten mochten voorstellen en de POB drie. Abraham zou echter niet bij de 4 door de PDB voorgestelde kandidaten mogen zijn.

"Het is duidelijk, dat niet alleen de UPB, maar kennelijk ook bij de Paboso men enorm bang is voor mijn terugkeer op het politieke toneel en de populariteit die ik schijnbaar heb in de gemeenschap. Maar het is voor de PDB onmogelijk om Willem of Gijsbertha te laten beslissen wie door de PDB op de lijst gezet wordt.

De suggestie van de Paboso dat het mijn koppigheid is die de realisatie van een blok heeft belemmerd, is geheel bezijden de waarheid. Willem noch Broertje Janga geven aan de bevolking de juiste voorstelling van zaken. De PDB was wel degelijk bereid samen te gaan met de beide andere partijen, maar niet onder de voorwaarden van Willem of Janga. Dat is de lezing van partijvoorzitter Jopi Abraham, lijsttrekker van de rode partij voor de komende Statenverkiezingen.

Meer dan 12.000 inwoners

Bevolking van Bonaire neemt sneller toe dan verwacht

KRALENDIJK — De bevolkingsaanwas op Bonaire gaat beduidend sneller dan in eerste instantie was gecalculeerd. Per 1 januari 1994 telde Bonaire totaal 12.330 zielen. Op 1 januari 1993 was dat aantal 11.770, dus de aanwas is 560 personen (4,75%). Volgens het hoofd van de Bevolking Walter Coffie loopt de jaarlijkse stijging vrijwel parallel aan de prognoses.

Coffie gaf afgelopen zaterdag een overzicht van de bevolkingssituatie in het programma 'Entrevista' van Boy Antoin. Van de 560 personen werden er 145 op Bonaire geboren. Verdeeld over 67 meisjes en 78 jongens. Daarmee wordt het overschot van jongens enigszins teruggebracht. Er kwamen het afgelopen jaar 1117 nieuwe bewoners op Bonaire. Verdeeld over 596 mannen en 521 vrouwen, waarmee het vrouwenoverschot in zijn totaliteit weer is gestegen. Van de 97 mensen die in 1993 zijn overleden, waren 53 vrouwen en 44 mannen. Er vertrokken 605 personen van Bonaire, waarvan 319 mannen en 286 vrouwen.

Volgens Walter Coffie kan er gesproken worden over een aanzienlijke stijging. "Eigenlijk een stijging boven verwachting. Volgens prognoses van de demografen zouden we de 12000 zielen eigenlijk pas in het jaar 2000 bereiken", aldus Walter Coffie. Overigens is het aantal geboorten niet direct de oorzaak van de opvallende toename van de bevolking. Volgens Coffie is het eerder de huidige ontwikkeling van Bonaire, die veel mensen aantrekt dan vroeger het geval was.

Het hoofd van de Bevolking waarschuwt overigens wel voor de negatieve tendens die deze opvallende groei met zich meebrengt. "Bevolkingsaanwas kan gezien worden als iets positiefs, maar als de huidige trend van aanwas zich de komende jaren zal voortzetten, dan zal het Bestuurscollege daar terdege rekening mee moeten houden".

KRALENDIJK — Naar de Amigoe heeft vernomen zal het Hoger Beroep dat door Nochi Willem is aangespannen tegen Cactus Enterprises n.v. en Rudi Ellis dinsdag op Curaçao dienen. Willem was het niet eens met de uitspraak van rechter mr Goossens die de politicus veroordeelde tot een rectificatie.. Merkwaardig was echter, dat rechter Goossens in zijn vonnis zelf opmerkte dat de grens van het terrein van Ellis met tien centimeter was overschreden en dat de sceptictanks van het winkelcentrum geheel op domeingrond lagen. Het winkelcentrum van Ellis is overigens in augustus al doorverkocht aan een Venezolaanse zakenman.

KRALENDIJK — Deze week heeft de Rotary Club Bonaire een cheque beschikbaar gesteld voor de viering van het eerste lustrum van de zestigplussers van Nikiboko. Dit was de eerste groep die werd opgericht. Het initiatief was van Charly Anthony.

Opzet was om de mensen van boven de zestig nog wat actief bezig te houden. Dat goede voorbeeld werd door andere wijken nagevolgd en nu zijn er verschillende 60+ clubs. De voorzitter van de Rotaryclub Jacob Mattemaker bood een cheque aan, waardoor alle clubs gezamenlijk het eerste lustrum van de 60 plussers van Nikiboko kunnen vieren.

■KRALENDIJK — Donderdag werd afscheid genomen van tandarts Frits Peereboom. Twintig jaar lang heeft deze tandarts gaatjes gevuld van particulieren, pp-patiënten en schoolkinderen. Hoewel Peereboom nu gepensioneerd wordt, houdt hij nog een kleine particuliere praktijk aan. Gedeputeerde Ramoncito Booi en zijn collega op Gezondheidszorg Noris Gomes hadden alle waardering voor de scheidende tandarts, die zeker in het begin onder erg moeilijke omstandigheden zijn werk moest verrichten.

Peereboom verruilde zijn praktijk in Rotterdam voor die van Bonaire toen hij met vrouw en kind in 1973 vanuit Schiedam naar Bonaire kwam zeilen in een zes meter lang zeilbootje. Op de foto vlnr eilandssecretaris mr Amador Muller, de gedeputeerden Ramoncito Booi en Noris Gomes, de scheidende tandarts Frits Peereboom en de reeds gepensioneerde gouvernementsarts Henk Welvaart.

Brengen verkeer in gevaar

Politie gaat streng optreden tegen motorrijders

KRALENDIJK — "Er moet een eind komen aan de onverantwoordelijke manier waarop sommige motorrijders aan het verkeer deelnemen. De politie zal streng gaan optreden. Het O.M. heeft al beloofd, dat opzettelijke verkeersovertredingen van deze personen bestraft kan worden met 30 dagen onvoorwaardelijke gevangenisstraf of 300 gulden boete". Dat is de boodschap van de Bonaireaanse brigadecommandant onderinspecteur Eithel Ammerlaan.

Het zal ongetwijfeld een opluchting betekenen voor het meer behoudende deel van de bevolking. Er zijn relatief weinig motorrijders op Bonaire, maar het geluid en de overlast die zij produceren, steken schril af tegen de bijna 5000 auto's op het eiland. Het hoofd van de lokale politie mr Frits Goedgedrag en brigadecommandant Ammerlaan werden de laatste weken overstelpt met telefoontjes van de klagende bevolking over de onverdragelijke herrie die gemaakt werd en de onverantwoordelijke manier waarop de motorrijders het overige verkeer in gevaar brachten. Bij verschillende gelegenheden was dat trouwens de oorzaak van ongelukken.

Inmiddels is de politie al verschillende malen opgetreden. Er werden processen-verbaal gemaakt en motorfietsen die niet aan de gestelde eisen voldeden, werden in beslag genomen. Die worden pas weer teruggegeven, wanneer de mankementen hersteld zijn. Nu gebleken is, dat ondanks het strengere toezicht nog steeds overtredingen gemaakt worden, heeft het O.M. besloten forse boetes en zelfs gevangenisstraffen op te leggen. Het O.M. meent het nu echt. Rijverboden van 2 jaar zijn niet uitgesloten, net zo min als de definitieve confiscatie van het motorrijwiel.

"De motorrijders moeten maar eens gaan begrijpen, dat ook voor hun de Wegenverkeersverordening geldt. Zo als het nu is, kunnen we gewoon niet doorgaan. De bevolking vindt het nu genoeg. Wie dat niet begrijpt zal de consequenties moeten dragen". Dat is de duidelijke waarschuwing van onderinspecteur Ammerlaan.

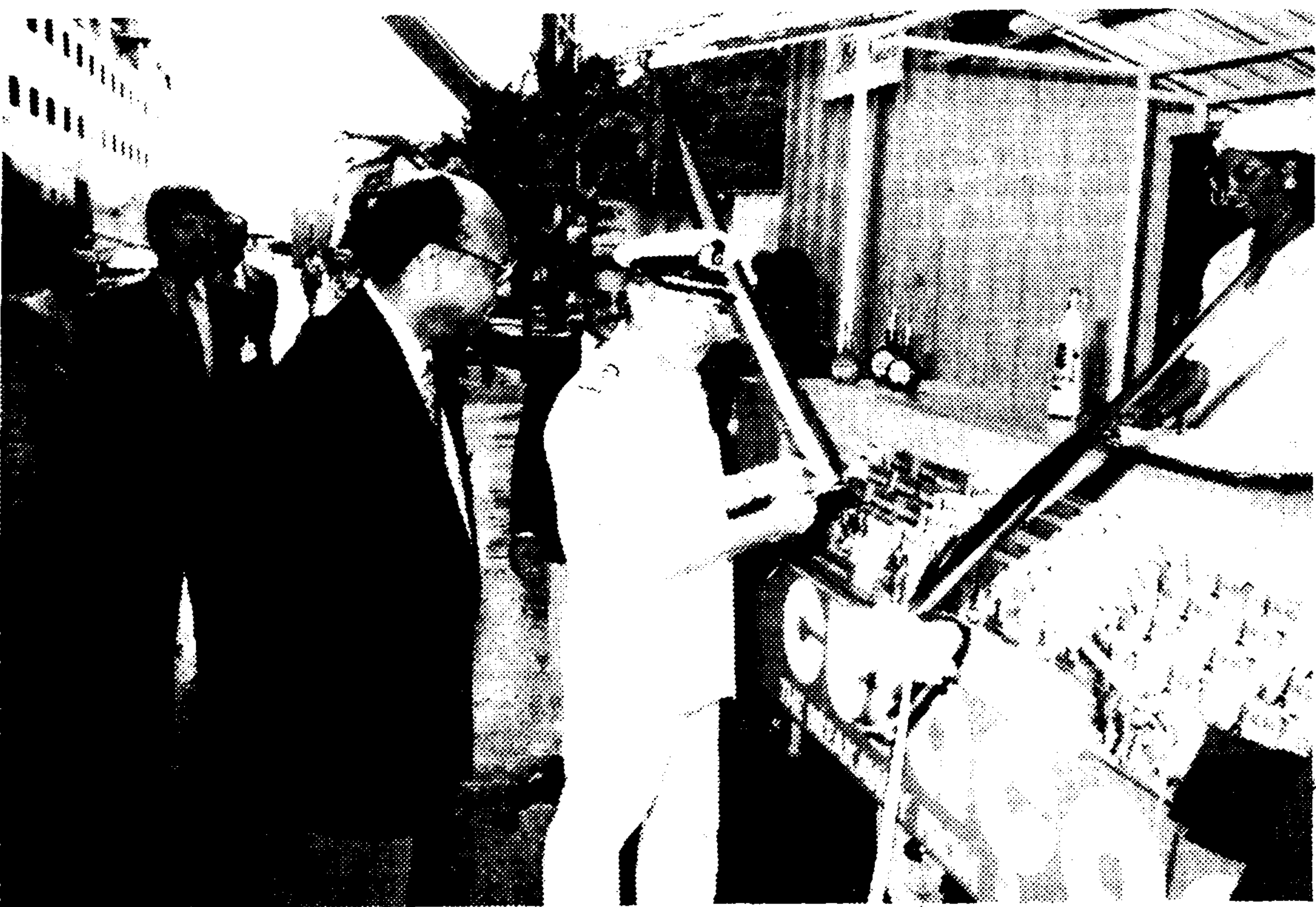
BEKENDMAKING

Het Bestuurscollege van het Eilandgebied Bonaire maakt hierbij bekend dat met ingang van maandag, 24 januari 1994 de Steenbrekerij Bonaire N.V., na hierover overeenstemming te hebben bereikt met het Bestuurscollege, de volgende tarieven zal hanteren voor de volgende produkten:

Zeezand	Naf. 22,50 per ton
Zachte Steenslag No. 2.	Naf. 20,00 per ton
Zachte Steenslag No. 3.	Naf. 20,00 per ton
Steenslagzand	Naf. 39,00 per ton
Harde Steenslag No. 2.	Naf. 43,00 per ton
Harde Steenslag No. 3.	Naf. 43,00 per ton

Het Bestuurscollege van het Eilandgebied Bonaire.
De Gezaghebber. De Secretaris.

Informatiekiosk voor cruisetoeristen

■WILLEMSTAD — Op de cruiseterminal is een informatiekiosk geopend voor cruisetoeristen. Op deze wijze wil het Toeristenbureau de toeristen kennis laten maken met wat Curaçao te bieden heeft. Op de foto knipt de kapitein van het cruiseschip 'Maasdam' het lint door in aanwezigheid van de directeur van het Toeristenbureau, Piet Sampson.

Nederlandse deskundigen:

Surinaamse onafhankelijkheid: mislukking

AMSTERDAM/PARAMARIBO — "Geen fabriek hebben we daar achtergelaten. Surinamers hebben ons daar nooit zien werken en dachten: als die Hollanders weg zijn, gaan wij op die stoel zitten. Ze doen precies wat wij 300 jaar geleden deden en nu zeggen wij: ze zijn lui, het deugt niet en er moet iets gebeuren". Dat stelt prof. Ferdinand van Dam in "HP-De Tijd" in een rondetafelgesprek over de vraag of Nederland nog verantwoordelijk is voor Suriname. Behalve Van Dam namen professor W.F. de Gaay Fortman en Frits Bolkestein aan de discussie deel. De Gaay Fortman was ten tijde van de Surinaamse onafhankelijkheid minister van overzeese gebiedsdelen en later minister van Antilliaanse zaken. Bolkestein is politiek leider van de VVD, de grootste oppositiepartij. Uit de discussie in HP-De Tijd, samengevat in een artikel onder de kop "Een verloren land", blijkt dat ze alle drie de stelling ondersteunen dat de onafhankelijkheid van Suriname niet zo'n succes is geworden.

Volgens Bolkestein kan men zich afvragen of in november 1975, toen Suriname onafhankelijk werd, de omstandigheden voor de onafhankelijkheid aanwezig waren. "Er was een diepe interne verdeeldheid onder de Surinaamse bevolking, een collectie mensen die geen volk vormde en geen identiteit had. Er was geen grondwet. Er was geen dialoog geweest met de verschillende bevolkingsgroepen en de macht werd overgedragen aan een op basis van ras samengestelde regering. De omstandigheden om op verantwoorde wijze tot souvereiniteitsoverdracht te komen ontbraken te enen male", aldus Bolkestein. Nederland heeft Suriname naar zijn mening in 1975 geabandonneerd, afgestoten.

De Gaay Fortman bestrijdt die opvatting. Volgens hem was er geen bewust Nederlands optreden dat Suriname maar zo snel mogelijk weg moest. Wel is het een historisch feit, zegt hij, dat de Partij van de Arbeid die onafhankelijkheid wilde. "Een deel van die partij vreesde dat de oude koloniale band ons in grote moeilijkheden zou brengen". De Gaay Fortman is van mening dat de mislukking van de onafhankelijkheid schuilt in een gebrek aan een gemeenschappelijke cultuur in dat land.

Bolkestein juicht het idee van een referendum over de staatkundige toekomst volgens Curaçaos model toe. "En ik sluit niet uit dat de meerderheid dan terug zal willen in het koninkrijk. Moeten we dan zeggen: spijt me zeer, gedane zaken nemen geen keer, maar jullie blijven buiten de deur?". De andere gesprekspartners zien niets in zo'n referendum. Van Dam vindt die net zo "fake" als de verkiezingen van 1987 in Suriname. De Gaay Fortman ziet andere problemen. In het geval van een positieve uitspraak van Surinamers over terugkeer in de schoot van het koninkrijk zouden er problemen kunnen komen, als Brazilië orde zou willen scheppen aan zijn grenzen. Van Dam meent dat die drie landjes (de drie Guyana's) over 15 jaar niet meer bestaan. "Dan zijn ze van Brazilië. Ik zag eens een kaart in een Braziliaans blad, waarop ze niet eens meer voorkwamen. Ik denk niet dat de Brazilianen zullen binnenvallen". Volgens hem zullen ze kiezen voor een langzame verbraziliansering.

In een commentaar naar aanleiding van de discussie over Suriname stelt HP-De Tijd dat de conclusie vaststaat dat de beslissing van 1975 een historische blunder van de eerste orde van de Nederlandse regering is geweest. "De machteloze wederomarming van Nederland en Suriname die er het gevolg van was heeft geleid tot de huidige patstelling, waaruit geen van de beide partijen zich zonder schade zal kunnen terugtrekken", aldus het blad.

Elke dag een brand

WILLEMSTAD — Elke dag minstens één brand. Elke werkweek zes vuurhaarden. Dat is de statistische omrekening van 448 branden in 1993.

Van vijftig procent van alle vuren is onduidelijk hoe die zijn ontstaan. Verreweg de meeste incidenten (340) vallen onder de noemer buitenbranden. Ernstiger zijn de binnenbranden (75) en uitslaande branden(33). Rio Canario had het van de drie posten het drukst. Die brandweercentrale mocht 223 keer in actie komen. Twintig procent van de branden vond plaats op vrijdag.

De brandweer heeft in 9 gevallen kunnen vaststellen dat er opzet in het spel was. Direct daarop volgt baldadigheid die 47 brandjes veroorzaakte. 37 maal ging het om een onvoorzichtige handeling. Bij 32 vuilverbrandingen liep de zaak uit de hand en 28 keer ontstond het vuur als gevolg van defecten in apparatuur en elektriciteitsstoringen.

Vijf keer ging de vlam in de keukenpan. Lassen en solderen ging ook vijf keer mis. Verder was er een heel enkele keer sprake van oververhitting, mechanische energie en chemische reacties of zelfontbranding. Twee maal was een brandende sigaret de boosdoener, tweemaal een explosie.

De brandweer noteerde geen enkele brandveroorzakende blikseminslag en slechts een verkeersongeluk waarbij brand ontstond.

Mondibranden(101) en vuilnisbranden (164) komen sinds jaar en dag het meeste voor. Toch moesten ook 74 woonpanden en leegstaande krotten het ontgelden. Op de arbeidsplek was het minstens 42 keer raak. Onder meer een kantoor, negen scholen, twee medische instellingen, een tehuis, drie overheidskantoren, zeven horecagelegenheden, twee fabrieken en vier winkels kregen vorig jaar brandweer assistentie. Opmerkelijk is verder dat er 29 keer een brand in een vervoermiddel werd geturft.

De brandweer doet meer dan alleen blussen. Er worden ook andere soorten van hulp verleend. Bijvoorbeeld het openknippen van autowrakken, het aanpakken van gevaarlijke stoffen, het olie-vrij maken van het wegdek, overstomingen ongedaan maken en het dreggen naar stoffelijk overschotten. Van dat soort klusjes pakte de brandweer er ook nog eens 212 aan.

Weekblad Elsevier over Saba:

Stagnatie bevolkingsgroei loos alarm van Johnson

AMSTERDAM/THE BOTTOM — Het Nederlandse weekblad "Elsevier" brengt deze week de groeistuipjes op het eiland Saba onder de aandacht van de lezers. Er was namelijk enige verwarring ontstaan over de bevolkingscijfers van het kleinste eiland van de Nederlandse Antillen. Al jaren schommelt het inwonertal rond de 1200 zielen. Zelfs kleine demografische wijzigingen hebben dus al gauw grote gevolgen voor de bevolkingssamenstelling. Het bericht eind vorig jaar dat de bevolkingsgroei op Saba ernstig stagneert werd dan ook als zeer verontrustend ervaren. In de eerste zeven maanden van 1993 waren namelijk maar drie baby's geboren, terwijl in diezelfde periode 20 mensen waren overleden. Politici en bestuurders van het eiland zouden de Sabanen dan ook hebben aangespoord aan gezinsuitbreiding te doen.

"Elsevier ging op onderzoek en al gauw bleek dat het loos alarm was. Het verhaal was afkomstig van Will Johnson, als eilandsafgevaardigde lid van de Antilliaanse Staten en volgens Elsevier zeggen sommigen dat "hij wel vaker sterke verhalen over zijn eiland van herkomst vertelt". De burgerlijke stand van The Bottom, wist te melden dat er vorig jaar 12 geboorten waren op het eiland. Daarnaast zijn er nog vijf Sabaanse baby's geboren op buureiland Sint Maarten. De moeders waren daar om medische redenen heen gegaan. Het sterftecijfer van 20 klopt. Maar tegenover 17 nieuw-geborenen is het sterfte-overschot dus zeer gering.

In twee afzonderlijke strafzaken op vrijdag

Advocaten ageren tegen door de politie te laat ingeleverde en onvolledige pv's

WILLEMSTAD — De advocaten mr. J.D.C. Sintiago en mr. A.N.J. Korenhof stelden vrijdag, in twee afzonderlijke strafzaken, nogmaals de werkwijze van de politie aan de kaak.

Dat geschiedde amper twee dagen nadat de minister van Justitie Suzy Römer verklaarde 'alsnog geen reden te zien om dienstinstructies te geven aan de politie en het Openbaar Ministerie (OM) voor het beter opstellen van processen-verbaal'.

Zowel raadsvrouwe Sintiago als advocaat Korenhof stelden het Gerecht in Eerste Aanleg officieel op de hoogte van hun ongenoegens over de opgemaakte en laat ingeleverde pv's.

Beide advocaten begonnen hun verdediging in de grote rechtszaal met een klaagzang. De stukken worden te laat ontvangen en naar hun inziens zijn de opgemaakte proces-verbalen ook nog onvolledig.

Sintiago verdedigde de 28-jarige verdachte I.B. die door het OM beschuldigd wordt van het in bezit hebben van 1990 gram cocaïne. De zaak werd al eerder aangehouden door rechter mr. F.W. Stüger, omdat het pv toen al ontbrak. Bij de hervatting op vrijdag van de terechtzitting, voorgezeten door rechter mr. J.M. Drijkoningen (rechter Stüger verblijft momenteel in Nederland), bleek dat de raadsvrouwe het pv slechts een dag voor de zitting had ontvangen.

NIET COMPLEET

Dat processtuk bleek ook nog niet compleet. "Er ontbreekt een rapport van het Landslaboratorium waaruit moet blijken dat de inbeslaggenomen 'crème-kleurige brokjes' zijn getest en wat het resultaat is van die test. Een bewijs dat er sprake is van cocaïne ontbreekt. Er kan derhalve niet bewezen worden dat mijn cliënt 'cocaïne' in zijn bezit had," begon Sintiago haar pleidooi.

Daarop schakelde de raadsvrouwe over tot het bevel voor huiszoeking. Zij meent dat de politie de ongeveer twee kilo cocaïne en een pistool op een onrechtmatige wijze heeft gevonden. Dat omdat de politie-agenten met een bevel bevattende een andere adres-aanduiding dan die van de verdachte I.B., toch het perceel van I.B. binnentraden.

Op het bevel voor huiszoeking stond kennelijk vermeld eenzelfde adres als dat van verdachte maar met de aanduiding C achter het huisnummer. Achter het huisnummer van I.B. staat de letter B vermeld. Sintiago verscheen op de zitting met een afschrift van de bevolkingsregister en betaalafschriften om haar verweer over de adressering met feiten te onderbouwen. Ook refereerde de raadsvrouwe naar zaken in het verleden waar verdachten vrijgesproken werden, omdat op het bevel voor huiszoeking een ander adres stond vermeld dan waar de huiszoeking plaatsvond.

Officier van justitie mr. G.S. Veen-Jonkhout repliceerde dat naar haar mening de cocaïne en pistool rechtmatig zijn verkregen en dat het huis van de verdachte op een erf staat waar nog andere woningen staan. Ook refereerde de officier naar de volledige bekentenis van de verdachte zelf. Veen-Jonkhout eiste vijftien maanden onvoorwaardelijke celstraf tegen I.B.

WERKWIJZE

In de tweede strafzaak was het advocaat Korenhof die uithaalde tegen de werkwijze van de politie. Eerst hekelde hij de manier waarop het OM de strafzaak tegen zijn cliënt, de 21-jarige E. de W., afhandelde. De raadsman had het over de "voortvarendheid waarmee het OM thans vele zaken afdoet, waardoor er van een soort 'snelrecht' kan worden gesproken".

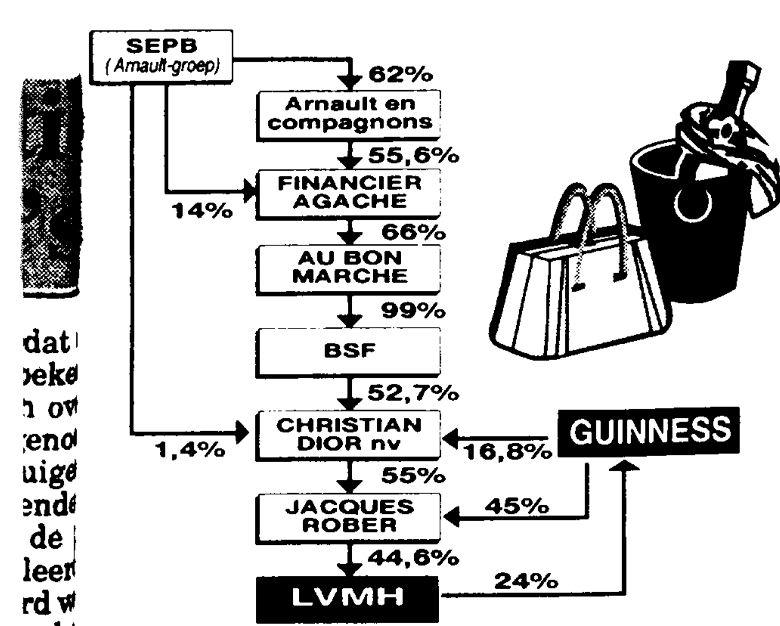
Korenhof doelde op het feit dat hij drie getuigen liet oproepen om bij de rechtercommissaris gehoord te worden. Omdat de strafzaak al 'snel' moest voorkomen, werd hij genoodzaakt dat drietal te laten opdraven om op de zitting te komen getuigen. "Het is toe te juichen dat het OM zaken sneller wil afhandelen. De verdachten zitten dan minder lang in spanning, maar zo'n beleid mag niet met zich meebrengen dat de verdediging wordt geschaad," verklaarde de raadsman.

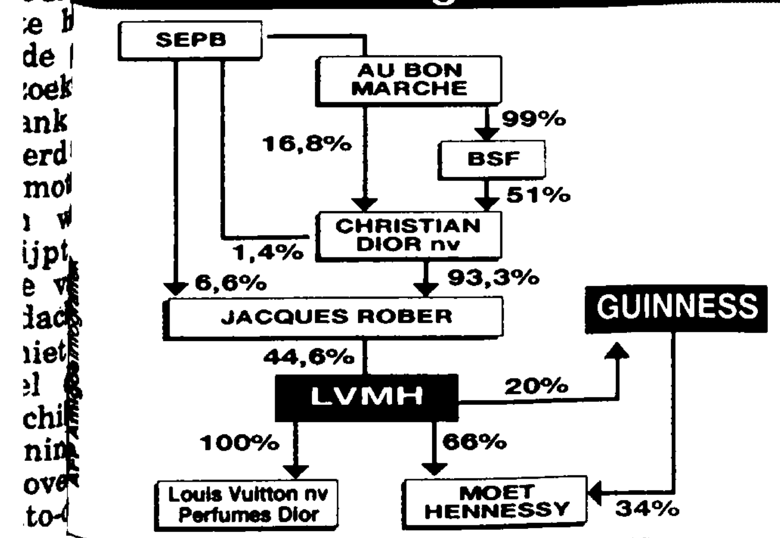
Ook Korenhof vond dat het pv te laat binnenkwam. Voorts verklaarde hij dat dat stuk onwaarheden bevatte. Met behulp van de getuige trachtte Korenhof het Gerecht in eerste aanleg op het juiste spoor te zetten. Zowel de drie getuigen als de verdachte E. de W., beschuldigd van het illegaal in bezit hebben van een vuurwapen kaliber .38, verklaarden dat de politiewagen in tegenover gestelde richting kwam en hun huurauto frontaal tot stoppen dwong op de vlakte van San Pedro.

De auto's kwamen tot stilstand met de neus tegenover elkaar. Over de afstand tussen de twee auto's bestaat wat onduidelijkheid. De politie schrijft echter dat de politie-wagen 'rechts voor de huurauto tot stilstand kwam. Verder meende de raadsman dat er geen enkele vermoeden van schuld bestond dat rechtvaardigde om de auto met vier inzittenden tot stoppen te dwingen. De politie zelf schreef in het pv dat De W. een oude beke[…] van de politie men o[…] tot actie. Vreemd geno[…] klaarden de getuig[…] andere drie inzittend[…] de huurauto, dat de […] geen van hen fouilleer[…]

De huurauto werd […] een rigoreus onderzoek[…] worpen. Na eerst de zi[…] van de chauffeur te […] onderzocht, ging de […] over tot een onderzoek[…] onder de achterbank […] De W. zat. Ook werd[…] kofferbak en in de mo[…] gezocht naar een […] Korenhof begrijpt[…] gevolgde procedure […] politie niet: de verdac[…] mede-inzittenden niet[…] leren de auto wel […] zoeken. Tevens beschi[…] politie naar de menin[…] de advocaat niet ov[…] bevel voor een auto-[…] zoek.

Officier van justiti[…] H.J. Donker, die net […] lega mr. D.C.I. van D[…] jaar juli terugkeert […] Nederland, vindt d[…] politie volgens de […] schriften te werk gin[…] politie was namelijk […] met een contrôle op de […] van San Pedro en aut[…] in die buurt rond[…] worden normaal als ve[…] beschouwd. Donker eist[…] maanden, waarvan vie[…] waardelijk tegen E. de […] beide strafzaken […] rechter mr. J.M. D[…] ningen op 4 februari […] spraak.

De nummer EEN wat betreft luxe artikelen LVMH besloot zijn kapitaal opnieuw te structureren en een nieuwe relatie aan te gaan en wel met de Britse biertbrouwer Guinnes. Deze trok zich terug uit LVMH en nam in plaats daarvan voor een derde deel in de champagne en alcoholica-fabrikant Moet Hennessy.

FINANCIEEL NIEUWS

Amsterdam houdt zich goed

AMSTERDAM - De aandelenmarkt in Amsterdam heeft zich vrijdag verrassend goed gehouden. In het buitenland gingen de koersen omlaag.
De beursbarometer in Frankfurt, de DAX-index, gleed bijna 41 punten omlaag. Parijs verloor veertien punten. Londen wist zich te verbeteren, maar verloor donderdag al 34 punten. De Londense FTSE-index van honderd fondsen sloot vrijdag 14 punten hoger. Wall Street stond vrijdag tegen het einde van de handel in Amsterdam op winst. Wel startte de handel in mineur.

"Hoe lang houden we dit nog vol", vroeg een handelaar in Amsterdam zich af. De AEX-index sloot bijna op het hoogste punt van de dag op 428,52, een winst van 3,54 punten. Eerder op de dag zakte de beursindex tot een diepte van 422,78, ruim twee punten onder het slot van donderdag. "Kennelijk willen nog maar weinigen van hun stukken af." De omzet kwam uit op Nf 6,9 miljard, waarbij de aandelenmarkt goed was voor ruim Nf 2 miljard.

Een opmerkelijke stijging liet Wolters Kluwer zien. Er kwam vrijdag Nf 4 bij op Nf 125,50 op vraag van vooral buitenlandse beleggers. Ook andere uitgevers waren in trek. De Haarlemse uitgever VNU rijpte er een niet onverdienstelijke Nf 2,20 tot Nf 176,70. Ook Elsevier wist Nf 2,10 aan te trekken tot Nf 186,30. Telegraaf dikte Nf 2 aan op Nf 153,50, terwijl Wegener twee kwartjes wist te incasseren op Nf 114,50.

EXPIRATIE

De expiratie van termijncontracten op de optiebeurs verliep redelijk rustig. Na eerst de aandelenmarkt in Amsterdam op het verkeerde been te hebben gezet door aandelen aan te bieden, kwam er in de loop van de ochtend dekkingsvraag los. Het van de zijde van de optiebeurs aangeboden materiaal werd vrij gemakkelijk opgenomen, aldus een handelaar.

De markt was verdeeld. Gist-Brocades ging op een "zuivere optiebeurs-vraag in een lege markt" Nf 1,90 omhoog tot Nf 58,60, een stijgingspercentage van 3,35. Ook havenfonds Nedlloyd presenteerde zich aardig. "Een beetje inhaalvraag zoals voor meer fondsen die de afgelopen tijd nog niet zo sterk in koers zijn gestegen. Verder deden ook koopaanbevelingen van diverse zijden hun werk.

Een koopaanbeveling voor Philips bracht het aandeel zestig cent omhoog tot Nf 47. Sinds het positieve advies van de kant van ABN AMRO ging er al veel om in dit elektronicafonds. Vrijdag bedroeg de omzet Nf 312 miljoen (dubbeltelling). Fokker maakte relatief de beste beurt van alle hoofdfondsen door met tachtig cent (3,77 procent) te stijgen tot Nf 22. De order voor acht Fokker-50's vanuit Groot-Brittannie is daar niet vreemd aan.

NEGATIEVE PERS

DSM kon het eerder vrijdag in gang gezette herstel niet vasthouden en zakte van twee kwartjes winst terug naar Nf 0,90 verlies op Nf 108,20. De negatieve pers die het concern donderdag voor de zoveelste maal te verduren kreeg, liet geen ruimte voor optimisme. Daarentegen kon AKZO wel met twee kwartjes omhoog tot Nf 207,50.

Polygram ging Nf 1,60 in koers omhoog tot Nf 78,20. Volgens een niet bevestigd bericht in de Wall Street Journal zou Polygram meedoen aan het opzetten van een nieuw muziektelevisiestation als concurrentie van MTV. Polygram is voor 74 procent eigendom van Philips. Verder is nog vermeldenswaard het verlies van Heineken met een daalder tot Nf 227,50.

Op de lokale markt trok de keramiekproducent Sphinx nog eens Nf 4,50 door tot Nf 51,50, na donderdag al met Nf 4 te zijn opgewaardeerd. De verklaring ligt in de donderdag gemelde fusie met Gustavsberg in Zweden.

Filipijnse privé-detective na onderzoek:

1,2 Miljoen kilo goud van Marcos ligt in Zwitserland

LONDEN - De roemruchte voormalige dictator van de Filipijnen, Ferdinand Marcos, heeft meer dan twaalfhonderd ton goud, met een huidige waarde van 25 miljard gulden, verborgen in een goederenopslag bij de Zwitserse luchthaven Kloten (Zurich).
Dit beweert een prive-detective, die vier jaar lang zocht naar het goud. Hij was ingeschakeld door de huidige regering op de Filipijnen. De firma die het goud onder haar hoede zou hebben, ontkent echter alles en noemt de berichten een "flop". De Zwitserse justitie spreekt van een "oeroud gerucht".

De goudschat van Marcos zou met zijn 1,2 miljoen kilo ruim tweemaal zo groot zijn als de totale goudreserve van de Bank van Engeland, aldus Britse en Zwitserse media donderdag. Ferdinand Marcos, die tijdens een volksopstand in 1986 verdreven werd, stierf drie jaar later in ballingschap. Hij wordt ervan beschuldigd gedurende de 21 jaar dat hij aan de macht was de staatskas geplunderd te hebben.

STOCKMARKET NEWS

NEW YORK	PREV	21-01	FRANKFURT	PREV.	21-01	AMSTERDAM	PREV.	21-01 $
DOW JONES	3882	3900	DAX INDEX	2116	2076	EOE	424.30	427.20
AM.EXP.	30.50	30.75	BASF	294.70	290.50	ABN-AMRO	70.00	70.20
ATT	56.00	55.75	COMMERZBANK	369.00	363.20	AEGON	105.30	106.50
ALZA CORP	26.39	26.75	DAIMLER BENZ	804.50	796.00	AHOLD	50.40	50.10
ARCHER	25.65	26.13	DEUTSCHE BANK	819.00	816.50	AKZO	207.20	206.70
BORDEN	15.13	14.75	MAN	393.00	391.00	AMEV	86.50	87.80
CITICORP	39.90	39.65	PREUSSAG	459.00	455.30	DSM	108.40	108.50
COASTAL CO	30.39	30.50	SIEMENS	717.50	710.50	ELSEVIER	183.70	185.40
COCA COLA	41.25	41.13	VW	443.50	441.50	FOKKER	21.20	22.00
CORNING IN	30.65	30.90				GIST BROC.	56.70	57.60
DIGITAL	32.13	31.75				HAGEMEYER	144.80	144.00
DUPONT	53.75	54.75				HEINEKEN	229.00	228.70
EAST.KODAK	42.50	42.50				HOOGOVENS	56.50	56.40
EXXON	66.13	66.13	LONDON			ING	89.10	88.90
FORD	66.75	67.13				KLM	46.90	47.10
GEN.ELECT.	108.50	107.90	FT-100 INDEX	3476	3496	KNP-BT	49.10	49.00
GEN.MOTORS	60.25	60.39				NEDLLOYD	64.20	65.90
HEINZ	34.39	34.39	ARGYLL	3.04	2.95	NUTRICIA	143.00	142.00
HOMESTAKE	23.00	22.25	BARCLAYS BANK	6.07	6.15	PHILIPS	46.00	46.80
IBM	55.39	55.25	BASS	6.05	5.90	POLYGRAM	76.70	77.60
KELLOGG	55.39	55.65	BRITISH STEEL	4.68	4.67	ROBECO	129.80	129.00
MC DONALDS	58.90	58.39	BRITISH TEL	3.67	3.63	ROLINCO	133.70	132.60
MEAD	47.65	47.13	CADBURY	5.24	5.23	RORENTO	100.30	100.10
MERCK	35.65	35.13	CABLE & WIRE	5.37	5.33	RODAMCO	67.20	67.20
MINNES.MNG	110.90	111.75	GRAND MET	4.86	4.91	ROYAL DUTCH	209.70	211.80
MOBIL CORP	79.75	80.13	MARKS & SPENCER	4.56	4.51	UNILEVER	226.00	225.80
PFIZER	62.65	63.25	REDLAND	5.98	5.97	VMF STORK	43.80	43.80
P.MORRIS	57.25	57.50	TATE & LYLE	4.65	4.59	VNU	174.50	175.70
QUAKER	64.75	64.75						
SEARS	51.00	52.00						
UP JOHN	30.00	29.90	TOKYO			TORONTO		
US SURGIC.	26.75	27.00				TSE 300	4547	4488
WOOLWORTH	25.39	25.50	NIKKEI´DOW IND.	19341	19337			
						ALCAN	30.50	29.39
			BRIDGESTONE	1430	1420	BELL	47.65	47.13
GOLD	392.50	386.50	CANON	1590	1610	BANK OF NS	32.65	32.00
SILVER	5.28	5.12	DAI ICHI KANGYO	1960	1990	CAN.PAC.	23.39	23.13
CRUDE OIL	15.20	14.94	DAIWA SEC.	1510	1520	IMASCO	43.90	43.65
US$/YEN	111.39	111.65	HITACHI	865	862	LAIDLAW	9.39	9.13
US$/DMARK	1.74	1.75	HONDA MOT.	1630	1620	MOORE	27.00	26.90
GBP/US$	149.80	149.10	JAPAN AIRLINES	640	635	NORANDA	26.65	25.90
US$/NLG	1.95	1.96	NOMURA SEC.	2110	2120	PLACER DOME	35.50	34.25
ECU/US$	111.60	110.90	NIPPON STEEL	327	329	POWER CORP.	23.25	23.13
CAN/US$	1.31	1.31	MAZDA	498	491	ROYAL BANK	30.75	30.39
			SONY	5970	5870			

00 Punten-barrière twee weken eerder genomen:

Vall Street passeert 3900

W YORK - De effeceurs van New York de grens van de 3900 en gepasseerd. De Jones-index van de ig toonaangevende sen steeg vrijdag met punten tot 3914,48 en, wat tevens een rd betekent. De bar- van 3800 punten pas twee weken den genomen. De et kwam uit op het aantal van 345 mil- aandelen na 312 mil- op donderdag.
andel had voornamelijk technisch karakter en voor het grootste deel ald door het aflopen van le termijncontracten. Die nijncontracten liepen n het einde van de aannhandel af en zorgden or dat voornamelijk in laatste halfuur van de del de beursindex omhoog ging. Verder viel er weinig te beleven op de Newyorkse beurs. De financiële resultaten van Caterpillar vielen alleszins mee en leverden een aardige bijdrage aan de stijging van de beursindex.

DOLLAR

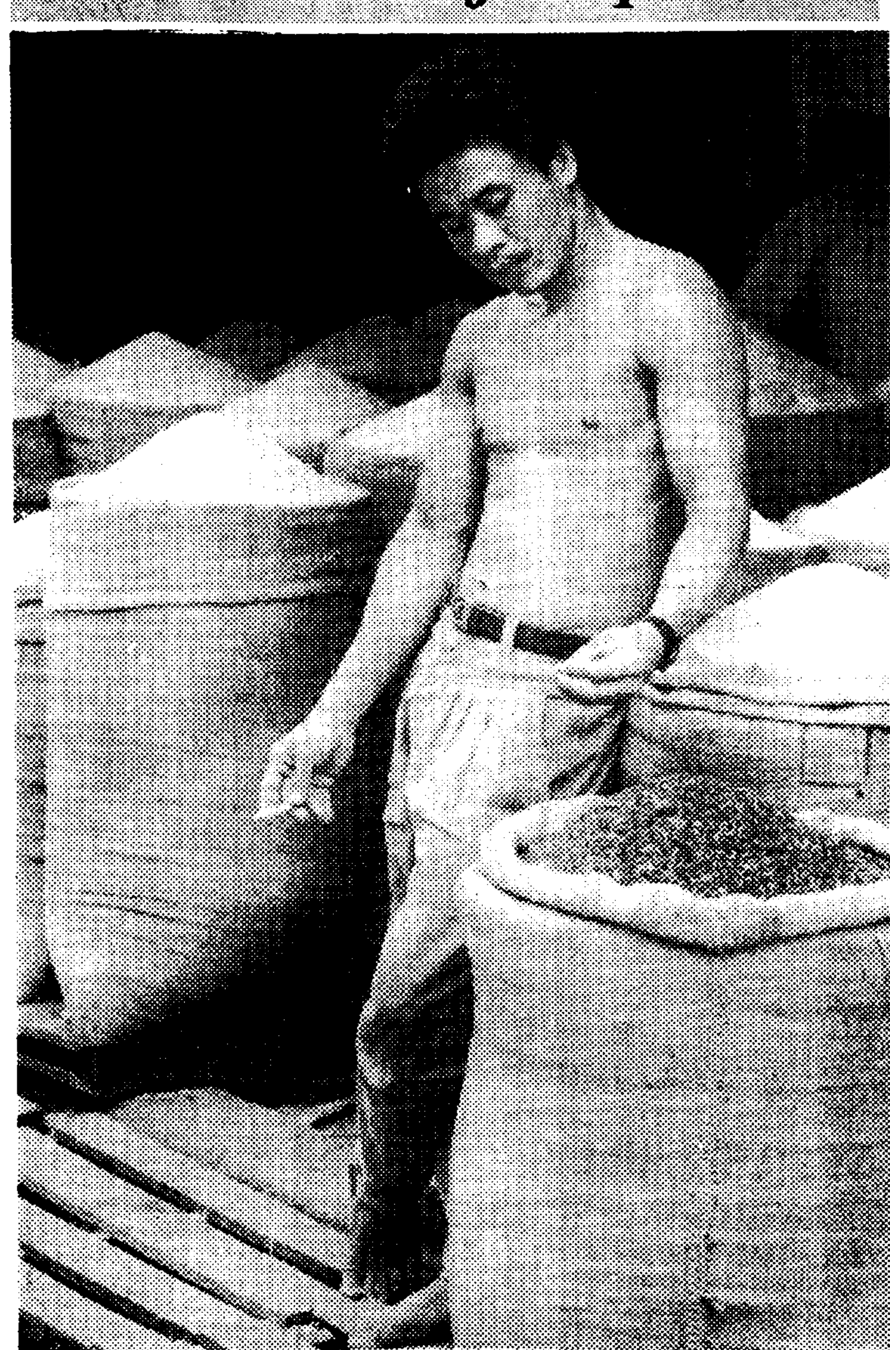
De dollar stond tegen het einde van de handel in New York op Nf 1,9640 na Nf 1,9470 op donderdag. De fikse koersstijging werd een herstel genoemd na de daling van donderdag die optrad toen de Centrale bank van Duitsland besloot geen wijzigingen aan te brengen in de rentetarieven. Eerder op de dag was de koers van de dollar op de Europese wisselmarkten vrijdag al iets gestegen. De Amerikaanse munteenheid noteerde op de valutamarkt in Amsterdam aan het eind van de middag Nf 1,9565 na een slotkoers van Nf 1,9545 op donderdag.

Het groene biljet opende vrijdagmorgen wel duidelijk lager op Nf 1,9470 onder invloed van de publikatie van hoge werkloosheidscijfers. Ook het besluit van de Duitse Centrale bank om niet over te gaan tot een verlaging van de belangrijkste rentetarieven duwde de koers van de Amerikaanse munt naar beneden. De dollar veerde bijna een cent op toen in de loop van de middag de valutahandel in New York op gang kwam. De vraag naar dollars ontstond doordat beleggers tekorten in hun posities moesten afdekken.

oskou handhaaft elementen van markteconomie

MOSKOU - De poli- eke koers van de euwe Russische rege- g is minder hervor- ngsgezind dan pre- ier Viktor Tsjerno- yrdin donderdag nog rklaarde.
in woordvoerder, lentin Sergejev, zei ijdag namelijk dat het rvormingsprogramma n het nieuwe kabinet g maar 'elementen van westerse markteco- mie' bevat. Het nieuwe leid houdt vooral reke- ng met de 'speciale ken- erken van onze staat, s volk en Russische tra- ties', aldus Sergejev, die i dat hij Tsjernomyrdin teerde. Donderdag had sjernomyrdin nog zegd, dat de nieuwe rege- ng zich zou houden aan politiek van hervor- ingen van het vorige abinet, met slechts kele wijzigingen. Vol- ns Sergejev verleende hervormingsgezinde pre- dent Boris Jeltsin zijn edkeuring aan de uwe politiek.

Vietnam als rijstexporteur

■ *HO CHI MINH-STAD - Een Vietnamese verkoper op de Cholon-markt staat bij de zakken met rijst en linzen. Vietnam heeft zich ontwikkeld tot de derde rijstexporteur van de wereld en komt na de Verenigde Staten en Thailand. Dit werd mogelijk met de hervormingen van 1986 waarbij de landbouw uit staatshanden weer bij de boeren terugkwam.*
(AFP-satellietfoto)

Sphinx fuseert met Zweeds Gustavsberg

MAASTRICHT - Koninklijke Sphinx in Maastricht en Gustavsberg in Stockholm gaan volledig samen. Hierdoor ontstaat een Europees concern op het gebied van badkamers en sanitairprodukten met een omzet van Nf 800 miljoen en 4.100 medewerkers.
Het ziet er naar uit dat binnenkort een definitieve overeenkomst kan worden gesloten. Afhankelijk van de uitkomst van een nader onderzoek zal de nieuwe groep waarschijnlijk Koninklijke Sphinx-Gustavsberg (KSG) gaan heten. Sphinx zal de aandelen Gustavsberg overnemen van Nordico dat onderdeel is van de Zweedse KF-groep. De overnemingsprijs wordt niet bekendgemaakt. Sphinx zal de transactie financieren uit de kasstroom en uit een krediet dat ABN AMRO bank zal verstrekken.

Inflatie EU laagste sinds 1987:

Zes landen voldoen aan norm toetreden tot Monetaire unie

LUXEMBURG - De inflatie in de landen van de Europese Unie is vorig jaar uitgekomen op gemiddeld 3,3 procent, het laagste niveau sinds 1987. Dit is vrijdag bekendgemaakt door het Bureau voor Statistiek van de unie, Eurostat.

Zes van de twaalf landen (Ierland, Denemarken, Nederland, Groot-Brittannie, Frankrijk en België) voldeden aan de inflatienorm voor toetreding tot de in 1997 of 1999 te vormen Europese Monetaire unie (EMU). Volgens het Verdrag van Maastricht mag het inflatieniveau van landen die in aanmerking willen komen voor de EMU hooguit 1,5 procentpunt boven het gemiddelde liggen van de drie landen met de geringste geldontwaarding. Van de vier kandidaten voor toetreding tot de Europese Unie voldoen alleen Finland en Noorwegen aan de norm. Daar stegen de prijzen vorig jaar met respectievelijk 1,5 en 1,8 procent. Oostenrijk (3,5 procent) en Zweden (4,8 procent) zitten nog te hoog.

De inflatiepercentages van de twaalf landen van de Europese Unie waren over het afgelopen jaar als volgt: Ierland 1,5 (2,4 in 1992), Denemarken 1,5 (1,5), Nederland 1,7 (2,9), Groot-Brittannie 1,9 (2,6), Frankrijk 2,1 (1,9), België 2,7 (2,4), Luxemburg 3,6 (2,9), Duitsland (exclusief de vroegere DDR) 3,7 (3,7), Italië 4,4 (4,6), Spanje 4,9 (5,3), Portugal 6,4 (8,5) en Griekenland 12,1 (14,3).

VS houden vast aan verbetering mensenrechten:

Washington helpt Peking bij opzetten markteconomie

PEKING - De Verenigde Staten gaan China assisteren in zijn ontwikkeling naar een markteconomie. Belastingdeskundigen van de Amerikaanse overheid, functionarissen van de douane en bestuursleden van de effectenbeurs zullen hun Chinese ambtgenoten van advies voorzien.
De belangrijkste terreinen daarbij zijn het Chinese geldbeleid, het bankwezen, het wisselkoerssysteem en de investeringen. In het kader van de economische samenwerking zal Alan Greenspan, de voorzittter van het Amerikaanse stelsel van Centrale banken, een bezoek brengen aan de Volksrepubliek.

NA ZES JAAR

De samenwerking is bekendgemaakt door de Amerikaanse minister van Financien, Lloyd Bentsen, die vrijdag zijn bezoek aan Peking afsloot. Hij woonde een zitting bij van de Chinees-Amerikaanse economisch commissie, die voor het eerst in zes jaar weer bijeenkwam. Het bloedige optreden van het Chinese leger bij demonstraties voor meer democratie in 1989 maakte een eind aan de samenwerking in de commissie.

Bentsen stelde tijdens zijn bezoek de kwestie van de mensenrechten nadrukkelijk aan de orde. De VS hebben dit vraagstuk gekoppeld aan de verlenging van de status van meest begunstigde handelspartner, die inhoudt dat de Volksrepubliek tegen de laagste invoertarieven naar de VS kan exporteren.

De Amerikaanse president Bill Clinton heeft tot juni de tijd om hierover een beslissing te nemen. Of de VS hun dreigement om de status in te trekken zullen uitvoeren, blijft de vraag. Zij vrezen immers tegenmaatregelen van China dat het afgelopen jaar een economische groei van dertien procent doormaakte en waar Amerikaanse bedrijven maar al te graag aanwezig willen zijn om een graantje mee te pikken.

HANDEL IS HANDEL

Volgens Bentsen heeft China op het terrein van de mensenrechten vorderingen gemaakt maar zal het land "meer moeten doen". Zijn Chinese ambtgenoot, Liu Zhonghi, veroordeelde de koppeling tussen handel en mensenrechten. "Handel is handel", luidde zijn commentaar. Hij citeerde hierbij zijn premier Li Peng. "We hopen op het beste resultaat. Ondertussen bereiden we ons op het ergste voor."

Bentsen is bezig aan een rondreis door oost-Azie. Na zijn verblijf in Peking brengt hij een tweedaags bezoek aan Sjanghai. Zondag zal de Amerikaanse minister van financien naar Japan vertrekken voor een ontmoeting met premier Morihiro Hosokawa.

Westerse donorlanden hebben de voormalige Sovjetrepubliek KAZACHSTAN steun voor een bedrag van één miljard dollar beloofd. Het geld, dat bovenop het vorig jaar verstrekte bedrag van 510 miljoen dollar komt, zal Kazachstan gebruiken voor economische hervormingen.

MENSEN

Met het samouraizwaard op de navel

Een 24-jarige Amsterdammer heeft vrijdagavond op de Dam urenlang voor **consternatie** gezorgd door te dreigen dat hij zich daar met een samuraizwaard van zeventig centimeter van het leven zou beroven. Omstreeks middernacht slaagde de politie erin de naakte man te overmeesteren. Dat gebeurde onder grote publieke belangstelling.

Met ongeveer veertig man maakte de politie een afzetting rond het monument. Politiemensen en een psychiater praatten onder de ogen van vele honderden toeschouwers urenlang met de man, maar die wilde het zwaard niet afgeven. De volgens de politie psychotische man dreigde zichzelf te verwonden als de politie zou proberen hem te overmeesteren. Maar rond twaalf uur 's avonds slaagde een arrestatieteam er uiteindelijk in de man te overweldigen.

Robo-Bono-dinges

"In eerste instantie, als je die verhalen over je leven leest in de media, dan voel je jezelf geweld aangedaan. Daarna begin je je te realiseren dat de persoon die ze beschrijft eigenlijk weinig van doen heeft met jou en dat die persoon in feite veel interessanter is dant jij bent. Dat stel-zelf-je-eigen-popster-samen-idee is zeer interessant. Je openbaar imago is 'interactive': mensen steken er een extra arm in, plakken er een extra been aan vast; het is een soort **Robo-Bono-dinges**."

Zanger **Bono** van U2 over wat mensen en media doen met hun artiesten.

■ *De Filipijns-Chinese miljonaire en zakenvrouw Emilia 'Bien Bien' Roxas en de Taiwanese architect Andrew Yang laten duiven vrij als symbool voor een gelukkig huwelijk. De trouwplechtigheid vond donderdag plaats in de Filipijnse hoofdstad Manila. Achter het echtpaar staat een 9000 dollar kostende vijf meter hoge bruidstaart. Roxas is de dochter van Tan Yu, een schatrijke Filipijns-Chinese onroerendgoed-tycoon die in Taiwan woont.*

Vrijspraak in penis-proces wegens tijdelijke verstandsverbijstering

Lorena Bobbitt, de Amerikaanse die in een wanhoopsdaad de penis van haar echtgenoot eraf sneed, is vrijgesproken. De jury van een Amerikaanse rechtbank in Virginia verklaarde dat Bobbitt op het moment van haar daad ontoerekeningsvatbaar was, vanwege de jaren van seksueel misbruik door haar man. Haar echtgenoot was eerder in dezelfde rechtszaal vrijgesproken van de verkrachting die Lorena naar het mes had doen grijpen.

Volgens de uit zeven vrouwen en vijf mannen bestaande jury, gehoorzaamde Lorena (24) aan een onweerstaanbare drang die werd veroorzaakt door een tijdelijke gekte.

Mevrouw Bobbitt vertoonde nauwelijks reactie op de vrijspraak. Ze wordt ter observatie overgebracht naar een psychiatrische inrichting, waar ze 45 dagen moet blijven. Een verzoek van haar verdediging om Lorena direct op vrije voeten te stellen, werd door de rechter afgewezen.

De zaak kreeg veel aandacht, omdat vrouwengroepen tegen seksueel misbruik het voor Lorena opnamen. De openbaar aanklager Ebert, die veel dreigementen had ontvangen van sympathisanten van de verdachte, bagatelliseerde de kwestie echter: "Deze zaak is weinig meer dan een steekpartij binnenshuis, maar omdat het werd opgeklopt, groeide het uit tot veel meer. Ik voel een zekere sympathie voor mevrouw Bobbitt, maar dat rechtvaardigt nog niet wat zij deed."

Toen de uitspraak bekend werd, steeg buiten de rechtszaal gejuich op toen vijftig hispanics riepen "onschuldig, onschuldig". In Ecuador is Lorena inmiddels uitgegroeid tot een volksheldin, voor wie in kerkdiensten gebeden werd. Feministes in haar geboorteland hadden gedreigd Amerikaanse mannen te castreren, als Bobbitt veroordeeld zou worden.

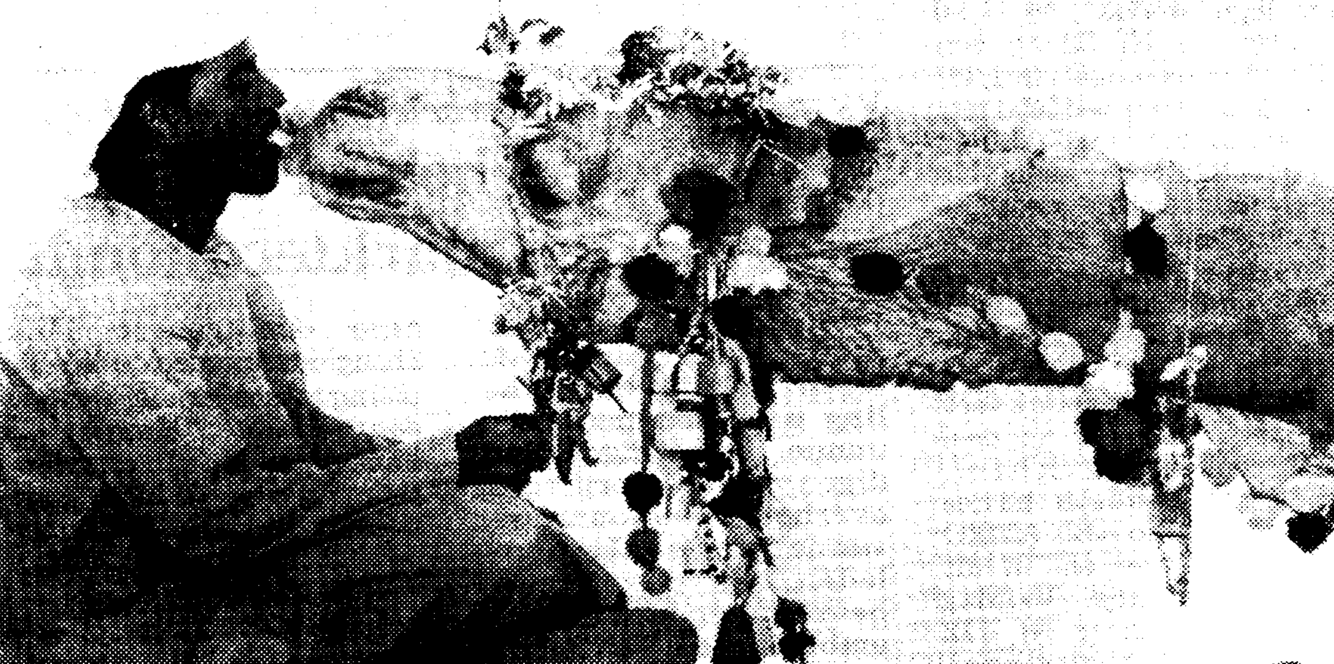
Het 'penis-proces' kreeg in de Verenigde Staten veel belangstelling.

Roemer retraite

Het Haagse gem[...] raadslid **Astrid R[...]** keert de politiek voor[...] rug toe. Na een aanva[...] door stormen getei[...] periode in het stadsb[...] stelt de Surinaamse[...] teres en romanschrijfst[...] niet beschikbaar voor de[...] nde raadsverkiez[...] Roemer kwam in 199[...] Groenlinks in de Haag[...] als tegenzet voor de[...] van drie leden van ex[...] rechts. In 1992 stapte[...] Groenlinks en ging [...] als zelfstandig raadsli[...]

Bijna 24 jaar na zij[...] verschijnt een nieuw [...] van de gitarist **Jimi [...]drix**. 'Blues' is de titel [...] cd die begin april wor[...] gebracht.

Het album bevat vee[...] eerder uitgebrachte [...] opnames. Daarbij zij[...] sies van Red House, [...] Child en Hear my tr[...] comin. Hendrix overle[...] jaar oud, op 18 sept[...] 1970. Hij stierf aan een[...] dosis, zo werd lang ge[...] Naar de doodsoorzaak [...] onlangs een nieuw o[...] zoek ingesteld. De uit[...] daarvan is nog niet bek[...]

■ *Een toeristengids wacht met zijn kameel op klanten in Hurgada, een vakantie-complex aan de Rode Zee. Toeristen bezoeken nog steeds Egypte ook al waren er wat gewelddadigde aanvallen op toeristen die gepleegd werden door moslim-fundamentalisten in de afgelopen twee jaar.*

■ *Een Vietnamese maakt een injectie kla[...] opium gemixed met [...] Hij hangt rond in het [...] park van Ho Chi Minh[...] nams groeiend aidspro[...] is naar verluidt me[...] wijten aan het onder [...] uitlenen van naalden [...] drugsverslaafden, dan [...] sexueel contact.*

Naakt, naakter

Bruce Willis is kennelijk jaloers op al de belangstelling die zijn vrouw **Demi Moore** geniet met haar naakt in Vanity Fair. Hij doet een paar frontale camerashots van zijn eigen blootje voor de film Color of Night. Regisseur **Richard Rush** gniffelt dat de acteur die in de film een psychiater speelt, nogal wat bodybuilding-oefeningen deed, wetende wat hij voor de camera allemaal zou tonen.

Moordenaar verliest

De man die levenslang uitzit wegens moord op de Nederlandse supermarktketen-eigenaar **Gerrit-Jan Heijn** heeft voor de Hoge Raad zijn zaak tegen de uitgever van het weekblad Panorama verloren. Uitgeverij Spaarnestad heeft niet onrechtmatig gehandeld door foto's van **Ferdy E.** tegen zijn wil te publiceren, zegt de Hoge Raad.

De Nederlandse Vereniging van Fotojournalisten (NVF) reageerde verheugd op de uitspraak. Dit geeft grotere vrijheid foto's te publiceren, maar bij de overwegingen heeft zeker de lengte van de straf een rol gespeeld. Tegen de tijd dat E. vrijkomt, zijn de foto's vergeeld. Als E. nog maar twee maanden te zitten had, was er waarschijnlijk iets heel anders uit gekomen.

E. werd eind 1988 wegens de moord op Gerrit-Jan Heijn veroordeeld tot levenslang en ter beschikkingstelling. De ontvoering van een telg uit Nederlands bekendste kruideniersfamilie had in september 1987 veel beroering gewekt. Panorama publiceerde op 17 februari 1989 een portret van E. Dat was een illustratie bij een artikel over de "zes beruchtste moordenaars van na de oorlog".

Sport-fetish

Dennis Hopper die een psychotische football fanaat speelt in een serie advertenties van het sportkledingmerk Nike, zegt niets te begrijpen van de kritiek die belangenvertegenwoordigers van mentaal zieken hebben. In een van de advertenties kruipt Hopper stiekem in de kluisruimte van de Buffalo Bill-kleedkamer om aan de Nike-schoen van footballspeler **Bruce Smith** te kunnen ruiken.

Anne and Arthur Waller are happy and proud to announce the birth of their beautiful son

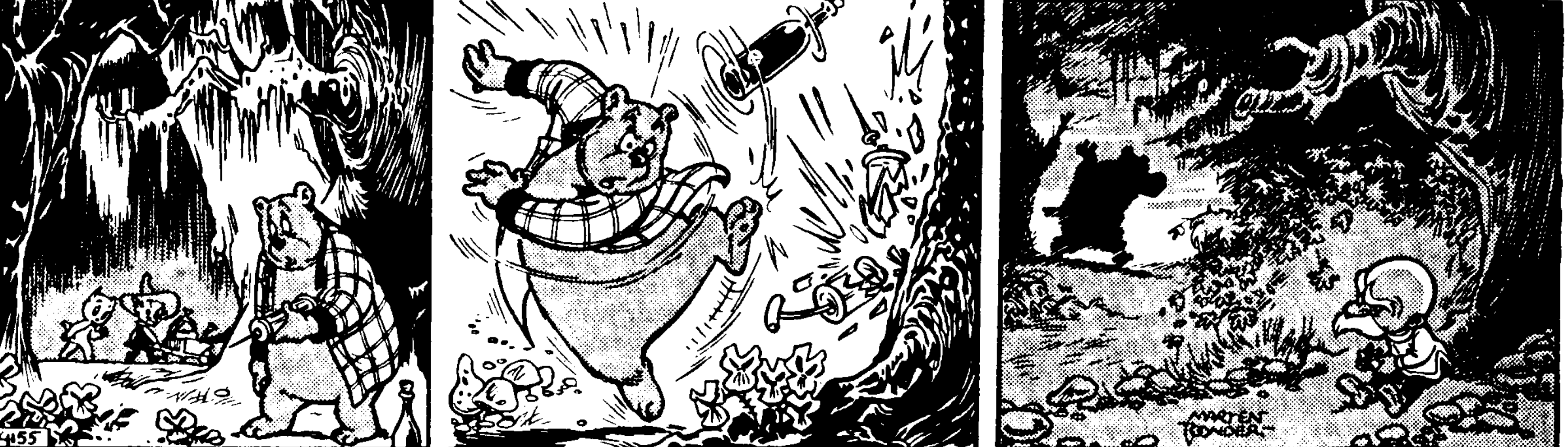
Erik Daniel

Weight	*: 2680 gram*
Length	*: 47 cm.*
Date	*: 21st. January 1994*
Hour	*: 02:14 a.m.*

Advent Ziekenhuis Room 21
Home address : Grenadaweg 12-A.

Heer Bommel en de Toornviolen

door **Marten Toonder**

4155 — Heer Bommel stond radeloos tussen de mompelende plantengroei.
"H-het komt van de s-spuit", stamelde hij. "De pippippeling van Sickbock is anders. Wat moet ik doen? Help me dan toch, jonge vriend!"
Maar Tom Poes schudde het hoofd.
"Dit keer kan ik u echt niet helpen", zei hij somber. "Het is te laat!"

"Het is te laat", vulde Pee Pastinakel aan. "De ficusdrup zit in die pippeling. Dit bos gaat naar de verturving".
Zo sprekende vatte hij de handvaten van zijn voertuigje weer op en kruide weg om een goed heenkomen te zoeken.
"Daar gaan ze", prevelde heer Ollie met bevende lippen. "Ook Tom Poes. En hier sta ik nu alleen met een verkeerde spuit".

"Ikstaaralseerzohalleenvoor", spraken de bomen met holle stem — en de leerachtige violen lispelden het na.
Het werd heer Bommel vreemd te moede. Plotseling zag hij rood en met een kreet slingerde hij de fles en de spuit tegen de eik te pletter. Het gebabbel van het gewas ging nu over in het geluid van brekend glaswerk, zodat hij de handen tegen de oren drukte en voortsnelde, het woud in.
Het toeval wilde, dat hij weer terechtkwam bij de heksenkring waar Kwetal zat. Het ventje morrelde nog steeds aan de aansteker, die niet branden wilde. Van tijd tot tijd keek het zorgelijk naar de steeds dichter wordende mist en toen hij heer Ollie zag naderen schudde hij bekommerd het hoofd.
"Het wordt een bange avond", zei hij. "Voor u natuurlijk niet, maar voor mij wel. Ik heb maar een klein denkraampje".

HENRY ® By Dick Hodgi[...]

SQUIRT!
NOVELTY ST[...]
SQUIRT

BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johns[...]

WHAT YA SAY THERE BEAUTIFUL?!!
(SIGH) THESE ENDLESS COMPLIMENTS ARE SPOILING ME!

BEETLE BAILEY ® By Mort Walk[...]

WELL, CAMP SWAMPY SURVIVED THE LATEST CAMP CLOSINGS
I WONDER HOW?
IT APPEARS THEY WON'T ADMIT WE EXIST

REDEYE ® By Bill Yates & Mel Casso[...]

HOW COME YOUR WIFE LEFT YOU, JERKYMIAH?
CLAIMED I WUZ AFFECTIN' HER HEALTH
SAID SHE WUZ STARTIN' TO GIT FLYSWATTER ELBOW

[CUR]AÇAO

AGENDA

MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

[NA]CHTDIENST ARTSEN
[Patiënte]n van de artsen van Bandabou [(3de d]istrict) kunnen in spoedgevallen [tel.:] 641658 bellen en dan het [antwoo]rdapparaat afluisteren. De [patiënte]n van de andere districten kunnen [in s]poedgevallen de artsenpraktijk van [hun e]igen huisarts bellen en het [antwoo]rdapparaat zal dan mededelen wie [dien]stdoende arts is.

KINDERARTS
(particuliere patienten)
[D]e dienstdoende arts belt U tel.: [6]25100.

VERENIGING VAN TANDARTSEN
[Voor] **de dienstdoende arts** gedu[rende] het weekeinde en op feestdagen [gelieve] tel.: 682222 op te bellen.

[W]IJKVERPLEGING

WIT GELE KRUIS WIJKVERPLEGING [P]RINSES MARGRIET'
[Sta.] Maria 17. Tel.: 682344/ 682947, [6]82/682574. Fax: 681000. Kan[toortijd]en: 07.00-16.30 uur.
[D]e **wachtzuster** gelieve **tel.:** [...] te bellen na 17.00 uur.
[S]preekuur in ieder wijkgebouw: [...]ks van **08.00-08.30/14.30- 15.00**

[Hu]ize Halman Otrobanda: tel.: [6]28288; spreekuur: woensdag van [09].00-11.00 uur.
Sta. Maria 17: tel.: 682344; spreekuur: donderdag van 09.00-11.00 uur.
[Wij]kgebouw Bonam: tel.: 371865. [Spr]eekuur: dinsdag van 09.00-11.00 uur. **Sokudi: tel.: 367824.**
[Se]ntro Mediko Montagne Abao: [tel.]: 673711; spreekuur: [woe]nsdag van 09.00-11.00 uur.
[Bar]ya Fensu 9 (Koraal Specht): [tel.]: 618577; spreekuur: donderdag van 09.00-11.00 uur.
Wijkgebouw Suffisant: tel.: 687707; [spr]eekuur: donderdag van 09.00-[11].00 uur.
[Wij]kgebouw Sta. Rosa: 671628; [spr]eekuur: dinsdag van 09.00-[11].00 uur.
[Kno]opspreekuur voor zuigelingen-[en] kleuterzorg: vrijdag van 08.00-[10].00 uur. Hoek Vondelstraat/ [Ser]a Pintostraat. Tel.: 373584.

[ST]ICHTING NEUTRALE WIJKVERPLEGING
[Voor] Gosieweg 15: P.O. Box 3619. [Tel.: 6]92231/692232. Fax: 682709; [open] van 07.00-17.00 uur.
[Vo]or Bandabou: Silberie Kavel 16; [va]n 08.00-16.00 uur. Tel.: 649422.
[De] **wachtzuster** vanaf 21 januari om [...] t/m 28 januari om 07.00 uur [tel.]: **682248 of** [illegible] **te.**

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO
[Rin]gatweg Noord 43. P.O. Box [...] Tel.: 691838/ 692510. Fax: [...] voor informatie over prenatale zorg gedurende en na de bevalling.
[Consul]tatiebureau zuigelingen: iedere donderdag van 13.30-16.00 uur.
[Consul]tatiebureau peuters: iedere dinsdag van 12.30-14.45 uur.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABOU
[...]n 35, tel.: 648077/648387; open [maa]ndag t/m vrijdag van 07.00-17.00 [na] 17.00 uur bereikbaar: **zuster Van Herwijnen. Tel.: 642798** b.g.g. 601760.
Consultatiebureau: iedere dinsdag van 09.00-11.00/18.00-20.00 uur.

GENEESK. DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
22 januari 1994 vanaf 08.00 uur tot 24 januari 1994 om 07.00 uur:
Dokter Wilsoe, Spreekkamer: Marie Pompoen, tel.:615044/615265; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen tel.:373171 b.g.g. 689266/689337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy-Tseng, Nassy, Tseng, Ten Holt-Suiters, Braakman, Doran, Guerrero-Bakmeyer, De Vos, Braam en Ayubi)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
21 januari 1994 vanaf 17.00 uur tot 24 januari 1994 om 07.00 uur:
Dokter De Vos, Dokterkamer Seru Fortuna, tel.:681065; spreekuren: 11.00-12.00/ 17.00-18.00 uur; spoedgevallen tel.:678245 b.g.g. 689266/689337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Goilo-Henry, Roose, Braakman-Bonder, De Rouw-Picus, Davelaar, Elhage, Pablo, Heerenveen, Nivillac, De Vos en Rosales-Concession)

DERDE DISTRICT BANDABAO
21 januari 1994 vanaf 17.00 uur tot 24 januari 1994 om 07.00 uur:
Dokter Schellens, Sentro Medico Barber, tel.:641605/641658; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen tel.:641784 b.g.g. 689266/689337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Sommer, Lucasius en Tweed).

■ Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENST
ZATERDAG
Otrobanda:
Muizenberg, Muizenberg z/n. Tel.:692390/ 692391.
Punda:
Del Pueblo, Sha Caprileskade 7-A. Tel.:612444/612555.
ZONDAG
Otrobanda:
Paradijs, Rooseveltweg 46-B. Tel.:689676/ 689808
Punda:
Popular, hoek Maduro-/Columbusstraat. Tel.:611269/612376.

DIVERSEN

VERLOF BEGRAFENIS
(van 10.00-14.00 uur)
:zat: E. Cannister, Schottegatweg Oost 25.
:zon: A. Michel, Dr M.L. King Blvd 42.

KIWANIS CLUB
20.00 [illegible] 23.00 uur [illegible] Kiwanisfamilie - [illegible] Bowling Club.

BELANGRIJKE NUMMERS
(voor noodgevallen)

Ambulance:	112
Politie:	114
Brandweer:	114
Hospitaal:	624900
Aidslijn:	128
Kodela:	135

HEEFT U HULP NODIG?
Bel SOS-lijn 127!

NOODGEVALLEN/ VERMISSING OP ZEE
Telefoon: 637911 (RCC)
24 uur per dag bereikbaar!

STICHTING PROTESTANTS KOOPVAARDIJWERK
(Curaçao Seamen's Mission)
Emancipatie Boulevard 42. Tel.:375317. Open op **dinsdag t/m zaterdag** van 20.00-22.30 uur. **Radioprogramma:** elke vrijdag via Radio Hoyer II van 19.05-19.30 uur.

FUNDASHON LECHI DI MAMA KORSOU
Voor informatie tel.: 672289, 375023 of 375542.

LUCHTPOSTSLUITING POSTKANTOOR GROOT KWARTIER
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17:30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.
De Verenigde Staten en Europa (op zaterdag): voor aangetekende en gewone poststukken om 14.45 en 15.45 uur.
Het zegelloket is op zaterdag van 07.00-15.00 uur open.

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA. Tel.:685544
openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor **spoedgevallen tel.: 686917.**

STICHTING DIERENBESCHERMING CURAÇAO
Het Dierenasiel is open van maandag t/m vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 08.00-13.00/16.00-18.00 uur; zondag gesloten.

DIERENARTS
voor spoedgevallen gelieve te bellen: **614000 (Veterinaire Dienst)** voor de dienstdoende arts.

TOERISTENSCHEPEN

ZATERDAG
08.00-17.00 uur *Ocean Breeze* (AUA).

ZONDAG
07.00-16.30 uur *Golden Odyssey* (AUA).
07.00-17.00 uur *Song of Norway* (AUA).

MAANDAG
11.00-20.00 uur *Seawind Crown* (AUA).

AMIGOE
Colofon

WEGA DI NUMBER
3865
2675
6000

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes); zon.: 10.00 uur.

JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONASTERIO 'MAMA DI DIOS' (Scherpenheuvel 3): maan. t/m zat.: 08.00 uur; zon.: 10.30 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30. 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO; zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
SERU FORTUNA: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 uur.
TERA CORA: zon.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE
MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
[illegible]

VERENIGDE PROT. GEMEENTE VAN CURAÇAO
Ebenezer Church
(Oranjestraat 111)
09.30 uur Rev. O.G. Haasnoot.
Fortkerk
(Fort Amsterdam)
09.30 uur ds H. Eggink.
Emmakerk
(Rio Canario)
09.30 uur dhr. C. Breeveld.

NOACH-KAPEL
EERSTE EN DERDE zaterdag om 19.00 uur kerkdienst (Ned.) - Marinebasis Parera.

VOLLE EVANGELIE GEMEENTE YUBIA BENDITA
zondag om 10.00 uur dienst (tevens crèche en zondagsschool) - Weg naar Bullenbaai z/n. (tel.: 681922).

TELECURAÇAO
(kanaal8/6)

ZATERDAG
17.30 Telefiesta met tante Irma
18.00 Wonderstruck
18.30 Dangerbay
18.57 Tempu pa Dios
19.00 Cocktail Turístiko (presentator Captain Sterling)
20.00 Tele-Notisia
20.30 WWKRP in Cincinnati
21.00 Wega di Number Kòrsou
21.10 TeleCuraçao Special
22.00 Estreno

ZONDAG
13.30 Studio Sport
16.00 Sena di Señor
17.00 Sala di Concierto
17.55 Wega di Number Kòrsou
18.00 Di Bishita Ku.....
18.30 Cocktail Special
19.00 Tele-Suerte
20.00 Telenotisia
20.30 Shete Dia
21.00 The Golden Age of Rock and Roll
22.00 Lucha Libre

FLAMINGO TV
(kanaal 11)

ZATERDAG
16.00 Cartoons
16.30 Cartoons
17.00 Motorweek
17.30 Texaco Championship
18.00 Euro TV
18.30 News
19.00 Bonaire Magazine
20.00 Ritmo Internacional
21.00 Euro TV
22.30 Lo Mejor de Lo Mejor
23.30 Saturday Night Movie

ZONDAG
16.00 On Pit's Road
16.30 Future Watch
17.00 Week in Review
18.00 Euro TV
18.30 Moda ku Mylène
19.00 Wrestling
20.00 News
20.30 Ku Bista Riba (presentator Reyna Joe)
21.00 Euro TV
22.30 Movie

AE
(kanaal 73)

ZATERDAG
16.00 Movie: Death Valley
18.00 Evening at the Improv
19.00 In Search Of...
19.30 In Search Of...
20.00 Bob Villa
20.30 Bob Villa
21.00 Movie: Outsiders
23.00 Comedy on the Road
24.00 Caroline's Comedy Hour
01.00 Movie: The Outsiders
03.00 Comedy on the Road
04.00 Caroline's Comedy Hour
05.00 Movie: Cape Fear

ZONDAG
12.30 Movie: Island of Lost Souls
14.00 Movie: They Call it Murder
16.00 Movie: Time after Time
18.00 Civil War Journal
19.00 Real West
20.00 House of Elliott
21.00 Unnatural Pursuits
23.30 Miss Marple
24.30 Caroline's Comedy Hour
01.00 Unnatural Pursuits
03.30 Miss Marple
04.30 Caroline's Comedy Half Hour
05.00 Movie: Island of Lost Souls

CBS
(kanaal 75)

ZATERDAG
16.30 College Basketball
18.00 Olympic Winterfest: Countdown to Lillehammer
19.00 News
19.30 CBS News
20.00 Neon Armadillo
21.00 Dr. Quinn, Medicine Woman
22.00 Harts of the West
23.00 Walker, Texas Rangers
24.00 News
24.30 Roseanne
01.00 Movie: St. Ives
03.00 Movie: The Enforcer
05.00 CNN Headline News

ZONDAG
12.00 Charlie Gaddy Reports
12.30 Guide to Homes
13.00 Les Robinson
13.30 To Be Announced
14.00 College Basketbal
16.30 NFL Today
17.00 NFL Football
20.00 60 Minutes
21.00 Murder, She Wrote
22.00 CBA Sunday Movie
24.00 News
24.15 CBS News
24.30 Amen
01.00 Les Robinson
01.30 Entertainment This Week
02.30 Court TV: Inside America's Courts

ABC
(kanaal 77)

ZATERDAG
16.00 Pro Bowlers Tour
17.30 Wide World of Sports
19.00 News
19.30 ABC News
20.00 News Magazine
20.30 NY Views
21.00 TBA
21.30 Where I Live
22.00 To Be Announced
23.00 Commish
24.00 News
24.30 Movie
02.30 News
03.00 Movie
05.00 Branded
05.30 Topper

ZONDAG
12.00 New York Views
12.30 This Week With David Brinkley
13.30 News Conference
14.00 Like it Is
15.00 Other Side of Victory
16.00 Home Videos of the Stars
16.30 Jack Hanna's Animal Adventures
17.00 To Be Announced
19.00 News
19.30 ABC News
20.00 America's Funniest Home Videos
20.30 Funny People
21.00 Lois & Clark
22.00 ABC Sunday Night Movie
24.00 News
24.30 Movie
02.30 News
03.00 Runaway With the Rich & Famous
03.30 Worlds News Now
05.30 Oprah Winfrey

CINE
(kanaal 83)

ZATERDAG
16.00 Movie: Steal the Sky
18.00 Movie: The Culpepper Cattle Company
20.00 Movie: Hello Frisco, Hello
22.00 Movie: Support Your Local Sheriff!
23.30 Movie: Heartbeeps
01.00 Movie: Dutch
03.00 Movie: Steel the Sky
05.00 Movie: Until September

ZONDAG
13.00 Movie: Shenandoah
15.00 Movie: Running Against Time
17.00 Movie: Garbo Talks
19.00 Movie: Five Gates to Hell
21.00 Movie: Running Against Time
23.00 Movie: Lookalike
01.00 Movie: Flight of the Intruder
03.00 Movie: Garbo Talks
05.00 Movie: Born on the Fourth of July

NBC
(kanaal 85)

ZATERDAG
16.30 To Be Announced
19.00 News
19.30 NBC News
20.00 Inside Edition
20.30 Saturday Sports
21.00 Mommies
21.30 Getting By
22.00 Empty Nest
22.30 Nurses
23.00 Sisters
24.00 News
24.30 Satuday Night Live
02.00 HBO Comedy Showcase
03.00 Paid Program
03.30 Movie
05.30 To Be Announced

ZONDAG
12.00 Roswell St. Baptist
13.00 NFL Live
13.30 NFL Football
16.30 NFL Postgame
17.00 To Be Announced
19.00 News
19.30 NBC News
20.00 I Witness Video
21.00 Treasure Island
22.00 Movie: In the Line of Duty: The Price of Vengeance
24.00 News
24.35 Mama's Family
01.05 Golden Girls
01.35 Golden Girls
02.05 ALF
03.05 Paid Program
03.35 NBC Nightside

TBS
(kanaal 89)

ZATERDAG
15.05 Movie: The Legend of Billy Jean
17.05 Movie: Heathers
19.05 WCW Saturday Night Wrestling
21.05 Movie: Beastmaster 2: Through the Portal of Time
23.00 51st Annual Golden Globe Awards
01.30 Movie: American Graffiti!
03.45 Movie: No Small Affair

ZONDAG
13.35 Movie: Days of Sunshine, Days of Shadow
16.05 Movie: Little House: Look Back to Yesterday
18.05 2 Stupid Dogs
18.35 New Adventures of Captain Planet
19.05 WCW Main Event Wrestling
20.00 Movie: Little House in the Prairie: The Last Farewell
22.00 National Geographic Explorer
24.00 Network Earth
24.30 Paid Program
01.30 World Tomorrow
02.00 Paid Program
05.00 Paid Program
05.30 Three Stooges

Wie in de gedachten zijner geliefden leeft,
die is niet dood; hij is slechts ver weg.
Dood is alleen hij, die vergeten wordt.

Diep bedroefd, maar toch dankbaar voor wat hij voor ons heeft betekend, maken wij het plotselinge overlijden bekend van onze lieve echtgenoot, vader, broer, grootvader en oom

ERWIN THEODOOR LOBATO
(Beter bekend als Lobato v/d Telefoondienst of broeder Lobato)

Namens zijn echtgenote : **Louisa Lobato - Alba**
Kinderen : **John, Alwin, Maureen, Ilse, Gerda, Jenny en Erwin jr. (Boyke)**
Broer : **Richard Lobato (Nederland)**

De teraardebestelling vindt plaats op dinsdag 25 januari 1994, om 16.00 uur, vertrekkende vanuit de Rouwkamer van El Tributo te Otrobanda, naar de Protestantse begraafplaats aan de Roodeweg.
Gelegenheid tot condoleren vanaf 12.00 uur.
Na de begrafenis gelieve geen rouwbeklag aan huis.

Jaar lang gewacht op deze kans:

Uur aangebroken voor premier Tsjernomyrdin

MOSKOU - Een jaar moest Viktor Tsjernomyrdin wachten. Nu is zijn uur aangebroken. Sinds deze week drukt de Russische premier meer dan ooit zijn stempel op de kersverse Russische regering.

Toen de vroegere chef van het staatsgasconcern Gasprom in december 1992 in plaats van de hervormer Jegor Gajdar Russisch regeringschef werd, zagen velen dat als begin van het einde van de hervormingen. Maar tegen de verwachting in gedroeg Tsjernomyrdin, eigenlijk een kleurloze Sovjetfunctionaris, zich anders.

In de machtsstrijd tussen president Boris Jeltsin en de Opperste Sovjet, het oude parlement, schaarde Tsjernomyrdin zich aan de zijde van de hervormers. Toen Jeltsin hem op het hoogtepunt van de politieke crisis als zijn plaatsvervanger aanwees, werd Tsjernomyrdin naast Jeltsin de machtigste man van het nieuwe Rusland.

Tsjernomyrdin, die met zijn 54 jaar bijna twintig jaar ouder is dan de jonge leden van de voormalige regering-Jeltsin, had meer tijd en geduld als zijn collega's die in december 1991 begonnen met de hervormingen. Klaarblijkelijk instinctief hield hij zich eind vorig jaar terzijde van de perikelen rond de verkiezingen voor het nieuwe parlement, alsof hij wist dat alle kabinetsleden een flink pak slaag zouden krijgen.

INDUSTRIELOBBY

"De regering moet allereerst werken en zich pas in tweede instantie bezighouden met de politiek", zei hij in november, toen zijn plaatsvervangers in verkiezingsprogramma's voor voortzetting van de hervormingen pleitten. Meteen na de verkiezingsnederlaag van de hervormers verkondigde Tsjernomyrdin: "alle (economische) schoktherapieën moeten in de toekomst uitgesloten blijven."

Viktor Tsjernomyrdin behoort tot de pragmatici en technocraten die sinds het midden van de jaren tachtig, de plekken innamen van de verstokte communistische elite. Tsjernomyrdin is een man van de industrielobby die er bij Jeltsin op aandrong hem in mei 1992 op te nemen in de regering. Vooral afgelopen jaar ondersteunde Tjsernomyrdin in alle beslissende kwesties de koers van de president.

Samen met Jeltsin streed hij maandenlang voor de nieuwe grondwet. Hij had zelfs niets tegen een terugkeer van Gajdar in het kabinet, terwijl die hervormer zelf een half jaar daarvoor nog verkondigd had niet met Tsjernomyrdin te kunnen samenwerken.

Na botte uitspraak bij dood minister Dales:

Janmaats CD-partij gaat in kiezersgunst achteruit

DEN HAAG - De Centrumdemocraten van Kamerlid Janmaat zijn de afgelopen week bijna een procent teruggevallen in de kiezersgunst. De partij zou met drie procent nu uitkomen op vier zetels. Twee weken geleden stond de CD nog op zes zetels. Dat leert de wekelijkse vertrouwelijke peiling door bureau Inter/View in opdracht van de politieke partijen.

Het kiezersonderzoek is gehouden na de gewraakte ongekend botte uitlatingen van Janmaat na het overlijden vorige week maandag van PvdA-minister Dales van Binnenlandse zaken. Janmaat verkondigde toen dat zijn partij bepaald niet rouwig was om het heengaan van de minister omdat zij de CD vijandig gezind was.

EXCUSES

In een persoonlijke brief aan staatssecretaris Gabor van Landbouw en minister Hirsch Ballin van Justitie en aan het PvdA-kamerlid Apostolou heeft de Centrumdemocraat Janmaat vrijdag zijn excuses aangeboden.

Het interview in Elsevier van deze week, waarin Janmaat onder andere zegt dat een "Nomadische jood" als Hirsch Ballin geen openbare functie mag bekleden, berust volgens hem op onjuiste citaten. Hoofdredacteur Schoo van Elsevier zegt Janmaat te hebben aangeboden de geluidsopnamen openbaar te maken. In zijn brieven zegt Janmaat juridische stappen te overwegen tegen het blad Elsevier.

HET WEER

WEERSVERWACHTING geldig tot morgenmiddag 12:00 uur:
Licht tot half bewolkt, tijdelijk zwaar bewolkt met plaatselijke buien.
Zwakke tot matige, af en toe vrij krachtige overwegend oostelijke wind (tussen vier en 20 knopen)

WEEROVERZICHT:
De vochtigheidsgraad in de onderste luchtlagen van het Caribisch gebied zal ook in de komende 24 uur vrij hoog blijven. Als gevolg hiervan zal van tijd tot tijd meer bewolking over de Benedenwindse Eilanden trekken. Uit deze bewolking kunnen weer enkele verspreide buien vallen.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

	Vanmorgen 08.00 L.T.	Afgelopen 24 uur		
Station	**Het weer**	**Max**	**Min**	**Neerslag mm**
Aruba	licht bewolkt	30	24	1.2
Curaçao	licht bewolkt	30	23	2.6
Sint Maarten	half bewolkt	28	23	3.7
Atlanta	onbewolkt	08	-4	0.0
Caracas	geheel bewolkt	28	12	0.0
Kingston	licht bewolkt	31	22	0.0
Miami	licht bewolkt	24	14	sp
New York	zwaar bewolkt	-6	-9	0.0
Paramaribo	zwaar bewolkt	31	–	0.0
Port of Spain	licht bewolkt	32	20	0.0
San Juan	licht bewolkt	28	21	0.5

LIFE
(kanaal 91)

ZATERDAG
15.00 L.A. Law
16.00 Unsolved Mysteries
17.00 Movie: Judgment
19.00 Movie: Mary Jane Harper Cried Last Night
21.00 Movie: In Country
23.30 Hidden Room
24.00 Unsolved Mysteries
01.00 China Beach
02.00 Self-Improvement Guide
05.00 Self-Improvement Guide

ZONDAG
12.00 Frugal Gourmet
12.30 Clapprood Live
13.00 Lifetime Magazine
14.00 Supermarket Sweep
14.30 Shop 'Til You Drop
15.00 L.A. Law
16.00 Unsolved Mysteries
17.00 Movie: Other Women's Children
19.00 Movie: Love is Never Silent
21.00 Movie: I Love You Perfect
23.00 Lifetime Magazine
24.00 Clapprood Live
24.30 Unsolved Mysteries
01.00 Self-Improvement Guide
04.00 Self-Improvement Guide

Kroatië en klein-Joegoslavië tekenen akkoord

GENEVE - Kroatië en Klein-Joegoslavië hebben woensdag een overeenkomst getekend over de heropening van diplomatieke vestigingen, drie jaar nadat Kroatië zich afscheidde.

Het akkoord is een eerste stap in de richting van een normalisering van de betrekkingen, maar voorziet nog niet in een volledige hervatting van de diplomatieke banden. Kroatische zegslieden meldden dat de opening van de kantoren half februari waarschijnlijk zal worden gevolgd door een heropening van de snelweg tussen Zagreb en Belgrado, herstel van de telefoonverbindingen en heropening van een oliepijplijn tussen de twee landen.

WAARSCHUWING

De Commandant van de marinebasis Parera maakt bekend dat er schietoefeningen worden gehouden.

Op de schietbaan HATO:

DINSDAG 25 JANUARI 07.00 UUR TOT 16.00 UUR.
WOENSDAG 26 JANUARI 07.00 UUR TOT 24.00 UUR.
Onveilig zeegebied ± 4000 m. uit de kust.

Op de schietbaan WACAO:

DONDERDAG 27 JANUARI 07.00 UUR TOT 14.00 UUR.
Onveilig zeegebied ± 4000 m. uit de kust.
Maximale verheffing ± 5.000 ft.

VERZIN EEN LEUS VOOR HET JAAR VAN CARIBISCH TOERISME EN WIN AANTREKKELIJKE PRIJZEN

Voorwaarden voor de leus:
* Herkenbaar moet zijn:
— het Caribisch produkt,
— onze kultuur, en
— erkenning dat toerisme de mens betreft.
* Het wordt gebruikt op alle materiaal verband houdend met aktiviteiten gedurende het JAAR VAN CARIBISCH TOERISME.
niet langer dan 10 woorden.

Elke deelnemer mag maximaal 2 leuzen schriftelijk inleveren met naam, adres en geboortedatum.

Er zijn prijzen zoals, een reis naar een Caribisch eiland, geldprijzen tussen de $300 en $1000 en zelfs een cruise reis.

Lever je leus in vóór vrijdag 11 februari 1994, 4 uur 's middags ten kantore van Curaçao Tourism Development Bureau, te Pietermaai 19 of per fax. op nr. 615017.

Voor meer informatie gelieve te bellen naar Marvis Engelhardt bij het Curaçao Tourism Development Bureau, Tel.: 616000.

CURAÇAO TOURISM DEVELOPMENT BUREAU

NAPA
ZATERDAG 22 JANUARI 1994 AMIGOE
Weekend Bijlage Amigoe

INTERVIEWS

Biblionef brengt kinderboeken

REPORTAGES

Juan Camelia over carnaval op Curaçao

FIAC: Investeringsbureau verkoopt Curaçao
"Wij hebben wilde plannen"

= door Hennie Harinck =

Het *Business Plan* lag al sinds eind oktober 1992 op de plank. Met de ...keuring van het KabNA-...get (Kabinet voor Neder-...ds Antilliaanse Zaken) ... nu eindelijk een start ...en gemaakt met de struc-...ele aanpak van de acqui-... van investeringen in ...opa. Die goedkeuring is ... helemaal toevallig pas ...et referendum gekomen. ...t de bestendiging van de ...-relatie met Nederland, ...uitmakend van de Euro-... Gemeenschap, heeft vèr-...kende voordelen voor ...conomie van Curaçao. ... Foreign Investment ...cy Curaçao (FIAC) ...t het 'an unique selling ...nt'. Curaçao heeft met de ...ciatieregeling en het voor-...ge fiscale systeem ferme ...ens in handen om de ...currenten in de regio het ...fd te kunnen bieden. ...endien blijft partner ...erland borg staan voor ... betrouwbaar imago, een ... onbelangrijk *'selling ...ket'* voor de aanstaande Economische Zaken Mendes de Gouveia heeft de activiteiten van FIAC, Curaçao Inc. en de Dienst Economische Zaken, speciaal met het doel de Associatieregeling als visitekaartje te presenteren aan investeerders, gebundeld in een Task Force. Doel is de schakelfunctie van Curaçao tussen Latijns-Amerika enerzijds en Europa en de VS anderzijds te versterken. Om het even heel ambitieus te stellen: Curaçao wil uitgroeien tot een regionaal handels- en distributiecentrum in het Caribisch gebied.

Het Businessplan van FIAC, waarin dit ideaal als uitgangspunt dient, blinkt niet uit in bescheidenheid. Curaçao vaart bij de gratie van het Associatie Besluit een nieuwe koers, wat mede vertaald wordt in een ruimer budget. Kreeg FIAC twee jaar geleden een half miljoen - voor 1994 heeft de eilandsoverheid het investeringsbureau één miljoen gulden toebedacht (Het KabNA-geld staat hier los van). Als voorlopig positief saldo van het eerste lustrum mag de vestiging van 75 bedrijfjes worden genoemd, die een kleine 400 banen schiepen in voornamelijk de dienstverlening en de handel.

In de vijf jaar dat het investeringsbureau - een initiatief van oud-gedeputeerde Faroe Metry en huidig gedeputeerde Dito Mendes de Gouveia - bestaat, is er keihard aan getrokken. Directeur Raymond Begina tekent voor de mentaliteit: 'niet praten maar doen', of zoals Migchelbrink het in zijn advies omschrijft: *'Just do it'*.

KISS

Met die actiementaliteit (die de directeur ook wel KISS noemt: Keep It Simpel en Straight) begonnen Raymond Begina en projektmanager Jules Tunk in 1989 aan een missie die al talloze malen was mislukt. Begina: "De inkomsten uit offshore verminderden drastisch. Het thuisfront moest gemobiliseerd worden." De voorlopers van FIAC (zoals het Bureau Industriële Ontwikkeling) zijn niet op een hand te tellen, maar volgens directeur Begina gaven ze één voor één de geest. Wat hij niet vreemd vindt. "Met een beetje minder wil was het ons ook niet gelukt." Twee jaar geleden zagen de twee mannen van het eerste uur het niet meer zitten. Moe van het vechten overwogen ze de brui eraan te geven. Begina besloot op dat moment tot een teamswijziging. "Impopulair maar het moest." Michael Oostvriesland werd de tweede man. Begina noemt hem een werkpaard dat niet van ophouden weet.

Inmiddels lijken de kansen gekeerd. Met een projektdossier dat 112 potentiële nieuwe ondernemingen omvat, is het aanpoten geblazen. Een interview vinden ze prima. Of ik het niet erg vind dat ondertussen wat zaken afgehandeld worden, want er is zojuist een oude bekende binnengelopen. Oostvriesland komt er even bij om het succesverhaal te vertellen. "Het gaat hier om een man uit Brazilië, die begin 1992 een bedrijfje op Curaçao wilde opstarten voor electronische halffabrikaten. Die kunnen namelijk dankzij de Associatieregeling vrij van invoerrechten naar Europa worden geëxporteerd. Binnen korte tijd hadden wij een vestigingsvergunning voor hem geregeld. Ook hadden we een loods voor hem gezocht. Daarmee was ons werk gedaan. Maar toen begon het gelazer. Na zes maanden zat die goede man nog te wachten op telefoon en elektra. Hij kwam ons vertellen dat hij het voor gezien hield en zei dat hij elders zijn geluk ging beproeven. Nu staat hij hier op de stoep om te vertellen dat Curaçao de beste plaats is voor zijn bedrijfje. Hij had onder meer Spanje uitgeprobeerd, maar is tot de conclusie gekomen dat Curaçao de beste faciliteiten biedt."

Begina en Tunk blijven niet achter. Zo kwam de directeur twee jaar geleden dankzij persoonlijke bemiddeling van het Antillenhuis in contact met Henk Hazeleger. Een persoonlijk onderhoud tijdens een diner in het gerenommeerde restaurant De Kieviet in Wassenaar opende voor Hazeleger de deur naar Curaçao. Begina nodigde de projektontwikkelaar uit voor een bezoek en introduceerde Hazeleger bij Jacques Smeulders. Resultaat: de joint-venture Royal Palm Resort, een miljoenenprojekt. Begina: "Het is van doorslaggevend belang hoe je je tijdens het eerste contact met een potentiële investeerder opstelt. Het draait om die persoonlijke benadering. Mensen moeten vertrouwen in je hebben; je moet kunnen waarmaken wat je zegt. *Follow-up* is ontiegelijk belangrijk. Ook is het zaak geen informatie achterwege te laten, want vroeg of laat zou je toch door de mand vallen." Het niet mooier voorstellen dan het is.

AFKETSEN

Een van de manco's waar een mooi investeringsplan op kan afketsen is nogal eens het gebrek aan voldoende gekwalificeerd lokaal personeel. Toch probeert FIAC zo'n investeerder met de belofte van alle mogelijke coöperatie bij opleidingen en cursussen over de streep te trekken. Begina: "We bieden aan om mensen op te laten leiden, als het moet in het buitenland."

Jules Tunk werd tijdens zijn eerste zakenreisje in het diepe geworpen. "Ik zag het niet zitten. Een industriële expositie in Venezuela - een land waar ik nog nooit geweest was. Ik kende niemand. In de loop van de eerste dag zakte de moed me steeds meer in de schoenen. Ik voelde me in een rommelig kippenhok. Toen besloot ik te bellen met Raymond, die me op het hart drukte dat ik niet weg mocht zonder resultaat. Wonderwel kwam ik daarna in gesprek met een Duitser die me vertelde zijn Venezolaanse distributiebedrijfje voor Pfaff-naaimachines naar Panama of Aruba te willen verkassen. Ik heb hem toen de voordelen van Curaçao uit de doeken gedaan. Sinds twee jaar zit nu dus Yacatu in de Vrije Zone." Vermeldenswaardig vindt Tunk dat de betreffende ondernemer een terrein kocht waar een kapitale villa gebouwd gaat worden. Het *spin-off* effect is in dit geval ook vertaald in de aanschaf van vrachtwagens bij een Curaçaose dealer.

Succesjes, zeker. Maar het blijft oppassen geblazen, want keurige heren met dure namen en indrukwekkende titels kunnen nog wel eens heel wat minder kredietwaardig zijn dan ze lijken. Begina zegt sinds de ontmaskering van een vermeende Unesco-vertegenwoordiger Bertil Fortrie extra op zijn hoede te zijn. "Ik word argwanend als er gesmeten wordt met beloftes over honderden werkplaatsen en gelijkertijd moeilijk wordt gedaan over een ticket naar Curaçao. Of wij dat maar willen betalen." Begina vermoedt ook minder bonafide bedoelingen als een zogeheten investeerder vraagt om een stapeltje visitekaartjes van de directeur. "Daar gaan ze dan meer rondstrooien om indruk te maken op geldschieters." Slimme vogels, beunhazen en gentleman-oplichters gaan pas echt met de billen bloot als gevraagd wordt naar bankreferenties. Dan gaan de jongens toch wat ongemakkelijk draaien op hun stoel. Hoewel FIAC zich tot de Centrale Bank kan wenden voor een zware *screening*, komt het meestal niet zover. Tunk: "Je voelt wat voor vlees je in de kuip hebt." En feller. "Het is hier echt geen bananenrepubliek."

ONE-WINDOW

Met FIAC beschikt Curaçao over een *one-window shop* voor investeerders. Geen eindeloos gesjouw meer langs talloze overheidsdiensten. Begina: "Wij hebben de aanzet gegeven voor het gezamenlijk overleg met de diensten. Daarin worden de afspraken gemaakt over bedrijfsadviezen." Hij kan er niet mee zitten dat de FIAC-mensen bij de overheid nogal eens doorgaan voor drammers. "Ja, wij staan voor slagvaardigheid en daar komen we rond voor uit." Met ambtenarij, *red tape* (verkokering van organisaties) moet korte metten gemaakt worden. "*Red tape* door de overheid dient te worden aangepakt van binnen uit. Daarom kan FIAC niet zoiets zijn als Curinc of het toeristenbureau CTDB. ", schrijft Migchelbrink in zijn advies. In het Businessplan heet het: "FIAC fungeert als intermediair tussen overheid en bedrijfsleven. Zij kan zowel binnen het overheidsnetwerk als binnen het bedrijfsleven haar weg vinden. FIAC is uitvoeringsgericht. Het FIAC-beleid is de verantwoordelijkheid van de Dienst Economische Zaken."

Begina ziet voor FIAC een voorbeeldfunctie weggelegd. "Wij nemen ons werk au sérieux, we vragen een *commitment* zoals we die ook van onszelf vragen. Ons werk is geen kwestie van vrijblijvendheid." Niet echt taal die je van een ambtenaar zou verwachten. Er zijn volgens de directeur inmiddels kastenvol rapporten gemaakt die tot de spreekwoordelijke verlamming, de *paralysis bij analysis*, hebben geleid. Tunk constateert dat FIAC inmiddels een geaccepteerd orgaan in het lijvige overheidslichaam is. Er dreigde afstotingsgevaar, maar de vrees dat FIAC de diensten zou *overrulen* is verdwenen, zegt hij. "Maar we blijven natuurlijk wel de luis in de pels van de overheid." Begina: "We hebben tegen heilige huisjes aangetrap . wat wel tot gevolg heeft gehad dat de diensten met elkaar in contract traden. Voorheen waren het allemaal aparte koninkrijkjes." Tijdens het overleg met de diensten speelt FIAC voor investeerder. Een rollenspel dat effect sorteert. Tunk: "Je moet je kunnen inleven in de problemen en eisen van de ondernemer."

Zoals gezegd houdt het investeringsbureau ruim honderd projekten in de portefeuille, variërend van plannen voor een schoenfabriek, een croissanterie tot een pretpark, een camping, lenzenproduktie, een plantenkwekerij, een leguanenprojekt, een *pain academy*, een prefabwoningenbedrijf, rijsthandel, rumproduktie en een biertapperij. Als laatste aanwinst kan DaBo genoemd worden, een bedrijf voor de produktie van kunststof ramen en deuren. In een interview in *Industrieel nieuws uit de Antillen* zeggen initiatiefnemers Van den Bosch en Freek van Dam: "Gelukkig hebben we dankzij de bemiddeling van Oostvriesland een uitstekende samenwerking met FIAC en Korpodeko opgebouwd, want zonder de actieve inzet van deze instanties begin je niet zoveel op Curaçao." De ondernemers kwamen in 1991 tijdens een vakantie op het idee hun bedrijf op het eiland te vestigen. Ook een manier waarop ideeën geboren worden.

Zo gladjes als bij de DaBo-jongens verloopt het niet altijd. Investeerders aantrekken is een werk van lange adem. FIAC heeft met haar contract met Business Development Europa de Europese markt nu *gecoverd*. Met een directe modumverbinding zal er spoorslags gereageerd kunnen worden op nieuwe initiatieven, aangeboord door BDE. 'Wilde plannen' bestaan er voor andere continenten. Ook in Amerika heeft men een contactpersoon op het oog. Die zal zich gaan fixeren op industrieën die elektro-mechanische apparaten ontwikkelen. Uit een onderzoek in opdracht van FIAC is dat type bedrijf uit de bus gekomen als haalbaar voor Curaçao. Deze manier van werken noemt Begina de focuswerkwijze: scherpschieten, "niet met losse flodders maar wat proberen".

In de Caribische regio springt Suriname in het oog. "Een slapende reus", volgens de directeur. Suriname heeft een enorm potentieel aan viswerkings- en voedingsindustrie. FIAC blijkt zich hier te ontpoppen als een bureau voor ontwikkelingsacquisitie. Curaçao investeert in Surinaamse bedrijven, gaat joint-ventures aan, met het doel dat beide er beter van worden. "Toch een mooi alternatief voor de ontwikkelingshulp", zeggen Tunk en Begina.

Maar de realisering van al deze kleurrijke plannen hangt onlosmakelijk samen met het image van Curaçao in de wereld. Want welke ondernemer wil nu investeren in een 'corrupt, door criminaliteit geteisterd eiland'. Vette koppen van deze strekking zijn in de Curaçaose en buitenlandse kranten niet zeldzaam. Begina is ervan overtuigd dat 'alles wat je over elkaar zegt bekend wordt in het buitenland'. "Ik denk dat wij niet bepaald bekend staan als een eensgezind volkje. We kraken elkaar af waar mogelijk. Zo jagen we wel investeerders op de vlucht, zoals we met PTT Telecom hebben gezien. Voor je het weet heb je weer een stempel erbij als ondernemers-onvriendelijk eiland." Ook het 'gedoe' over onbehoorlijk bestuur hangt hem de keel uit. "Je hebt zo een stigma te pakken, waar je niet makkelijk meer vanaf komt. En dat merken wij onmiddellijk aan de gereserveerde reacties van investeerders."

...vesteerder. Nu maar hopen ... de staatkundige hervor-...ng eindelijk eens in wat ...stiger vaarwater terecht ...mt. Want als een paal ...en water staat dat onrust ...er de staatkundige ver-...dingen de potentiële Cura-...se ondernemer doet terug-...nzen.

...t mag duidelijk zijn dat ...chts twee opties in het ...atkundige referendum de ...AC - en de Curaçaose eco-...mie - toekomst bieden: beh-... van het Antilliaans ver-...nd binnen het Koninkrijk ... de autonome status. Rea-...ering van opties 'C' (inte-...atie met Nederland) en 'D', ... onafhankelijkheid, ...wel nauwelijks aan de ..., zouden de FIAC haar ...ke verkoopinstrumenten ... een groot deel ontnemen. ... basis van het Associatie ...luit (augustus 1992) ...en grondstoffen, die al ...ren direct vanuit de Ame-...ka's naar Europa worden ...zonden, ... via Curaçao ... de Europese landen ver-...cheept worden als halffabri-...kaat of eindprodukt.

Daarvan maakt niet ... FIAC, een overheids-...stelling, dankbaar ...ruik. Sterker nog. Het is ...r reden van bestaan. "Om ... specifieke boodschap uit te dragen, is FIAC zinvol en zeker kansrijk, indien althans de Associatieregeling op termijn standhoudt", zegt Frits Migchelbrink (Commissaris Buitenlandse Investeringen Nederland).

Het investeringsbureau maakt deel uit van een totaalstrategie. Gedeputeerde van

■ *Het FIAC-team: v.l.n.r. Jules Tunk, Yvette Duwaer, Raymond Begina, Christina van de Biezen en Michael Oostvriesland*

Foto Ken Wong

Eindredaktie: Norbert Hendrikse, opmaak: Solange Isselt

Tijdelijke opvang in internaat op de Veluwe

Achtergebleven asielzoekertjes alleen op de wereld

= door Fred Rondeel, ANP =

De stichting Valentijn in het Nederlandse Nunspeet, het tijdelijk internaat voor alleenstaande minderjarige asielzoekers van nul tot en met vijftien jaar staat op de Veluwe. Maar waar de Veluwe vaak wordt geassocieerd met recreatie en ontspanning is dat niet het geval met de Valentijnbewoners.

In twee oude villa's, waarvan er een ooit als sanatorium heeft dienst gedaan, werken tachtig kinderen noest aan hun cursussen Nederlands en Nederlandse oriëntatie. Ze moeten worden klaargestoomd voor een definitieve woonplek in de Nederlandse samenleving. Het zijn kinderen die letterlijk alleen op de wereld staan. Uit de hele wereld komen ze. Sommigen komen op eigen houtje Nederland per trein of liftend binnen. Anderen zijn achtergelaten door begeleiders of familieleden. Hun verwanten in eigen land vonden het daar voor de kinderen te gevaarlijk worden. Want in veel van de derdewereldlanden waar zij vandaan komen, woedt een burgeroorlog of een gewapende stammenstrijd.

Om de kinderen naar Nederland te krijgen moest de familie behalve emotionele ook grote financiële offers brengen. De kinderen die nu in Valentijn ijverig hun lesje Nederlandse taal leren, hebben er geen weet van wat er met hun ouders of familie gebeurt of al is gebeurd. Het complex waarin zij nu wonen, staat op een bosrijk terrein van zeven hectare. De twee villa's zijn zichtbaar nodig aan een opknapbeurt toe, maar daar is momenteel geen geld voor, zegt Freek Hoeksema, directeur van Valentijn.

Hoeksema's staf bestaat uit 32 mensen, allen zeer gemotiveerd. Dat moet ook wel, want de jongeren kunnen niet, zoals bij de normale basisjeugdzorg, in de weekeinden en tijdens de vakantie naar huis. Dat betekent: een 24-uursbedrijf dat 365 dagen per jaar draait, zegt Hoeksema.

Hij heeft kritiek op de hoogte van de WVC-subsidie voor de opvang. De kosten bij Valentijn zijn 40.000 gulden per plaats maar Hoeksema krijgt slechts 37.000 gulden en kampt dus met een structureel tekort. Ook 40.000 gulden zou trouwens mager zijn vergeleken met de 57.000 gulden per plaats van WVC voor de gewone basishulp aan jongeren.

Bovendien staat bij zijn staf erg veel druk op de ketel. Van hen wordt verwacht dat zij naast opvang en pedagogische begeleiding ook intensieve scholing, waaronder lessen Nederlandse taal en oriëntatie op de Nederlandse samenleving bieden. En dat alles in een tijdsbestek van zes maanden. Meestal lukt het wel binnen die periode. De meeste kinderen zijn gemotiveerd.

PLEEGGEZINNEN

De kleintjes gaan na de opleiding van zes maanden naar pleeggezinnen. Kinderen vanaf 16 jaar gaan naar begeleide-woonvormen. Zij wonen in groepjes en krijgen enkele uren per dag begeleiding van een medewerker van jeugdzorg. De wachttijd voor vervolgopvang kon oplopen tot dertien maanden. Gemiddeld is die nu zeven maanden geworden. De stichting Opbouw is verantwoordelijk voor de plaatsing. Zij heeft in de meeste gevallen de voogdij over de kinderen.

De kinderen hebben een 'werkdag' van negen tot vier uur. Het is dinsdagmorgen elf uur. Een groep leert de beginselen van de Nederlandse taal. Een andere groep is onder grote hilariteit in het Nederlands kleuren aan het benoemen. De leraar houdt een blauwgekleurd vel papier op. "Welke kleur?" "Oranje", antwoordt een jongen zelfverzekerd. Een derde groep jongeren bekwaamt zich onder leiding van een sportleraar in het korfbalspel. Het schouwspel biedt een 'super'-multiculturele aanblik. Alle landen lijken vertegenwoordigd te zijn.

De kinderen wonen met maximaal vier op een kamer, die zij zelf schoon moeten houden. Voor de deur staan schoenen, overwegend sportschoenen. En hoewel de inrichting van de kamers op zijn zachtst gezegd sober te noemen is, zijn de slaapvertrekken zeer proper. Posters van popsterren sieren de vale muren. Een opvallend aspect: in alle kamers zijn de gordijnen gesloten. Regel van het huis? "Nee hoor", zegt Hoeksema, "dat doen ze voor veiligheid en beschutting".

De groep kinderen wordt in vakjargon de 'alleenstaande minderjarige asielzoekers' genoemd. Voor 1994 is de sombere verwachting dat er meer dan 1.200 van deze kinderen naar Nederland zullen komen. De stijging lijkt onstuitbaar, meent Hoeksema. Hij verwacht dat het nog een hele toer zal zijn om de problemen het hoofd te bieden.

Al eerder leek het er op dat Valentijn de explosieve groei van de achtergelaten kinderen niet aan zou kunnen. Maar het centrum, dat nu onderdak biedt aan tachtig kinderen, heeft nog eens veertig tijdelijk elders in Nunspeet kunnen onderbrengen. In Lochem wordt een huis verbouwd om plaats te bieden aan nog eens 80 kinderen.

Valentijn heeft in de 3,5 jaar van haar bestaan al aan 520 achtergelaten kinderen onderdak geboden. Van hen kreeg 99 procent binnen zes maanden een verblijfsvergunning. Een meerderheid heeft via bemiddeling van de stichting Opbouw permanent onderdak gekregen. De 23 kinderen die justitie vorig jaar heeft uitgewezen, zijn niet in Valentijn geweest. Zij zijn al vrij snel na aankomst teruggestuurd.

DIVERSE LANDEN

Beatrixoord in Eindhoven, een onderzoeks- en opvangcentrum, zegt momenteel 130 jongeren te huisvesten. Alle andere jongeren verblijven in speciale jeugdunits in asielzoekerscentra, verspreid in Nederland. De meeste kinderen komen uit landen waar strijd heerst. Onder andere Somalia, Ethiopië, Sierra Leone, Liberia, Ghana, Angola, Zaire, Burundi, Afghanistan Irak en Iran. Velen komen met de trein Nederland binnen. Opvallend is de explosieve groei van Chinese kinderen. De afgelopen drie maanden zijn er zonder veel ophef al 20 bij Valentijn aangemeld. Terwijl tot voor kort een achtergelaten Chinees kindje nog opzien baarde, zoals twee jaar geleden, toen een Chinese moeder haar kindje hier achterliet.

De Indonesische regering heeft in de afgelopen decennia hard gewerkt aan de ontwikkeling van het land. Zestig jaar geleden was de Lematang rivier op Sumatra een praktisch onbekende stroom in het tropisch woud. Nu is het een van de belangrijkste vaarwegen die gebruikt wordt voor het transport van materiaal bestemd voor de oliewinning in Pendobo.

'Laatste stap in dekolonisatieproces gezet'

Verhouding Indonesië - Nederland blijft om behoedzaamheid vragen

Yogjakarta - "Behoedzaamheid blijft geboden", aldus delegatievoorzitter Deetman op de afsluitende persconferentie van de Nederlandse parlementaire delegatie die vorige week Indonesië bezocht. Want hoewel het vooraf als gevoelig getypeerde bezoek vanuit diplomatiek oogpunt vrijwel vlekkeloos is verlopen, kunnen (onaangename) verrassingen in de relatie van Nederland met haar voormalige kolonie ook de komende jaren niet worden uitgesloten.

"We zijn verheugd dat er voortgang is gemaakt", zei Deetman. "maar dit land is onderhevig aan zoveel interne en externe invloeden dat het niet juist zou zijn harde voorspellingen over de toekomst te doen." Zijn eindoordeel over de reis was dan ook zeer voorzichtig. Aan het bezoek namen, behalve Deetman, ook de fractievoorzitters Brinkman (CDA), Woltgens (PvdA) en Van Mierlo (D66) alsmede vice-fractievoorzitter Dijkstal (VVD) deel. Woltgens brak zijn reis af en keerde eerder terug wegens het overlijden van minister Dales van Binnenlandse Zaken.

MOGELIJKHEDEN

Qua economische en andere vormen van samenwerking liggen er in het snel industrialiserende Indonesië met een thuismarkt van meer dan 180 miljoen inwoners grote mogelijkheden. Maar voor de Nederlandse parlementariërs blijft de mensenrechtensituatie, die "verheugend maar niet voldoende is verbeterd", een punt van zorg. De inzet van de delegatie, dat er ook bij toenemende samenwerking over de mensenrechten moet kunnen worden gepraat, ondervond van Indonesische zijde "geen blokkade en dat is reden voor enig vertrouwen".

Het ontbreken van die blokkades was voor de delegatie een verrassing. Twee jaar geleden verbrak Indonesië immers de ontwikkelingshulp-relatie met Nederland, nadat in verband met het optreden van het Indonesische leger op oost-Timor de 'koppeling' tussen de hulp en de mensenrechten in stelling was gebracht. Sindsdien spreken de Indonesiërs van "een volwassen relatie" met hun voormalige kolonisator waarin wederzijds kritiek mogelijk is, mits die maar niet leidt tot druk op de economische betrekkingen tussen beide landen.

Het belang van die betrekkingen is immers groot, zoals ook de directeur van Philips Indonesië, M. Loudon, de delegatie vorige week tijdens een zakenlunch in Jakarta duidelijk maakte. "In dit deel van de wereld gaat het de komende jaren gebeuren", zei hij en het Nederlandse bedrijfsleven wil daar graag bij zijn. Indonesië kan een springplank zijn voor Nederlandse bedrijven die straks de immense markten van niet alleen Indonesië maar heel Zuidoost-Azië met inbegrip van China willen ontdekken. Zelf heeft Nederland het Indonesische bedrijfsleven daarbij Rotterdam als toegangspoort naar de gemeenschappelijke markt van de Europese Unie te bieden. Bij het aanboren van die vele miljarden belovende samenwerking kan het traditionele 'opgeheven vingertje' van de Nederlandse politiek gemist worden als kiespijn.

Toch blijft ook dat vinger... om behoedzaamheid vrag... zoals met name Van Mi... deze week aan den lijve on... vond. Zijn opmerkingen o... de Indonesische minister... Buitenlandse Zaken Ala... waarin de mensenrechten... vertrouwde handen zou... zijn, schoten in D66-kring... doorgaans op sympathi... gevonden organisaties, zo... Amnesty International, onm... dellijk in het verkeer... keelgat en dwongen V... Mierlo tot enige nuanceri... Zaterdag had de D... voorman de paradox... waarin hij pleegt te denk... ook nu weer op orde. "Ju... omdat ik me zorgen ma... over de druk die... anderen in Indonesië, ... name de militairen, op... mensenrechten wordt uitge... fend, vond ik het nodig... deze cruciale fase van Ind... nesië's ontwikkeling... iemand als Alatas iets po... tiefs te zeggen".

Wat dat betreft pakten Bri... kman en Dijkstal het in Ind... nesië wat handiger aan. ... namen geen risico's, hield... zich stil en stelden aan h... eind van de rit weer eens... van beiden bekende twijfe... over de effectiviteit van... 'koppeling' aan de orde. Na... hun zeggen moet die kopp... ling niet als uitgangspu... maar als een per situatie... beoordelen mogelijkheid v... de Nederlandse ontwikkeling... hulp worden beschouw... Daarbij liet Dijkstal dui... lijk merken dat het er, naa... alle aandacht die er de af... lopen week in Nederland wo... de mensenrechten in Ind... nesië is geweest, nu toch o... om moet gaan de econom... sche mogelijkheden daar... verzilveren".

Bij dit alles maakte h... bezoek van de delegatie ov... rigens wel duidelijk dat e... reden van behoedzaamhe... sinds de beëindiging van... Nederlandse ontwikkeling... hulp wel degelijk in sn... tempo lijkt te verminderen... Alatas omschreef dat Indo... nesische besluit deze wee... tegenover de delegatie... "een laatste stap in het dek... lonisatieproces". Van Mierl... trok daaruit de conclusie d... die stap niet alleen de voo... malige kolonie maar ook d... voormalige kolonisato... bevrijdt. Om het in d... woorden van een collega va... Alatas te zeggen: "Weet j... waar ik nou zo verschrikke... lijk moe van word: van al di... Nederlanders die hier naa... toe komen en dan vragen o... we nog boos zijn om wat zi... ons vroeger hebben aange... daan".

Historische gebouwen ondergaan grondige facelift

Lisboa'94 zet de Portugese hoofdstad op culturele kaart

Lissabon - Nog een kleine anderhalve maand. Dan is het de beurt aan de hoofdstad van Portugal om culturele hoofdstad van Europa te worden. Lisboa '94 wordt op 26 februari officieel geopend met een concert door het London Symphonic Orchestra onder leiding van George Solti. Tijdens een persconferentie op de Portugese ambassade in Brussel werden vorige week de plannen voor dit jaar toegelicht. In 1993 was Antwerpen culturele hoofdstad van Europa.

Centrale thema van de culturele manifestatie is 'Lissabon op het kruispunt der culturen', zo vertelde de president van Lisboa '94, Vitor Constancio tijdens de bijeenkomst. Het gaat er daarbij om Lissabon op de culturele kaart van Europa te plaatsen. Daarvoor heeft Constancio een budget van 82 miljoen gulden ter beschikking. Van dat bedrag wordt 30 procent besteed aan restauratieprojecten in de stad.

Hoewel het definitieve programma voor de komende twaalf maanden nog niet geheel rond is, noemt de president het voorlopige overzicht "rijk en gevarieerd". Er zijn tentoonstellingen, er is klassieke muziek en opera, er worden films vertoond, theater-en dansvoorstellingen gegeven en er is ruime aandacht voor de populaire volksmuziek, de *fado*. Ook is er ruimte voor de literatuur in de vorm van conferenties over actuele onderwerpen. In het speciaal voor Lisboa '94 als museum ingerichte woonhuis van de Portugese dichter Fernando Pessoa zal een bijeenkomst van Europese dichters worden gehouden.

HOOGTEPUNTEN

De hoogtepunten uit het grote aanbod zijn nauwelijks op te noemen, maar een trekker is ongetwijfeld de tentoonstelling rondom Jeroen Bosch in het nationale museum van oude kunst. Het museum heeft zelf ook een drieluik van de Vlaamse schilder in bezit. Ook de voorstelling van de Catalaanse groep *Fura dels baus* in de haven van Lissabon belooft een spektakel te worden. De laatste film van Wim Wenders, getiteld *Een verhaal uit Lissabon*, zal in oktober in de culturele hoofdstad in première gaan. Dansuitvoeringen zijn er verder van de choreografen Pina Bausch en Anne Teresa de Keersmaeker.

Het gaat bij de culturele manifestatie niet alleen om culturele hoogstandjes van buiten naar Portugal te halen. Van belang is ook de stad zelf. Belangrijke gebouwen zullen voor de gelegenheid een grondige opknapbeurt krijgen. Op het restauratieprogramma staat onder meer de renovatie van het Coliseu dos recreios, een zaal uit de negentiende eeuw, die plaats moet bieden aan vierduizend mensen. De meeste grote uitvoeringen, waaronder het openingsconcert, vinden hier plaats. In april treedt het Amsterdamse Concertgebouworkest onder leiding van Chailly er op. Ook zijn er balletvoorstellingen geprogrammeerd, onder andere door het Nationaal ballet van Spanje.

Op de lijst van gebouwen die gerestaureerd worden, staat ook een groot aantal musea als het nationale museum voor oude kunst en het nationale tegelmuseum (Museu do azulejo). In dit museum zal een tentoonstelling te zien zijn over Nederlandse en Portugese geglazuurde tegels (Azulegos). De Nederlandse voorwerpen zijn afkomstig uit het Rijksmuseum in Amsterdam.

Porto
Lisbon
PORTUGAL

= door Nel Casimiri =

Biblionef: een schuit vol boeken

Merel Laseur wil kinderen liefde voor het boek bij brengen

De bekende Nederlandse artieste Merel Laseur was een week met vakantie op Curaçao. Merel Laseur is een bekende journaliste en televisieregisseuse maar tevens voorzitter van een werkgroep van Biblionef. Het woord Biblionef is een samentrekking van Biblio (boek) en Nef (schip). Een schip dat de verbinding vormt tussen continenten en culturen. Biblionef blijkt een stichting te zijn die zich bezig houdt met het verwerven van fondsen om kinderboeken te kopen. Die kinderboeken worden verstuurd over de hele wereld, vooral naar ontwikkelingslanden. Het initiatief voor Biblionef werd genomen door jonkheer mr. M. Vegelin van Claerbergen. Hij was ambassadeur voor Nederland in o.a. Suriname, Frankrijk en Portugal. Hij merkte in zijn standplaatsen en met name in Suriname, dat er in vele landen, niet uitsluitend in ontwikkelingslanden, miljoenen kinderen en jongeren in hun ontwikkeling worden geremd door een gebrek aan lectuur. Een van de gevolgen daarvan is b.v. dat het aantal analfabeten blijft toenemen. De behoefte aan leesmateriaal is bijzonder groot. Daarom besloot jhr.mr. Vegelin van Claerbergen een organisatie op te richten, die geld zou inzamelen om boeken te kopen. De eerste aanzet vond plaats in Frankrijk, zijn toenmalige standplaats, waar in 1988 Biblionef France werd opgericht. In 1990 volgde Biblionef Portugesa. Vegelin van Claerbergen was toen ambassadeur in Portugal, zijn laatste standplaats. Na zijn pensionering volgde in 1992 de oprichting van Biblionef Nederland. De Portugese organisatie verschaft boeken in het Portugees en Spaans, de organisatie in Frankrijk stuurt boeken in het Frans en vanuit Nederland gaan boeken naar Nederlandstalige landen en naar nog nader vast te stellen taalgebieden. Vestigingen van Biblionef in de USA en in Duitsland zijn in voorbereiding.

Merel Laseur heeft de leiding over de Nederlandse afdeling. "Het ging goed in Frankrijk en in Portugal, maar het is in deze tijd moeilijk geld te krijgen van het bedrijfsleven. Dat probleem speelt in Frankrijk ook sterk. Daar is men gaan samenwerken met *'Les restaurants du coeur'*. Dat is geen *Chaine de Rotisseurs* of iets dergelijks maar een soort gaarkeuken, waar mensen die geen geld hebben kunnen eten. Kinderen ook.

In 1992 is Vegelin van Claerbergen naar Nederland teruggekomen en heeft ook daar Biblionef van de grond proberen te krijgen. Ze werkten in Frankrijk met mensen samen die mij kenden en zo is het contact met mij tot stand gekomen".

LAAT ZE LEZEN

Het afgelopen jaar is de eerste grote actie van Biblionef Nederland van start gegaan.

Merel Laseur: "We hebben contact gezocht met de CPNB, die de kinderboekenweek in Nederland organiseert en ook de bibliotheken onder haar vleugels heeft. Het thema van de kinderboekenweek dit jaar was *'Vriendjes, Maatjes, Kameraadjes'*. Dat was ideaal voor ons doel. We hebben een actie gevoerd waarin kinderen die een boek kochten of kregen, werd gevraagd ook een boek te kopen voor bijv. een kind in Suriname. Dat gekochte boek konden ze in de boekwinkel achterlaten. Ze konden er een sticker inplakken of iets inschrijven. Zes weken hebben de dozen in de boekwinkels gestaan. Aan het eind van die zes weken zijn ze centraal verzameld.

Gesteund door de Nederlandse boekverkopersbond, de NBB, heeft Biblionef ervoor gezorgd dat in elke boekhandel een poster hing van de actie en ook dat er informatiemateriaal voorhanden was in de vorm van een folder. In die folders werd uitgelegd wat Biblionef doet en daarin wordt ook de boekliefhebber verzocht nog een boek te kopen voor een kind in een ver land. In het bijzijn van de koper wordt er dan een sticker in het boek geplakt. Aan het eind van de actie werden de dozen met boeken opgehaald door het Centraal Boekhuis.

"En toen kwam de taak van het uitzoeken en het distribueren. We hebben daarbij hulp gehad van een stagiaire die in de bibliotheek hier stage had gelopen en een scriptie had geschreven over leesgedrag van kinderen op de Nederlandse Antillen (Sana van Iddekinge)."

Het waren dus allemaal splinternieuwe boeken, maar wat voor boeken werden door de Nederlandse kinderen uitgezocht voor de kinderen in een ver land?

"Natuurlijk zitten er boeken bij waarvan je denkt: 'Moet dat nou zo nodig?', maar over het algemeen hebben de kinderen heel conscientieus uitgezocht. Met meer hart erbij dan ik gedacht had. Ik ben er een middag bij geweest in een boekhandel en dan zag je ze samen met de ouders afwegen: zou dit...zou dat... Natuurlijk zijn er toch wel woorden van kritiek gevallen over spiegeltjes en kraaltjes, over bevoogding en dat wij wel zouden uitzoeken wat kinderen in Suriname of de Antillen leuk zouden vinden. Natuurlijk zijn er boeken bij die zich in een andere cultuur afspelen. Wat maakt dat nu uit? Ze zien zoveel t.v. tegenwoordig, ze begrijpen die boeken heus wel".

MERELL LASEUR Foto Ken Wong
...laat ze lezen...

BEGINKAPITAAL

Voor een beginkapitaal aan boeken heeft minister Pronk van Ontwikkelingssamenwerking gezorgd. Met die subsidie zijn 34.000 exmeplaren extra gedrukt van het Nederlandse kinderboekenweekgeschenk van Joke van Leeuwen. En speciaal gelijmd met tropenbestendige lijm.

"De eerste lading is op weg hiernaartoe. We hebben in het geheel 20.000 boeken gekregen. Dat is veel meer dan de mensen die het weten kunnen, verwacht hadden. De helft gaat naar Suriname en de andere helft komt dus hier naartoe. De Koninklijke Marine heeft aangeboden voor het vervoer te zorgen en Hare Majesteits Pelikaan is met de boeken onderweg naar Curaçao".

Merel Laseur is helemaal enthousiast dat de boeken met de boot komen. Het logo van Biblionef laat een scheepsroer zien, met een boek erin. En ook bij de naam past het scheepsvervoer. De boeken die naar Suriname gaan worden daar gedistribueerd door een speciale stichting die dat al eerder heeft gedaan.

"Naar Suriname is al eens eerder een zending boeken verstuurd. Dat ging heel goed. We hadden allerlei berichten gehoord dat je op moest passen in verband met de zwarte markt e.d. Maar met kinderboeken begin je niet veel op die zwarte markt. We hoeven ons daarover geen zorgen te maken".

Op Curaçao wordt de splitsing gemaakt door de directrice van de Openbare Bibliotheek Rosemarie de Paula. Een gedeelte gaat naar Bonaire, een gedeelte blijft in de bibliotheek en een deel gaat naar scholen.

Kan Biblionef ook zorgen voor literatuur voor volwassenen?

"Het is goed bij eigen leest te blijven. Biblionef is gespecialiseerd in kinderboeken. Dat willen we niet uitbreiden, want dan komen onmiddellijk de kinderen weer in het gedrang. Bij de Openbare Bibliotheek zitten ze te springen om boeken. Er is geen geld. Wij zijn gespecialiseerd in kinderboeken. Maar er zouden toch organisaties als de Rotary moeten zijn die hier literatuur naar toe kunnen brengen? Maar ja, ik weet dat sommige serviceclubs heel traag werken. Ik ben al eerder op Curaçao geweest. Vorige keer voor een Soroptimisten congres. Op dat congres waren ook veel leden uit Suriname. Verschillende daarvan werkten in het onderwijs en in de gezondheidszorg. Die laatsten klaagden er bijvoorbeeld over dat ze geen lakens hadden voor de bedden. Dat moet toch niet zo moeilijk zijn, dacht ik. Thuis heb ik allerlei afdelingen aangeschreven en in een paar weken tijd had ik duizenden lakens voor ze. Iedereen heeft toch wel een of twee lakens die hij/zij kan missen? Het was eigenlijk vrij eenvoudig. Maar als je de reguliere weg bewandelt van de serviceclubs gaat het heel langzaam. Dan moeten ze eerst vergaderen en besluiten nemen, enz."

We hebben op Curaçao in het najaar ook een kinderboekenweek gehad, georganiseerd door de Stichting NANA. Werkt u met die stichting samen?

"Ik hoorde van mevrouw De Paula dat er pas kinderboekenschrijvers op bezoek geweest zijn. Wij werken niet samen met NANA, maar we rijden elkaar niet in de wielen. Ze hebben wel boeken van ons gekregen".

Hoe komt u aan de fondsen?

"We krijgen maar een hele kleine subsidie. Wel hebben we deze keer voor de actie dus de subsidie van Pronk gehad. We zijn nu bezig een fondsenwerving van de grond te krijgen, maar dat gaat heel moeilijk. Veel moeilijker dan vroeger. Ik weet het zo goed omdat ik ook bij 'Vrienden voor het Nationaal Ballet' zit. Rosemarie de Paula zei het zo duidelijk: 'Wie een boek heeft, gaat niet dood'. Daarom gaat het beschikbare geld zo makkelijk naar andere organisaties b.v.in de gezondheidszorg. Wij heben nu een professioneel sponsoring bureau in de arm genomen. Max Vegelin van Clerbergen kan geen drie oganisaties in zijn eentie bmannen".

SCHOEN

De actie LAAT ZE LEZEN zou oorspronkelijk alleen tijdens de kinderboekenweek lopen, maar door de vele positieve reacties die er binnenkwamen naar aanleiding van de eerste berichten werd besloten t een langere looptijd. De ace heeft veel publiciteit gehad. Op scholen is er aandacht aan de actie besteed en ook bijvoorbeeld in het RTL programma (televisie) Telekids. Schoolkinderen hebben geholpen bij het inpakken van de boeken en ook het inladen op de boot is gefilmd.

Merel Laseur komt zelf uit de mediawereld. Ze is haar carrière bij het ballet begonnen.

"En nu zit ik bij 'Vrienden van het Nationaal Ballet'. Ik ben weer terug bij mijn wortels. Het is heerlijk daar weer een onderdeel van te zijn, hoe klein ook. Ook zit ik in een commissie van de Vereniging van Schouwburgdirecteuren. Voor hen bezoek ik dansfestivals en bekijk of het voor Nederland geschikt is. Bij die vereniging horen bijvoorbeeld de directeuren van het Muziektheater in Amsterdam, het Danstheater in 's-Gravenhage en allerlei schouwburgen in de provincie. Zij kunnen niet alles zelf volgen. Zij moeten thuis hun eigen programma's runnen. Omdat ik ingevoerd ben, ga ik voor hen kijken in Moskou, in Montreal, in Madrid. Dat is heerlijk werk. Ik kijk en maak een rapport. Er is zoveel op het ogenblik op het gebied van dans. Vroeger was dat terrein overzichtelijk. Nu zijn er zoveel zijarmen en - poten, het is net een inktvis. De moderne dans bijvoorbeeld is fascinerend, al zijn er ook veel nieuwe kleren van de keizer bij".

Na het ballet heeft Merel Laseur veel t.v.-werk gedaan, geproduceerd en gepresenteerd, vooral in de jaren zestig. De laatste drie jaar zat zij in de redactie van Glamourland, het t.v.-programma van Dröge.

"Dat was een leuke tijd, maar nu ga ik voor de Avro andere programma's maken. Dat is echter al een half jaar op de lange baan geschoven in verband met een ontsteking in mijn schouder. Het zal wel oktober worden voor het zover is. Maar straks bij terugkeer ga ik er vol achteraan. Dan heb ik ook niet veel tijd meer voor dit soort werk als Biblionef. Maar nu, tussen twee pauzes in kan het wel".

Merel Laseur heeft dertien jaar lang de modepagina van het *NRC-Handelsblad* verzorgd. Daarnaast schreef zij reisverhalen voor *Avenue*, een kolom voor *Elegance* en artikelen voor *Elle*.

"Ik schrijf steeds minder. Ik word steeds kritischer op mijn eigen werk. Ik wil het schrijven een beetje terugdringen. Ik vind organiseren leuk en dat kan ik ook goed al zeg ik het zelf. Ik schrijf toch de hele dag door. Ik vind het enig om brieven te schrijven. Ik schrijf veel voor mezelf. Maar de eenzaamheid van het schrijven is ook wel bar. Een speech schrijven vind ik makkelijker dan een stuk voor druk. Dat is ook een vorm van onzekerheid. Is het wel leuk genoeg? Daar staat tegenover de lekkerigheid van met een team werken. De steun die je hebt aan geluid- en lichtmensen. Organisatie en redactie is veel leuker".

BIBLIOTHEKEN

Organisatie is ook de taak van Merel Laseur in Biblionef Nederland. Zij is voorzitter van het werkcomité. Biblionef Nederland heeft de 'Algemeen Nut'-status. Zij richt zich op de taalgebieden die niet vanuit Frankrijk en Portugal worden bereikt. In het kader van de kostenbeheersing wordt zoveel mogelijk met vrijwilligers gewerkt. Biblionef help ook desgevraagd met het opzetten en inrichten van bibliotheken. Een voorbeeld daarvan is de recente samenwerking met een belangrijke universiteit in de Oeral (Rusland). Biblionef levert de universiteit boeken in verschillende Westerse talen. Er zijn tot nu toe grote zendingen nieuwe kinder- en jeugdboeken verstuurd naar Suriname, Mozambique, San Tome & Principe en Rusland. In Portugal werden boeken uitgedeeld aan kinderen die in zeer arme gebieden en in sloppenwijken wonen. Op stapel staan zendingen van kinder- en jeugdboeken naar Tajaad, Guinee Bissau, Haïti, Libanon, Mozambique, Zuid-Afrika, Suriname, Nederlandse Antillen, Indonesië, Perm (Oeral), Vietnam, Portugese gemeenschappen overzee, Ghana. Hulp aan Kaap Verdie bij de inrichting van twee jeugdbibliotheken. Samenwerking met de Kenyatta Universiteit in Nairobi.

Biblionef is erkend door de Unesco en de Raad van Europa en heeft een correspondent status bij Unicef. Het streven van Biblionef is om jaarlijks 500.000 nieuwe kinder- en jeugdboeken over de wereld te verspreiden. Het gaat daarbij om alle boeken voor kinderen en jongeren welke kennis verschaffen en/of de creativiteit en de fantasie stimuleren. Voor de allerkleinsten prentenboeken. Maar in beginsel geen schoolboeken. Ze richt zich op kinderen in de leeftijdsgroep van 5 tot 16 jaar, en verschaft ook boeken aan jeugd uit sociale groepen in de geindustrialiseerde landen voor wie boeken een onbetaalbare luxe zijn.

Aan het slot van het gesprek komt het mediahart van Merel Laseur nog even om de hoek kijken. "Het zou leuk zijn als Rosemarie de Paula wat extra's zou organiseren als het schip van de marine hier aankomt met de boeken. Misschien kunnen schoolkinderen ze in ontvangst nemen, kan de televisie uitgenodigd worden...?"

Carnaval op Curaçao

Vervolg van pag. 4

naar de Industriehal Zeelandia te verhuizen waar *Los Locos Samson* hun debuut maakten en René Samson won met *'Antifas di Buricu'*. In 1978 vond het in Cinelandia plaats waar Mr. Saab zijn klassieke *'1-2-3- Fasil'* zong. Maar het festival gebeurden werd zo groot dat geen zaal groot genoeg was. Er zat niets anders op dan de open lucht. Zo ging het naar SDK, het Sentro Deportivo Kòrsou (1980-1983), en naar het SUBT-stadion, later omgedoopt tot stadion Antoine Maduro. In dat stadion vierden zangers als Babalu (1987) en Papa Tumbero Boy Dap met *'Waya Pasa Bai'* (1989) triomfen. Vanaf 1990 vindt het Tumba-festival plaats in het Curaçao Festival, waar in 1993 Irving Yano met Sobre-Dosis de Amor gekroond werd tot Tumba-Koning.

In 1981 werd onze dynamische voorzitter Manfred Fecco Gomes Baltasar voorzitter van de organisatie. Dat gebeurde, tijdens een vergadering in Klup Deportivo Santa Rosa, waarbij hij de steun kreeg van een groep ontevreden leden, de groep Komishon Bon Marcha, onder leiding van Wilfred Boerleider. De heer Gomes, inmiddels twaalf en half jaar voorzitter, had al ervaring als algemeen secretaris van de Vereniging en onder zijn leiding organiseerde de Asosiashon in nauwe samenwerking met de Dienst Arbeidszorg- de eerste cursus voor professionele musici organiseerde met als docenten de Colombiaan Alfaro Rojas, directeur van de opleiding, en Juan Vargas. Deze opleiding, duurde van 1972 tot 1975.

De eer was aan de huidige voorzitter van de Asosiashon di Musici, Manfred Gomes om het derde lustrum van de Asosiashon te vieren in 1983 en hij heeft dat op grootse wijze gedaan met het drie festivals: een Tumba-festival opgedragen aan Shon Ma Salsbach (evenals het Tumba-Festival 1994, IW), een Festival van Stem en Lied, voor jongeren en opgedragen aan Rudy Plaate en een Festival van Stem en Lied opgedragen aan Juan Camelia. Vooral het "festival" voor jongeren was is een succes, dat jammer genoeg geen vervolg kreeg. Het Festival van Stem en Lied werd gewonnen door William Anthony met de mooie compositie van Tobby Lampe *Ven a mi mundo cósmico*, met een tweede plaats voor Eric Adamus die zong *Pensamentu Malsano*, een van mijn composities. Onder de 18 deelnemers waren illustere zangers als Mafalda Minguel, Ingrid Sanchez, Lucho Carelli, Gilbert Doran, Ernest Willems, Luis Santana en anderen. De hele week was, onder de naam *Ata Tumbasikon*, gewijd aan Tumba, met optredens in Coney-Island, Wilhelminapark en een groot tumbafeest in Princess Beach Hotel.

Hoe het verder gaat horen we over vijf en twintig jaar, als de Asosiashon di Musiko i Artista 50 jaar wordt. Ik houd me nu al aanbevolen om dan opnieuw een terugblik te geven.

Noot:
1. een *conjunto* bestaat uit piano, bas, ritmisch instrument, een of twee blazers (trompet, trombone)
2. Enkele van deze regels zijn:
Een tumba moet als introductie tenminste 4 maten en maximaal 8 maten bevatten, het eerste deel mag niet meer dan 16 maten bebben en het tweede moet minimaal uit 16 maten bestaan.
De melodie moet zo zijn dat je er in de carnavalsoptocht op kan dansen en huppelen;
De tekst moet in het Papiamentu zijn en moet als thema carnaval hebben. Over deze laatste regel is momenteel een discussie gaande. Kritiek op deze regel van de artiesten zelf is er al lang, denk maar eens aan teksten als *Tumba-liber*, *tumba papel*, *'Nansi ta duna e reina un para* en *Den Paradeis* van Rignald Recordino.

Spreekwoorden

10 MOOIE spreekwoorden. Ze zijn alleen een beetje door elkaar geraakt. Kun jij ze weer goed maken?
1. Elke gek vindt wel een stok.
2. Van uitstel tikt het nergens.
3. Wie een hond wil slaan heeft zijn gebrek.
4. Wie goed doet is oud gedaan.
5. Elk huis thuis best.
6. Jong geleerd heeft zijn kruis.
7. Het beste paard, zoals het gebekt is.
8. Zoals het klokje thuis tikt, goed ontmoet.
9. Oost West komt afstel.
10. Elk vogeltje struikelt wel eens.

Uit de schoolkrant

VORIGE keer heb ik jullie al mee laten lezen uit de schoolkrant van Kolegio Chaya Willems. Hier zijn weer een paar stukjes, die de leerlingen geschreven hebben over toerisme op Curaçao.

ONZE HAVEN

Curaçao is een eiland. Rondom Curaçao is overal zee. Er zijn ook veel mooie baaien. Daar kunnen jullie fijn zwemmen. Er zijn ook baaien waar de vissers komen. Ze brengen hun boten daar aan land.

Er komen veel grote boten naar ons eiland. Dat zijn de schepen die niet naar de baaien, maar naar de haven gaan. Elk schip heeft een naam en een vlag.

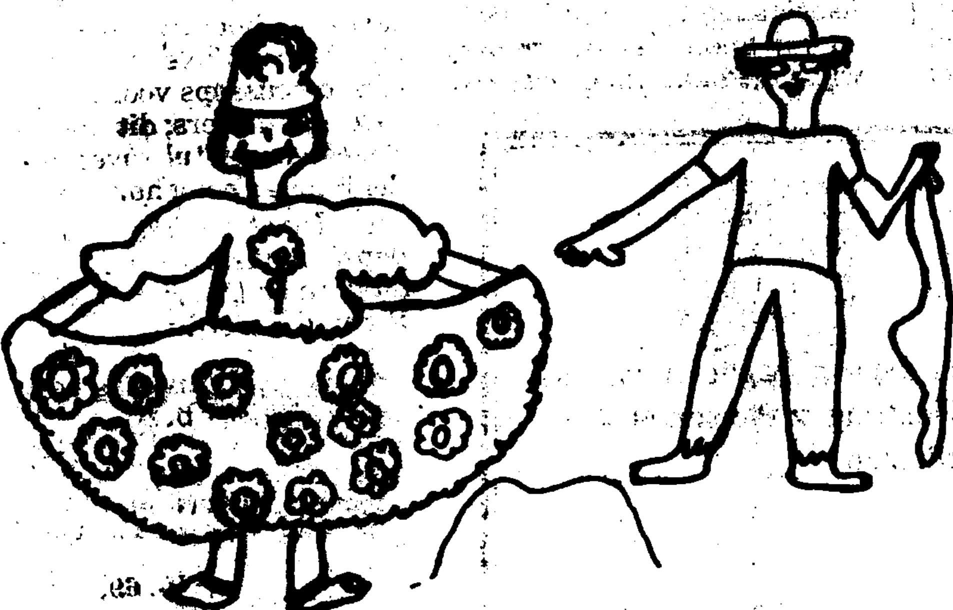
Als een schip de haven binnenvaart gaat er een loods aan boord. Hij stuurt het schip de haven in. Dat is heel moeilijk, dat kan de kapitein niet. De loods stuurt het schip naar de kade.

IRSHELINE EISDEN

Kiko mi ta bira dia mi bira grandi?

DIA Mi bira grandi mi kier a bira hende ku ta traha obranan di man. Por ehempel: pòpchi, sombré i hopi mas, pami por gana mas sèn, pa mi por traha mas. Bo sa ku bo por gana sèn riba esei? Un bùs grandi di turista por para net kaminda bo ta sinta traha kos. Yen di turista ta kumpra e obranan di man. E turistanan ta skirbi karta manda na nan pais òf isla. Tin mas turista ku ta bini i kumpra mas. I Kòrsou ta yena ku turista.

JURIAS MOLINA
Klas 5

Het jongetje

= door Nel de Jong =

TWEE PARKIETJES zaten in een cactus en keken verbaasd naar beneden. "Kijk nou eens", zeiden ze tegen elkaar, "Een jongetje! Helemaal tot hier". Zo ver weg in de mondi hadden ze nog nooit een mensenkind gezien. "Misschien is het wel een jager", zei een van de parkietjes. "Nee", zei de ander. "Hij heeft geen geweer bij zich. Maar waar zou hij wel naar toe gaan?" En nieuwsgierig vlogen ze achter het jongetje aan.

"Hij beurt steentjes op", zei de één, "Zou hij die opeten?" "Nee hoor", schetterde de ander. "Daar gaat hij mee naar de hagedisjes gooien. Dat doen jongetjes altijd". Het parkietje had gelijk. Elke keer als het jongetje een hagedisje zag, gooide hij er een steentje naar.

"Wat gemeen!" zei het eerste parkietje verontwaardigd, "Kijk, nu gaat hij bij die grote rots de hoek om. Hij wil zeker naar de zee". "Maar... maar..." stotterde zijn vriendje. "Dan komt hij langs het kabouterhuisje. Stel je voor, dat hij de kaboutertjes mee neemt. Ik heb wel eens gehoord, dat jongetjes alle dieren, die ze vinden in jampotjes stoppen". "Geitjes ook"? vroeg het eerste parkietje ongelovig. "Nee, natuurlijk niet, sufferd", zei de ander, "Alleen kleine dieren.. en kleine kaboutertjes".

Angstig keken ze elkaar aan. "We moeten hem weg jagen", zei de dapperste van de twee. "Vooruit, voordat hij de kaboutertjes vindt". Maar toen ze woedend schetterend om het jongetje heen vlogen, lachte hij er alleen maar om en probeerde ze met zijn steentjes te raken. Vlug verstopten ze zich in een struik. "Wat zijn jullie toch dom", zei een muisje, dat alles gezien had. "Weten jullie dan niet, dat je mensen altijd uit de weg moet gaan?". "Maar hij wil de kaboutertjes in een jampotje stoppen" schetterden de parkietjes. "We moeten hem tegenhouden". Wat schrok het muisje! "Ja ja", piepte het, "We moeten hem tegenhouden. Vooruit, ga alle dieren van de mondi waarschuwen!" En zelf trommelde hij alle muisjes bij elkaar.

"Hé, een muis!" lachte het jongetje even later en wilde een steentje gooien. Maar toen kwam er nog een muis en nog één. Wel honderd tegelijk. Ze kwamen allemaal luid piepend op hem af en daar schrok hij toch wel van. Vlug gooide hij het steentje weg en zette het op een lopen. "Aiaiai!" schrokken de muisjes. "Hij rent regelrecht naar het kabouterhuisje. Wat moeten we nu doen?" Maar gelukkig, daar kwamen van de andere kant de konijntjes al aan. De parkietjes hadden hen verteld, dat de kaboutertjes in gevaar waren en nu kwamen ze hen redden. "Maak, dat je weg komt!" schreeuwden ze. "Maak, dat je weg komt!" schreeuwden de geitjes, die ook niet achter wilden blijven. Verschrikt bleef het jongetje staan. En dadelijk klommen er een heleboel

dappere mieren op zijn voet en beten hem in zijn tenen. "Au, au!" schreeuwde het jongetje.

Alle dieren uit de mondi waren gekomen om de kaboutertjes te redden. "Maak dat je weg komt!" sisten de hagedisjes. "Anders zullen we je steken!" zoemden de wespen. Het jongetje was al vlak bij het kabouterhuisje en de kaboutertjes gluurden angstig door de

raampjes. Zou hij hen zien? Maar hij had geen tijd om op kabouterhuisje te letten. Hij keek angstig naar de boos piepende muisjes en de sissende hagedisjes en de mieren, die hem beten en de geitjes, konijntjes en parkietjes, die dreigend op hem af kwamen. "Help help!" schreeuwde hij. De dieren mekkerden en piepten en floten van plezier. En de kaboutertjes kwamen uit hun huisjes en gaven alle dieren een hand om ze te bedanken. "Als we jullie toch niet hadden!" zei kabouter Brr. "Dat is wel een dadeltaart waard", vond Poetsje. "Dat hebben onze vrienden wel verdiend. Zo zaten de dieren even later tevreden van een stukje dadeltaart te smullen. En omdat ze de kaboutertjes gered hadden, smaakte het tweemaal zo lekker.

Lezen

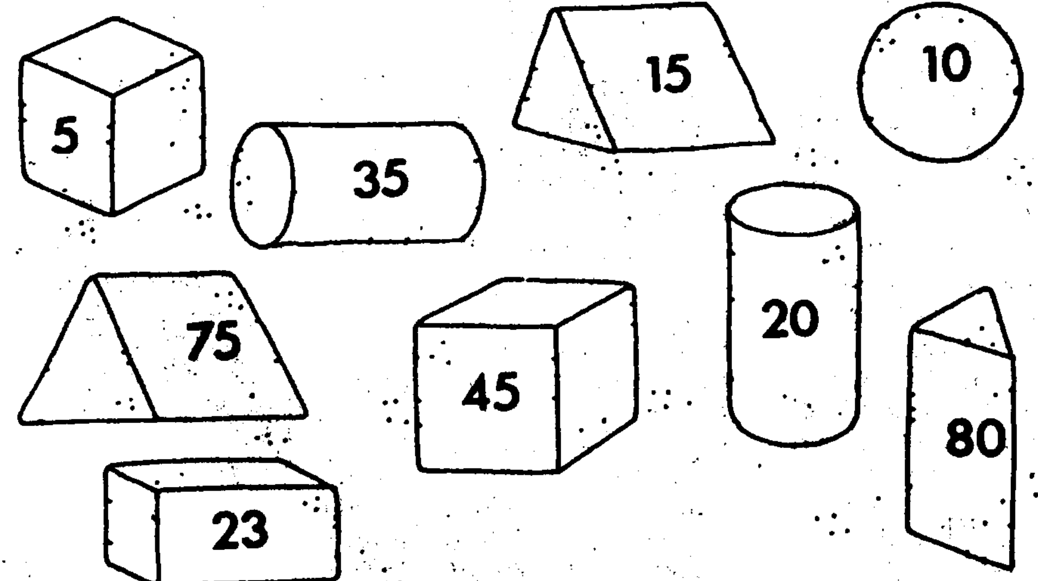
MEVROUW Jansen heeft toen ze [illegible] erg haar best [illegible] school. Als ze een keer met haar man Karel de hele dag naar Westpunt gaat, plakt ze een briefje op de buitendeur en schrift er dit op:

VASSOGGES TOSSAVES NITUIS

Kun jij lezen, wat er staat? In Westpunt koopt ze een kaart om naar haar dochter op Bonaire te sturen en dit schrijft ze er op:

KARELAT LIEVERAS PERZIES ASSURE AUG URKIES. HIJATSE VASSOGGES TOSSAVES.

Raadseltje

EEN van deze blokken hoort er niet bij. Als je weet, welke het is, mag je hem helemaal zwart kleuren.

IN DE vorige Kinderkrant is er iets belangrijks weg gevallen: De uitslag van de Kerstpuzzel. Maar hier is hij dan. De gelukkige winnaar kan f.50,- ophalen bij tante Nel van de Amigoe, Scherpenheuvel. Pabien Menno! Menno Vinck Ajaxweg 7 Curaçao.

wedstrijd

NOG EVEN ter herinnering, allemaal. We zijn weer met een nieuwe wedstrijd begonnen. Wie een leuk verhaal heeft geschreven, op school of thuis, kan het insturen naar onze kinderkrant. Het komt dan niet alleen in onze krant, maar het doet ook mee aan de wedstrijd om het leukste verhaaltje. De winnaar of winnares wordt in de laatste Kinderkrant vóór de grote vakantie bekend gemaakt en krijgt dan f.50,-. Aan de slag, jongens en meisjes!

Xingoe de hond

WEET JE het nog? Christa, de bazin van Xingoe heeft een baby gekregen. En Xingoe mag nu niet in de blokhut komen. 's Nachts hoort Xingoe een hoog dun stemmetje. En iemand die heen en weer loopt. Hij springt op en luistert en begint te kwispelen. Maar dan laat hij teleurgesteld zijn staart weer hangen. Het is de vreemde vrouw die hier al een poosje woont, niet zijn bazin.

Maar het stemmetje heeft Xingoe nieuwsgierig gemaakt. Het kwam niet van buiten de hut, want dan had hij het wel gemerkt. Ineens was het er, dat huilende iets. Hij snuffelt met vooruitgestoken kop. Dan gaat hij op zijn achterpoten tegen de wand van de hut staan en schuift zijn snuit in de brede kier onder het luik van het raam. Uit alle macht drukt hij, net zo lang tot het raam beweegt. Met zijn bovenlichaam over de vensterbank kijkt hij de kamer in.

De vreemde vrouw geeft een gil van schrik. Maar direkt daarna hoort Xingoe de stem van Christa. "Braaf, Xingoe" zegt ze. "Ik kom weer gauw bij je. Ga nu maar weer braaf op je plaats". Xingoe wil nog niet weg. Snuffelend beweegt hij zijn kop. Het huilende stemmetje heeft een sterke geur. Het ruikt als [illegible] van melk natte snoetje van de kalfjes in de weide. Langzaam gaat het houten luik dicht. Xingoes snuit wordt weggeduwd. Hij trekt zijn poten terug en gaat voor het raam zitten.

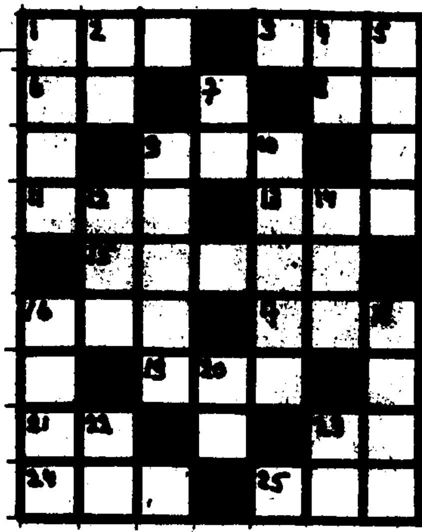
Een paar dagen later zegt Andreas tegen Xingoe: "Vandaag komt het vrouwtje buiten". Hij ziet er zo trots en blij uit, dat Xingoe er vrolijk van begint te blaffen. In dolle sprongen rent hij om de blokhut heen, vlak voor Andreas langs, duikt speels in het hoge gras en begint opnieuw te rennen. Totdat hij moe en hijgend bij Andreas terug komt. Hij besnuffelt zijn baas aan alle kanten, kwispelt met zijn staart en jankt.

De vreemde vrouw komt uit de hut. Tonio en de [illegible] volgen Xingoe begroet ze allemaal vriendelijk en besnuffelt ze van alle kanten. Aan hun kleren hangt de reuk van het kleine nieuwe en de lucht van Christa. Hij jankt ongeduldig.

Opeens zit hij met een ruk op zijn achterpoten. De vrouw komt uit de hut naar buiten. Dol van vreugde wil hij haar tegemoet stormen, maar Andreas houdt hem aan zijn halsband tegen. "Rustig Xingoe", zegt Andreas. Dan pas ziet Xingoe dat de vrouw een wit bundeltje in haar armen draagt. Hij danst op zijn achterpoten rond om er aan te kunnen ruiken. Christa gaat op de bank zitten. "Dit is onze Peter", zegt ze lachend. "Die moet je goed beschermen".

(wordt vervolgd)

Puzzel van de week

HORIZONTAAL: 1. Kna... dier; 3. Spinnenverblijf; ... Rund; 8. Muzieknoot; ... Inham in de muur; ... Steen; 13. Deel van ... boom; 15. Elk; 16. Inwo... van Estland; 17. Lidwo...; 19. Muzieknoot; 21. Vo... woord; 23. Thans; ... Paljas; 25. Woud.

VERTIKAAL: 1. Komt ... een pijp; 2. Blijft over ... een vuur; 4. En dergel... (afkorting); 5. Leesvoer; ... Kippeprodukt; 9. Volst... niet; 10. Deel van e... bloem; 12. Gebieden... vraag; 14. 100 vierka... meter; 16. Korte tijd; ... Deel van het gezicht; ... Beven; 22. Achter; ... Nummer (afkorting).

Spelletjes

LANG GELEDEN dat we een spelletje hebben gedaan! Hier komen er weer een paar. Je moet ze met minstens vijf personen spelen, dus ze zijn heel geschikt voor een verjaarspartijtje.

1. Kledingstukken verwisselen

Laat één van je gasten alle mensen goed bekijken en laat hem dan ever naar buiten gaan. Terwijl hij weg is, verwisselen twee mensen een kledingstuk met elkaar. Een bloesje of een paar schoenen bij voorbeeld. Degene die weg geweest is, moet nu proberen te raden, wat er gebeurd is.

2. Klop op de deur

Blinddoek een van je gasten en geef hem een schoenendoos in zijn handen. Iedereen gaat nu in een kring om hem heen staan. Hij weet dus niet, wie waar staat. Nu loopt hij langs de kring en blijft op een gegeven ogenblik stil staan. Hij klopt een paar maal op de schoenendoos. Degene voor wie hij staat, vraagt dan met verdraaide stem: "Wie klopt daar op mijn deur?". De geblinddoekte persoon probeert nu te raden wie daar praat. Raadt hij het, dan moet de ander de kring in. Raadt hij het niet, dan moet hij nog een keer de kring rond.

De winnares van de vorige keer is:

[redacted]

OPLOSSING

HORIZONTAAL: 1. Par; 3. Web; 6. Of; 8. Do; 9. S...; 11. Sol; 13. Ier; 15. Mak...; 16. Ben; 17. Fee; 19. G...; 21. En; 23. In; 24. Kat; ... Bad.

VERTIKAAL: 1. Poes; ... Af; 4. E.d.; 5. Boek; 7. N...; 9. Slang; 10. Liefs; ... Ome; 14. Ene; 16. Bo...; 18. Eend; 20. Al; 22. N...; 23. Ia.

Reefcare en de zee de vies werd

EENS WAS de zee mooi blauw. Het water was schoon en fijn om in te leven. Overal zag je prachtige vissen, en veel mooi gekleurde koralen. Op de bodem leefden krabbetjes en kreeften, prachtige zeeappels, met die harde stekels die zo hard prikken, en die witte die je gewoon op kunt pakken (als je maar voorzichtig bent). De natuur was in evenwicht, en zij werd door niets gestoord. Alles ging goed. In de koude poolzeeën leefden duizenden walvissen, vriendelijke dolfijnen en zeehonden. De warme tropische zeeën waren vol met schildpadden en zeepaardjes, garnaaltjes, en die grappige zeekomkommers. Het was een vrolijke boel. Maar dat zou niet zo blijven. Er gingen vervelende dingen gebeuren. Wat? Dat zie je de volgende keer.

(Wil je lid worden van Reef Care? Dat kan, als je een speciaal formulier invult. Die kan je ophalen bij het Seaquarium, of bij Radio Paradise, in het I.T.C.)

Oom RiChard

OPLOSSING raadsel: 23.

OPLOSSING spreekwoorden:
1. Elke gek heeft zijn gebrek.
2. Van uitstel komt afstel.
3. Wie een hond wil slaan, vindt wel een stok.
4. Wie goed doet, goed ontmoet.
5. Jong geleerd is oud gedaan
6. Elk huis heeft zijn kruis.
7. Het beste paard struikelt wel eens.
8. Zoals het klokje thuis tikt, tikt het nergens.
9. Oost West, thuis best.
10. Elk vogeltje zingt zoals het gebekt is.

OPLOSSING lezen: Van 's ochtends tot 's avonds niet thuis.; Karel at liever asperges dan zure augurkies. Hij at ze van 's ochtends tot 's avonds.

■ *Licht, kleur en ruimte.*

Werken met geestelijk gehandicapten:

Mooi werk, maar de poepbroek moet ook schoon

Van liefdadigheid naar kerntaak, van krankzinnig naar geestelijk gehandicapt, van vrijblijvend bestuurslidmaatschap naar deskundigheid. Dat is in het kort de ontwikkeling die de stichting Zorg voor Geestelijk Gehandicapten sinds haar oprichting in 1968 heeft doorgemaakt. "Vroeger werden geestelijk gehandicapten krankzinnig verklaard, zodat ze tenminste in de Capriles Kliniek opgenomen, of zeg maar rustig 'opgeborgen' konden worden", vertelt de nieuwe voorzitter van de stichting, Richard Pieternella. Als dat niet kon, gebeurde het ook dat de kinderen vastgebonden in een achterkamer werden weggestopt. De ziekte werd gezien als een straf van God".

Pieternella is vertrouwd met de stichting. Ruim een kwart eeuw geleden was hij een van de oprichters. Via zijn werk bij de dienst Sociale Zaken kreeg hij toevallig met geestelijk gehandicapten te maken en zo rolde hij erin. Toen hij naar Nederland vertrok, rolde hij er ook zo weer uit. "Het was allemaal nog heel vrijblijvend in die dagen".

"Maar jullie hebben wel een fundament gebouwd", zegt Inge Boutier, directrice van de stichting. "Toen de oudervereniging Totolika in 1974 de stichting weer tot leven bracht, stond er al een aantal deuren op een kier. Daardoor ging het voor hen toch allemaal wat makkelijker".

Pieternella: "In 1968 was er geen enkele opvang. Daarom gingen de geestelijk gehandicapten als krankzinnigen naar de Capriles. Niet dat ze daar alle faciliteiten voor opvang hadden. Maar ja, alleen wie het kon betalen, kon zijn kind naar Nederland of Amerika sturen. Voor de armeren bestond dat alternatief niet".

"Bij de oprichting van de stichting hadden we als bestuur dan ook een soort dagverblijf voor thuiswonenden voor ogen. Voor mensen met wie nog iets kon worden gedaan, zal ik maar zeggen".

Een dergelijke opvang is er destijds inderdaad gekomen, echter nog steeds binnen de muren van het Capriles. Pas met het nieuwe bestuur van 1974 kwam het eerste echte dagverblijf (Pasadia), waar 48 verstandelijk gehandicapte kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen.

AANLEUNWONINGEN

Daarna zijn de ontwikkelingen verder gegaan. Er is nu een Huize Jos Wouter (1985). In het gezinsvervangende tehuis wonen twintig bewoners tussen de 18 en de 55 jaar. Sommigen werken overdag en enkelen wonen zelfs geheel zelfstandig in zogenaamde aanleunwoningen, die op het terrein staan.

In het Mini-Activeringscentrum (1985) vangt personeel van de stichting elke dag achttien geestelijk gehandicapte volwassenen op met het doel hun sociale en zelfredzaamheid te bevorderen. Integratie in de gemeenschap staat voorop. Een taak die ook het zojuist geopende Leef- en Activeringscentrum (LAC) te Emmastad hoog in het vaandel heeft.

Terugblikkend naar de eerste stichtingsdagen meent Pieternella dat er toch in een enorm snel tempo het een en ander is bereikt. "In 25 jaar hebben we voor deze mensen een zodanig niveau bereikt, dat de overheid de zorg voor de geestelijk gehandicapten nu als een kerntaak aanmerkt. Volgende week tekenen we het zorgcontract. Daarin legt het eilandgebied vast dat bepaalde taken die wij uitvoeren door de gemeenschap betaald moeten worden. Het is afgelopen met de liefdadigheid. De bewustwording bij de overheid heeft wel even geduurd, maar ze heeft nu dan ook wel gescoord".

"En het staat los van de politiek", vult Inge Boutier aan. "Als er een nieuwe regering komt, blijft het contract recht overeind".

"Maar dat houdt ook verantwoordelijkheden voor het bestuur in. We kunnen geen mensen meer gebruiken, zoals in 1968, die aan de zijlijn 'wel wat willen doen'. Nee, we zijn verantwoording schuldig aan de belastingbetaler, dus we zoeken deskundigheid. Het bestuur is echt betrokken bij het geheel, dat moet ook wel. Er gaat heel veel geld om. We hebben nu bij voorbeeld al 130 man personeel in dienst".

"Ja, vroeger had je alleen die ene psychiater in de Capriles", zegt de directrice. "Tegenwoordig hebben allerlei specialismen hun intree gedaan. We hebben maatschappelijk werksters, een orthopedagoog, er is muziektherapie enzovoorts. De schaal is veel groter".

ADJUNCT

Pieternella geeft aan dat het vele werk voor één directrice in feite te veel is geworden. "Er moet een adjunct komen", zegt hij vastberaden op de eerste dag van zijn voorzitterschap.

Begin vorig jaar trad hij toe als lid van het bestuur. Op de eerste dag werd hij direct met een staking van het personeel geconfronteerd. Dat wilde meer geld.

Een groot probleem, erkennen ze beiden. Boutier: "Je wordt er natuurlijk ook niet vrolijk van, als je jarenlang weinig geld krijgt".

"Maar als we een hoger salaris bieden, verwacht ik ook meer", vindt Pieternella. "Dan kun je gaan kiezen uit een grotere groep. Met een laag salaris is het aanbod veel te klein, je bent aangewezen op personeel, dat soms gewoon werk zoekt, maar geen motivatie heeft".

Boutier, voorzichtig formulerend: "Je moet je voor dit werk kunnen inleven. Een groepsleidster moet het niet vies vinden om een poepbroek op te ruimen. Het gebeurt nu wel eens dat die poepbroek in zijn geheel de vuilniszak ingaat, maar ja, dan heb ik op het laatst geen broeken meer".

"De mentaliteit dat alles ordelijk moet worden opgeruimd, begint in feite bij het personeel zelf. Als zij thuis bij voorbeeld de boel op een hoop gooien, kun je moeilijk verwachten dat ze hier alles op stapeltjes leggen. Dat is een bewustwordingsproces".

"Blijven trainen dus", meent Pieternella. "Personeelsleden met en zonder goede opleiding. Je moet bijscholen. Voortdurend".

"Onder meer door samenwerking met de Nederlandse stichting De Hartenkamp, waarmee we veel contact hebben. De leidinggevenden bij voorbeeld zijn daar allemaal geweest", vertelt Inge

Belangrijker echter is wellicht de opleiding die het IFE samen met de stichting sinds 1991 lokaal verzorgt. Van groepsleider naar PGW (pedagogisch gezondheidswerker). De eerste geslaagden zijn afgeleverd. Tien PGW's hebben geleerd op verantwoorde wijze om te gaan met personen met een verstandelijke handicap. Door observatie en inlevingsvermogen proberen zij de mens achter de bewoner te zien.

"Soms denken mensen wel dat geestelijk gehandicapten een groep buitenwereldse wezens zijn, met wie ze niets te maken hebben. Een soort 'zij en wij'. Maar plotseling kun je ook bij die groep horen. Door de geboorte van een gehandicapt kind, door een te laat ingrijpen, waardoor onherstelbaar letsel ontstaat. En dan is het ook jouw zaak geworden", meent Pieternella.

Hij wil dan ook af van de scheiding tussen 'wij' en 'zij'. "Het gaat ons allemaal aan. De bouw van een LAC is net zo belangrijk als de bouw van een school of van een ziekenhuis. Het is ons aller aangelegenheid en verantwoordelijkheid".

= door Elisabeth de Montsouris =

eede en derde fase hebben hoogste prioriteit

rchitect LAC maakt einde aan eurloos bestaan gehandicapten

at de functionaliteit bij de bouw van het Leef- en Activeringscen- AC) voor verstande- andicapten voorop staan, zie je er niet 'Functioneel' klinkt egelijk en van dege- zou je het LAC in nstantie niet willen n; eerder van fleur baarheid. Gezellig, helder, dat zijn de ven die je te binnen n, wanneer je door de imten en de slaap- an het LAC loopt.

er een façade van kleuren heeft archi- n Janga de functio- indeling verstopt. bewonersgroep moest ware een eigen huisje Maar dat was natuur- uur", vertelt hij. "Door ren heb ik getracht er er leven aan te geven. tinten, want te felle n gaan op de bewoner en. In het begin vond n het lelijk".

et de geestelijk gehan- n. Toen in oktober de bewoners van Trini- een afdeling van de s kliniek, naar het trum werden overge- , genoten ze. Ze op zo'n mooie stoel een ongekende luxe, en hun ogen uit.

wereld van verschil beelden die de Neder- televisie-omroep de n 1990 de huiskamer gerde. Mensen zonder zonder bedden in een estigeomgeving. Neder- as geschokt, maar de an het LAC kwam er or in een stroomver- g, vertelt directrice outier.

elfde bewoners die nu Leefcentrum wonen, vier jaar geleden nau- s hun kleren aan- n. Het was toen onvoor- r dat je iets in de amer neerzette, omdat oners de spullen kapot en. Nu de behuizing emd is op de behoeften e geestelijk gehandi- en we over deskundig eel beschikken, vliegt ubilair niet meer tegen afond, hoeven we de ers niet vast te binden n de groepsleiding op ezellige manier in de mer bezig zijn met de ers".

LEVENSRITME

z'n vierenveertigen en ze de vier pavil- van het Leefcentrum. Overdag tracht de groepsleiding hen een zo normaal mogelijk levensritme bij te brengen: opstaan, aankleden, gezamenlijk de maaltijd gebruiken, een spelletje doen of samen wandelen. Helaas zijn daarmee de mogelijkheden uitgeput. Pas in de tweede en derde fase van het project komen er hobbyruimtes bij de paviljoens.

Boutier: "Daarom is het ook zo belangrijk dat we zo snel mogelijk starten met de tweede en derde fase. In totaal komen er twaalf leefgroepen, waarvoor we nu al 85 kandidaten hebben. Verder is er een afdeling fysiotherapie geprojecteerd en een therapiebad".

De voorzitter van de stichting Zorg voor Geestelijk Gehandicapten, Richard Pieternella, denkt dat de overheid betrokken genoeg is bij deze bevolkingsgroep om snel voor voldoende opvangmogelijkheden te zorgen. "De vraag is niet of het geld er is, maar of de samenleving bereid is het geld hieraan te besteden".

"Het praten over de vervolgfasen heeft eerste prioriteit. Geld voor de bouw komt er wel, het gaat vooral om de exploitatie. Sommigen denken nog dat het allemaal luxe is, in feite niet nodig, maar dat is pertinent niet waar. Zelfs de tuin, die we destijds uit kostenoverwegingen hebben moeten schrappen, is geen luxe. Maar ja, tien jaar geleden, toen het bestuur met dit projectdossier begon, was men nog niet zo tuinbewust".

"Zo'n tuin biedt schaduw voor de bewoners en er kunnen paden worden aangelegd voor de rolstoelers", vult Inge Boutier aan. "En de bewoners kunnen ten dele zelf voor de planten zorgen, waardoor bij hen ook een zekere liefde voor de omgeving gestimuleerd wordt".

Bestuur en directie zijn dan ook heel blij met de 20.000 gulden voor tuinaanleg die zij vorige week bij de officiële opening van het LAC van vier Nederlandse stichtingen kregen aangeboden.

HUISELIJK

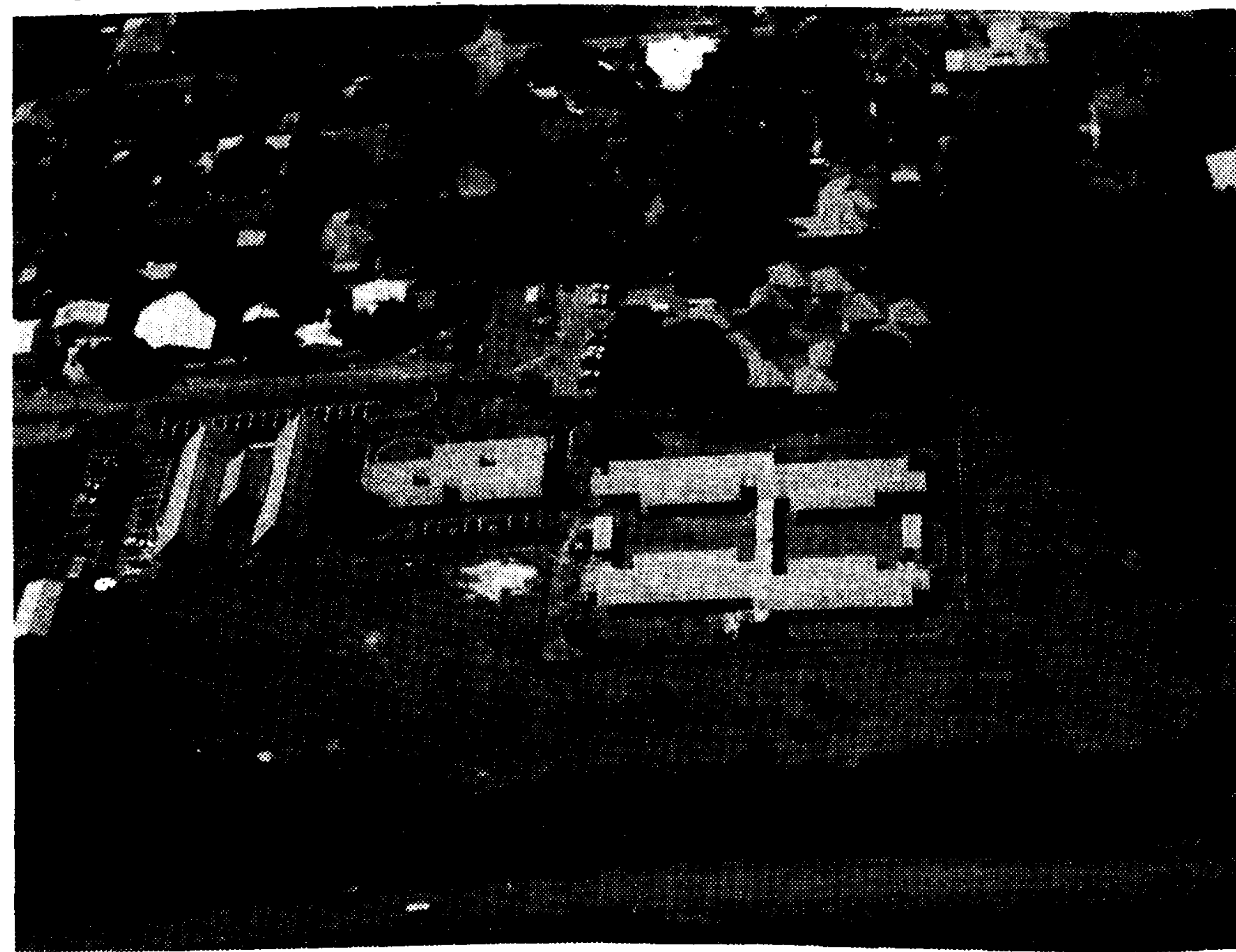
Het eten wordt voor alle bewoners centraal bereid. Maar een eigen kitchenette zorgt voor de mogelijkheid van een huiselijk kopje thee, met misschien een lekker stuk cake of een *arepa*; klaargemaakt met hulp van de bewoners.

"Vroeger differentieerde je de geestelijk gehandicapten op basis van hun houdbaarheid thuis", zegt Pieternella. Dat is nu geheel anders, legt de directrice uit. "We differentiëren naar vraagstelling: 'Waar heeft de bewoner behoefte aan?' Wil iemand graag leren om zelfstandig te eten, dan gaat hij of zij in een groep met gelijkgestemden. Zo weet de groepsleiding ook wat haar te doen staat".

Het Aktiveringscentrum staat los van het Leefcentrum. Dagelijks komen vijftig volwassenen met busjes naar het centrum. Ze krijgen er training in huishoudelijke activiteiten als wassen en strijken, of houden zich in kleine groepjes bezig met schilderen, boetseren, tuinieren en textielbewerking. In de volgende fase is niet in uitbreiding van het gedeelte voorzien; inmiddels staan er echter al wel honderd gegadigden op een wachtlijst.

Wat Inge Boutier opvalt is dat de ouders van nu niet hebben hoeven vechten. "Dat merk je. Vroeger waren de ouders zo blij dat er eindelijk iets voor hun kind gebeurde, dat ze alles wel wilden doen om te helpen. Ze reden bij voorbeeld mee in de busjes. Die bereidheid zie je nu veel minder. Vanaf de geboorte komen de ouders al in een circuit van bestaande hulpverlening. Het is tegenwoordig allemaal veel vanzelfsprekender geworden".

■ *Het nog kale en onbeplante complex te Emmastad. Links het Activeringscentrum. Naast de hoofdgebouwen bevinden zich rechts de eerste vier paviljoens.*

'I have much in my mind but I can't bring it out'

Ze woont nu ruim een jaar zelfstandig; de Arubaans/St Maartense Judy Lake (36). Na zeven jaar Huize Jos Wouter is ze naar het naburige pand verhuisd, vanwaaruit ze elke dag naar haar werk bij mevrouw H. vertrekt. Van haar ouders kreeg zij het Engels mee, op Aruba het Papiaments. Judy gebruikt de twee talen heel consequent door elkaar heen. Dat blijkt uit een interview door Egidia Martina, dat in het informatiebulletin van de stichting Zorg voor Geestelijk Gehandicapten staat afgedrukt.

Judy, kon ta bayendo den bo kas?
Wel, it's hopi dushi. Every morning the leader bati mi porta, wake me up, sometimes I'm lantá kaba. I make my tea and put on the radio. At mainta I go with Ibi.

Kon ta bai ku bo bisiña?
She is something else, she is jealous when I kumpra some kos, she want it too. Every Sunday I bai misa, anto mi ta kumindá tur hende in the neighbourhood.

You know, I want to sera the bedroom. Everybody can mira ey den, it's not bon. They have to make one more room ten I can haña bishita. Mi kier drenta den un grupo and go on television, then I can invite the hende to mira my kas.

Kon ta na trabou?
I work by mrs. H. Mi ta drecha the kas, skrob the baño.

I have to hasi hopi kos. You have to lagami bin kas later, because I have to hasi kos poko poko.

I like to work by mrs. H., sometimes I went to kumpra kos to Zuikertuintje, to drink something. You bebe kòfi? No, I dont't like kòfi, it's not good. I wish I can bisa hopi things. I have much in my mind, but I can't bring it out.

Maybe otro trabou, in a krèsh. I like kids, you know. But first I have to hasi my best by mrs. H. I have not yet planned it yet. It can be Pasadia too, but it's gonna take a couple of years. I gust'é in Huize Jos and in my kas, I live next to Huize Jos and everything ku pasa I know.

I have bought some curtains from my own money. I need now a tv-table, because the way it is now I don't like it. I love all the leaders from Huize Jos, they hasi prèt with me. You have to live with hende, pleita and hasi bon. When all things are finished in my house, I give a party and then I invite some small kids to have a lot of fun with them.

When I'm sick I go on my own to the doctor. The leaders write up everything. And I go to Muizenberg Supermarket to buy things I want.

JUAN CAMELIA

JUAN CAMELIA, geboren in 1925, is een van de groten uit de hedendaagse Curaçaose muziekwereld. Hij verdiende zijn sporen in het klassieke als populaire genre, als trompetist, componist, arrangeur en als leraar. Zijn eerste formele opleiding ontving hij in het weeshuis Scherpenheuvel, waar hij Frenchhorn en Trombone leerde bespelen. Al vanaf zijn vijftiende trad hij op bij officiele gelegenheden (aubade, soiree op het Brion-plein) als lid van het Fanfare-orkest, dat hij in 1944 verruilde voor de St. Vincentius Harmonie, waarvoor hij ook arrangeerde en composities maakte. Van 1945 tot 1964 zat hij in het Curaçaos Philharmonisch Orkest. Juan Camelia maakte ook deel uit van vele populaire groepen als *Orquesta Concordia*, van het legendarische *Estrellas del Caribe* was hij behalve trompetist ook mede-directeur. Juan Camelia leidde zelf *Sonora Curazao, Jovenes Modernes, Lirico Antilliano, Combo Aristo*. Hij was in de jaren 1950, 60 en 70 de meeste gevraagde arrangeur, voor o.a. Macario Prudencia, Ced-Ride en George Willems en door de jaren heen van composities van twintigtal tumba-zangers. Juan Camelia is behalve aktief musicus ook journalist en iemand die als geen ander de muzikale geschiedenis van Curaçao kent.

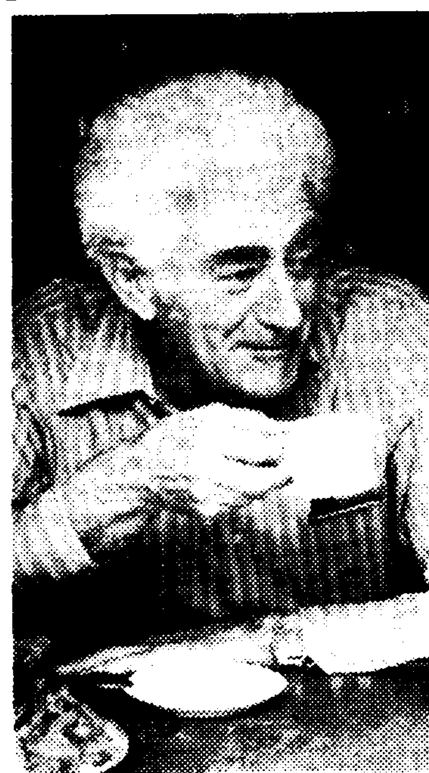
Musicus Juan Camelia relateert geschiedenis

Hoe Carnaval groeide tot een echt Curaçaos volksfeest

= door Juan Camelia =
(bewerkt door Ieteke Witteveen)

Bij dit verhaal, ter ere van het zilveren jubileum van onze vereniging, de Asosiashon di Musiko i Artista, het ik gekozen voor Carnaval, of liever nog de viering van carnaval als invalshoek. Waarom? Om de simpele reden dat carnaval krachten bundelt. Het brengt het bestuur en de leden - musici en artiesten - samen en het bundelt de krachten tussen de leden onderling. Het dient ook als katalysator voor musici, de muziek-groepen en het volk van Curaçao (lees: Antillen) in de zin dat het veranderingen brengt zonder dat het zelf verandert. Deze bundeling van krachten komt grotendeels voort uit ons veel geroemde *Festival di Tumba*, ook al heeft dat, jammer genoeg, de beperking dat alleen de leden van dit muziek-verbond, de Asosiashon, kunnen meedingen naar de prijzen. Zo doet een bekende groep die onze cultuur, vaak, en met veel waardigheid, presenteert, maar geen lid is, niet mee (ISOCCO, IW). Dat geldt ook voor de Trio's, de groepen van Mariachi's, Fanfare, Harmonie, de vertegenwoordigers van de klassieke of folklore muziek etc. . Hoe het ook zij, Carnaval vormt een schakel die onze lokale musici van het populaire genre vereend met de musici uit Nederland die hier elk jaar hier komen om samen met hun collega's, in sfeer van vriendschap, *Festival di Tumba* te vieren.

Over de oorsprong van het carnaval op Curaçao is weinig bekend. Van Eddy Pieters Heyligers weten we dat eind 19e eeuw, in 1890 en nog wat, de joden hun carnaval vierden met een masker op hun gezicht en een optocht. Bij gebrek aan meer gegevens laten we dit verder over aan bevoegde historici. Voor zover ik mij kan herinneren was een van de groepen die carnaval vierde die van de Britse onderdanen die bij de CPIM (voorloper van Shell Curaçao n.v.), werkte en in het Engelse Kamp (bij Suffisant) een kolonie vormden. Onder hen waren persoonlijkheden als Paddy Hepburn en Launie Rock die, samen met Glenn Mason en Benjamin Haddaway, een show en een dansfeest organiseerden in de zogenaamde *Club Ingles*. De bewoners van het Engelse kamp hadden hun eigen *Jump Up* . Ze speelden en dansten vanaf Suffisant tot de ingang van Isla, toen *Spanish Town* genoemd. Het was de tijd

FRED FISCHER

van de steelband en alleen de steelband gold als band van de *jump*. Ik heb het hier over de jaren '45 - '46. In die tijd was alles een attractie: van de mars-muziek van de militaire straat-politie of van de Canadese of Amerikaanse troepen die aan boord van oorlogsschepen verbleven (*Man-O-War*), tot de circussen die met hun dieren door de straten paradeerden. Zodra de 'Engelsen' met hun optocht door Suffisant begonnen, kwamen er veel mensen op de been. Ze liepen achter de stoet aan tot ze buiten het kamp, bij Rio Canario, kwamen, waar de politie de spontane optocht, zonder vergunning, uit elkaar dreef. De *steelband* was dé muzikale groep van de carnavals-optocht.

DE CLUBS

Langzaam maar zeker werd de viering van carnaval meer iets van de hele gemeenschap en dat was goed voor de musici. Die speelden tijdens de 'Optocht van carnaval' - gezeten op een trùk (open, houten bus) en tijdens de daaraan voorafgaande carnavalsfeesten. Vooral orkesten als *Orquesta Concordia* van Guilermo Pietersz, met goed onderlegde musici als Augusto Boelijn, de grote Chito Borgschot (allen overleden), en een Phil Quast en Benny Privania, beiden nog gezond van lijf en leden, en het orkest *Melody Boys* van Lou Eustatia. Dan had je nog het orkest van Juan Rosales, die toen al musici importeerde, het enige orkest met professionele musici. Mr. Mewburn I. Patrick had zijn *Piscadera Bay Orchestra*, zoals de naam aangeeft, een huis-band van Club Piscadera (later succesievelijk bekend als Curaçao Hilton, Concord en Caribbean Hotel).

Het was de tijd van de sociale clubs van groepen van het *establishment* zoals Club 'De Gezelligheid', Club Union, Club Curaçao, Kwiek, Chobolobo, C.S.C enz. Voor de middenstand waren er in Otrobanda -los van clubs van etnische groepen als St.Thomas Kring en JPF-ook sociale clubs waaronder Jolly Fellow Society en Amusing Society. In het Punda-deel, in Pietermaai-smal- had je de 'Happy Fellows Society'. (Let op: De namen waren toen in het Engels, geen gek idee voor het aantrekken van toeristen. Wat dat betreft zijn we nu, met het Papiamentu, roomser dan de Paus). Hoe dan ook, iedereen organiseerde carnavalsfeesten en dat leverde de musici werk op, of, zoals ze zelf zeiden, 'een leven'.

Vanaf die tijd kennen we ook de verkiezing van 'Prins carnaval'. Bekende prinsen waren de heren Alfred Fè de Windt, kunstfotograaf Fred Fisher (beide inmiddels overleden) en de architect/trompetist Alberto Badaracco, die ooit solo speelde in het orkest van de beroemde Spanjaard Xavier Cugat. Uit de genoemde middenstandclubs herinneren we ons ex-collega, machine-zetter Jopie Leito, van Happy Fellow Society die, als eerbetoon aan zijn beroep onder de naam 'Baron van Chumbu tot Ouwe Krant' prins carnaval was.

Het was de tijd van de parade van de luxe auto's, met kap omlaag, de praalwagens en de 'trùks' daarop het orkest dat de stoet muzikaal begeleidde. Shell kwam altijd tevoorschijn met hele mooie praalwagens, een klasse apart. De optocht trok verschillende keren door de straten van Punda en Otrobanda, om bij Recreation Park bij Mundo Nobo om te keren en terug te gaan. De kolonie Chinezen, - handelaren, die vooral in de horeca en wasserij- sector werkten -deed aktief mee aan de carnavals-optocht. Met hun

De inmiddels overleden trompetist Hose Antonio Camelia, broer van Juan.

draak stalen ze vaak de show. De viering vond zijn hoogtepunt in de Club Chobolobo aan de Schottegatweg Oost, waar het carnavalscomité acht jaar lang haar kantoor had. De club stond onder leiding van Rino de Marchena, een sympathiek heerschap. De huis-band was *Conjunto Lirico Antilliano* waarvan Doy Sillié, die zich overal voor inzette, manager was.

Deze carnavals-vieringen duurde tot 1953, het jaar van de watersnood in moederland Nederland, de ramp die ook de overzeese gebiedsdelen in nationale rouw hulde. Dat was het einde van een briljant hoofdstuk van ons carnaval en tevens van de oude tijd.

ELIAS BRONSWINKEL

In de jaren zeventig nam de vorig jaar overleden Elias Bronswinkel het initiatief om de carnavals-aktiviteiten van Curaçao nieuw leven in te blazen. Hij zocht daarvoor erkenning via statuten, die de basis legden voor het huidige carnavals-comité.

In deze tijd deed, met veel kracht, het verschijnsel Miss carnaval, zijn entree. Er verschenen meer, echte carnavaleske, figuren op het toneel voor de titel van 'Prins carnaval', een titel die wijst op de Nederlandse oorsprong. Een kandidaat voor deze titel als Shon Bènchi, voor komiek in de wieg gelegd, was moeilijk te evenaren. Ook de figuur van Pancho,

Estrellas del Caribe

heel populair in Aruba, won aan kracht.

Om op de Miss-verkiezing terug te komen, een van de cadeau's die Miss carnaval kreeg was een auto 'nul-kilometer' oftewel een nieuwe auto. Vele sociale en sport-clubs wedijverden met hun kandidaat om de eer van de Miss, later omgedoopt tot 'Reina' of carnavalskoningin, en niet op de laatste plaats voor de auto (en dat in de tijd dat een kerstgeschenk hooguit een strijkijzer was). De kandidaten vochten voor hun titel via de verkoop van stemmen. De dame die de meeste stemmen verkocht werd kandidaat voor haar club. Dat wil dus zeggen dat, als je goed kijkt, geld het geluk van de gekozen koningin bepaalde. Voor ons musici leverde het werk op, want de clubs moesten feesten organiseren. Zo was er een feest om hun 'Miss' te kiezen en een feest om gelden in te zamelen om de gekozen Miss te sponsoren voor de verkiezing van de uiteindelijke carnavalskoningin.

De 'Miss' verkiezingen trokken altijd veel aandacht van het carnavalspubliek. Men genoot er volop van. Bij de feesten ter gelegenheid hiervan waren er meestal twee bands: een orkest (voor de chic) en een *conjunto* (voor de *sabor*, het genot). Sterke groepen van die carnavalstijd waren o.a. De *conjunto's Lirico Antillano, Estrellas del Caribe, Conjunto San José, Lluvia Musical, Jovenes del Caribe*, enz. (noot) Om redenen die er in dit verband niet zo toedoen, nam de animo voor de viering van carnaval drastisch af. Het beperkte zich uiteindelijk tot hier en daar een commercieel feest in de clubs van sociaal aanzien. Daar kwam bij dat lokale groeperingen er meer in geïnteresseerd raakten om op Aruba te gaan spelen, waar beter betaald werd, om van Venezuela maar niet te praten. Daar waren, vooral in de tijd van dictator, general Marcos Perez Jimenez, de carnaval-party's een nationaal gebeuren, die hun hoogtepunt vonden in de Círculo Militar, bij het Plaza de los Próceres. Tijdens de vier dagen dat carnaval officieel gevierd werd waren er bedrijven die feesten in de wijken voor de minst-draagkrachtigen organiseerden.

Sta me toe één ervan te noemen: Pepsi Cola. Deze feesten gaven aan de minder bekende bands 'een leven' en er waren zelfs spontaan georganiseerde groepen bij die een 'piet', een extratje, toegespeeld kregen. Zaterdags na aswoensdag organiseerden de dansgelegenheden hun *Fiesta di Octavita*' en acht dagen later was er nog een feest: *carnavalito*. Omdat de Curaçaose groepen de minst dure waren, en, tevens vaak het beste vielen, niet in de laatste plaats door hun Tumbas met dat vleugje *gaita* en *joropo*, contracteerden ondernemers als Alejandro Gonzalez onze bands voor de hele carnavalsperiode.

NIEUWE TIJD

We komen nu bij de aktualiteit en daarmee bij de kern van de zaak. Tegen het einde van de jaren zestig bracht de opvolger van Elias Bronswinkel, Omalio Meriën, opnieuw nieuw leven in de brouwerij. Hij gaf inhoud aan het nieuwe tijdperk van het carnaval. Het carnavalscomité van de heer Meriën kwam met het voorstel een festival te houden om een band te kiezen. De voorkeur ging, begrijpelijk, uit naar de steelband, en het voorstel was het houden vam een 'concours' van o.a. steelbands, zoals uit de glorie-tijd van *Conjunto Típico Moderno, Happy Boys, Conjunto Cristal, Estrellas del Caribe*. Het waren de jaren van de meesters op de '*tres*' (gitaren met 3 paar snaren) zoals Dario van de '*Happy Boys*', Vi Martina, Erkimides Fermin, de onsterfelijke Papa Henkel, Mamelito Ernestina, iemand als Piyan, Kèkè Stekman en een meester als Guillermo Behilia (van Chepa). Daarnaast waren er de trompetisten als Erga Corasol, Netto, Manchi Regales en Ga Rosalina het trio van de jonge trompetisten Edgar Supriano, Carlino Snijders en Hector Asham, dat toen al Roxy op zijn kop zette. Vermelding verdienen ook trompetist en jazz-musicus José Koster (Camelia), mijn overleden broer Hose Antonio (Brother) Camelia, Antonio Ramos en de grote aller tijden Postilio Supriano (vader van de overleden Edgard Supriano).

TUMBA

Omdat de winnaar van het concours van steelbands de groep voor de Road March zou worden kwam bij een aantal musici het idee op om de Tumba te gebruiken. Onder de grote voorvechters voor zo'n Tumba di carnaval was ongetijfeld de heer Franklin 'Pèng' de Windt. Hij werd krachtig gesteund door musici als Boy Dap en de overleden Nilo Servage. Het carnavals-comité verzette zich tegen dit plan, maar de musici waren vastberaden. Zij wilden hun Tumba, en waarom niet. Tumba is ons nationale ritme, het kent geen sterke Europese invloed, het is helemaal van ons. Ik heb zelf over onze Tumba voor een tijdschrift in Miami (via de altijd aktieve Hermanito Narvaez) het volgende geschreven: "De Curaçaose tumba is een *salsosa* aantrekkelijk en intrigerend ritme dat, anders dan bij andere Curaçaose ritmes als de wals, danza of mazurka, geen directe Europese invloeden kent. Het heeft Afrikaanse wortels en het kent een zekere verwantschap met Calypso van Trinidad, de Dominicaanse merengue, de Venezolaanse joropo en andere afro-caribische ritmes. Het wordt geschreven in 6/8 gecombineerd met 3 achtste noten en 2 achtste noten met een punt erachter". Dit relaas besloot ik met de volgende opmerking: "De Curaçaose Tumba kan muzikaal een internationale openbaring worden".

Daar zat ik niet ver naast. Zo verschenen, dank zij inspanningen van de Vereniging van Musici, in 1986 in de internationale pers loftuitingen over ons Tumbafestival. Het gezaghebbende tijdschrift '*BillBoard*' maakte voor het eerst in de geschiedenis melding van de winnende Tumba van dat jaar: '*Bon Fanático*' van zanger-auteur Efrain 'Inchi' Gumbs en zijn arrangeur. (Juan Camelia zelf, IW).

De leden van het carnavalscomité uit de jaren ... Links onder: Franklin Pèng de Windt.

In die tijd w... festivals: het Tu... het Steelband- e... Festival. Aan h... festival kon je... doen met *road-*... gitaar of op een... electronisch ins... niet toegestaa... band moest een... wals een bolero... cours vond pla... Pro Arte. De ... winnende band ... 40 gulden. Bij ... festival kwam ... *nian* met zijn ei... groep en zong ... waarvan een vo... titie. De calyps... een eigen comp... wat telde was... tatie. De win... 'Calypso Koning... een prijs van t... gulden.

De heer Pèng... ex-voorzitter v... siashon di Mús... seerde in zijn h... als secretaris v... vals-comité de... gedurende de ja... 1972. Maar de... stond de musici... was bijvoorbee... tegen dat elke ... groep slechts N... groep ontving, ... hen geëist wer... uniform verschen... dien het tra... moesten betalen... eisten daar... inspraak in de v... de opbrengst. Hi... de strijd van d... vijf-jarige Vere... Musici om zelf ... Festival te orga... ging niet zonder ... Het werd pas mo... een overheids... bestaande uit E... Jesurun, in die t... teerde van Cul... Martina en de ... lermo Rosario, ... vroege uurtjes ... malige gezaghe... Kibbelaar, had o... over het exclusie... de Asosiashon om... Festival te orga... betekende dat di... vals-Comité uit h... genomen.

De ironie wil ... Windt zelf, die ... voor het Comité ... georganiseerd h... belast werd het e... Festival van de ... di Músiko te ...

Twee comissies, ... 'Juan Camelia I' ... gaderden tot in ... duren om regels ... Tumba-festival op ... en tot een verdeel... de inkomsten te k... regels zijn tot de ... vandaag geldig ... Leden van de r... lijke commissies ... Edgard Supriano, ... (Shon Ma) Salsb... van der Dijs en Jos... In Comissie II hadd... dien Carlos San... Jacobo Colina zitti...

TUMBA-FES...

Het Tumba-Festival ... loop van de jaren uit... tot een van de groots... kale gebeurtenissen ... Antillen, zo niet van ... hemisfeer. Het beg... zoete herinneri... Theater Roxy, om i...

Vervolg op p...

Onderzoek studenten Landbouw Universiteit Wageningen:
"Er steekt meer achter oude verhalen van de aloëboeren"

ange uitgestrekte velden met aloë. Een enkele *watapana* die de horizon breekt. Afgescheiden door een *transhi*, de muur van natuurstenen. Veel oudere Arubanen zullen zich deze beelden goed kunnen herinneren. Een karakteristiek beeld Aruba, slechts enkele decennia geleden. Naar schat een derde van de totale oppervlakte van Aruba was ant met aloë. Daar is nu nog maar weinig van over. le velden zijn nog in redelijke staat, bij voorbeeld bij Master, Rooi Hundu of Sabana Basora. Maar ook moet de aloë plaats maken voor andere planten, mpt afval of woningen. Vooral in de laatste tien jaar vele oude aloëvelden verloren gegaan onder druk van oenemende woningbouw en woningindustrie. Een schap met aloë, zo typisch voor Aruba, is bijna uniek e wereld.

= door Eef Hermers =

■*Aloë-oogst in vroeger tijden.*

nschappelijk gezien n de aloë-produkten aandacht. Op veel sen in de wereld is onderverricht naar de samenng van het sap en de gel de aloë. Er is echter ig bekend over de ve bestanddelen die de nde en heilzame werveroorzaken. En, belangvoor de teelt van de , hoe de kwaliteit van loë beïnvloed wordt door chillende omgevingsfacn zoals klimaat, bemesen grondsoort. De Arunse aloë staat bekend als plant die een hoge kwaligarandeert, zowel voor sap als voor de gel. Talredenen zijn daarvoor in verleden genoemd: de zegt dat het komt door specifieke klimaat, de er door de grondsoort, r echte duidelijkheid is nooit over verkregen. le vragen die wetenschaps nieuwsgierig maken", us wetenschappelijk onderker ir. André van Schaik. ruba krijgt regelmatig verken uit het buitenland informatie te sturen over eelt van de aloë of over de i van de plant onder baanse omstandigheden. wordt op Aruba al zo'n erhalve eeuw aloë verwd en men heeft hier r veel ervaring met de lt van de plant. Uiteraard nder ervaring met de teelt de aloë voor de gelproktie, omdat die pas zo'n ntig jaar geleden op gang ekomen.

LVV-medewerker ir. Tilo mian, in hoofdzaak belast t de tuinbouwafdeling en rbebossing: "Het is heel jammer dat veel kennis door de jaren heen is rgaard, verloren gaat ordat de oude aloëboeren et meer snijden en er nauelijks opvolging te vinden . Voor ons bij LVV zijn dat denen genoeg om deze informatie te verzamelen en te waren, want er steekt ker meer achter de oude rhalen van de aloëboeren".

ALOE-ONDERZOEK

VV en de Landbouw Universiteit Wageningen (LUW) illen het aloë-onderzoek ortzetten om de kennis er de groei van deze bijondere plant uit te breiden, ede door gebruik te maken an geavanceerde onderzoekechnieken in Wageningen. an Schaik: "Zo kunnen we nder meer proberen te acherhalen waarom de kwaliit van de Arubaanse aloë hoog is. Ook is het wetenchappelijk gezien zeer interessant om een onderzoek te tarten naar de kwaliteiten an de aloë als erosiebetrijder. Niet alleen op Aruba, aar wellicht ook elders ter ereld zou de plant deze unctie kunnen vervullen.

Deze kwaliteiten kunnen zeker nog op veel grotere schaal worden toegepast en de LUW en LVV zullen daarom enkele experimenten opzetten om dit verder te onderzoeken".

Volgens Tilo Damian en André van Schaik lijkt het alsof de aloë vera de laatste jaren in de vergetelheid is geraakt. Wat is nog de bruikbaarheid van de vele oude aloëvelden die verwilderd en vervuild zijn en nu steeds meer verloren gaan door woningbouw? Of beter gesteld: wat is de waarde van de plant nu de teelt op Aruba nauwelijks nog plaatsvindt?

De aloë vera staat al geruime tijd in de belangstelling van enkele vakgroepen van de LUW. Cosmeticafabrikant Aruba Aloë Balm n.v. startte begin jaren zeventig met de verwerking van de aloëgel tot huidverzorgingsprodukten en specialiseerde zich in de jaren tachtig verder in de produktie met de aloëgel als grondstof. Het was ook dit bedrijf dat in 1989 de aanzet gaf tot een onderzoek naar de mogelijkheden van georganiseerde teelt van de aloë vera. LVV en LUW bogen zich uiteindelijk over de vele aspecten van de teelt. Niet alleen omdat de plant steeds meer verdwijnt in verband met het schoonschrapen van aloëvelden voor de woningbouw, maar ook omdat daarmee een stukje cultuur en historie van Aruba wordt vernietigd.

Gedurende de afgelopen vier jaar bogen acht studenten het hoofd over de vele vragen omtrent de groei van de aloë en de manier waarop de plant het beste geteeld kan worden. Professor dr. ir. P.Struik, van de vakgroep Agronomie van de LUW, was hier nauw bij betrokken. In oktober 1993 bracht hij een bezoek aan Aruba en het onderzoeksproject. Een vruchtbare kennismaking zo bleek, want er werden voldoende ideeën gevormd voor vervolg en uitbreiding van de samenwerking tussen LVV en LUW.

CONCLUSIES

Een van de conclusies van de studenten was dat irrigatie absoluut noodzakelijk is om voortdurend aloë te kunnen oogsten. Vrijwel het gehele jaar zal extra water aan de planten moeten worden toegevoegd om voldoende aloëgel te produceren en de planten groen en vlezig te houden. Maar irrigatie blijkt tevens het belangrijkste knelpunt voor een intensieve teelt voor de gelproduktie. Op Aruba zijn de hoeveelheden oppervlaktewater en kwalitatief toereikend grondwater schaars. Daarmee wordt een teelt gebaseerd op irrigatie een kostbare onderneming. Van groot belang is dus om het beschikbare water zo efficiënt mogelijk te gebruiken.

Een van de manieren van efficiënte omgang met de beschikbare hoeveelheid water is ervoor te zorgen dat de bodem niet te warm wordt. Uit onderzoek is gebleken dat de opbrengst van aloëgel aanzienlijk verhoogd kan worden door maatregelen te nemen tegen een te hoge verdamping en uitdroging van de bodem.

Dat is uiteraard een principe dat niet alleen op de aloë van toepassing is, maar ook op andere teelten. Door de felle zon en de uitdrogende wind wordt de bovenlaag van de bodem vaak extreem warm en droogt snel uit. Vooral de groei van de wortels wordt hierdoor beperkt, zodat de planten niet optimaal kunnen groeien. Door bij voorbeeld de bodem te bedekken met materialen kan de plantengroei gestimuleerd worden. Uit onderzoek is gebleken dat een laagje wit koraalzand rondom aloës aanzienlijk hogere opbrengsten geeft dan een onbedekte bodem. Het witte zand reflecteert de zonnestralen en zorgt er zo voor dat de temperatuur van de bodem wordt verlaagd. Houtschaafsel rondom de planten bleek op het warmst van de dag de bodemtemperatuur met circa 6 graden Celsius te verlagen, wat een grote invloed had op de groei van planten.

Ook het bemesten van de planten is een goede methode om zowel de opbrengst als de kwaliteit van gewassen te verhogen. Op enkele proefvelden van Hato en Directie LVV voerden stagiaires experimenten uit om het effect van meststoffen op de groei van de aloë te onderzoeken. Zo bleek dat door bemesting met stikstof de gelopbrengst aanzienlijk verhoogd wordt. Stikstof is een belangrijk nutriënt voor planten en komt vooral in intensieve teelten niet voldoende voor in de bodem om de planten optimaal te laten groeien. Het nutriënt zorgt ervoor dat de aloë meer gel opslaat in de bladeren en bovendien sneller nieuwe bladeren vormt. Zo kunnen dus sneller grotere hoeveelheden geoogst worden. Toevoeging van meststoffen zoals stikstof heeft dus ook een positieve invloed op een efficiënte benutting van het beschikbare bodemvocht.

Van groot belang is tevens de kwaliteit van het eindprodukt: de aloëgel. Van de Arubaanse aloë is bekend dat het een uitstekende kwaliteit van het oude produkt kan leveren, met een zeer hoog gehalte aan de actieve stof *aloïne*.

De kwaliteit van de Arubaanse aloëgel lijkt ook zeer goed. Hoewel er nog weinig duidelijkheid over is verkregen, is het waarschijnlijk dat de plant een zekere stressperiode nodig heeft om de werkzame stoffen in het blad aan te maken. De felle zon en harde wind lijken een positieve bijdrage te leveren aan dit proces. Door continu water en nutriënten toe te voegen kan de samenstelling van de aloëgel echter aanzienlijk veranderen en daarmee de goede cosmetische en medicinale kwaliteiten verminderen. Een balans vinden tussen voldoende water en voedingsstoffen aan de ene kant, en de zorg voor een goede gelkwaliteit aan de andere kant is daarom van groot belang voor een georganiseerde teelt.

De teelt voor de produktie van gel vraagt ook een andere oogsttechniek. Tilo Damian: "Vroeger sneden de aloësnijders alle bladeren van de plant af, in een of enkele vloeiende bewegingen. Voor de gelproduktie zijn slechts de volgroeide bladeren interessant. Te jonge bladeren zijn te klein om te verwerken, te oude bladeren verdrogen en bezitten een minder goede gelkwaliteit. Aloës snijden voor de gelproduktie kan daarom het beste plaatsvinden door slechts enkele volgroeide bladeren van de plant af te snijden, een voor een. De jonge bladeren blijven aan de plant en zorgen tevens voor snelle hergroei van de bladeren".

De nieuwe teeltvorm van de aloë voor de produktie van de aloëgel heeft ook een ander aanzicht. Waar vroeger de aloë veelal in grote pollen voorkwam met vele kleine planten nabij de moederplant, is het voor de nieuwe teeltvorm beter om alleenstaande planten op te kweken. De jonge uitlopers moeten zo snel mogelijk verwijderd worden zodat de moederplant groot en sterk wordt. De intensieve teelt vereist een geordend patroon: rechte rijen met aloës beplant, afgewisseld door een looppad om de bladeren te kunnen oogsten en onkruid te verwijderen. Zo kunnen water en nutriënten efficiënt benut worden en zijn de werkzaamheden tijdens de teelt minder zwaar.

De samenwerking tussen LVV en LUW zal zich in de toekomst niet alleen op de aloë richten, maar ook andere onderwerpen behandelen op het gebied van landbouw en landgebruik, zoals

vervolg op pag. 8

Wat doen we met milieuproblemen?

Jeugd milieu wijzer

Het milieu: we stoppen er iets in, halen er iets uit of we passen het aan onze eigen verlangens aan. Dat is op zich niet zo erg, als we er maar aan denken dat we er nooit te veel uithalen of in stoppen; dat we het milieu, de leefomgeving van ons allemaal, te veel naar onze hand willen zetten. Want dan hebben we ineens een milieuprobleem.

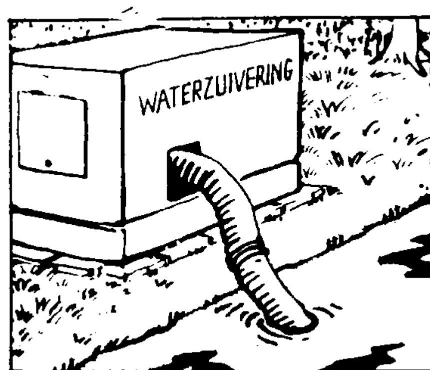
Bij voorbeeld als we allemaal onze plastic cups op straat gooien, als we de cactussen omhakken om er huizen neer te zetten, ja, zelfs als we harde muziek spelen, want dan voegen we iets toe aan de omgeving: lawaai.

Maar ook anderen maken zich schuldig aan het veranderen van het milieu. De overheid bij voorbeeld die een kunstmatig strand of een weg door een natuurgebied laat aanleggen; de Kodela, die windmolens neerzet op de eens zo rustige Vlakte van Hato; of de Isla, die vervuilde rook de lucht in gooit.

Iedereen is dus eigenlijk schuldig aan milieuvervuiling. Wie op een motor rijdt zonder uitlaat, vervuilt met het vele lawaai de omgeving van de andere eilandbewoners. Daar kan die persoon zelf iets aan doen, door niet op zo'n motor te rijden; of door de uitlaat beter te laten afstellen. Maar ook de overheid kan iets doen. Die kan streng optreden tegen zulke lawaaierige motorrijders en hoge boetes uitdelen.

Zelf kan je aan een schoon milieu meehelpen door het goede voorbeeld te geven. Geen afval op straat, de lampen uit als je niet in een kamer bent, de airco niet op de allerkoudste stand en ga zo maar door.

Maar in je eentje begin je natuurlijk niets. De overheid heeft veel meer macht.

Die kan besluiten om een bepaald natuurgebied te beschermen. Het Christoffelpark bij voorbeeld. Verder kan de overheid bedrijven verplichten om hun vervuilde afvalwater eerst te reinigen, voordat ze het in zee mogen laten lopen. De olieraffinaderij kan gedwongen worden om te zorgen dat er niet zulke vuile rook uit de pijpen komt, zodat de mensen in Wishi en Marchena er geen last meer van hebben. En ze kan de bevolking voorlichten over het milieu, zodat iedereen weet wat goed en wat slecht is voor onze leefomgeving; en er rekening mee kan houden.

Maar ook de bedrijven kunnen ervoor zorgen dat ze niet te veel uit het milieu halen of erin stoppen. Zij zouden maatregelen kunnen nemen tegen te veel lawaai of te veel vieze lucht. Ook kan een bedrijf besluiten om alleen maar milieuvriendelijke verpakkingen te gebruiken. Statiegeldglas in plaats van plastic of blik bij voorbeeld.

Als je vindt dat overheid, bedrijven en Curaçaoënaars iets moeten doen om ons eiland schoon te houden, kun je je aansluiten bij bewegingen die zich inzetten voor een schoon milieu, Amigu di Tera of ReefCare; of je kunt een spreekbeurt houden over dit onderwerp. Dan vertel je je klasgenoten wat je vindt, en zo rolt de bal vanzelf verder.

Greenpeace Boek Koraalriffen:
Koraalriffen bedreigd door overexploitatie en vervuiling

= door Max Haan =

Weinig sportieve activiteiten op dit eiland maken zo'n overweldigende indruk als een eerste snorkelduik onder water. In een vrijwel volledige stilte ontwaart de zwemmer een schitterend panorama van koraalstructuren waartussen fraai gekleurde vissen op zoek zijn naar hun voedsel, schelpdieren die hun schelpen openen en weer sluiten, stekelige zeesterren en tal van andere zeebewoners. Al deze plant- en diersoorten maken deel uit van het kleurrijkste ecosysteem dat op deze aarde te vinden is: het koraalrif. Alleen de regenwouden herbergen een nog grotere diversiteit aan soorten.

Riffen komen vooral voor tussen de keerkringen, in ondiepe stukken zee waar een vrij constante watertemperatuur heerst. Daarin gedijt het koraal het best. 'Koraal' is een verzamelnaam voor een grote groep poliepsoorten die eruit zien als zeeanemonen. Een aantal van deze soorten bouwt via een chemisch proces een soort skelet van kalk om zich heen. Hierin leeft de poliep. Doordat jonge koralen hun skelet bouwen bovenop dat van hun overleden soortgenoten, ontstaan enorme stucturen die men koraalrif noemt.

Koraaldiertjes zijn klein en uiterst kwetsbaar. Ze zijn gevoelig voor bij voorbeeld al te grote temperatuurschommelingen van het water, vervuiling en natuurgeweld zoals tropische stormen. Het kost heel veel tijd voordat een koraal een behoorlijke omvang bereikt heeft. Riffen zijn dan ook vaak honderden jaren oud.

Eeuwenlang hebben miljoenen kustbewoners geprofiteerd van de rijkdom van het rif. Op beperkte schaal oogsten zij wat zij nodig hadden en dreven misschien daarnaast enige handel in vis of koraalsteen met het achterland. De omvang hiervan was van dien aard, dat het rif geen stucturele schade werd toegebracht.

Deze eeuw bracht daarin echter verandering. Voor allerlei doeleinden begon men het rif als interessant te beschouwen. Toen eenmaal de technische mogelijkheden ertoe aanwezig waren, begon op grote schaal de exploitatie.

In de Maldivische hoofdstad Male bij voorbeeld gebruikte men de laatste twintig jaar zo'n 93.000 kubieke meter koraal voor de constructie van kantoren en wegen. Met natriumcyanide vangt men vissen die voor de tropische aquaria bestemd zijn; 80 procent van de vangst sterft hierbij voortijdig. Overbevissing is een ander serieus probleem, zeker als er ook nog eens met dynamiet gevist wordt. Ook het nog steeds toenemende toerisme veroorzaakt bijzonder veel schade aan deze kwetsbare ecosystemen. Het tempo waarin de mens het rif ten eigen nutte aanwendt ligt zo hoog dat het rif zich niet op natuurlijke wijze kan herstellen.

Naast deze vormen van intensieve exploitatie vormt ook de vervuiling van de aarde een grote bedreiging voor het rif. Zo'n 40 procent van de zeewatervervuiling is afkomstig van het land. Het overgrote deel daarvan hoopt zich op in de ondiepe wateren, dus juist daar, waar ook koraal te vinden is. De aantasting van de ozonlaag en het broeikaseffect hebben beide eveneens een negatieve weerslag op de toestand van het rif. Het vermogen van de riffen om te herstellen van natuurlijke verstoringen als stormen en koudwaterstromen raakt gemakkelijk uit balans als daar menselijke invloeden bij komen.

Over het rif en alles wat daarmee samenhangt schreven Sue Wells en Nick Hanna een werkelijk schitterend boek op de enige wijze waarop een kleurrijk onderwerp als dit goed tot z'n recht komt: de foto's en lay-out zijn als van een heus *'tea-tablebook'*; de tekst is helder, bijzonder informatief en zeker niet ondergeschikt aan de foto's. En daarom is het juist meer dan alleen een plaatjesboek.

In zeven hoofdstukken beschrijven de auteurs een groot aantal aspecten van het koraalrif: het rijke dierenleven, de kwetsbaarheid, de vervuiling, het toerisme en nog tal van andere onderwerpen. Toch is het niet per se nodig de tekst van voor tot achter door te lezen. Wie het boek rustig doorbladert vergaapt zich aan de prachtige fotografieën (onder andere van de op Saba woonachtige bioloog Tom van 't Hof) en steekt het een en ander op over de stijgende zeespiegel, doornenkronenexplosies of poetsvissen.

Een grondige bestudering van het boek levert daarnaast een behoorlijke hoeveelheid kennis op over wat wel genoemd wordt het 'regenwoud van de oceaan'.

Het Greenpeace Boek Koraalriffen is echt een informatief boek. Het was voor mij volstrekt onbekend dat koraal gebruikt wordt bij bottransplantaties of dat Indonesië tot voor kort per maand zo'n 650 ton (!) doopvontschelpen vermaalde om er tegels van te maken. Ik merkte dat ik tijdens mijn eerste snorkeltocht na het lezen van het boek op een andere manier de onderwaterwereld bekeek. De auteurs hebben er goed aan gedaan om enkele pagina's te wijden aan tips voor snorkelaars en duikers; dit naast een heel hoofdstuk over de toekomst en het behoud van het rif.

Voor iedereen die de natuur op en om dit eiland een warm hart toedraagt, en zeker ook voor hen die dat nog niet doen, is dit boek een haast onmisbaar bezit.

Sue Wells & Nick Hanna: Het Greenpeace Boek Koraalriffen
M&P Uitgeverij; Nfl. 69,-
ISBN: 90 6590 830 7

Producten met een PH-waarde verzorgen je huid het beste

= door Olivia Wong Loi Sing =

Eén van de grootste en belangrijkste organen van ons lichaam is de huid. Het is daarom belangrijk te weten hoe de huid is opgebouwd, hoe ze functioneert en hoe ze het beste verzorgd kan worden. De huid is het meest complexe orgaan van het lichaam en heeft vele functies. Eén daarvan is om ons te beschermen tegen schadelijke bacteriën en schimmels. Daarnaast werkt de huid als een schild om de sterke zonnestralen zoveel mogelijk tegen te houden. Als derde moet de huid de lichaamstemperatuur regelen.

Het is een orgaan waar we zuinig op moeten zijn. De huid staat aan veel invloeden van buitenaf bloot, zoals luchtvervuiling, airconditioning, bacteriën etc. die directe invloed hebben op de huid. Ook de weersomstandigheden dragen hun steentje bij; zeker hier op ons eiland waar we te maken hebben met een zon die elke dag schijnt en een sterke wind die de huid nog eens extra uitdroogt. Kortom: het is van steeds meer belang heel goed voor de huid te zorgen. Het beste is dan de huid te verzorgen met produkten die de zg. "zuurmantel" niet aantasten.

ZUURMANTEL

Onze huid is voorzien van een beschermende zuurmantel. Deze zuurmantel is een natuurlijke beschermlaag die de huid beschermt tegen invloeden van buitenaf. Deze beschermlaag heeft een lichtzuur karakter. Dit wordt uitgedrukt in pH-waardes. Deze waardes lopen van 1 tot en met 14. PH-waarde 1 tot en met 6 noemen wij zuur, de pH-waarde 7 is neutraal en pH-waarde 8 tot en met 14 noemen wij basisch. Een gezonde huid heeft een pH-waarde die rond de 5.5 ligt.

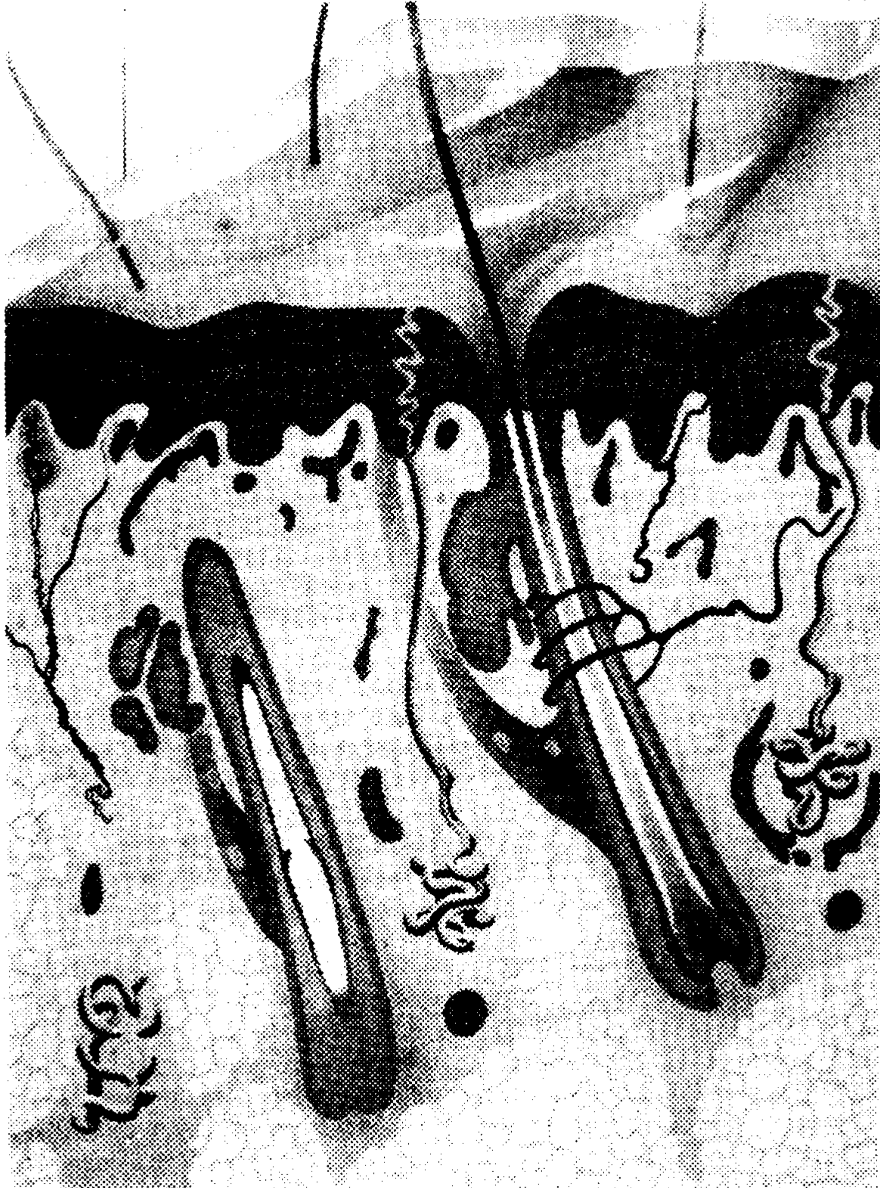
De natuur heeft dit goed bepaald, het is niet voor niets dat de huid een lichtzuur karakter heeft; in een lichtzuurmilieu kunnen bepaalde bacteriën niet leven, anderen weer wel. Met andere woorden de bacteriën die wij nodig hebben blijven onaangetast wanneer we de zuurmantel instand houden.

Daarentegen zijn bacteriën die infecties en bijvoorbeeld onaangename lichaamsgeuren veroorzaken geen leven beschoren in een onverstoorde zuurmantel. Een goede verzorging van onze huid houdt dus niets meer en minder in, dan het in stand houden van de beschermende zuurmantel.

ZEEP BREEKT AF

Zepen zijn basisch; hebben een pH-waarde tussen de 9 en 11. Deze zepen verhogen de pH-waarde van de huid; het milieu van de huid wordt veranderd van lichtzuur naar lichtbasisch. De zuurmantel van het lichaam wordt door het wassen met zeep of shampoo dus eigenlijk vernietigd! Door het dagelijks wassen met een gewone zeep is het voor de huid steeds moeilijker om deze zo belangrijke beschermende zuurmantel weer op te bouwen. Dit heeft tot gevolg dat de huid gevoeliger wordt voor infecties en irritaties èn dat de huid sneller ouder wordt.

Wij willen ons lichaam schoonhouden, voorkomen dat er onaangename lichaamsgeuren ontstaan en onaangenaam ruiken. Wij kunnen natuurlijk het lichaam alleen met water afspoelen, toch willen de meeste mensen dat niet. Het beste is dan om de huid schoon te maken met een produkt dat dezelfde pH-waarde heeft als de eigen huid; een pH van 5.5. Alleen dan blijft de huid het beste functioneren. De meeste op de markt verkrijgbare produkten zijn basisch van karakter (een pH-waarde hoger dan 8) en waardoor zij een negatieve invloed kunnen hebben op de zuurgraad van de huid. Maar eigenlijk is het zo dat alle produkten die een hogere pH-waarde hebben dan 5.5 de zuurmantel in meer of mindere mate aantasten, waardoor de huid droog of gevoelig wordt en dus open-

...De huid, het grootste en complexe orgaan van het lichaam...

staat voor schadelijke invloeden van buitenaf. Het beste is een produkt te gebruiken dat een pH-waarde van 5.5 heeft, dezelfde als de huid.

In televisie-spotjes bevelen bekende actrices zepen aan die de huid jong zouden houden. Dit is fictie. Iedere zeepbeurt wast meer weg, dan alleen het vuil, zweet, en vet op het lichaam. De beschermende zuurmantel verdwijnt.

Juist in de tropen willen de mensen zichzelf goed schoonhouden. Op de plaatsen van het lichaam waar huid in contact komt met huid, de zogenaamde broeierige plekken (oksels, huidplooien, de schaamstreek, etc.) vermeerderen bacteriën zich razendsnel en dit gaat gepaard met vervelende geuren, jeuk, infecties, irritaties of "smet".

Juist hier is het belangrijk de zuurmantel niet te verstoren en geen zeep te gebruiken, en dan ontstaan dit soort "problemen". U zou zich niet prettig of schoon voelen.

Op Curaçao kunt u tegenwoordig zeepvrije produkten kopen, die een pH-waarde hebben van 5.5. De produktlijn heet SebaMed. Deze produkten van Sebamed bevatten geen zeep, houden de huid goed schoon en tasten de beschermende zuurmantel niet aan, zodat u beter beschermd bent tegen

DE PH METER

1	
2	
3	
4	
5	pH-5.5 gezonde huid en gezond haar
6	
7	pH-7 = Neutraal
8	pH-8 = Hoge zweetgraad
9	
10	pH 9-11 =gewone zeep
11	

invloeden van buitenaf en u zichzelf langer prettig en schoon voelt, dan wanneer u zeep zou gebruiken. Het handhaaft de gezonde huid en houdt tevens de huid soepel en voorkomt uitdroging. Ook zijn deze zeepvrije produkten bij uitstek geschikt voor mensen met een huidprobleem; juist door een produkt te gebruiken welke dezelfde pH-waarde heeft als de huid, wordt de huid (weer) glad en gezond!

Tevens is het goed te vermelden dat zeepvrije produkten een belangrijk verzorgingsmiddel voor vrouwen zijn. Vooral vrouwen willen met hun intieme plekke[n] verzorgen en voorkom[en] deze onaangenaam [...] Veel vrouwen wass[en] schaamstreek daarom [...] zeep. Zeep maakt schoon, maar door haa[r] king wordt helaas het overgestelde doel be[...] Juist door de verstorin[g] het zo belangrijke zu[ur] lieu, krijgen bacterië[n] schimmels meer kans. vrouwen hebben, doo[r] gebruik van zeep, regel[...] last van vaginale inf[...] De uitwendige geslachts[...] zou men alleen m[...] wassen, met zeepvrije dukten. Hierdoor w[...] onaangename geuren komen en tegengegaan.

VOOR WIE ?

De produktlijn besta[at] een groot aantal produ[...] variërend van douch[e] dukten tot huidverzorg[...] lotions. Zij is bestemd mensen die hun huid se[...] willen verzorgen. De dukten zijn voor iede[...] bedoeld; mensen met gezonde huid die dit g[...] zouden willen houden, name ook voor mensen droge huid; een jeuken[...] onzuivere huid; een prob[...] huid (acné, eczeem, h[...] lergie, etc). Ook voor me[...] die vele malen per da[g] handen wassen uit hyg[...] sche overwegingen of o[...] hun werk dit vereist da[...] regelmatig in aanraking met chemische stoffen. SebaMed produkten gemaakt op basis van nat[uur]lijke grondstoffen en 100% biologisch afbreekb[aar]

Verhalen van aloëboeren

Vervolg van pag. 7

de bescherming van natuurgebieden en de ontwikkeling van de commerciële tuinbouw op Aruba. Onderzoek naar ideeën over een duurzame vorm van landgebruik op Aruba. Want, zoals professor Struik al aangaf tijdens zijn bezoek: "Aruba mag trots zijn op haar mooie land maar moet er ook zuinig op zijn. Zuinig, niet alleen op de mooie natuur, maar zeker ook op de aloë. Voor LVV en LUW zijn er redenen genoeg om aandacht te blijven geven aan de aloë want die blijkt meer waarde te bezitten dan menigeen denkt".

Zo heeft een groot gedeelte van de families op Aruba een aloë bij het huis staan als 'eerste-hulp-plant-voor-brand-en-schaafwonden'. Sommigen gebruiken het sap of de gel door het te eten, vertrouwend op de beschermende of genezende werking van de plant. Veel landen zullen jaloers zijn op Aruba wanneer ze horen dat de aloe daar 'in het wild' voorkomt en ze zullen met verbazing reageren als ze horen dat de planten soms als een soort onkruid worden beschouwd en worden weggegooid.

EROSIE

De aloë heeft een belangrijke functie in het landschap. Veel gronden op Aruba blijken zeer gevoelig voor het afspoelen of verwaaien van de bovenste bodemlaag: het optreden van erosie, vooral na hevige regenbuien. Een ernstig voorbeeld daarvan is de Hooiberg.

Erosie kan voor een belangrijk deel voorkomen worden door voldoende planten, struiken en bomen aan te planten, die met hun wortels de grond vasthouden en de afstroming en verwaaiing aanzienlijk verminderen.

De wortels van de aloë komen vooral in de bovenste twintig centimeter van de bodem voor: juist het gedeelte dat sterk onderhevig is aan erosie. De aloë blijkt de grond vast te kunnen houden en te behoeden voor wegspoeling. Soms zie je dan ook op hellingen aloës groeien, waarbij een soort pilaar van grond en aloë is gevormd. De wortels houden de grond vast en daaromheen is de bodem weggespoeld. Aanplant van aloës op gevoelige gronden kan van grote waarde blijken voor het landschapsbeeld op Aruba. De aloë zou op die manier in veel gebieden haar nut kunnen bewijzen.

■ *Oud-stagiair ir. André van Schaik (foto) keerde als wetenschappelijk onderzoeker terug naar Aruba. Samen met LVV-medewerker ir. Tilo Damian kwam hij tot interessante conclusies. De resultaten worden binnenkort gebundeld en zowel lokaal als internationaal gepubliceerd.*

Van Schaik: "Wetenschappelijk gezien zou het zeer interessant zijn een onderzoek te starten naar de kwaliteit van de aloë als erosiebestrijder. Niet alleen op Aruba maar wellicht ook elders ter wereld zou de plant deze functie kunnen vervullen".

LVV heeft in het verleden in samenwerking met de LUW en het Arubaanse bedrijfsleven geprobeerd meer duidelijkheid te krijgen over de mogelijkheden van een nieuwe opzet van de aloëteelt. Maar het zou goed zijn om vanuit een cultuur-historisch perspectief de aloëteelt van het heden en verleden nader onder de loep te nemen en informatie te bundelen. Want aloë is niet alleen vanuit wetenschappelijk perspectief interessant, ook de vele achtergronden ervan op Aruba zijn boeiend genoeg voor nader onderzoek.

LVV en LUW hopen een steentje bij te kunnen dragen aan het vergaren van meer kennis en het zorgen voor behoud van de waarde van de aloë. Dit zou kunnen gebeuren door oude aloëterreinen weer schoon te maken. Eventueel kan zelfs gedacht worden aan onderhoud van deze terreinen door de aloë regelmatig te snijden en commercieel te exploiteren. Door het opzetten van een klein museum kunnen de verschillende aspecten van de oude teelt, de tradities en gebruiken, en de nieuwe toepassingen getoond worden. "Zo kunnen we aan de Arubaanse bevolking en aan alle bezoekers laten zien dat de aloë op Aruba haar waarde kent en alle aandacht verdient", zegt Damian.

Een buisje in het oo[r]

= door Jan Paalman =

De kinderkwaal staat niet eens in Koenen, het handwoordenboek der Nederlandse taal. En ook niet in de dikke van Dale. Lijmoor. Toch heeft bijna ieder kind tussen de twee en vier jaar een lijmoor gehad en heel waarschijnlijk wel vaker dan die ene keer.

Omdat het taaie vocht achter het trommelvlies het gehoor hindert, leert het kind ietwat minder goed praten. Wat nu te doen? Afwachten omdat zo'n lijmoor bijna altijd snel vanzelf overgaat?

Of toch maar een buisje in het trommelvlies zetten, zodat dat taaie vocht kan afvloeien en het kind beter hoort? Over de zin en onzin van deze buisjes wordt de laatste tien jaar druk gediscussieerd in medische kring.

Lijmoor is een afwijking van het middenoor. Als het geluid de gehoorgang binnengaat botst het al gauw tegen het trommelvlies aan. Daar begint het middenoor. De trillingen van het vlies worden door drie gehoorbeentjes overgedragen naar het binnenoor, waar een opgerolde meetrillende snaar in het slakkenhuis het geluid weer doorseint naar de hersenen.

Voor de noodzakelijke beluchting van het middenoorholte zorgt een buisje dat naar de neus-keelholte loopt, de beroemde 'buis van Eustachius'. Daarom 'klikken' in het vliegtuig de oren bij opstijgen en landen. Als die buis meer of min verstopt raakt, dan gaat er geheid iets mis. Vooral bij jonge kinderen.

Hun buis van Eustachius is nog onvoldoende uitgerijpt en bovendien worden ze vaker wel dan niet bezocht door infecties van hun bovenste luchtwegen. Slagen bacteriën erin om via die buis het middenoor binnen te klimmen, dan ontstaat al gauw een acute middenoorontsteking, een acute oorpijn met hevige koorts die in bijna alle gevallen zonder medisch ingrijpen na een dag of drie overgaat.

Stukken minder dramatisch verloopt het ziektebeeld Otitis Media met Effusie, kortweg OME, de sjieke naam voor lijmoor. Wat daar de oorzaak van is weet men niet precies. De meest gehoorde theorie gaat als volgt. De cellen in het middenoor absorberen voortdurend lucht, die via de buis van Eustachius weer wordt aangevuld. Is die buis door verkoudheid of griep verstopt, dan ontstaat er prompt een onderdruk in het middenoor.

Die onderdruk zuigt vocht vanuit de bloedvaten het middenoor in en omdat slijmcellen daar hun producten aan toevoegen, ontstaat er een taaie prop achter het trommelvlies. Lijmoor dus.

Het trommelvlies kan nu niet meer vrijuit meetrillen, met als logisch gevolg dat het kind minder goed zal horen. Vooral kinderen onder de vier kunnen daardoor in hun taalontwikkeling worden geremd. Dat kan heel ongemerkt gaan, want alarmerende klachten als pijn en ontsteking zijn er vaak niet. Wat nu?

Een logische oplossing is het aanbrengen van een buisje in het trommelvlies, zodat de taaie vloeistof alsnog kan afvloeien. Een soort kunstbuis van Eustachius. Onder algehele verdoving (bij volwassenen is dat niet eens nodig) maakt de KNO-arts een klein sneetje in het trommelvlies en plaatst daarin een twee millimeter lang 'boordeknoopje' dat door zijn diabolovorm op zijn plaats blijft zitten.

Kwaad kan dat niet. Douchen mag. Zwemmen mag, maar liefst met oordopjes en liefst niet met het hoofd onder water. Omdat zeepwater makkelijker in het oor doordringt, wordt aangeraden zeepwater in het oor te vermijden. Dit op straffe van wat duizeligheid en heel soms een ontsteking. Het buisje komt door de buitenwaardse aangroei van het trommelvlies bijna altijd binnen een jaar als vanzelf naar buiten rollen.

Het inzetten van zo'n buisje is in het westen de meest voorkomende ingreep bij kinderen. Elk jaar worden er 50.000 van die buisjes geplaatst, ongeveer één buisje op iedere vier kinderen. Kinderen gaan er inderdaad stukken beter van horen, daar is iedereen het over eens. Maar of die ingreep op termijn kostenbatengewijs ook echt wat oplevert, daar is men lang niet zo zeker van.

Zou afwachten wellicht niet beter zijn? Want een lijmoor is strikt medisch gezien een heel onschuldige kwaal. Bij de helft van de kinderen is het na drie maanden weer verdwenen en nog eens drie maanden bij weer de helft. Het belangrijkste nadeel is een mogelijk geremde taalontwikkeling door dat verminderde gehoor. Maar hoe groot dat nadeel precies is, wist men tot voor kort niet eens.

Om dat nu uit te zoe[ken] werd tien jaar geleden [in] Nijmegen het KNOOP-[pro]ject opgezet. Daarvoor on[der]zocht men op de [...] maanden 1400 kinde[ren] tussen de twee en vier j[aar]. En jawel. Kinderen [die] langer dan drie maanden [aan] beide kanten een lijm[oor] hadden, bleken moeizam[er] te praten. Verstaan ging [...] wel goed af. Vervolg[ens] plaatste men bij de helft [van] deze kinderen een buisje [en] inderdaad: de buisjeski[n]deren scoorden in taalva[ar]digheid ietsje beter.

In Nieuw Zeeland had [een] soortgelijk onderzoek h[et]zelfde uitgewezen. Kinder[en] met een langdurig dubb[el]zijdig lijmoor bleken een [tik]keltje minder intelligent[. Maar] dat was de moeilijkheid[: ze] waren ook achter in h[un] lichamelijke ontwikkelin[g]. Die taalachterstand zou [...] net zo goed te verklaren z[ijn] door de wat vertraagde lich[a]melijke ontwikkeling.

Het medische tijdschr[ift] The Lancet vroeg zich d[...] jaar terug dan ook af of je [...] een kortdurend lijmoor ni[et] veel beter kunt afwachte[n]. En dat niet behandelen e[rn]stige gevolgen zou kunn[en] hebben, is tot op heden no[oit] bewezen.

Dat alles was reden ge[n]oeg om die 1400 kinder[en] van het KNOOP-project [...] zeven- en achtjarige leefti[jd] nog eens na te kijken. Ki[n]deren met lijmoor blijk[en] vaker een litteken of ve[r]slapt trommelvlies te he[b]ben en ook hun gehoor is ie[ts] minder, maar echt last hee[ft] het kind er nauwelijks van.

De taalachterstand, to[ch] de belangrijkste reden o[m] die buisjes te plaatsen, w[as] bij alle kinderen die ooit e[en] lijmoor hadden gehad gehe[el] verdwenen. Het maakt bovendien niet uit of ze vi[...] jaar daarvoor wel of gee[n] buisje in hun trommelvlie[s] hadden gekregen.

Een heel belangrijk onder[-]zoek met een heel belang[-]rijke conclusie. Het zou wel eens kunnen zijn dat er in het verleden wat al te enthou[-]siast is ingegrepen. Vandaa[r] dat men nu geneigd is d[e] ingreep te reserveren voor de allerzwaarste gevallen: jonge kinderen (jonger dan vijf) die lijden aan een lang[-]durig gehoorverlies door een langdurig dubbelzijdig lij[m]moor.

Stichting viert 45 jaar bestaan op Curaçao

Dierenbescherming uitgegroeid tot efficiënte organisatie

De Dierenbescherming viert dit jaar haar 45-jarig bestaan. Aanlei- m een terugblik te op de aktiviteiten ze organisatie die op uari 1949 opgericht nder de naam 'Vereni- pt bescherming van Uit de periode vanaf richting in 1949 is weinig concreets . Van horen zeggen we dat het asiel rede- goed funktioneerde met 1976. Nadat in et toenmalige beheer- tpaar vertrok, ging el van lieverlede ach- Er is nog een volledig r bekend van 1978, ver duidelijke aktivi- kan men weinig te komen. Wel is bekend asiel enkele keren op an de GGD werd n wegens onhygiëni- estanden.

werd door een nieuw r een poging gedaan zaak weer op poten te maar helaas was die g van korte duur. De historie begint eind et wederom een nieuw r dat een totaal ver- osd asiel aantrof met ut onvoldoende perso- april 1984 werd begon- et de wederopbouw et asiel en met het ktureren van de ver- g, die, teneinde effek- te kunnen werken, in werd omgezet in de ing Dierenbescher- Curaçao'.

1994, terugkijkend op lopen periode van 10 kan geconstateerd n dat er enorm veel s verzet, waardoor de bescherming kon uit- n tot wat het nu is: een e gemeenschap alge- geaccepteerde en rdeerde organisatie. dit groeiproces heeft Else Groeneveld-van een, bestuurslid van 991, een belangrijke speeld. Zij was onge- d de grote motor bij annen van de aktivi- en projekten die de nbescherming de 10 jaren heeft uitge- Haar enthousiasme, ing en zelfopoffering veel wat mensen gemo- en haar plotseling den op 1 september etekende dan ook een verlies voor de Stich- Met man en macht en wordt nog steeds, t aan het realiseren lannen die aan haar ontsproten zijn zoals beeld de broodnodige wing, renovatie en uit- g van het asiel.

ELSTELLINGEN

ijn nu precies de doel- gen van de Dierenbe- ming en wat wordt er n om die te bereiken? chting heeft één, alle- ttend doel, namelijk mogelijk te doen wat t belang is van de n en het dierenleven op ao. Getracht wordt dit e bereiken door:

t tijdelijk opvangen en rzorgen van afgestane ongewenste dieren; eren te beschermen en gen mishandeling van eren te waken; j rampen en ongevallen ar vermogen hulp te rlenen aan zieke en wonde dieren; ongenees- ke zieke dieren uit hun den te verlossen.

wat betreft dieren die vrije natuur leven: voorkomen dat hun atuurlijke verblijf- aatsen worden vernie- gd, vergiftigd of ver- oord; t van bepaalde soorten odanige aantallen orden gevangen of edood, dat zij met uit- eiing worden bedreigd.

wat betreft dieren die evangenschap leven, huisdieren, vee, vee enz.: bevorderen dat zij goed orden verzorgd en in mstandigheden leven ie aanvaardbaar zijn vol- ens maatstaven van men- elijkheid; e voorkomen dat er ordt gehandeld tegen etten en regelingen in erband met bescher- ing van bepaalde ieren.

Het bestuur van de Stichting Dierenbescherming: v.l.n.r. Saskia Smit, Ineke Cijntje, Paulie Wauben, Olav de Haseth, Truus de Vries, Barbara Halabi en Ernesto Rosenstand.

Dit hondje heeft geboft. Hij werd geselecteerd voor adoptie en heeft nu een nieuw baasje...

Verschillende van de bovengenoemde aspecten worden in praktijk gebracht door de direkte dienstverlening van het asiel, waar dieren worden opgevangen en beschermd, voor zover mogelijk een nieuwe levenskans krijgen en waar ongeneeslijk zieke dieren op humane wijze uit hun lijden worden verlost. Bovendien wordt voorlichting gegeven, waardoor de bevolking er zich meer en meer van bewust wordt dat de mens verantwoordelijkheid draagt en respekt moet hebben voor zowel huisdieren als dieren in de vrije natuur.

GELD NODIG

Om het asiel draaiend te kunnen houden en voorlichting te kunnen geven, is veel geld nodig. Jarenlang betekende dit voor de Stichting een uitzichtloos getob om de eindjes aan elkaar te knopen. Ook het constant zoeken naar vrijwilligers om de projekten te helpen uitvoeren, was vaak geen gemakkelijke zaak.

Gelukkig lukt het de Dierenbescherming langzaam maar zeker haar plannen te realiseren en kan er zelfs voorzichtig begonnen worden het werkterrein uit te breiden.

Zo zal in 1994 meer aandacht besteed worden aan het controleren van de adopties, het afhandelen van klachten over misstanden en mishandelingen en er zal een plan opgezet worden om het probleem van de zwerfhonden op te lossen. Dit wordt mogelijk gemaakt door de onvoorwaardelijk trouwe financiële steun van de donateurs, de bijdragen van sponsors, zowel financieel als in natura, de gulle giften van de hele gemeenschap gedurende de collectemaand oktober en de jaarlijks terugkerende aktiviteiten om fondsen te verwerven.

Als men het jaarplan van de Stichting bekijkt, dan valt meteen op dat er naast het beheer van het Dierenasiel nog heel wat andere aktiviteiten door het bestuur gepland zijn. Het Dierenasiel, met haar uitermate belangrijke dienstverlenende functie, staat echter als nummer één op de prioriteitenlijst en de belangrijkste taak van het Stichtingsbestuur is dan ook te zorgen dat het asiel optimaal functioneert.

Hiervoor heeft de Stichting zes betaalde krachten in dienst: Daniël Gerritsen - beheerder; Rubio de Sousa -assistent beheerder en asielopzichter; Felix Mathilda, Chilin Sommer, Gunvor Sommer - asielbedienden en Gereld Adriana - chauffeur van de asieltruck. Norman Santiago werkt als parttimer op zaterdag en zondag. Een groepje vrijwilligers, waaronder zowel volwassenen als jongeren, helpt een handje mee door de dieren wat extra aandacht te geven, met hen te spelen en te wandelen.

Achter de keuken is een speciale ruimte waar de honden verzorgd en gebaad worden.

Tegen een redelijke vergoeding verleent het asiel de volgende diensten aan de gemeenschap:

— Het opnemen van dieren waarvoor de eigenaar niet meer kan of wil zorgen. Deze dieren kunnen, op verzoek, ook opgehaald worden door de asieltruck.

— Het in adoptie geven van honden en katten. Teefjes en poezen worden vóór de adoptie gesteriliseerd. Voor vrouwelijke pups en kittens geldt de regel dat ze, zodra ze 6 maanden oud zijn, gesteriliseerd worden. Dit om te voorkomen dat de toch al veel te grote honden- en kattenpopulatie op ons eiland nog verder uitgebreid wordt.

— Dieren die ongeneeslijk ziek zijn, kunnen op het asiel uit hun lijden verlost worden. In de praktijk komt het er op neer dat naast zieke dieren, duizenden gezonde - zowel volwassen als jonge dieren - moeten inslapen omdat er geen plaats voor hen is en er onvoldoende adoptieadressen zijn.

— Het regelen van transport van dieren naar en van de dierenarts, op verzoek van de eigenaar die dit om de één of andere reden niet zelf kan doen.

— Het geven van een bad en een behandeling tegen vlooien en karpatten (teken).

— Het verlenen van pension aan dieren tijdens de vakantie van hun baas of omdat ze tijdelijk niet thuis kunnen blijven vanwege bijvoorbeeld loopsheid of een verhuizing.

De volgende cijfers geven een idee van wat er zich in 1993 heeft afgespeeld in het asiel:

Aantal dieren dat in pension geweest is: 222 honden en 102 poezen Aantal geadopteerde honden: 269 volwassen honden en 164 pups Aantal geadopteerde poezen: 95 Dieren waar afstand van werd gedaan: 2870 volwassen honden, 2138 pups en 515 poezen Laten inslapen: 2561 volwassen honden, 1964 pups en 400 poezen Aantal binnengekomen 'gevonden' honden: 38 Aantal binnengekomen klachten: 55

INSLAPEN

Na het lezen van bovengenoemde cijfers vraagt men zich wellicht af waarom er zoveel dieren moesten inslapen. De Dierenbescherming had dat ook graag anders gezien. De capaciteit van het asiel is echter niet toereikend om meer dan 40 volwassen honden, 15 pups en 24 poezen onder te brengen. Als iedere huisdiereigenaar de verantwoordelijkheid had zijn dieren te laten steriliseren, zou dit probleem grotendeels zijn opgelost.

Wat faciliteiten betreft heeft het asiel de laatste jaren een ware metamorfose ondergaan. Menig bezoeker die na lange tijd weer eens binnenstapt, staat verbaasd over de enorme vooruitgang, met als resultaat een vriendelijk ogend, keurig onderhouden, schoon asiel met gezonde en goed verzorgde dieren. Er is inderdaad heel wat veranderd sinds 1989, het jaar waarin een aanvang werd gemaakt met verbouwingen en renovaties. Het asiel werd toen uitgebreid met tien nieuwe pensionhokken. Daarna verrees er, weliswaar in fasen, een nieuw kantoor en werd het oude kantoor, gevestigd in een kamer van het beheershuis, weer bij het huis getrokken. Het 'afmaakhok', dat bij de oude ingang lag en waar bezoekers vaak op onaangename manier geconfronteerd werden met schrijnend dierenleed, werd afgebroken. Buiten het asiel werd een isolatieruimte gebouwd waar zieke dieren direkt naartoe gebracht worden om ze te laten inslapen. In september 1992 ging een lang gekoesterde wens in vervulling met de oplevering van *Catties Cottage*, een pension waar katten kunnen verblijven tijdens de afwezigheid van hun eigenaar. In de eerste helft van 1993 werd de keuken, waar het eten voor de dieren wordt klaargemaakt en de etensbakken worden afgewassen, geheel gerenoveerd en uitgebreid met een wasplaats voor het baden en verzorgen van de honden.

In juni 1993 werd het oude kattenhok tot de grond toe afgebroken en werd er een splinternieuw kattenhok, voorzien van een eigen keukentje en voorraadruimte gebouwd. Ondertussen werden ook de losstaande observatiehokken vervangen door zes nieuwe hokken die aan het kantoor vastgebouwd werden. Hierin worden pas binnengekomen dieren geplaatst en kunnen, indien nodig, dieren worden geïsoleerd. In de bestaande opvanghokken en in de kennels voor de teefjes, werd om hygiënische redenen beton gestort. Er kwam een voetpad, bomen werden geplant en perkjes met bloeiende planten aangelegd.

Het personeel van het Dierenasiel: staande v.l.n.r.: Gereld Adriana, Chilin Sommer en Felix Mathilda. Zittend: Daniel Gerritsen (beheerder), Rubio de Sousa en Gunvor Sommer. Op de voorgrond King, een 'huishondje' van het asiel.

Wandelend door het asiel wordt de aandacht direkt getrokken door de gele naamplaatjes die aan de hokken bevestigd zijn. Dit zijn naamplaatjes van sponsors die jaarlijks een vaste bijdrage geven om een gedeelte van de exploitatiekosten van zo'n kennel te dekken. Een enorme steun voor de Dierenbescherming die jaarlijks een bedrag van ongeveer 300.000 gulden nodig heeft om het asiel draaiend te kunnen houden en alle kosten te kunnen dekken zoals:

— voedsel en medikamenten voor de dieren, sterilisatiekosten;
— salarissen van het personeel, kosten van water, elektriciteit en telefoon;
— benzine en onderhoudskosten van de truck;
— onderhoudskosten aan gebouwen en kennels;
— schoonmaakartikelen enz.

SPONSORS

Deze kosten worden voor een heel klein gedeelte gedekt door de inkomsten van het asiel en de overheidssubsidie en voor het grootste gedeelte door de bijdragen van donateurs en sponsors, de jaarlijkse collecte in oktober en de opbrengst van fondsenverwervende aktiviteiten zoals de *bake-sale* voor Moederdag, het koffieconcert rond Dierendag, de verkoop van kalenders, de verkoop van allerlei spullen in de dierensfeer en de aktie 'Yuda nos asiel'. Deze aktie, een inzameling van dierenvoer, wordt in mei op de scholen voor R.K. onderwijs en in oktober op de scholen voor Openbaar, Advent, Protestants Christelijk en Humanistisch onderwijs gehouden en brengt een voedselvoorraad voor in totaal ongeveer 4 maanden op. Naast deze jaarlijks terugkerende evenementen zijn er ook andere incidentele door de Stichting of spontaan door de gemeenschap georganiseerde akties, die geld in het laatje brengen.

Zo werd b.v. in 1989, toen de Stichting 40 jaar bestond, een grandioze safariparty gehouden in het ITC waarvan de opbrengst f 20.000,- was. In datzelfde jaar organiseerde een dame in Nederland een aktie via het dagblad De Telegraaf, om fondsen bij elkaar te brengen om de loslopende honden en katten op Curaçao te vangen. De KLM hield een galashow en gaf de Dierenbescherming f 20.000,- van de opbrengst. Een bankdirekteur vroeg al zijn vrienden en kennissen voor zijn 50e verjaardag geld i.p.v. kado's en doneerde dit aan de Dierenbescherming. De serie tegeltjes met gezellige spreuken die het keukentje van het nieuwe kattenverblijf siert, was een donatie van een dame die het asiel een warm hart toedraagt.

Al twee achtereenvolgende jaren organiseert Radio Paradise rond Dierendag een verzoekplatenprogramma waarvan de opbrengst naar het asiel gaat. Een bijzonder leuke geste van Paradise Movies is dat van elk verkocht kaartje voor de film 'Beethoven' f1,- naar de Dierenbescherming gaat. Dit is maar een greep uit de vele, vele, hartverwarmende reakties die de Stichting uit de gemeenschap ontvangt en waar ze natuurlijk ontzettend dankbaar voor is.

Een tweede belangrijke taak van de Dierenbescherming is voorlichting geven aan de bevolking door middel van advertenties in de plaatselijke dagbladen en spots via de lokale radiostations. Op deze wijze worden verschillende aspecten behandeld van het omgaan met, en de verzorging van huisdieren, zoals:

— het belang van goed voer en vers drinkwater;
— het verzorgen van de vacht door kammen, borstelen, baden en parasietenbestrijding;
— de preventieve medische verzorging waarbij het dier regelmatig gekontroleerd wordt en wormkuren en injekties tegen ernstige ziekten ontvangt;
— het belang van sterilisatie en kastratie om de bevolkingsexplosie onder de honden- en kattenbevolking in te dammen.

Het allerbelangrijkste aspect blijft de verantwoordelijkheid van de eigenaar t.o.v. het dier, waarbij naar voren gebracht wordt dat men alvorens een dier in huis te nemen, zich eerst bezinnen moet over wat dit allemaal met zich meebrengt. Heel vaak realiseert men zich niet dat een dier aandacht, liefde en goede verzorging nodig heeft en dat dit geduld, tijd en geld kost. Daarom werden in 1987 en 1988 sponsors aangezocht om de advertenties en spots te financieren. In 1990 werd de informatieve/edukatieve campagne als projekt *Aña di Informashon* ingediend bij Sede Antia en ontving de Stichting 75% medefinanciering van de Nederlandse regering. Hierdoor was het mogelijk om een jaar lang advertenties en spots te financieren, materiaal voor de scholen te ontwerpen, folders en pamfletten te laten drukken en te distribueren.

In oktober 1992 werd weer een mijlpaal bereikt op informatief gebied met het verschijnen van 'Dierenbescherming Nieuws', een kwartaaluitgave die sponsors, donateurs en persmedia op de hoogte houdt van het reilen en zeilen van de Stichting. Vorig jaar was de Dierenbescherming voor het eerst in staat zelf een bescheiden voorlichtingscampagne te financieren en er wordt naar gestreefd om het dit jaar verder uit te breiden.

Nog één wens van de verlanglijst van wijlen Else Groeneveld wacht op vervulling: de heruitgave van het tussen 1955 en 1960 uitgegeven boekje over vogels van onze eilanden. Sinds 1992 is daar heel hard aan gewerkt. Dr. Bart A. de Boer maakte kleurendia's van de vijftig meest voorkomende vogels van de Benedenwindse eilanden en verzorgde de Nederlandse en Engelse tekst, die ook in het Papiaments werd vertaald. Bij het tot stand komen van dit boekje heeft de Stichting veel belangeloze hulp ontvangen uit de gemeenschap.

Via Sede Antia wordt het projekt medegefinancierd door de Nederlandse regering, waardoor het mogelijk wordt om de boekjes tegen een zeer lage prijs beschikbaar te stellen aan de gemeenschap, zodat scholen en jeugdgroepen het zich zullen kunnen permitteren de boekjes aan te schaffen als lesmateriaal.

Verder is het boekje uitstekend geschikt als naslagwerk voor een ieder die iets wil weten over de vogels op de Benedenwindse eilanden. Eind januari worden de boekjes, die in Nederland worden gedrukt, verwacht op Curaçao. Met dit vogelboekje tracht de Dierenbescherming om naast huisdieren ook die dieren die in de vrije natuur leven onder de aandacht van de bevolking te brengen.

Geen sneeuw van betekenis

door Rene Van Nie

Broer Bob

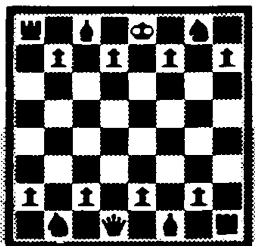
Boekjes schrijven en verkopen, een radioprogramma hier en daar, stukjes in de krant en zo nu en dan een reclamespotje maken voor een goede relatie. Op die manier rommel ik me een beetje door het leven als een pre-gepensioneerde met veel hobby's. Maar mijn Broer Bob vindt dat allemaal maar niks want het levert, zoals hij zegt, geen droog brood op. Hij begrijpt wél dat ik Aruba heb verkozen boven Nederland, want zelf is hij óók geen man van regen, storm en hagel. Daarbij is Broer Bob wat zwaar op de hand waar hij vooral bij laaghangende bewolking last van heeft zodat hij praktisch het hele jaar in mineur is. Zijn faxen staan vol met: "Het is allemaal weer leed wat de klok slaat" en "Het komt nooit meer goed". Toch is hij, heel degelijk, al meer dan dertig jaar gelukkig getrouwd met dezelfde lieve vrouw en hebben ze drie mooie dochters. In Eindhoven drijft hij een foto-video zaak en hij heeft daarbij een soort *'One Hour Service'* voor het ontwikkelen en afdrukken van foto's. Maar sinds de kruidenier op de hoek de weg weet om je rolletje gratis te laten ontwikkelen waarbij je afdrukken kosten, is ook dáár de lol van af. Dus faxt hij maar weer dat het allemaal leed is wat de klok slaat en dat het nooit meer goed komt.

Toch ziet hij zo nu en dan een lichtpuntje. Zijn fax begint dan onveranderlijk met: 'Broeder, nu heb ik het gevonden, binnen een jaar zijn we rijk'. De eerste keer had hij zich de exclusieve verkooprechten voor Aruba en de Antillen verworven van de geautomatiseerde step. Bij sommige lezers beter bekend als autoped. Twee luchtbandjes voor en achter, een klein plateau om met één voet op te staan terwijl je met de andere voet vaart maakt door je af te duwen op de weg. Broer Bob kwam nu met de geautomatiseerde step wat inhield dat je niet meer hoefde te steppen maar met beide voetjes op het plankje kon staan terwijl een klein 49 pk motortje het achterwiel aandreef.

"Dat wordt een gouwe zaak jongen, ik stuur je zo'n ding op", faxte hij enthousiast en vier weken later had ik het wonder in huis. "Wil je snel dood?", temperde mijn echtgenote het zicht op een miljoenenomzet. "Je haalt met dat ding Paradera niet eens want als je hier het hek uit stept, word je meteen van de weg gereden". Nou is mijn vrouw niet zo commercieel ingesteld van huis uit. Ze mist dat zakelijke wat mijn broer en ik onder de leden hebben. Daarom trok ik me weinig van haar waarschuwing aan, vulde het motortje met benzine en maakte een proefritje. Nou was het beetje vervelend dat de step geen rem had. Dat moest je met je voet doen door over het wegdek te schrapen. En daar had ik niet op gerekend, zodat ik bij de eerste de beste bocht een levensgevaarlijke zwieper maakte om een auto te ontwijken waarna de step onder me vandaan schoof, dwars door een haag van cacti reed en de twintig meter diepe dam indook die voor mijn huis ligt. Daarmee was het hoofdstuk geautomatiseerde step afgesloten en volgde weer enige maanden met veel faxen vol van: "Het komt nooit meer goed" en "Het is allemaal leed wat de klok slaat".

Tot er een fax kwam met de mededeling dat het nu echt menens was want Broer Bob vond dat we alcoholvrij bier moesten gaan verkopen. De exclusieve verkooprechten waren geregeld en alles wat ik moest doen was het huren van een loods om de container bier in op te slaan. Verkoop zou geen probleem zijn want het alcoholvrij bier dat we gingen verkopen stond als beste van de wereld bekend. "Ik zou eerst maar eens kijken of iemand hier alcoholvrij bier drinkt op het eiland", remde mijn vrouw weer ontnuchterend. "Straks zit je met vierduizend kratten die je aan de straatstenen niet kwijt raakt". Nadat ik een week lang als Malle Jopie alle rumshops, cafe's en restaurants was afgereden, bevatte mijn speciaal daarvoor aangeschafte orderboek op de kop af 34 kratjes. Na een simpele berekening kwam ik tot de conclusie dat ik bij een wekelijkse afzet van die 34 kratjes bijna twee en een half jaar nodig had om van die container af te komen. Wat niet erg opschoot. Dus zag ik ook van die exclusieve verkooprechten af.

Nu zijn mijn broer en ik van huis uit doorzetters en niet voor één gat te vangen. En omdat de aanhouder altijd wint is het nu zeker dat we schathemelrijk gaan worden. Want Broer Bob verwierf de exclusieve verkooprechten voor Aruba en de Antillen van super groeikorrels. Hij kwam op het idee omdat ik druiven wilde gaan kweken en de uit Nederland ingevoerde plantjes niet van de grond kwamen. Geen enkel plantje bereikte de eerste trede van mijn speciaal daarvoor gebouwde pergola. Broer Bob vroeg me om een bodemmonster en de leverancier van de super groeikorrels analyseerde de grond. Zijn conclusie was dat in mijn aarde nauwelijks onkruid kon leven wegens gebrek aan voeding. Maar daarom niet getreurd want zijn korrels zouden dat wel even oplossen en een paar weken later werd er een zak bij me afgeleverd. Nu had ik nog één druivenplantje over en die stond al een half jaar heel stil te wezen in een bak. Het plantje ging niet dood, maar groeide ook voor geen centimeter. "Gooi er een paar korrels op", faxte Broer Bob. "En wacht een paar dagen af". Ik nam die 'paar korrels' niet al te letterlijk, schepte wat aarde weg, vulde het bakje met de super groeikorrels en dekte alles weer keurig af. Er gingen een paar weken voorbij maar het plantje veranderde niet. "Als ik het goed begrijp worden we wéér niet rijk?", stelde mijn vrouw ontmoedigend. Maar deze keer had ze het mis, want na een maand begon de druivenplant opeens te groeien met een gemiddelde van zo'n vijf centimer per dag. Inmiddels heb ik al drie meter stok aan elkaar moeten verbinden en de plant weet niet van ophouden. Ik ga nu beginnen met bloemkool, tomaat en komkommer. En als die binnenkort op mijn rotsbodem weelderig groeien, nodig ik de hele Arubaans-Antilliaanse gemeenschap uit. Dan begint de verkoop want er is al een container onderweg met voldoende super groeikorrels om alle eilanden te voorzien. En ga ik de geschiedenis in als man die de dorre aarde veranderde in weelderige land- en tuinbouwgrond. Dan kan ik ophouden met schrijven, radioprogramma's, televisiespots en films maken. Want over een beetje held wordt geschreven, bedelen radio, film en televisiemakers voor een interview. Tot het zover is vindt u mij nog in deze krant want mijn vrouw heeft me verboden een oude schoen weg te gooien voor ik een nieuwe heb. Maar zoals ik al zei: ze mist dat commerciële wat mijn broer en ik onder de leden hebben.

Schaken

Jules Welling

Junioren breken door

Het kwalificatietoernooi van de Professional Chess Association (PCA), de 'wilde bond' van Gary Kasparov en Nigel Short, in Groningen heeft aangetoond, dat de leeftijd van de deelnemers aan de Kandidatenmatches steeds jonger wordt.

In het Interzonale toernooi van de Wereldschaakbond (FIDE), dat vorig jaar augustus in het Zwitserse Biel gehouden werd, wisten de junioren Vladimir Kramnik (Rus, 18), Gata Kamsky (VS, 19) en Joel Lautier (Fra. 20) zich te plaatsen. In het toernooi van Groningen behoorden Kramnik en Kamsky opnieuw tot de promovendi en kregen zij gezelschap van Sergej Tiviakov (Rus, 20). Ook de Indiër Viswanathan Anand (24) en de Engelsman Mickey Adams (22) wisten zich voor beide Kandidatencycli te plaatsen, terwijl zij nauwelijks de leeftijd der junioren ontgroeid zijn. Dat tekent de situatie in het huidige topschaak.

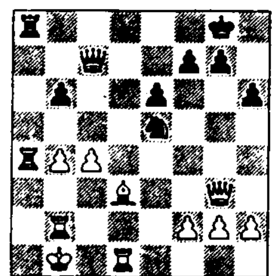
In Biel waren de overige promovendi: de Witrus Boris Gelfand (25), de Rus Alexander Khalifman (27), de in Spanje wonende Rus Valeri Selov (29), de Israëliër Leonid Yudasin (34) en de Nederlander Paul van der Sterren (37). Zij krijgen gezelschap van de in Duitsland wonende Rus Arthur Yusupov (33) en de 'oudjes' Jan Timman (42) en Anatoli Karpov (ook 42).

In Groningen waren de nog niet genoemde promovendi: de Oekrainiër Oleg Romanishin (41) en de Amerikaan Boris Gulko (46). Zij krijgen gezelschap van Nigel Short (28) en PCA-Wereldkampioen Gary Kasparov (30).

Deze opsomming is een goede illustratie voor de verjongskür van de wereldtop. Ter vergelijking de Nederlander Max Euwe werd in 1935 wereldkampioen op zijn zesendertigste, terwijl de Rus Mikhail Botwinnik in 1948 nog een jaar ouder was, toen hij een geslaagde greep naar de macht deed. De gemiddelde leeftijd van de wereldkampioenen (FIDE en PCA) en de kandidaten is teruggelopen tot 28 jaar.

In deze rubriek wil ik graag enkele van de nieuw doorgebroken talent wat nader voorstellen, te beginnen met de Rus Vladimir Kramnik, die op de nieuwe Elo-ranglijst gedeeld derde staat (samen met de Oekrainiër Vassily Ivanchuk) met 2710 punten. In de vierde ronde van het toernooi in Groningen versloeg hij de Zwitser Viktor Korchnoi (62), zelf vele keren kandidaat en twee keer (verliezend) uitdager in een match om het wereldkampioenschap tegen Anatoli Karpov. Korchnoi's nieuwe rating is 2615.

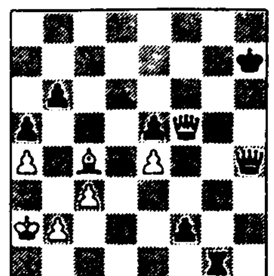
Kortchnoi,V – Kramnik,V
1.d4 d5 2.c4 c6 3.♘f3 ♘f6 4.♘c3 e6 5.♗g5 h6 6.♗xf6 ♕xf6 7.e3 ♘d7 8.a3 ♕d8 9.e4 dxe4 10.♘xe4 ♗e7 11.♕d2 c5 12.0–0–0 0–0 13.dxc5 ♕c7 14.♔b1 ♘xc5 15.♕e3 b6 16.♘c3 ♗b7 17.b4 ♘d7 18.♘b5 ♕c8 19.♘d6 ♗xd6 20.♖xd6 ♕c7 21.♖d2 a5 22.♗d3 axb4 23.axb4 ♖a4 24.♖b2 ♖fa8 25.♖d1 ♗xf3 26.♕xf3 ♘e5 27.♕g3

27...♕c6 0–1

Er is niets te bedenken tegen 28. -, Ta1+, gevolgd door 29. -, Da4+. Op 28. Kc2, - volgt winnend 28. -, Pxc4. De tweede is Sergej Tiviakov, die in Groningen zijn eerste belangrijke test met glans doorstond. Hij heeft inmiddels een rating van 2630 en staat daarmee negentiende op de wereldranglijst. Zijn tegenstander Leonid Yudasin (2625) wist zich in Biel wel te plaatsen als FIDE-kandidaat, maar speelde in Groningen bij de concurrerende PCA geen enkele rol van betekenis.

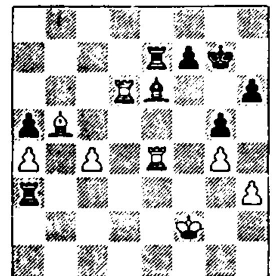
Yudasin,L – Tiviakov,S
1.e4 c5 2.♘f3 ♘c6 3.d4 cxd4 4.♘xd4 g6 5.♘c3 ♗g7 6.♗e3 ♘f6 7.♗c4 0–0 8.♗b3 d6 9.f3 ♗d7 10.♕d2 ♖c8 11.0–0–0 ♘e5 12.h4 h5 13.♗g5 ♖c5 14.g4 hxg4 15.f4 ♘c4 16.♕e2 ♕c8 17.f5 e5 18.♘db5 ♗xb5 19.♘xb5 ♖xb5 20.♗xf6 ♗xf6 21.♗xc4 ♖b4 22.♗d5 gxf5 23.♖df1 f4 24.♖hg1 ♖e8 25.♖xg4+ ♔f8 26.♖g3 ♖d4 27.♖d3 ♖xd3 28.♕xd3 ♗xh4 29.♖h1 ♕g4 30.♗c4 f3 31.♕xd6+ ♔g7 32.♕d5 ♖e7 33.a3 f2 34.♖d1 b6 35.♔b1 ♕f4 36.♔a2 ♖e6 37.♖h1 ♖f6 38.♕a8 a5 39.a4 ♖d6 40.c3 ♖g6 41.♕e8 ♖g1 42.♖xh4 ♕xh4 43.♕xf7+ ♔h6 44.♕f8+ ♔h7 45.♕f5+

45...♖g6 46.♗f7 ♕f6 47.♗xg6+ ♔g7 48.♕d7+ ♔xg6 49.♕g4+ ♔f7 50.♕d7+ ♔f8 51.♕c8+ ♔g7 52.♕g4+ ♕g6 0–1

De derde jongeling is de Amerikaan Gata Kamsky, die met 2695 op de zesde plaats van de nieuwe wereldranglijst staat. In de volgende partij tikt hij de Rus Evgeny Bareev, die met 10 punten minder op een gedeelde zevende plaats staat (samen met Valeri Salov en Boris Gelfand) op indrukwekkende manier weg.

Bareev,E – Kamsky,G
1.d4 d5 2.c4 c6 3.♘f3 ♘f6 4.♘c3 e6 5.e3 ♘bd7 6.♕c2 ♗d6 7.g4 h6 8.♗d2 ♕e7 9.h3 a6 10.e4 dxe4 11.♘xe4 ♘xe4 12.♕xe4 c5 13.♗g2 cxd4 14.♘xd4 ♘c5 15.♕e2 0–0 16.0–0 e5 17.♖ae1 ♕f6 18.♘b3 ♘e6 19.♕f3 ♕e7 20.♕c3 ♗c7 21.f4 exf4 22.♗xf4 a5 23.a4 ♗xf4 24.♖xf4 ♖a7 25.♖f5 b6 26.♘d4 ♕h4 27.♖h5 ♕f6 28.♘xe6 ♕xc3 29.bxc3 ♗xe6 30.c5 bxc5 31.♖xc5 ♖d8 32.♖e4 ♖d1+ 33.♔f2 ♖a1 34.♗f1 g6 35.♗b5 ♔g7 36.c4 g5 37.♖c6 ♖e7 38.♖d6 ♖a3

39.c5 ♖xh3 40.c6 ♖c3 41.♖d8 ♖c5 42.♔e3 ♖c7 43.♖b8 ♗d5

44.♖e5 ♖c3+ 45.♔d4 ♗xc6 46.♔xc3 ♗xb5+ 47.♔b3 ♗d7 48.♖xa5 ♗xg4 49.♔b4 ♖c1 50.♖d8 ♔f6 51.♖c5 ♖b1+ 52.♔c3 ♗e6 53.a5 g4 54.♖g8 ♖b3+ 55.♔d2 ♖h3 56.♖c3 ♖h2+ 57.♔e1 ♖a2 58.♖c5 ♗f5 59.♖c6+ ♔e5 60.a6 h5 61.♖g5 ♔f4 62.♖xh5 ♗e4 63.♖b6 g3 0–1

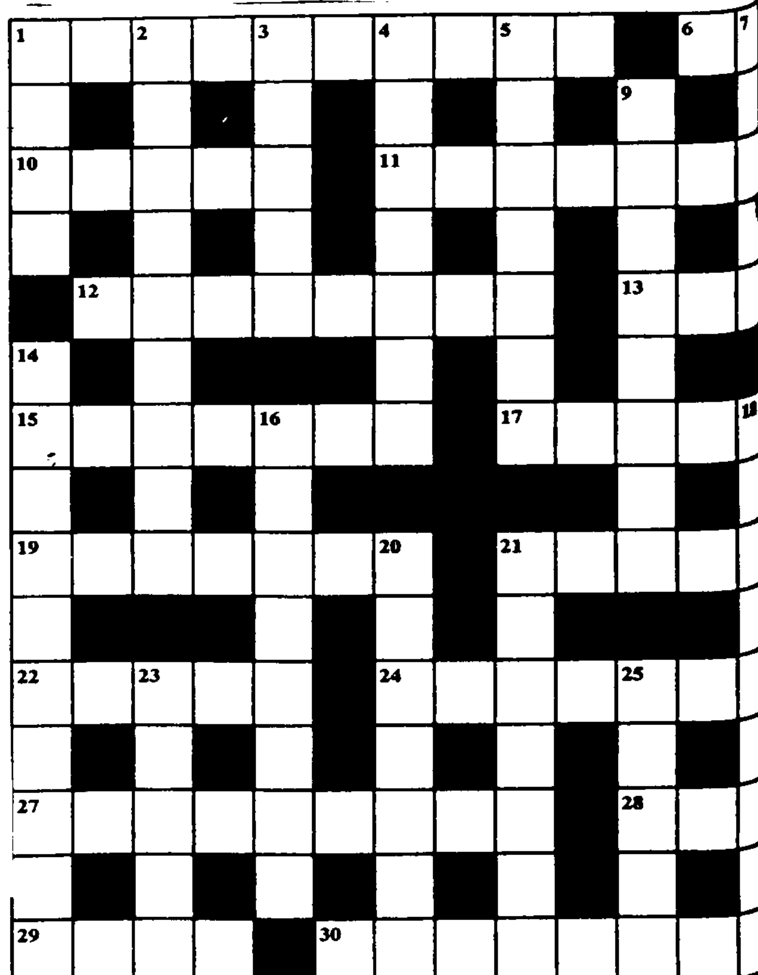
Deze partijen laat zien, dat de junioren taktisch zowel als positioneel beslagen ten ijs komen. We kunnen in 1994 nog veel plezier aan dit talentvolle trio beleven.

Voor de volledigheid sluit ik af met de top van de nieuwe ratinglijst van de FIDE: 1. Karpov (Rus) 2740, 2. Anand (Ind) 2715, 3/4. Ivanchuk (Oek), Kramnik (Rus) 2710, 5. Shirov (Let) 2705, 6. Kamsky (VS) 2695, 7/9. Salov (Rus), Bareev (Rus), Gelfand (WRu) 2685, 10. Epishin (Rus) 2675, 11. Yusupov (Dui) 2665, 12/13. Adams (Eng), Khalifman (Rus) 2660, 14/15. I. Sokolov (Bos), Beljavsky (Oek) 2650, 16/17. Dreev (Rus), Kaidanov (VS) 2645, 18. Topalov (Bul) 2640, 19/21. Chernin (Hon), Tiviakov (Rus), J. Polgar (Hon) 2630. Hiermee is Judit Polgar als eerste vrouw doorgedrongen tot de Top 20 van de mannen.

Wat de Nederlanders betreft, Jan Timman staat met 2620 op een gedeelde 28ste plaats, Jeroen Piket en Paul van der Sterren delen met enkele anderen de 44ste plaats en Loek van Wely en John van der Wiel doen hetzelfde op de 88ste plaats met 2570 achter hun naam.

Cryptogram

HORIZONTAAL:

1. Is dit gewas kwetsbaar omdat het met geld in aanraking komt?(10)
6. Zo'n stuk is in bedrijf.(4)
10. Schatten van vensters.(5)
11. Hij gaat uit bij het krieken van de dag.(9)
12. Ik ben van streek als er van die stamppot alleen een pot overblijft.(8)
13. Muzikaal koekje.(5)
15. Is die kwajongen verkouden?(7)
17. Het benauwende kreng trekt spijkers uit hout.(7)
19. Voorstellen dat er geen fruit meer is.(7)
21. Is gevoelig voor golven.(7)
22. Een romp blijft een romp, ook als er niks achter zit.(5)
24. Ik ben gek als ik het met zoveel plezier doe.(8)
27. Kippen, paarden en elanden.(9)
28. Een overdekte slee rijdt in de rally vanaf Parijs.(5)
29. Lijkt een voordelige plaats.(4)
30. Zo worden di lingen kleurlo

VERTICAAL

1. Snoei haar ee
2. Toevallig een wandeling.(9)
3. Eenmaal Eng
4. Wordt dit ing er teveel komen?(7)
5. Moet men haastig varen
7. Dressboy(5)
8. Die vracht is juist.(10)
9. Dit gerecht b vermorzeld varken.(8)
14. Het ordenen brand.(10)
16. Bestaan pinda twee bestand
18. U moet het b tuums ter nemen.(9)
20. Achter de r komen.(7)
21. In zijn eentje is buigzaam.(7)
23. Er zit winst appel.(5)
25. Blijft Stewar zadel bij die o
26. Hij is de wel.(4)

UIT HET GROTE aantal inzendingen van de A Puzzel van verleden week is uiteindelijk als gelu winnaar van de weekprijs van 25 gulden getro

Jacoba Geerman
Boton 11
Aruba

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie a op het kantoor van de Amigoe: Curaçao - Scherpen z/n, tot drie uur n.m.; Aruba - Kaya G.F. Betico 110 tijdens kantooruren.
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór wo middag vijf uur.
Gelieve duidelijk op de enveloppe te vermelden:
AMIGOE PUZZEL
Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes Bonaire: Kaya Gobernador Debrot 152 t.n.v. H Linkels.

Oplossing vorige week

HORIZONTAAL: 1. Slaapverwekkend; 12. Roe; 14. Dor; 15. Hr.; 16. Bed; 18. Ven; 20. Kolos; 23. Negen; 25. Element; 26. Eregast; 29. Sla; 30. Reder; 31. Oma; 34. Vel; 37. Etag Inegaal; 43. Toren; 44. Geluk; 45. El; 47. M Tol; 50. Re; 51. Eer; 53. Ier; 55. Aar; 56. Raad naris.

VERTIKAAL: 1. Scheen; 2. Lor; 3. Al; 4. Po Er; 6. Rob; 7. We; 8. Kregel; 9. E.d.; 10. N Drukte; 16. Bom; 17. Don; 18. Ver; 19. N Keelgat; 22. Streven; 23. Netelig; 24. Nasma Ode; 32. Geweer; 33. Beroep; 35. Meloen; 36. 38. Gom; 39. Rel; 41. Net; 42. Gul; 46. Lea; 50. R.A.I.; 52. Ra; 53. In; 54. R.I.; 55. Ar.